

BÖLÜM - I

ÇALIŞMALAR

PERSONEL KANUNU

**DAĞ
BİR FARE DOĞURDU**

"Personel Kanunu ile müktesep haklar muhafaza olunacak ve kanunun malî hükümleri 1 Mart 1966 tarihinden itibaren tatbik olunacak, ilâve tediye-ye hak kazanmış olanlar, farklarını Kadro Kanununun çıkarılmasını müteakip alacaklardır."

Başbakan Süleyman DEMİREL

(5.3.1966 Meclis Konuşması)

Yeni Yönetim Kurulunu, bu çalışma dönemi içinde, birinci planda ve en yoğun bir şekilde meşgul eden konu, elbette, Personel Kanunu olmuştur. Doğaldır ki, Odamız yalnız belirli bir kanuna karşı, belirli bir ücretler rejimine karşı bu mücadeleye girmiyordu. Personel Kanunu, değişik yerlerde, çeşitli vesilelerle dile getirildiği gibi, Türkiye'nin alinyası ile ilgili ve tüm kalkınma siyaseti üstüne kuşular düşüren bilinçli ve kasıtlı bir tutumun sonuncu aşaması olduğu için, teknik ordu, bu kanuna karşı tam bir ölüm-dirim savaşı açmış bulunmaktadır.

Personel Kanunu ile ilgili mücadele çeşitli aşamalar geçirmiştir.

Şöyle ki :

- Tasarının henüz kalın çizgileri ile bilindiği dönem;
- Meclislerde tasarının görüşülme devresi;
- Tasarı kanunlaştıktan ve yürürlüğe girdikten sonraki devre.

18 NİSAN MİTING VE YÜRÜYÜŞÜ

Odamızın birdenbire bu mücadeleye girmediyini, daha önce, 4/10195 sayılı Yönetmeliğe karşı ilk direnişine başladığını da hatırlamak gerekli olacaktır. 18 Nisan yürüyüşü, bunun en çarpıcı ve unutulmayacak örneğidir. Çünkü, bilinçlenmenin ilk adımı Ankara'da yapılan, 18 Nisan Teknik Eleman Miting ve yürüyüşü ile atıldı.

31. Mart günü, birtakım teknik personel kuruluşları, İnşaat Mühendisleri Odasında toplanarak, 18 Nisan eyleminin temel nedenini kamu oyuna şu şekilde duyurdular :

"Her türlü baskılara ve yeni sömürgecilik oyunlarına rağmen, ülkemiz teknisyenleri olarak halk yararına yatırımların gerçekleştirilmesini sağlamakta, bizi kendi çıkarları uğruna hareketsiz yığınlar halinde tutmak isteyen iç ve dış sömürü güçlerine karşı durmakta kararlıyız."

"Bu çabamızı, bu güne kadar 4/10195 sayılı kararname ile teknik personeli sosyal güvenlikten mahrum bırakarak engelleyenler, bugün de, Personel Kanunu oyunu ile bizleri özgürlükler kısıtlı olan bir memur statüsüne alma çabası içindedirler."

"Teknisyenler olarak, yatırımların ülke yararına gerçekleştirilmesini engelleyen emperyalizm ve işbirlikçilerine karşı, mutlaka işçi statüsü içinde tüm demokratik olanaklarımızı kullanarak mücadele etmek ve teknik bağımsızlığımızı kazanmak kararında ve azmindeyiz."

Bu bildiriye, Odamızın dışında, Elektrik Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Maden Mühendisleri Odası, Teksen (Teknik Personel Sendikası), Karayol - İş Sendikası, Türkiye Teknikerler Sendikası, MTA Teknik - İş Sendikası ve Teknik - İş Sendikası imza almış bulunuyordu.

Bu miting ve yürüyüşte, atılan sloganlar, dağıtılan bildiriler ve konuşmacıların dile getirdikleri gerçeklerle, teknik elemanlar, halkın ve yurdun hizmetinde olduklarını belirttiler, Demokratik haklara sahip olmaları gerektiğini söylediler.

Odamızın önde gelen bir düzenleyici ve yürütücü olarak rol oynadığı bu eylem ile, Türk Halkına şu temel gerçekler duyuruldu :

1. Kamu kesimindeki teknik elemanlar yasa dışı kararnamelerle, her türlü sosyal güvenlikten yoksun olarak baskı altında çalıştırılmaktadırlar.

2. Teknik elemanların temel yurt yatırımları üzerindeki bilimsel ve de devrimci görüşlerini açıklamalarına izin verilmemekte, bu görüşler gizlenmekte, sunulan raporlar hasıraltı edilmektedir.

3. Bütün baskılara rağmen, halkımıza karşı olan sorumluluklarının gereğini yerine getiren teknik elemanların işlerine derhal son verilebilmektedir.

4. Memur mu yoksa işçi mi oldukları kasıtlı olarak bir türlü tescil edilmeyen teknik elemanlar, demokratik haklardan yoksun, bir statü içinde çalıştırılmağa zorlanmaktadır.

5. Teknik elemanların, bütünleşmeleri, biraraya gelmeleri, devrimci bir güç oluşturmaları tehditlerle, korkutmaarla, kısır vaatlerle engellemek istenmektedir.

18 Nisan Mitinginden bir görünüm
"Tandoğan Meydanı"

Yağmur altında 18 Nisan miting ve yürüyüşü
"Birlik ve İnanç"

6. Yabancı Müşavir Firmaları, yabancı sözde uzmanlar ve özel mühendis okullarıyla teknik elemanlarımızın, özellikle mühendis ve mimarlarımızın mesleki gelişme olanakları birer birer ortadan kaldırılmakta, yok edilmekte, bir kelimeyle Türkiye Teknik Ordusu kasıtlı ve bilinçli bir şekilde güdük bırakılmaktadır.

7. Boğaz köprüsü, arsa spekülasyonu, gecekondulaşma, montaj sanayii ve bir bütün olarak emperyalist sömürü gibi temel yurt sorunlarının politikacıların tekelinde olduğu, bu konuların teknik elemanların uzmanlaştıkları dalların kesinlikle dışında kaldıkları yalancı gerekçe ve uyutmasıyla, Türkiye Teknik Ordusu dış sömürünün içimizdeki uzantıları tarafından sadece emir alan, her türlü bağımsız düşünceden yoksun, bilinçsiz, pasif ve iktidarsız bir kitle haline getirilmek istenmektedir.

8. Teknik elemanların Türkiye koşulları içinde çok yüksek ücretler aldıkları yalanı, en hayasız bir şekilde sık sık hortlatılarak, ezilen halkımızla devrimci Türk Teknik Ordusunun birbirine yabancılaştırılmasına gayret edilmekte, temel isteklerimizin daha fazla ücret sağlamaktan çok, sosyal güvenlik, toplu sözleşme ve grev gibi demokratik haklar olduğu kamu oyunundan kasıtlı bir şekilde gizlenmektedir.

9. Halkımızın yararına karar verebilmek, temel yatırımları Türkiye'nin çıkarları açısından planlayabilmek ve de uygulayabilmek için Türkiye Teknik Ordusu'nun sosyal güvenliğine, toplu sözleşme ve grev hakkına sahip olması şarttır. Ve Türkiye Teknik Ordusu bu en tabii haklarını mutlaka, ama mutlaka elde edecektir.

10. Temel sorumluluklarının bilincine varmış, devrimci teknik elemanlar yurdumuzun ve de Türkiye Teknik Ordusu'nun bağımsızlığından yanadırlar, bu bağımsızlığı gerçekleştirebilmek için gereken direnir ve eylemlere katılmağa karardırırlar. Teknik Ordumuzun yurt yararına, halkımızın yararına olan haklı dilekleri dikkate alınmadığı takdirde Ankara miting ve yürüyüşünü, diğer şehirlerimizdeki miting ve yürüyüşler izleyecek, gerektiğinde yurt çapında bir teknik eleman boykotuna mutlaka gidilecektir.

Teksen Sendikamız vasıtasıyla mücadeleniz ve yürüyüşünü mahrumiyet bölgelerinde çalışanların haklarını da düşüneceğinizden emin olarak destekler başarılar dileriz.

Van Cıvırı Teknik Elemanları

Haklı devamızın dile getirilmesinde aranızda bulunamadığımızdan üzgünüz. Maddi ve manevi yönden ve her yönüyle sizlerle beraber aynı davanın savunucusu olduğumuzun kıvancı içerisindeyiz. Başarılarınızın devamını dileriz.

Mersin Şubesi İdare Heyeti Adına
Kemal TAŞKIN

İzmir Rafineri Mühendisleri olarak yanınızdayız. Üç temsilcimizi mitinge katılmak üzere Ankara'ya gönderiyoruz. Başarı dilekleriyle.

İzmir Rafineri Mühendisleri

Antidemokratik Kararname ve yasalara karşı giriştiğiniz eylemleri bütün kalbimizle destekler, başarılar dileriz.

Çanakkale YSE Teknik Elemanları

Haklı davanızda sizinle beraberiz. Başarılar dileğiyle saygılar.

Karayol - İş İzmir

Cumartesi günü saat 14.00 de verilecek mücadelenizi destekler başarılar dileriz.

Kayseri Karayol - İş Sendikası
Yürütme Kurulu

Teknik eleman miting ve yürüyüşünü destekliyoruz. Bu eylem her şeyden önce hakları verilmeyen fakat bilinçlenme yolunda olan işçilere işçi haklarını vermekten korkanlar veya çıkarlarını bu yolda tehlikede görenlere son bir uyardır. Bugün Ülkemizde pek çok şeyde olduğu gibi işçi kavramı üzerinde bir anarşi mevcut bulunmaktadır. İşçileri fikir ve kol işçisi diye bölme çabaları demokratik hukuk anlayışı ile bağdaşmayan, mevzuatı dahi dejenere etme gayretinin bir ifadesinden başka bir şey değildir. 1961 Anayasasının işçilere

tanıdığı insanca yaşama olanaklarına kavuşma yolundaki mücadele serbestisinden korkan veya çıkarlarının ellerinden gideceğini bilen çevreler uzun süredir bu oyunu oynayagelmektedir. 18.4.1970 günü yapılacak olan Teknik Elemanların Mitingini herşeyden önce bu çevrelere artık dur diyecek olan dinamik kitlelerin sesi olacaktır. İşçi tanımına anayasal açıdan açıklık verme ve bu çevrelerin oyununu bozma zamanı gelip de geçmiştir. SOSYAL İŞ bu nedenlerle bu eylemi desteklediğini kamu oyuna duyurmayı ulusal bir görev bilir.

Genel Başkan, Muammer Eronay
Genel Sekreter, Özcan Kesgeç

Haklı davamız için düzenlediğimiz yürüyüşü bütün kalbimizle destekler başarılar dilerim.

Yalçın Ağrı

18 Nisan eylemine Teknik eleman öğretim kurumları, öğrenci dernekleri de katıldı "Bugün ve yarın el ele"

18 Nisan Mitingi, "Tepedeki kılıca karşı mücadele"

Kuşku yok ki, 18 Nisan yürüyüşü bir başlangıçtı ve gelişen, özellikle Personel Kanunu ile gelişecek olayların bütünlüğü içinde düşünülmesi gerekmektedir.

PERSONEL KANUNU TASARISINA KARŞI TEPKİLER

Personel Kanunu Tasarısının ilk taslağı ele geçirildikten sonra, bu tasarının kapsamına giren tüm çalışan kesimler arasında, yalnız Odamız, ilk kez, tasarıya karşı tepkisini kamu oyuna açık-seçik duyurdu :

Personel Kanunu açıklanan şekliyle, belirli bir amaca hizmet eden bir tasarıdır. BU YOLLA ÇALIŞANLAR KESİMİNDE BÖLÜNMELE YARATIP KİMİ ANA SINIFLARIN DEVRİMÇİ POTANSİYELİ SÖNDÜRÜLMEK VE TUTUCU TABAKALARIN İŞE DURUMU GÜÇLENDİRİLEREK BİRİNCİLERE KARŞI GEREK-
TİĞİNDE KULLANILMAK İSTENMEKTEDİR.

Yurt kalkınmasında yatırımlar yoluyla büyük sorumluluklar yüklenen teknik hizmetler sınıfının ücretlerinde indirmeler yapılmıştır. Bu cezalandırmanın arkasında yatan artniyet, Kamu Kuruluşlarının teknik kadrosunu boşaltmak, böylece teknik elemanı ya tamamen özel sektöre ya yurt dışına itmektir.

Böylece, proje ve etüdler, yabancı sermaye ile beslenen özel mühendislik firmalarına hazırlanacak ve yatırım politikası istenildiği şekilde yürütülecektir. Bu davranış, aynı zamanda, mühendisin proje önündeki özgürlüğünü kesinlikle ortadan kaldırmaktadır.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BU OYUNA TÜRK KAMU OYU ÖNÜNDE KARŞI ÇIKACAĞINI BELİRTİR, TÜM TEKNİK KADROYU İÇİNE ALACAK GENEL VE ORTAK BİR DİRENİŞ İÇİN BÜTÜN OLANAKLARINI KULLANACAĞINI AÇIKLAR.

23 Mayıs 1970
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU A.
Uğur KÖKDEN

Aynı gün, yani 23 Mayıs 1970'te, İnşaat Mühendisleri Odası başta Başbakan Süleyman Demirel (2473) ve Sanayi Bakanı Selâhattin Kılıç (1846) olmak üzere, tüm parlamenter üyelerine de aşağıdaki telgrafi yollamıştır :

"YÜRÜRLÜĞE KONULMASI TASARILAN PERSONEL KANUNU, YURT KALKINMASINDA YATIRIMLAR YOLUYLA BÜYÜK SORUMLULUKLAR YÜK-
LENEN TEKNİK HİZMETLER SINIFININ ÜCRETLERİNDE İNDİRMELER YAPMIŞ-
TIR. BU CEZALANDIRMANIN ARKASINDA YATAN ARTNİYET, KAMU KURU-
LUŞLARININ TEKNİK KADROSUNU BOŞALTMAK, BÖYLECE TEKNİK ELEMANI
YA TAMAMEN İŞBİRLİKÇİ NİTELİKTE ÖZEL SEKTÖRE YA DA YURT DIŞINA
İTMEKTİR.

BÖYLECE TÜRKİYE'NİN TEMEL PROJE VE ETÜDLERİ, YABANCI SERMAYE
İLE BESLENEN İŞBİRLİKÇİ ÖZEL MÜHENDİSLİK FİRMALARINA HAZIRLATILA-
CAK VE YATIRIM POLİTİKASI DIŞ SÖMÜRÜNÜN İSTEKLERİNE UYGUN ŞE-
KİLDE YÜRÜTÜLECEKTİR. BU DAVRANIŞIN AYNI ZAMANDA YURT SEVER
TÜRK MÜHENDİSİNİN PROJE ÖNÜNDEKİ ÖZGÜRLÜĞÜNÜ KESİNLİKLE OR-
TADAN KALDIRMAKTADIR.

BU KANUN TASARISI KARŞISINDAKİ TUTUMUNUZ ODAMIZ İÇİNDEKİ
MESLEKİ DAYANIŞMAYA, TÜRK MÜHENDİSLİĞİNİN GELİŞMESİNE VE MES-
LEKDAŞLARINIZIN HAKLARININ SAVUNULMASINA NE DERECEYE KADAR
ÖNEM VERDİĞİNİZİN İNKÂR EDİLEMEZ BİR ÖLÇÜSÜ VE BELGESİ OLACAK-
TIR."

Sözü edilen Oda üyesi milletvekili ve senatörler şunlardır :

Sakıp HATUNOĞLU	: Erzurum Senatörü	(AP)
Osman SALİHOĞLU	: Sakarya Senatörü	(AP)
Kâzım KARAAĞAÇLIOĞLU	: Afyon Senatörü	(AP)
Fakih ÖZLEN	: Konya Senatörü	(CHP)
Hüseyin BALAN	: Ankara Milletvekili	(Bağımsız)

Cahit KARAKAŞ	: Zonguldak Milletvekili	(AP)
Özer ÖLÇMEN	: Konya Milletvekili	(DP)
Hasan ÇETİNKAYA	: Erzincan Milletvekili	(CHP)
Osman TARI	: Balıkesir Milletvekili	(AP)
Etem ERDİNÇ	: Kütahya Senatörü	(AP)
Cemalettin İNKAYA	: Balıkesir Senatörü	(AP)

Böylece, bir yandan, yasama organının temsilcileri ve hükümet çevreleri ile yazılı bağlar kurulurken, öte yandan, tüm teknik eleman kuruluşları aracılığı ile, bütün yurdu kapsayacak eylemler için hazırlıklara girişiliyordu. Bu iki tutum, biri ötekiyle çelişmeden, tersine birbirini tamamlayarak geliştirildi.

Çalışmaların başlangıcında, önce, sekiz Oda ortak imzası altında, Personel Kanunu tasarısının bilinen kalın çizgilerinin yansıttığı gerçeğe göre, teknik elemanın yeni durumu karşılaştırmalı olarak somut bir şekilde saptandı. Sonuç, bir "ortak uyarı" şeklinde, her Oda tarafından üyelerine yollandı.

MÜHENDİS VE MİMAR ODALARININ ORTAK UYARISI

Sayın Üye,

Büyük ümitlerle beklediğin Personel Kanunu tasarısı açıklanmış bulunmaktadır. İşte bu Kanunun sana getirdikleri :

- 1 — Başlangıç ücretin 4/10195'e göre alacağından tam 230 TL. eksiktir.
- 2 — 4/10195 sayılı kararname ile 4 yılda ulaşacağın ücrete Personel Kanununa göre 8 yılda ulaşabileceksin. Yani 4 yıldır kamu sektöründe çalışan bir mühendis veya mimar aynı ücretle 4 yıl daha bekleyecektir.
- 3 — 4/10195 sayılı kararname ile 10 yılda ulaşacağın ücrete Personel Kanununa göre ancak 17 yılda ulaşabileceksin. Yani 10 yıldır kamu sektöründe çalışan bir mühendis veya mimar aynı ücretle 7 yıl daha çalışmak zorundadır.
- 4 — 4/10195 sayılı kararnameye göre 15 yıllık hizmetten sonra alabileceğin ücreti, Personel Kanununa göre alabilmen için 23 yıl çalışman ve müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür, genel müdür baş yardımcısı ve genel müdür seviyesinde dalre başkanı olman gereklidir.
- 5 — Personel Kanununa göre 23. yıldaki toplam kaybın 252.000 TL. olacaktır.
- 6 — Yukarıdaki hesaplamalarda şu anda almış olduğun ilâve zamların hiçbirisi dikkate alınmamıştır. Dolayısıyla maddi kaybın çok daha büyüktür.
- 7 — Senin 7.000 TL. tavan ücretini alabilme şansın sadece % 5'dir. Oysa bu oran Harp Okulu mezunlarında yüzde yüz, Siyasal Bilgiler mezunlarında ise % 33'dür.

Halbuki bu Kanun tasarısı gerekçesinde senin için söylenen şudur :

"Ekonomik kalkınmamızın ve halk sağlığının önemle ihtiyaç duyduğu teknik personel ve sağlık personelinin yeter sayıda yetiştirilememiş olması nedeniyle bu kimselere kamu kesiminde görev verilmesi özellikle, piyasadaki arz talep şartlarının dengeyi kamu kesimi aleyhine bozması yüzünden mümkün olmamaktadır. Bu görüşten hareketle söz konusu personeli daha avantajlı şartlarla devlet memurluğuna çekebilmek için bir yandan tavan ve taban dereceleri yüksek tutulurken bir yandan da memuriyet dışı hizmetlerinin değerlendirilmesi suretiyle kamu kesimi için yeteri kadar eleman sağlama olanağı meydana getirilmek istenmiştir."

Yukarıda maddeler halinde açıkladığımız ve gerekçedeki görüşe tamamen zıt olan uygulamanın temelinde kesinlikle bir art niyet bulunmaktadır.

Aslında bu uygulama ile yapılmak istenen zaten yarı yarıya boş olan kamu kesimindeki teknik kadroları tamamen boşaltmak, devlet yatırımlarının yurdumuz yararına gerçekleştirilme imkânını ortadan kaldırarak bütün yatırımları

rımları yabancı sermayenin ve işbirlikçi firmaların çıkarına işler hale getirmektedir.

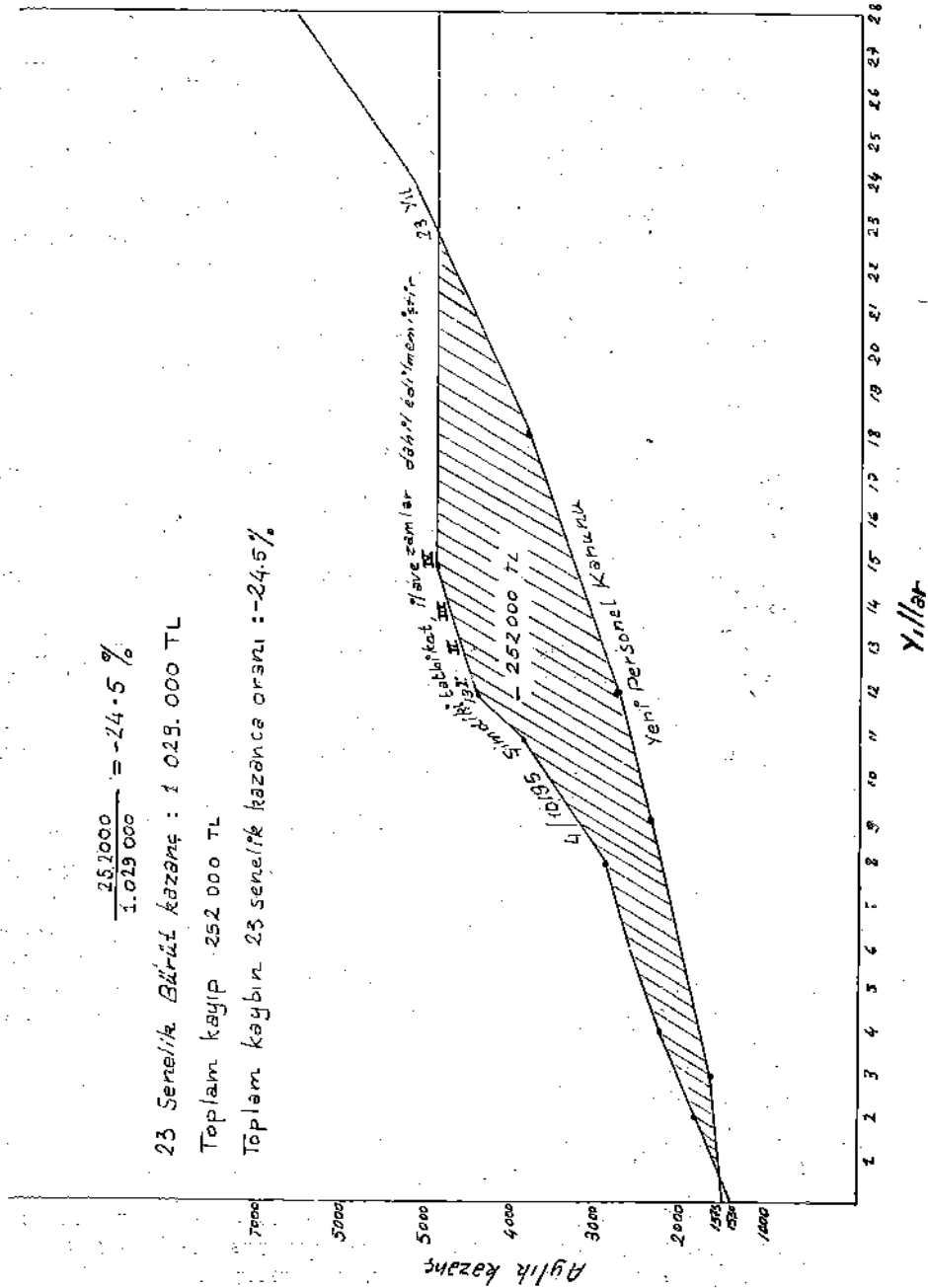
Yıllardır yurt yararına gerçekleşmesi için bütün gayretinle çalıştığın yatırımların planlaması ve kontrolü böylelikle senin elinden alınmaktadır.

Kişisel haklarını ve yurt çıkarlarını savunmak için direnmek zorundasın. Senin haklarını ve yurt çıkarlarını korumak için Kanunla görevlendirilmiş olan Odalar senin desteğinle bu görevlerini yapacaklardır. Bu direnişin en etkili şekilde yapılabilmesi ve yürütülebilmesi için sendikalarda birleşmen şarttır.

Senin desteğin bizim gücümüz olacaktır. Direnime hazır ol.

Elektrik Mühendisleri Odası
Gemi Mühendisleri Odası
Harita Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası

Kimya Mühendisleri Odası
Maden Mühendisleri Odası
Makina Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası

Personel Kanunu tasarısı, teknik elemanları eski statülerinin daha gerisinde, bir çizgiye düşürmüştü. Bu nedenle, kanun, teknik elemanlar için genel ve yeni bir bilinçlenmenin başlangıcı olmuştur. Çünkü, kanun açık bir şekilde teknik elemanları Kamu kesiminden itmek amacını taşıyordu. Gelişen yabancı sermayeli firmalar (Tümaş, Bımaş, Badger v.s.) bu kesimin işlerini, kimlere devredilmek istendiğini ortaya koyuyordu. Boşalacak kamu kesimi kadroları ise yetersiz eğitim yaptıkları Senato, D.P.T. ve diğer kurumların araştırmaları sonunda belgelenmiş olan özel yüksek okul mezunları tarafından doldurulacaklardı.

Teknik elemanlar bilinçli tutumlarıyla bu oyunları açığa çıkardılar, halk oyuna duyurdular ve kitle halinde bu oyuna karşı çıktılar.

Bu karşı çıkışın ilk hazırlığı, ortak uyarı yayınlandıktan sonra, kısa zamanda, sekiz Oda çevresindeki halka büyüdü. Eskilere, yeni kuruluşlar eklendi.

Meteoroloji Mühendisleri Odası, Türkiye Teknikerleri Sendikası, Teksen, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, MTA Teknik İş Sendikası, Türkiye Jeofizikçiler Birliği, harekete kâtildılar. Bir forum oluşturulması kararlaştırıldı.

1. FORUM

Bu forum, 29 Mayıs'da, Ankara'da oluşturulan ve dört bine yakın teknik eleman ile on beşe yakın kuruluşun katıldığı, büyük ve o ölçüde anlamlı gösterisi oldu.

Ancaki Odamız, Ankara Forumu ile beraber, ona daha demokratik, daha temsili bir karakter verebilmek amacıyla, İstanbul'da, İzmir'de, Adana'da bölgesel forumlar düzenlemek yoluna gitti.

Gerçekten, Adana forumu 31 Mayıs'ta, İstanbul forumu ise 2 Haziran günü gerçekleş-tirildi.

TEKNİK PERSONEL

Üyelerinin hak ve menfaatlerini koruma görevini kanunla yükümlenmiş bulunan Odalarımız; çıkarılmakta olan Personel Kanununun, teknik personelin zararına olmaması için ilgili kişilerle devamlı temaslarda bulunmuş ve büyük çabalar harcanmıştır.

Verilen vaadlere rağmen Bakanlar Kurulunda çıkan tasarının niteliğini siz-lere duyurmuş bulunuyoruz. Bu durumda, haklarımızın korunması için topluca bir direnme göstermekten başka çıkar yol kalmamıştır. Bunu sağlamak için 29 Mayıs 1970 Cuma günü saat 9.30 da Selim Sırrı Tarcan Spor Salonunda bir forum düzenlemiş bulunuyoruz. Foruma Mühendis ve Mimarlardan başka, Jeologlar, Jeofizikçiler ve Teknikerler de katılmakta ve bu teknik elemanların örgütleri, Odalarımızla sıkı bir işbirliğine girmiş bulunmaktadır.

Davamızın çözüm olanağı, FORUMA iştirak sayısının çokluğuna bağlıdır.

TEKNİK PERSONEL

29 Mayıs 1970 Cuma günü mutlaka foruma katıl ve arkadaşlarınızın da ka-tılması için çalış.

KUVVET BİRLİKTEN DOĞAR.

Elektrik Mühendisleri Odası
Gemi Mühendisleri Odası
Harita Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası
Maden Mühendisleri Odası

Makina Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Orman Mühendisleri Odası
Türkiye Jeofizikçiler Birliği
Türkiye Kamu Jeologları Sendikası
Türkiye Teknikerler Sendikası

NOT : Üyelerin Kimlik Kartlarını yanlarında bulundurmaları ve salona gi-
rerken görevlilere göstermeleri rica olunur.

PARLAMENTERLERLE VE YÖNETİCİLERLE TEMAS

23 Mayıs : Süleyman Demirel'e ve parlamenter üyelere Personel Kanunu Tasarısı karşısındaki tutumlarını belgeleyen tel.

Konu : Yeni Personel Kanununun teknik elemanları özel sektöre ve yurt dışına iteceği, böylece Türkiye'nin temel proje ve etüdları yabancılara yaptırılacağı belirtildikten sonra bu kanun tasarısı karşısındaki tutumu ile Süleyman Demirel'in meslekî dayanışmaya Türk mühendisliğinin gelişmesine ve meslekdaşlarının haklarının savunmasına ne dereceye kadar önem verildiğinin belgelendiğini belirtiyor.

31 Mayıs : Maliye Bakanını açık tartışmaya çağrı.

M. Bakanının Personel Kanunu Tasarısına karşı direnişe geçenlerin tasarı hakkında yeterli kadar bilgi sahibi olmadıkları yolundaki sözlerini cevaplandıran Odamız, "sizi kamu oyu önünde en kısa zamanda tartışmaya davet ediyoruz" demiştir.

1 Haziran : Oda üyemiz Milletvekili ve senatörlere (2 Haziran 1970)'de, Maden Mühendisleri Odasında yapılacak toplantı için çağrı;

B.M.M. Başkanlığına "Personel Kanununun Kapsamı" başlığı altındaki Md. 1. in değiştirilmesi ve teknik personelin bu kanunun dışında bırakılması arz ve teklif edildi.

12 Temmuz : İnşaat Mühendisleri Odasından yöneticilere çağrı. (17 Temmuz'da bir toplantı yapmak ve Personel Kanununun teknik personele getirdiği statü ile ilgili görüşmelerde bulunmak için).

16 Temmuz : Aynrı (Md. 40) toplantı için Sümerbank ve İller Bankası Yöneticilerine çağrı.

17 Temmuz : Yöneticilerle toplantı. (Personel Kanununun teknik personele getirdiği statü ile ilgili görüşmelerde bulunulmak üzere) ERTELENDİ.

21 Temmuz : Daha önce öngörülen toplantının, Bayındırlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar, İmar ve İskân ve Köy İşleri Bakanlığı Müsteşarlarının da katılması suretiyle ertelenmiş, böylece katılma olanağı da arttırılmıştır.

12 Eylül : Parlamenterlere Personel Kanunu tasarısının görüşülmesi sırasında gösterdikleri çaba ve ilgi için teşekkür yazısı.

12 Ekim : 15 Ekimde Yöneticilerle (Personel Kanunu hakkında görüşmelerde bulunmak üzere) Oda'da yapılacak toplantı için sözü geçen ilgililere çağrı.

15 Ekim : Yöneticilerle toplantı.

Personel Kanunu uygulamasında yetkili kişi ve kurumların teknik personele karşı olan tutumu ve belirgin hale gelen eğilimi karşısında, Odamızda Yatırımcı Bakanlıklar ve Genel Müdürlüklerin üst yönetici kademesindeki üyelerimizle toplantı yapıldı.

20 Ekim : 23 Ekim'de Oda Yöneticileriyle yapılacak ikinci toplantı için çağrı.

27 Ekim : Yöneticilerle yapılan toplantının kararlarını toplantıya katılmayan yöneticilere duyuran yazı (gizli).

27 Ekim : Maliye Bakanlığına, yetkili uzmanları ile Odamız yöneticilerinin Personel Kanunu ve İntibaklar üstüne görüşme yapma çağrısı.

7 Kasım : 11. Kasım toplantısı için Müsteşar ve Genel Müdürlere çağrı.

Personel Kanunu uygulaması ve özellikle Teknik Personelin İntibakları konusunda düzenlenmiş olan toplantıya teknik personelin katılması hususunda Müsteşar ve Genel Müdürlerin ilgi ve yardımları rica edildi.

MÜHENDİS VE MİMARLARA DUYURU

29 Mayıs 1970 günü Ankara'da Selim Sırrı Tarcan Spor Salonunda tüm teknik personelin katılımı ile yapılan foruma ve bu forumda 1-2 Haziran 1970 günleri boykot yapılması için alınan karara karşı TMMOB Genel Sekreteri imzasıyla basında bir takım bildiri ve ilânların çıktığı görülmektedir.

T.M.M.O.B'nin ücretli sekreteri olan bir kişinin teknik personel topluluğunu temsile yetkisi olmadığını üyelerimize duyururuz.

Kuruluşlarımız, üyelerinin haklarını savunmakta her zamankinden daha kararlı ve güçlüdürler.

Elektrik Mühendisleri Odası	Makina Mühendisleri Odası
Gemi Mühendisleri Odası	Mimarlar Odası
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası	Orman Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası	Türkiye Kamu Jeologları Sendikası
Kimya Mühendisleri Odası	Türkiye Jeofizikçiler Birliği
Maden Mühendisleri Odası	Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası
	Türkiye Teknikerleri Sendikası

BÖLGESEL FORUMLAR

Örneğin, güney illeri (Adana, İçel, Hatay) teknik personelinin oluşturduğu Adana Forumundan, Odamız Merkezine, şu bildiri ulaştırılmıştır :

"31 Mayıs 1970 Pazar günü Adana PTT salonunda, saat 14.00 de, güney illerinde çalışan 300 ü aşkın teknik personelin iştirak ettiği forumda konuşmacılar Devlet Personel Kanunu tasarısını yermişlerdir. Forum sonunda, aşağıdaki görüş ve kararların devlet yetkililerine duyurulmasını istemişler ve yapılan oylamada bu istek oy birliği ile kabul edilmiştir."

İstek :

"1 — Çıkarılmak istenen Devlet Personel Kanunu kapsamına girmek istemiyoruz."

"2 — Teknik personel için grev, toplu sözleşme, sendikalaşma gibi demokratik ve anayasal haklar sağlayan ücret çizelgesi arz ve talebe göre değişecek yeni bir statünün tesbit ve kanunlaşmasını istiyoruz."

"3 — İsteklerimizin kabul edilmemesi halinde, Anayasamızın ışığı altında direniş yapacağız."

"4 — Ankara'da yapılan teknik personel forumunda alınan ihtar boykotu kararını destekliyoruz."

"5 — Meslek Odaları ve Sendikaların bundan böyle alacakları bütün direniş kararlarına uyacağız."

Benzer şekilde, İstanbul'da düzenlenen, "Teknik Personelin İstanbul Forumu" da başarılı geçmiş ve Forumda Odamız İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu da katılmıştır. Bu forumda alınan ve basına da yansıyan karar şudur :

"BİZ, TÜRKİYE HALKININ ÇIKARLARINI SAVUNMAYI GÖREV BİLEN TEKNİK PERSONEL OLARAK DUYURURUZ Kİ, Personel Kanunu tasarısı Türk teknik personel gücünü ulusal ekonomimizi etkisiz kılmak, onu emperyalist soygun düzenine köle yapmak için hazırlanmıştır."

"Bu tasarı ile, teknik personel sadece yabancılarca hazırlanmış projelerin basit bir uygulayıcısı durumuna düşürülmek istenmektedir."

"Bu tutuma ve emperyalizm ile yerli işbirlikçilerinin gerici iktidarlara karşı ve halk iktidarının gerçekleşmesi uğrunda bütün halkımızla birlikte sonuna kadar savaşağız."

PERSONEL KANUNUNA KARŞI TEPKİ GENİŞLİYOR

Ankara'da, 29 Mayıs Forumunun toplandığı sırada, yurdun dört bucağında, personel kanunu tasarısına karşı tepkiler doğuyor ve hızla genişleme eğilimi gösteriyordu.

Ankara Üniversitesi Senatosu, bir bildiri yayımlayarak, "Üniversitelerin personel reformu tasarısının kapsamı dışında bırakılması görüşünün oybirliği ile kabul edildiğini" açıklıyordu.

Assubaylar, eşleri ve çocuklarının girdiği bütün yurda yaygın direniş ve gösteri yürüyüşleri, ordunun bu kesimini tasarının asla hoşnut kılmadığını gösteriyordu.

Türk Tabipler Birliği ve öteki sağlık hizmetlerine ilişkin sendika ve kuruluşlar da "Türkiye çapında direnişe geçme" kararı alıyorlardı.

Öte yandan, en ilginç tepki, Maliye Bakanlığı Memurları Sendikası'ndan gelmiştir. Sendika, "subaylarla sivil memurlar arasında ödenek bakımından büyük farklar yaratıldığını" ileri sürmüştü ve, "Personel Kanununun mali hükümlerinin paylaştırılması için 1970 yılı bütçesine konulan 2 milyar 109 milyon liranın 1 milyar 158 milyonu subaylara, 951 milyonu ise subay ve assubayların altı misli olan devlet memurlarına verilecektir."

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKAN VEKİLİ UĞUR KÖKDEN'İN
29 MAYIS 1970 CUMA GÜNKÜ FORUMDA YAPTIĞI KONUŞMA

Personel Kanunu tasarısı Meclislere gelmiş bulunuyor. Bugünden yarına kanunlaşacak. İktidarın bu tasarını yürürlüğe koymak için kararı olduğu, ve bir yerde, kendi varlığını aşan bir takım güçlerin etkisi altında kaldığı kesinlikle anlaşılmaktadır.

Adı geçen tasarı, çeşitli kuruluşlar tarafından öncelikle bir ücretler rejimi olarak eleştirilmiş ve sert tepkilere yol açmıştır. Bunlar arasında, en başta yargı organı yer alıyor. Bütün yurda yaygın ve dinamik karşı çıkışıyla, hem yasama hem yürütme organlarını denetleme hakkı taşıyan bu sınıf, kendi yararına bir değişikliğin gerçekleşmesi olanağını sağlamış görünüyor. Öteki tepkiler, genellikle, öğretmenler, assubaylar, hekimler, memurlar ve özerk kuruluşların elemanlarından gelmiş, yeni tasarı iptal gerekçesini de birlikte taşımakla nitelenmiştir. Personel kanunu, batıdan doğuya güneyden kuzeye dek, tüm Türkiye'yi bir direniş coğrafyası durumuna sokmuştur. Tasarının kabulü, yahut geri çevrilme şansı, böyle yoğun bir direniş ortamında ne kadar olabilirse o kadar vardır.

Birbirini izleyen tepkilerin yanı sıra, tasarıda, iktidarın ilerde hangi siyaseti izleyeceğini, hangi güçlere dayanmak istediğini açık seçik ortaya koyan belirgin özellikler gözden kaçmamaktadır. Bunların en önemlisi, lâik devlet anlayışına karşı çıkan bir uygulamanın ilk belirtileridir. Tasarı, çünkü, çağdaş ve pozitif bilimler üstüne oturmayan bir öğretime gelmiş kişilerin devletin her noktasını kontrol edebilecek duruma yükselmesini sağlıyor. Onlara karar kademelerinin kapısını açıyor. Personel Dairesinin, ilerde, yatay aktarmalar yaparak, değişik hizmet gruplarında kadro fazlası ile kadro eksikliğini dengelerken din hizmetlileri sınıfından yararlanmaması için hiçbir kanunî engel yoktur. Benzer olarak, günümüzde, üniversitelerin İmam - hatip okullarını bitirenlere açılmasıyla, bu elemanların en az sosyal bilimlerde yüksek öğrenim yapması gerçekleşecektir. Ayrıca, İlahiyat Fakültesi mezunları ve orta öğrenimi İmam - Hatip okuluna dayanan, Hukuk, Siyasal Bilgiler, İktisat, vb. diploması sahibi elemanlar, ön yıllık bir kamu hizmetinden sonra lâik devletin herhangi bir genel müdürü, kısaca bir yöneticisi olabileceklerdir.

Yukarıda sözünü ettiğimiz özellikler, Personel Kanunu tasarısının şu anda pek göze çarpmayan, fakat etkilerini uzun sürede belli edecek sosyal boyutunun birer işaretidir. Tasarının bu yönü, toplumun değişik sosyal katlarında birini ötekine karşı çıkaracak, ortak sosyal mücadeleleri birlik hedefi önünde dayanışmayı gözecek karakterdedir. Eşitlikçi sosyal sınıflar arasındaki kopuş ve düşmanlık, yalnız Personel Kanunu çerçevesi içinde değil, aynı zamanda, ve özellikle, yeni tasarının elverişli bir düzeye yükseltildiği hizmetliler ile tabanın alt katlarındakiler, yani yarı - proleterler, yoksul köylüler ve küçük esnaf arasında kendini gösterecektir. Şurası unutulmamalı ki, Personel Kanunu ile birlikte her çeşit verginin, kovani dürtülmüş eşek arısı sürüsü gibi, aynı anda ortaltığı kaplayışı yalnız bir rastlantı değildir. Başka bir deyişle, tabanın alt ve orta katları için, Personel Kanunu, bir Vergi Cumhuriyeti'nin ürünüdür. Vatandaşın sırtına binen, bu kez de genel olmaktan, bu kez de adil olmaktan uzak (Çünkü tarımdaki büyük üreticiler vergilendirilmiyor. İthalâtçıların tatlı kârlarına dokunan yok) yeni yükler, ancak Personel Kanunun mâli kaynaklarını karşılamak amacıyla hazırlanmıştır. O halde durum elle tutulur derecede somutlaşıyor. Burada kasıt apaçıktır. İktidar, aynı yakada olması gereken sosyal katları birbirine düşürmek amacı gütmektedir. Bu bölünmeden yararlanacak olan ancak egemen güçlerdir.

Buna ek olarak, siyasal ve ekonomik dizginleri ellerinde tutanlar, bu tasarıyla kimi hizmetlilere ötekilere oranla sağladığı daha fazla olanaklar sonucu, onları ilerici bloktan ayırmak, kısaca BÖLEREK YÖNETMEK emelindedir. Kimi hizmetliler sınıfı ise, iktidarın onlara sağladığı malî payandayla, bir baskı ve terör aracı, yahut sosyal güçler dengesinde karşı - ağırlık olarak kullanılmaya aday görünmektedir. Devrim çizgisini saptırıcı ya da devrimci gelişmeyi engelleyici yönde müttefikler arama, eğer yoksa yaratma eğilimi, iktidarın Personel Kanununa kattığı ideolojik renktir. Gösterilen tepkiye göre esnek bir strateji uygulayarak, yargı organını da hoşnut kılmak çabası, böylece öteki çalışanları mücadelede yalnız ve desteksiz bırakmak, sözü edilen rengin açık belirtileridir.

Ayrıca, "gaffet ve dâlalet" içerisinde bulunan bürokrasinin üst kademelerine, özellikle, çalışanlar piramidinin tepesinde yer verilmiştir. Bu durum, iktidarın kendisine sunulan hizmetin karşılığını cömertçe ödemekte ne derece özen gösterdiğinin dikkati çekecek bir örneğidir.

Üst kademelerin bu ölçüde doyurulması, ancak tabandaki elemanların sıkıştırılması sayesinde gerçekleşebilmiştir. Şöyleki, tabanda, yani 16. ile 10. dereceler arasında düşey yükselmeler, yani derece farkları 25; yatay ilerlemeler, yani kademe farkları ise 5 tir. Buna karşılık, 10. dereceden sonra, tavana doğru, bu farklar hızla büyümektedir. Düşey yönde 50, 75, 100 ve 175 olarak bir tırmanma gösterirken yatay yönde 10, 15, 20, 35 şeklinde artmaktadır.

Taban ile tavan arasındaki sosyal dengesizlik, yalnız bu kadarla bitmiyor. Tavanın delinmesi yoluyla, $1000 + 50$, $1000 + 100$ formülleriyle iktidarın ihtiyaç duyduğu siyasal nitelikte özel kadrolar yaratılmıştır. Ayrıca bir de, yana doğru açılan, teknik deyimiyle, "balon" özelliği taşıyan yatay kademeler konulmuştur. Bu tür yatay ilerleme olanakları, yalnız idare âmirleri (Valiler, Kaymakamlar), Üniversite mensupları, ve bir de, muhtemelen, yargı organı elemanları için saklı tutulmaktadır.

Sonuç olarak tasarının sosyal boyutu, tavan ile taban arasında zaten var olan dengesizliklere yeni yabancılaşmaların eklenmesini sağlamaktadır, diyebiliriz.

Teknik hizmetler kesimine gelince, Personel Kanununun iç yüzü, arkasında saklanan niyet, bu yolla tezgâhlanan oyun, yalnız onların durumuyla en keskin biçimde gün ışığına çıkmaktadır.

Bu sınıf kimleri kapsıyor? Teknik hizmetler sınıfı, kamu kurumlarında "meslekleriyle ilgili görevleri ifa eden ve geçerli hükümlere göre, Y. Mühendis, Y. Mimar, Mühendis, Mimar, Jeolog, Kimyager, Fen Memuru, Tekniker ve benzeri teknik unvanlara sahip en az orta derecede meslekî öğrenim görmüş bulunanlar"dan oluşmaktadır. Yeni kanun ile, teknik ordu, ekonomik yapı içerisinde haklarından yoksun bırakılmış, hattâ günümüzdeki yerinden daha geri bir noktaya doğru itilmiştir. Bu cezalandırma, şu anda kamu kesiminde, 4/10195 sayılı Anayasaya'ya aykırı ve anti-demokratik yönetmeliğe göre çalışan bir mühendisin yeni tasarının kabul edildiği zaman alacağı ücreti mevcut durumla karşılaştırmalı olarak gösteren aşağıdaki tablo ile bir kez daha ortaya çıkıyor: (Brüt TL.)

TABLO — I
(Beş Yıllık Teknik Öğrenim için)

Yıllar	4/10195	Pers. Kanunu	Fark (TL.)
1. yılın başı	1980	1750	230
4. yılın başı	2640	2100	540
7. yılın başı	3300	2450	850
10. yılın başı	3960	2800	1160

Ellerdeki grafiğin eğrilerinden de anlaşılacağı üzere, yeni tasarının, ancak kamu kesiminde 23 yılını doldurmuş ya da bu süreyi aşmış elemanlar için, şayet kadro kanunuyla bunlara 1. ve 2. dereceden kadrolar verilirse, daha yararlı ufuklar açmaktadır. Böylece şu gerçek ortaya çıkıyor: İktidar getirdiği ücret rejimiyle, mühendislikle ilgili kesimde, genç ve daha az genç elemanları, emekliliğe yaklaşmış kuşaklara oranla, bilinçli olarak, güç bir duruma sokmaktadır. Böylece birincilerin yapacakları olumlu ve vataşver baskıya karşı, ikincileri -kendileri istemese bile zorunlu olarak kullanabileceğini düşünmektedir. Öte yandan, teknik elemanın önüne konan seçimin asıl anlamı, arkasına saklanmış artıyettenden doğuyor. Bu seçimin sonunda, teknik hizmet sınıfında bulunanlara kamu kesiminin kapıları ücret yönünden kapanmış olmaktadır. İşte, sahneye konan büyük oyun budur.

Amaç, kamu kuruluşlarının teknik kadrosunu boşaltmak, teknik elemanı ya yabancı sermaye ile beslenen işbirlikçi mühendislik firmalarına ya da doğrudan yurt dışına itmektir. Demek oluyor ki, getirilen tasarının, yalnız benimsenen kalkınma siyasetinin teknik kesime zorunlu yansıması değil, aynı zamanda, teknik elemanın yatırımları yoluyla Türk halkının yararına kullanacağı özgürlüğüne, demokratik ve ekonomik haklarına, üretimi etkileyen bir işçi olmak niteliğine veda etmesi anlamı taşımaktadır.

İzlenen bu siyasetin gerçek ve temeldeki amacı nedir. Niçin kamu kuruluşlarının hizmet bekleyen teknik daireleri, yetilmiş, tecrübeli, dinamik kuşaklardan yoksun bırakılıyor? Ve, yenilerinin gelmesine kapılar kapanıyor?

Sorun, daha aydınlık olarak, İkinci Beş Yıllık Plan (İBYP)'da şekillenmektedir. Örneğin, 1970 yılında, sabit sermaye yatırımlarının özel sektör yararına ağır bastığını görüyoruz :

TABLO — II
Artış hızı (%)

Özel	14.3
Kamu	11

(1970 Prog. Sayfa 61)

Program, kamu yatırımlarındaki yavaşlamanın özel sektör yatırım faaliyetlerindeki gelişmeyle karşılanacağını ifade etmektedir. Buradan çıkan sonuç, öncelik ve ağırlığın özel sektöre tanınmış olduğunu bize gösteriyor. Gerçekten, İBYP'da aynı görüş daha açık çizgilerle şöyle dile getirilmektedir : "Yatırım programlarının gerçekleştirilmesi için kamu kuruluşları özel sektörün teknik gücünden geniş ölçüde faydalanacaktır. Özel Sektör Kuruluşlarının kendilerine yönelen fonksiyonları gerektiği şekilde yürütülebilmeleri için örgütlenmeleri ve yeterli teçhizatla donatılmaları teşvik edilecektir."

"Bu arada, Müşavir Mühendislik, Mimarlık firmalarının genişlemesi ve kendilerine verilecek işleri yapabilmesi için gereken tedbirler düşünülecek, gerekirse ihale usullerinde ve öteki işlemlerde değişiklik yapılacaktır."

Demek oluyor ki, belirli, plânlı bir ekonomi siyaseti, bunun özel sektöre öncelik tanıyan, özel sektörün kamu kuruluşları zararına güçlenmesi ve gelişmesini sağlayan bir uygulama karşısında bulunuyoruz. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal koşulları içinde, çalışanlar dünyasına sunulan yeni ücretler rejimi tasarısı, gerçekte, bir avuç işbirlikçi azınlığın kazanç grafiğini biraz daha yükseltmeye yönelmiş bilinçli bir girişimdir. Dış ve iç sömürü güçlerinin biçim verdiği, tezgahtadığı bu oyunun, teknik hizmetliler sınıfı, sahne önünde yer almış basit ve uzaktan yönetilen kuklaları durumuna düşürülmek isteniyor. Çünkü, ileri kapitalist ülkeler, Türkiye'de, kendileriyle işbirliği halinde ve onlara bağımlı, güç ve yarışma yeteneği bakımından sınırlı bir özel kesimin gelişmesinden yanadır. (Bırakalım Türkiye'yi, Japonya ile ABD, Ortak Pazar ülkeleriyle ABD arasında, aynı kalın çizgilere sahip bir savaş planca acımasızlığıyla bu gün sürüp gitmektedir.) Sanayi devrimini gerçekleştirememiş, toprakda feodal kalıntıları sürdüren, sermaye yatırımları ve dış kredilerle, sürekli açık veren ödemeler dengesiyle, ekonomisi dışa bağımlı bir ülkede, yani Türkiye'de, Teknik Ordu da işbirlikçi özel kesimin gelişme aracı olmaya itilmektedir. "Kamu kuruluşlarının rasyonel biçimde yeniden düzenlenmesi"nden amaç, her halde bu olsa gerekir. Oysa, aynı açıdan hazırlanmayan Birinci Beş yıllık Plan'a göre, "Türkiye'nin ilkel bir ekonomik düzenden daha ileri bir üretim sistemine geçmesi devlet yatırımları ve kamu iktisadî girişimlerinin faaliyetleriyle mümkün olmuştur. İktisadî kalkınmanın temeli olan bu hizmetler arasında, eğitim, sağlık ve ulaştırma türünde geleneksel devlet hizmetleri bulunduğu gibi, ileri kapitalist ülkelerde bile modern devlet anlayışına uygun olarak merkezi otoritenin üstüne aldığı enerji, sulama tesisleri, barajlar gibi temel yatırımlar da vardır." (İBYP, sayfa 61)

Fakat, Birinci Beş Yıllık Planın uygulama yıllarını özellikle sonuna doğru, kalkınma felsefesine egemen olan yukarıdaki görüşte bir sapma olmuştur. Bu, kısaca ve öz olarak, "kamu kuruluşları içinde bazı kademelerde doğacak insangücü fazlalıkları -buna inşaat makinası parkı, teçhizat ve öteki makine fazlalıkları da eklenmelidir- yeni açılacak iş alanlarına, yani özel sektöre devirle giderilecektir" biçiminde özetlenecek bir siyaset değişikliğidir. Yani, bir başka şekilde ifade edilirse, sonuncu aşaması Personel Kanunu olan sistemli bir tırmanma. Bu tırmanmanın aşamaları şunlardır :

1 — Son bir süredir, zaten iyiden dağınık ve tutarsız olan özel sektöre, temelde devlete sermayesine binen, fakat yabancı sermaye ile bütünlenmiş, özel statülü, teknik hizmet kuruluşları eklenmiştir.

2 — İkinci olarak, bunu Teknik Hizmetler İhale Kararnamesi izlemiştir. Böylece, normal koşullarda, devletin yaptığı teknik hizmetlerin tümünün yukarıda sözü geçen Kuruluşlarca yapılması işi meşrulaştırılmıştır.

3 — Üçüncü ve sonuncu aşamaya gelince, bu, bizzat personel Kanununun uygulanması olacaktır.

İşbirlikçi Müşavir-Mühendis firmalarının geliştirilmesi, mantar gibi çoğalması -özellikle Ortak Pazar'a Geçiş Dönemi'nden sonra çok tanık olacağız- yani sıra, ulusal özel ku-

uluslar varlıklarını sürdürememek, yeterince iş alamamak, ellerindeki kadroyu sürekli koruyamamak durumuna bilinçli bir şekilde itiliyor. Çünkü, yerli mühendislik büroları, izlenen ekonomik siyaseti ile bilgi ve sermaye birikimi yapabilmek gücünden uzak tutulursa, elbette, içinde bulunduğumuz hızlı teknolojik gelişme çağından yurdumuz hiç yararlanamayacak demektir. Oysa üretim tekniği, sürekli bir şekilde teknolojik değişmelere ayak uydurmak zorundadır. Buna karşılık, temel yatırım projeleri kendilerine verilen yabancı mühendislik - müşavirlik firmalarıyla, arkasında yabancı sermaye ve firmaların yattığı dev işbirlikçi kuruluşlar, çalıştırdıkları teknik kadroya işin ancak belirli, çok sınırlı ve baştan ayağa "teknik" bir bölümünü emanet etmektedir. Projenin bütün üstünde, genel görüş, denetleme, haber alma ve ilgili haberleşmeyi izlemek hakkından bu toprağın çocukları yoksun bırakılmaktadır. Açık ki, bu koşullarda, dışarıdan bir teknoloji transferi de söz konusu olamaz. Ayrıca, Türk teknik kadrosunun itildiği bu çeşit özel kesimde, zorunlu ve kaçınılmaz olarak, gelişmiş ülkelerde kullanılan hesap metodları, güvenlik katsayıları ve malzeme seçiminde rol oynayan ölçüler Türkiye'de de aynen uygulanmaktadır. Böylece Türk teknik zekası, anlattığımız yoldan memleketinin ekonomik zararına istemiyerek, hattâ farkına varmadan katkıda bulunmaktadır.

Personel Kanununun teknik eleman önünde açık olarak bıraktığı ikinci kapı yurt dışında çalışma biçimidir. Şematik bir açıdan ele alacak olursak, ithalât - ihracat açığının işçi dövizleriyle kapatılmasını büyük bir can kurtaran simidi gibi benimseyen iktidar için, bu yol şaşırtıcı görünmüyebilir. Ancak, madalyonun öbür yüzü, başka koşullarda egemen gücün kullandığı ağır hiç de aynı değildir.

Bilindiği gibi, Türkiye'nin teknik kesimde göze çarpan insan gücü talebi yakın yıllar için şöyle dağılmaktadır: (Bu rakamlara, fen memurları ve teknisyenler, fizik ve kimya ile ilgili meslek dalları sokulmamıştır.)

TABLO — III

1967	1968	1969	1970	1972
25.500	27.800	30.500	33.700	40.200

(IBYP, sayfa 149)

Toplam olarak alınırsa 1970 yılı talebi olan 100.000 kişi çeşitli dallara şu şekilde bölünmektedir:

I — Mühendisler:	
İnşaat Müh. ve Mimarlar	15.900
Makina Mühendisleri	7.700
Elektrik Mühendisleri	3.700
Maden Mühendisleri	2.200
Öteki Mühendisler	3.200
Topoğraf. harıtaçı, kartoğraf	1.000
II — Fizikçiler, Jeofizikçi ve Jeologlar	
	3.300
III — Kimyager, Kimya Mühendisi, Kimya Teknisyeni	
	2.600
III — Fen memurları ve Teknisyenler	
	60.400
Genel Toplam	100.000

Bu rakama karşılık, toplam teknik insan gücü açığı, aynı 1970 yılı için, 33.700'e yüksekmektedir. Yani, ihtiyaç duyulan her üç teknik elemandan ancak ikisi mevcuttur. (1970 Prog. Sayfa 449)

Teknik insan gücü açığını kapatmak için ne gibi etken ve köklü tedbirler alınmıştır? Sorunun karşılığını en iyi şekilde teknik ve fen eğitiminde girilen yatırımlarla ilgili değerler vermektedir:

TABLO — IV

1968-69	1969-70	1970-71
102.2	88.5	107.5

(milyon TL.)

Görülüyor ki, IBYP'da öngörülen teknik ve fen eğitiminde kamu yatırımları çok yetersizdir. Özellikle 1969'dan 70'e bir düşme vardır. Buna karşılık 1968-69 ile 1970-71 arasında

hiçbir fark, hiçbir olumlu gelişme yok gibidir. Oysa, bir yıldan öbürüne, teknik eleman talebi ile arzı arasındaki fark sürekli büyüyor.

Bu eksikliğe paralel olarak, gelişmiş ülkeleri sanayi-ötesi toplumlar olmaya götüren teknolojik ilerlemenin kaynağı araştırma alanına gelince, burada durum umutsuzluk verici bir görüntü sunuyor. İBYP'da yer bulmayan bu bölümle ilgili birkaç karşılaştırmalı rakamı zorunlu olarak 1963-67 yıllarını kapsayan ilk plandan alarak veriyoruz :

TABLO — V
Araştırma Personeli İhtiyacı
(Yüksek Eğitim Görmüş Araştırma Personeli ve Yardımcı Olarak)

Teknik	Tarım	Sosyal Bilimler	Tıp - Tabii B.	Ötekiler
512	164	352	563	1739
(İBYP. Sayfa 464)				

Türkiye'nin geri kalmış bir ülke niteliği ile teknik kadro yönünden gerçek çehresi bu iken, dolaylı olarak beyin göçünü desteklemenin anlamı nedir? Başka bir deyişle, bu ülkenin kendisine yatırım yaptığı yetişmiş insan, yani sömürülen, ezilen sınıfların ürettiği değerlerle eğitimleri ve meslekî gelişmeleri sağlanmış olan teknik eleman ulusal sınıflar dışında çalışmaya zorlanarak ülkenin kalkınma kapasitesi zayıflatılmaktadır. Böylece üretim derin bir şekilde etkilenmekte, kısaca geri kalmışlık alın yazısı sürdürülmek istenmektedir. Bu, yoksul ülkelerden gelişmiş memleketlere doğru bir bilgi ve tecrübe köprüsü kurmak demektir. Bu noktada hiç kuşkusuz diyebiliriz ki, egemen güçler yurdumuzun çıkarlarına karşı bir tutum içindedir. Bütün renkleriyle ortaya koymaya çalıştığımız bu tablonun bizi ulaştırdığı sonuç nedir?

1 — Personel Kanununun kabulü ile, Türkiye'nin yetişmiş ve dinamik teknik kadrosu, ister yurt içinde ister yurt dışında, emperyalist sömürünün bir gelişme ve yaygınlaşma aleti durumuna sokulmuş olacaktır.

2 — Kanunun uygulanmasıyla, yatırımlar politikasının yürütülmesi açısından, kamu kesmi yeni bir görüntü kazanacaktır. Yani, kamu kuruluşları, teknik değer, dinamik güç ve eleştirici yeteneğine sahip elemanlar yönünden yoksullaşacaktır.

3 — Bu boşluk bahane edilerek ve Teknik Hizmetler İhale Kararnamesi yardımıyla, projelerin etüt ve yapımı için, işbirlikçi mühendislik kuruluşlarının kullanılma şartları hazırlanmış olacaktır.

4 — Bütün bunlar da yeterli görülmezse, şimdiye kadar bilinçli olarak çözülme-yip askıda tutulan özel okullar sorunu, bu amaçla daha da çözülmez duruma getirilip, ora-larda yetiştirilen elemanlarla, kamu kesiminde, egemen güçlerin yatırım politikasını kayıtsız şart-sız uygulayacak yeni bir "bağımlı kadro" oluşturulmuş olacaktır.

5 — Ayrıca, iktidar tarafından dereceli olarak özel sektöre devredilen ve edilmek istenen iktisadi devlet kuruluşlarının devir işlemi belirli bir etkenlik ve çabukluk kazanabilecektir. Çünkü, kamu kesiminde buna karşı çıkan elemanlar yeni Personel Kanunu ile uzaklaştırıldıktan sonra, yeni rejim altında kamu sektörü ve özel sektör arasındaki ücret farkı, devir işlemine karşı çıkan son mukavemet kalelerinin de düşmesini hazırlıyacaktır, sağlayacaktır.

Artık, müzakere yolu kapanmış, mücadele saati çalmıştır.

Gün eylemin günüdür!

Önümüzde tek bir seçim var : Ya bir eyleme bilinçli olarak gitme, ya da önümüze getirilen şartları şikâyetsiz kabul etmek, yani Personel Kanununa boyun eğmek!

18 Nisan Teknik Eleman Miting ve Yürüyüşü'nün bir adım ötesi bugündür. Bugün, gerçekte, 19 Nisan'dır. İçinde bulunduğumuz şartlar, bir bilinç savaşını kaçınılmaz kılıyor. Artık direnmek gerekliliğini duyan herkes siperinden çıkmak zorundadır.

Eğer, ortada şikâyet ettiğimiz bir nokta varsa, bu şikâyetin geçerliliği ancak göze alacağımız eylemle ölçülür. Her eylem için başarı ve risk aynı derecede muhtemeldir. Ne başarısı garantilenerek, ne riskinden kaçınılarak eyleme gitmek olmaz.

Susuz bir yenilgidir, bir çeşit dolaylı suç ortaklığıdır.

Personel Kanununa boyun eğerek kaybetmekten eylem yoluyla kaybetmek elbette daha üstündür.

Teknik Ordunun bütün elemanları, eylem için birleşiniz!

BİRİNCİ BOYKOT

29 Mayıs Forumunda, Odamız yöneticileri Personel Kanununun çeşitli yönlerini eleştirmişler, bu kanun tasarısı ile oynamak istenen oyunu tüm çıplaklığı içinde ortaya koymuşlardır. Forum, sonunda, tüm teknik elemanların ortak iradesinin somut ve kesin belgesi halinde, 1-2 Haziran günleri için, işe gitmemek suretiyle BOYKOT kararı almıştır.

TEKNİK ELEMANLARA ÇOK ÖNEMLİ DUYURU

Elektrik, Gemi, Harita, İnşaat, Kimya, Maden, Makina ve Orman Mühendisleri ile Mimarlar Odası ve Türkiye Jeofizikçiler Birliği Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası; Türkiye Teknikerler Sendikasının düzenledikleri ve katıldıkları, ayrıca diğer Teknik Eleman Sendikalarının destekledikleri Büyük Forum 29 Mayıs 1970 günü Selim Sırrı Tarcan Spor Salonunda yapılmış olup, oy birliğiyle aşağıdaki kararlar alınmıştır:

1. Bütün Teknik elemanlar (Toplum hayatını felce uğratmamak için Temel Üretim ve İşletme Merkezlerinde nöbetçi bırakarak) 1 ve 2 Haziran 1970 günleri işe gitmemek suretiyle boykot yapacaklardır.
2. BU EYLEM NEDENİLE Forumu düzenleyici, yönetici ve iştirakçileri hakkında herhangi, bir idari işleme gırışıldığı takdirde yeniden boykota gidilecektir.

Kamu oyuna ve bütün Teknik Elemanlara önemle duyurulur.

FORUM BAŞKANLIK DİVANI ADINA

Y. Muh. Atilla YALÇIN

Not: Türlü ihtimallere karşı merkezde bir hukuk komitesi kurulmuştur.

Forumu ve aldığı eylem kararına dolaylı olarak cevap veren Maliye Bakanı Mesut Erez'e, gereken karşılık aşağıdaki gibi verilmiş ve adı geçen Bakan açık tartışmaya çağırılmıştır. Odalararası Yürütme Kurulu, çağırısında, Personel Kanunu tasarısına ilişkin çalışmaların çok gizli yapıldığını, bu yüzden yeteri kadar bilgi sahibi olamadıklarını, Planlamaya bile bu konuda haber verilmediği ve teknik personelin görüşme isteklerinin kabul edilmediğini belirtmiştir.

PERSONEL KANUNU TASARISI KOMİSYONDA GÖRÜŞÜLÜYOR

Boykotun birinci gününde, teknik eleman direnişini büyük bir katılım oranı ile sürdüürken, BMM Bütçe-Plan Komisyonu da toplanarak, 657 sayılı Devlet Personel Kanunu tasarısının maddelerini görüşmeye devam etmiştir.

Sabah görüşmelerinde, "teknik hizmetler sınıfı" bölümü ele alınmış ve genellikle, teknik eleman-parlamentar konuşmalar yapılmıştır. Üç saat süren görüşmelerde, iktidar ve muhalefet kanadına mensup bu milletvekilleri, getirilen tasarı ile, teknik personelin ücretlerinin bugünkünden daha az olacağını, yatırımların aksayacağını, kamu sektöründe çalışan teknik personelin özel sektöre gideceğini, teknik personel için tasarının bir reform niteliği taşımadığını öne sürmüşlerdir.

Örneğin, AP'li Selâhattin Güven, Mühendislerle ilgili maddeleri tenkît ederken, "BU TASARI İLE MÜHENDİSLERE ADETÂ CANLARI CEHENNEME" denilmiştir... diye konuşmuştur. Güven, tasarının kanunlaşması halinde, Devletin mühendis bulmakta zorluk çekeceğini ileri sürmüştür.

AP'li Cahit Karakaş da, devlet kesiminde bilgi ve ihtisasa önem verilmediğini ileri sürmüş, bu sebepten, 30 milyonluk bir yatırımın elli milyon liraya tamamlanabildiğini söylemiştir. AP'li Cernâl Külâhî da teknik personelin özel sektöre kaydığını belirtmiş, Sümerbank eski Genel Müdürlerinden birinin on bin lira maaşla özel sektöre geçtiğini bildirmiştir. CHP'li Ali Rıza Uzunel de, tasarının mühendisliği cazip olmaktan çıkardığını belirtmiş, gene CHP'li Bahtıyar Arda, şantiyede çalışan mühendisle burada çalışanların farklı tutulmalarını istemiştir. GP'li Hasan Tosyalı ise, kat sayının 8 olarak değiştirilmesini teklif etmiş, devlet eliyle yapılan yatırımlardan %1'inin mühendislere verilmesini istemiştir.

Öne sürülen görüşleri cevaplandıran hükümet temsilcisi, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü Necdet Taner, "Bugün, teknik personel, 1958 yılında çıkarılan 10195 sayılı Kararname ile kamu sektöründe çalıştırılmaktadır. Bu personelin de kanunla istihdam edilmesi şarttır. Teknik personel de bugüne kadar bu uygulamadan şikâyetçi ol-

Mühendisler Personel Kanununa karşı çıktı

Elektrik Mühendisleri toplandı
Bu kanunla emeklilikler kaldırıldı
Devlet hakkındaki vürûdî dağıtım

Mühendisler 5 ilde forum düzenliyor

Vergi memurları da maaşlarına zammı istedi

20 bin Mühendis boykot kararı aldı

Mühendisler
boykot kararı
aldı

mimar ve mühendis
boykotu başlıyor

Mühendislerin Zamın sürececek

Mimar ve
Teknikler
boykotu başlıyor

Teknik eleman boykot başlıyor

muştur. GETİRİLEN TASARIDA BU ŞİKÂyetLERE CEVAP VERİLMİŞ, İSTEKLER KARŞILANMIŞTIR." demiştir.

Daha sonra, Taner, sözlerine şu şekilde devam etmiştir:

"Teknik personel arasında büyük şehirlerde yığılma ve büro çalışması görülmektedir. Bugünkü sistemde büro mesaisi mühendisler arasında öncelik kazanmıştır. Kanun tasarısındaki yan ödemeler ise mühendisleri mahrumiyet bölgelerine fabrikalara şantiyelere ve araziye isteyerek götürecektir. Genç mühendisleri yatırım hizmetlerine yöneltecek bir sistem getiriliyor ve mühendisler devlet memuru durumuna sokuluyor."

Bundan başka, Komisyon üyelerinin teknik personel durumu hakkında şikâyetlerde bulunmaları üzerine Maliye Bakanı Mesut Erez de söz almış ve yapılan değişikliklerde sınıflararası dengenin bozulduğunu söylemiştir. Erez şunları söylemiştir:

"Genel İdare sınıfının günahı ne idi ki, onun tabanını yükseltmedik. Burada herhangi bir sınıfın tabanını veya tavanını değiştirmekle eşitliği bozu-

yoruz. Burada meslek temsilcisi milletvekilleri kendi meslekleri lehine bo-
zukluklar yapıyorlar."

Haksızlığın sağır duvarı aşılamamakla beraber, boykot eylemi parlamento üyesi birçok
meslekdaşlarımızın Odalara ve meslek sorunlarına şimdiye kadar duydukları ilgisizlik çem-
berini kırmalarını sağladı.

TEKNİK PARLAMENTERLERLE GÖRÜŞME

Parlamentelerle görüşmeler yapılması kararlaştırıldı. Her Oda, üyesine şu telgrafi
yolladı :

Sayın üyemiz,

Personel Kanunu ile ilgili son gelişmeleri görüşmek üzere 2.6.1970 günü
saat 16.00 da Parlamenter üyelerimizle bir toplantı yapılması kararlaştırılmış-
tır. Stop. Selânik Caddesi 19/3 deki Maden Mühendisleri Odasında yapıla-
cak toplantıya katılmanızı önemle rica ederiz. Stop. Saygılarımızla.

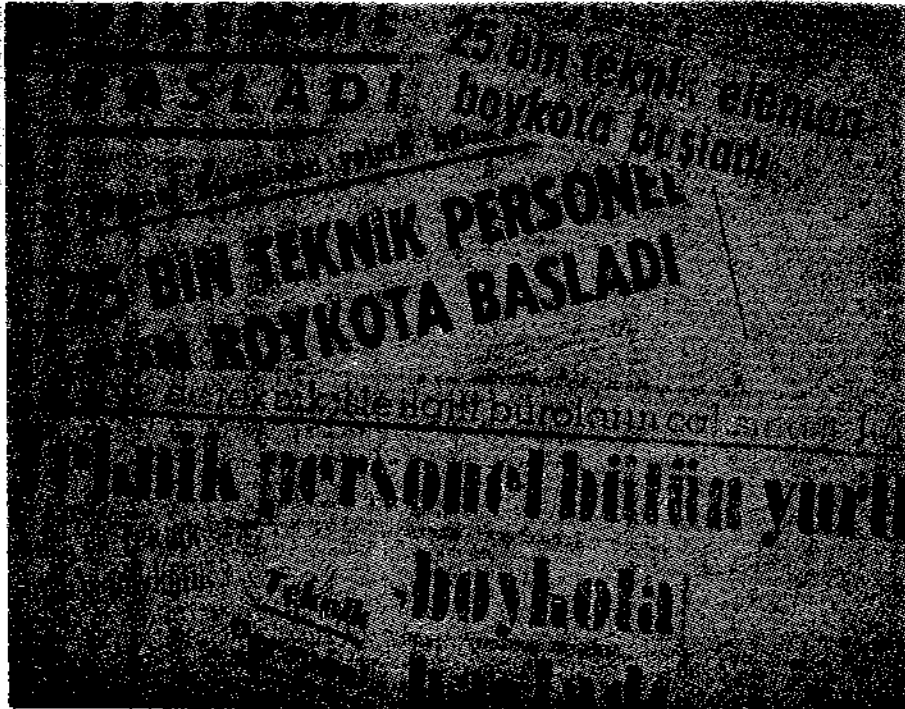
..... ODASI

Tasarının Komisyonunda görüşülmeğe başlanmasıyla birlikte, teknik elemanların tepkisi
de bir çığ gibi büyümüş, Odamız bir protokolle bağlı olduğu Maden, Makina, Elektrik, Kim-
ya ve Gemî Mühendisleri Odalarıyla birlikte teknik elemanların haklarını etkin bir şekilde
savunmayı kararlaştırmıştır. Altı Oda Sekreteryası vasıtasıyla Bütçe Karma Komisyonu
ile temasa geçilmiş, üyelerimiz ve Odamızın ortak görüşleri Sayın Meclis ve Komisyon
üyelerine ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bununla beraber Komisyon ve Meclis üyele-
rinde teknik elemanlara ve görüşlerimize bir yakınlığın sağlandığı söylenemez. Gerçekten
Meclislerin bu objektif ve inkâr edilemez olumsuz tutumu, aylar sonra, kanun yürürlüğe
girdikten sonra, Oda Merkezinde, Parlamenter-üyelerle yapılan bir başka toplantıda, biz-
zet onlar dile getirmişlerdir. Milletvekili ve senatör arkadaşlarının tutumundan yakınmış-
lardır.

Hattâ, bütün çabalarımıza rağmen, Maden Mühendisleri Odası merkezinde oluşturulan
yukarıdaki toplantıya dahi TBMM üyesi teknik elemanların sadece üçte biri katılmıştır.

Toplantıda görüşlerimiz, hangi nedenlerle Personel Kanunu kapsamı dışında kalmayı
amaçladığımız, nasıl bir statü içinde çalışmayı arzu ettiğimiz sayın parlamenterlere sözlü
ve yazılı olarak ayrıntılı bir şekilde açıklanmış ve kendilerinden dâvalarımızın savunuculu-
ğu görevini yükümlenmeleri talep edilmiştir. Bununla beraber bu toplantı ve temasların
ortaya çıkardığı gerçek, teknik elemanların bilinçli bir kitle halinde kendi çıkarlarını sa-
vunmaları ve gerektiğinde etkin bir şekilde eyleme geçmekten çekinmemeleri halinde,
parlamentelerin davranışını güçlü bir şekilde savunamayacakları gerçeği olmuştur. Sadece
bu nedenle bile bilinçli bir kitle halinde mutlak bir dayanışma ve birliği gerçekleştirmek
zorunda ve sorumluluğundayız.

Sonunda, Meclis, teknik personelin haklı isteğini reddetti.

TEKNİK ELEMANLARIN EYLEMLERİ

- 18 Nisan** : Miting ve yürüyüş. (Ankara). Personel Kanunu kapsamı dışında kalmak, sendikal hakları elde etmek için iktidarı uyarmak amacıyla düzenlenmiştir.
- Katılanlar** : Elektrik Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Karayol-İş Sendikası, Maden Mühendisleri Odası, MTA Teknik İş Sendikası, Mimarlar Odası, Teknik İş Sendikası, TEKSEN, Türkiye Teknikerler Sendikası, Zonguldak Ekl Teknik Elemanlar Sendikası.
- 29 Mayıs** : 1. Forum (Ankara). Personel Kanununun iç yüzü açıklanmış, bu kanuna karşı çıkılacağı kararı alınmış ve bu tasarıyı savunan parlamenter teknik elemanların Haysiyet Divanına verilmesi kabul edilmiştir.
- Katılanlar** : Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası, Harita Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Orman Mühendisleri Odası, Türk Mühendisler Birliği, Türkiye Jeofizikçiler Birliği, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Teknikerler Sendikası Forum düzenledi. Ereğli Kömür İşletmeleri Sendikası, Karayol-İş Sendikası, M.K.E. Mühendisleri Sendikası, TEKSEN tarafından desteklendi.
- 31 Mayıs** : Adana'da, PTT Salonunda, güney illerinde çalışan 300'ü aşkın teknik elemanın oluşturduğu Forum.
- 1-2 Haziran** : BOYKOT. İki gün.
- 2 Haziran** : İstanbul'da başarılı bir "Teknik Personel İstanbul Forum'u" yapılmış ve İstanbul Şubemiz katılmıştır.
(Forum kararları 4 Haziran'da AKŞAM Gazetesinde ilân edilmiştir.)
- 20 Haziran** : 2. Forum. Mühendis ve teknisyenler tarafından hazırlanan bu forumda bir karar alınamamış ve 26 Haziran'da yeni bir forum toplanması kararlaştırılmıştır.
- 25 Haziran** : İnşaat Mühendisleri Olağanüstü Genel Kurulu.
Hızlı gelişen olaylar, forumlar ve forumlarda alınan kararlar Yönetim Kurulunu daha yetkili bir organa, Genel Kurul'a başvurmak zorunda bırakmıştır. Kurula 250 kişi katılmış, konuşmacılar Odayı çalışmasından dolayı kutlamışlar, teknik elemanın Personel Kanunu dışında kalmasını istediklerini belirtmişlerdir.
İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kuruluna TMMOB ne katılma yetkisi verilmiştir.
Personel Kanunu ile ilgili çalışmalar için gereken, konsolide gelirlerden 100.000 liraya kadar sarf yetkisi verilmiştir.
İnşaat Mühendisleri Odası'nın çalışmalarındaki başarılarından dolayı tebrik edilmiş ve her türlü eylem yetkisi verilmiştir.
- 26 Haziran** : 3. Forum.
(Mühendis ve Mimar Odaları Ortak Yürütme Kurulu tarafından düzenlenen forum.)
Parlamentodaki mühendis ve mimar parlamenterlerin bağlı oldukları Odaların onur kurullarına verilerek buralardan ihraçlarının sağlanması oybirliği ile kabul edildi. 3 günlük boykot kararı alınmış ve boykotçuların cezalandırılmaları halinde bu sürenin uzatılması oybirliği ile kabul edilmiştir.
Forum Personel Kanunu dışında kalmak amacı ile düzenlenmiştir.
- 6-8 Temmuz** : İKİNCİ BOYKOT. ÜÇ GÜN.

7 Temmuz : ODTÜ Mühendislik Fakültesi Öğretim Üye ve yardımcılarının Teknik Eleman Boykot'u hakkında kamu oyuna duyurusu (90 imzalı ekle birlikte)

Personel Kanununun ortadan kaldırdığı demokratik, sendikal, sosyal ve maddi haklar açıklandıktan sonra, kendileri de teknik eleman olan 90 imza yurt yararına girilen bu eylemleri destekliyor.

24 Temmuz : İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şube Yönetim Kurulu kararı ile İnşaat Mühendisleri Odası Edirne Temsilcisinin boykot değerlendirmesi Merkeze bildirildi.
Edirne'de : 111 teknik eleman.
Katılanlar : 29 Teknik eleman % 26

6 Temmuz : Odalar Arası Yürütme Kurulu Sekreterinin Teknik Eleman ve Personel Kanunu tasarısı ile ilgili yazılı demeci.

Ziraat ve Harita Mühendisleri ile Gemi İşletme Mühendisleri dışında Birliğe bağlı bütün kuruluşların Boykot hususunda ittifak ettikleri tesbit edilmiştir.

Personel Reformu dışında kalmak istedikleri için direnişe geçtikleri açıklandıktan sonra önemli üretim merkezlerinde boykot yapılmıyacağı belirtilmiştir.

ODTÜ, 3 günlük boykot ile eylemi desteklemiştir.

11 Ekim : 12 metrelik dilekçe.

Teknik Personelin intibaklarda mağdur duruma düşürüldüğü kamu oyuna bir defa daha açıklandıktan sonra, yüzlerce teknik elemanın iş riski, iş güclüğü ve teminindeki güçlük zamlarının açıklanmasını isteyen 12 m. uzunluğundaki dilekçesi ilişikte sunulmuştur.

Şurası kesin ki, ülkemizde ilk defa, teknik personel böylesine ortak bir harekete girmektedir. İlk defa teknik personel ülke çapında dayanışma bilincine ulaştığını göstermiştir. Bu davranış bütünlüğü, teknik personelin yalnız kendi öz sorunlarında titiz olduğunu değil, yurdun bütün sorunlarında halktan yana bir tutum takınmaya yöneldiğinin işaretidir. Çünkü teknik personel kendi sorunlarının halkın sorunlarından ayrıca çözümlenemeyeceğini anlamaya başlamıştır.

Boykot özellikle büyük tesislerde işlerin büyük çapta aksamasına yol açmış, birçok işyerinde işin devamı ancak Odaların verdikleri talimat üzerine sağlanabilmektedir. Tarım Bakanlığı ve bu Bakanlığa bağlı Ankara'daki bazı işyerleri önünde toplanan Ziraat Fakültesi öğrencileri işe gelen bazı ziraat mühendislerini işyerlerine sokmamışlardır. Öte yandan Boğaz Köprüsü ve çevre yolları inşaatını yürütmekte olan Karayolları 17. Bölge Müdürlüğünde çalışan 52 kadar teknik personel de işbaşı yapmamış ve boykota başlamıştır. Böylece, Boğaz Köprüsü inşaatı da durmuştur. Bu arada ilgililere; "Personel Kanununda teknik hizmetlerle ilgili bölümü meslek onurumuza indirilmiş bir darbe olarak görüyoruz. Bu amaçla direniş kararını verdik. Sonuna kadar da direneceğiz." yazılı birer telgraf gönderilmiştir.

Ayrıca, Keban Barajı yapımında görevli mühendisler, Personel Kanunu tasarısı nedeniyle boykota başlamış ve bu yüzden inşaat faaliyetleri durmuştur.

Barajı yapan firmanın temsilcisi, Başbakan Demirel'e, Maliye, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlarına birer telgraf çekerek "DSİ Mühendislerinin boykota başlaması dolayısıyla işe devam etmek imkanı kalmadığını belirterek gerekli tedbirlerin alınmasını" istemiştir.

Bundan başka,

Odalararası Yürütme Kurulu Sekreterliği de, "Sadece Zonguldak maden ocaklarında çalışan mühendislerden hiçbirinin yapılan nöbetçi seçimine katılmadığını ve kimsenin nöbetçi kalmak istemediğini" bildirmiştir.

Bundan başka, Zonguldak ile devamlı temas halinde olduklarını, bir nöbetçi temin

edilemezse, Zonguldak'ta, mühendisiz hiçbir işçi ocaklara inemez ve iki günlük boykot kararı milyonlara varabilir" demiştir.

29 Mayıs Forumunun aldığı boykot kararı, Odamız tarafından tüm Şube ve Temsilciliklere telgrafla duyurulmuş; ayrıca 1-2 Haziran 1970 günlerinde yapılan boykot sonucu, üyelerimize karşı bir soruşturma açılması halinde, yapılacak ortak savunma üyelerimize yollanmıştır:

Teknik Kuruluşlarca bugün düzenlenen genel forumda tüm teknik personelin Haziran'ın birinci ve ikinci pazartesi salı - günlerinde işe gitmemek şeklinde genel boykot yapmaları oybirliği ile kararlaştırılmıştır. Bilginize.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Savunma

"1 ve 2 Haziran 1970 tarihlerinde Devlet Personel Kanunu Tasarısının mühendislerle ilgili hükümlerini protesto amacı ile yapılması öngörülen boykota katıldığım için görevime gelmedim."

"Basından ve bağlı olduğum İhtisas odasının yayınlarından yıllar boyunca edindiğim bilgiye göre, Personel Kanununda durumumuzun düzeltilmesi yolunda Hükümet yetkilileri ile yapılan görüşmelerde olumlu ve kesin sözler alınmış ve bunun inancı ve umudu içinde aynı istek ve heyecanla görevime devam etmekte iken; Millet Meclisine verilen personel kanunu tasarısında vaadedilen hususların tümü ile bir tarafa itilmesinden çok öteye gidilerek, mühendislik mesleğinin tamamen red ve inkârı niteliğinde ve meslek haysiyeti ile bağdaştırılması olanaksız koşullar getirilmiş bulunmaktadır. Nitekim bu yargıyı, kanun tasarısının Bütçe ve Plan Komisyonundaki görüşülmesi sırasında Milletvekili ve Senatörlerin görüşleri pekleştirmiştir."

"Anayasamız, Devleti, çalışanların yaptıkları işe ve insanlık haysiyetine yaraysın bir yaşayış düzeyi sağlamalarına elverişli adaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli tedbirleri almakla yükümlü kılmış ve bir başka hükmüyle de kişilere düşünce ve inançları söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama özgürlüğünü tanımıştır."

"Bu nedenle, personel kanunu tasarısının temel yasaya, gerçeklere ve yurt yararlarına tamamen ters düşen hükümlerini onaylamadığımı belirtmek amacını taşıyan eylemimde, kanunların suç saydığı fiilleri işlemek kastı bulunmadığı gibi, Anayasanın kişilere tanıdığı temel demokratik hakların kullanılmasından öteye giden bir yön de bulunmadığından, kanuni dayanaktan yoksun bulunan hakkımdaki kovuşturmanın öğretmenler boykotundan dolayı mahkemelere sevk edilenlerin hemen hepsinin beraat etmiş olmasının da gözönünde bulundurularak önlenmesine karar verilmesini savunma olarak arz ederim."

Anayasal ve demokratik hakların ışığında oluşturulan bu direnişe katılım oranı % 90'ın üzerinde olmuştur. Teknik elemanların Türkiye tarihinde ilk defa uyguladıkları bu direnlim, yurt ve meslek çıkarlarını bilinçli bir şekilde savunmaya kararlı olduklarını belgeledikleri bu boykot sırasında, temel üretim merkezlerinde nöbetçilerin bırakılması ve böylelikle üretimin aksatılmaması teknik elemanların ayrıca ülkemiz ve halkımızın çıkarları açısından gerçekçi bir sorumlulukla hareket ettiklerini açıkça ortaya koymuştur. Böylelikle çok büyük bir katılma oranının sağlanmasına rağmen, üretimi kesmeyen bir şekilde sürdürülmesi nedeniyle 1-2 Haziran boykotu bir centilmen boykotu, bir ilk ihtar boykotu şeklinde gerçekleştirilmiş bulunmaktadır.

İlk ihtar boykotunun Meclis ve Hükümet çevrelerinde yeterli etkiyi sağlamayıp, teknik eleman sorunlarına karşı gösterilen ilgisizliğin süregelmesi, Haziran ortalarına doğru eylem potansiyelini yeniden yükseltti.

Hakların ancak kesin, sürekli ve şapmasız bir mücadele ile, yürekli bir mücadele ile alınabileceği bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Odamız, bir yandan, önceki Odalar ve Kuruluşlarla yeni şartların değerlendirilmesine çalışırken, öte yandan Personel Kanununa ilişkin eylem ve faaliyetlerini olağanüstü bir Ge-

nel Kurul'a götürmeyi uygun gördü. Zaten, öteki Odalar da, aynı şekilde önlerine açılan yeni perspektif karşısında, böyle bir yolu zorunlu ve gerekli bulmuşlardır.

Önce İnşaat Mühendisleri Odası, bu kararlılığın ilk işaretini bir basın bildirisi ile, ve genel çizgiler altında, üyelerine, tüm teknik elemanlara ve kamu oyuna verdi :

Personel Kanunu tasarısı ile, teknik eleman, günümüzdeki yerinden daha geriye itilmiştir. Bunun anlamı, kamu kuruluşlarının teknik kadrosunu boşaltmak, teknik elemanı ya yabancı sermaye ile beslenen işbirlikçi özel sektöre ya da yurt dışına itmektir.

Böylece, yurdumuzun yetişmiş teknik kadrosu, ister yurt içinde ister yurt dışında, emperyalist sömürünün bir aleti durumuna sokulmuş olacaktır.

Dolayısıyla teknik elemanın sorununu daha fazla ücret şeklinde görmek ve göstermek kasıtlı bir tutumdur. Gerçek sorun, yönetim ve kararlara katılmaktır. Sosyal güvenliği sağlayan bir düzen içinde, yatırımları halk yararına planlamak, uygulamak ve denetlemektir. Bu amaçla grev hakkına sahip olmaktır.

İşte, Teknik-Ordu, bu demokratik ve ekonomik haklarını alıncaya kadar yeni eylemlerle mücadelesini sürdürecektir.

16 Haziran 1970

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
BAŞKAN V.
(Uğur KÖKDEN)

Forumdan görüşler

Aynı zamanda, üyelerimizle, Oda Merkezinde yapılan toplantılar, tutulacak çizginin saptanmasında önemli ve faydalı bir rol oynamıştır. Toplantılar karar yetkisini ve sorumluluğunu daha geniş bir kitleye yaymış, böylece, Odamız, üyelerinden aldığı güç, bilgi ve önerilerle, daha sağlıklı ve etken bir çözümü benimsemek olanağını kazanmıştır.

İKİNCİ FORUM

Tüm bu çok yanlı çalışmaların ürünü, sonunda 20 Haziran Ankara forumu olarak gerçekleşti.

Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Meteoroloji Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Teknikerleri Sendikası, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası (TÜTÖS), MTA - Teknik İş Sendikası, TEKSEN - Teknik Personel Sendikası, Türkiye Jeofizikçiler Birliği ve PTT Teknisyenleri, beraberce, bu forumu oluşturmuşlar, bir, ikinci kez, birlikten güç doğduğunu göstermişlerdir.

Odamız, 20 Haziran forumunu kamu oyuna duyurmak amacıyla, iki gün önce Oda Merkezinde bir basın toplantısı düzenledi :

"18 Haziran 1970 tarihinde saat 10.00 da İnşaat Mühendisleri Odası Genel Merkezinde bir basın toplantısı yapılacaktır. Bu toplantıda teknik elemanların yurt çapında halkımız yararına oluşturdukları genel boykotla, Personel Kanununun yurt çıkarları ile çeliştiğini belgelemek üzere yeniden ve çok yakında gerçekleştirilecek daha etkin eylem biçimleri ve bu eylemlerin amaçları konusunda önemli açıklamalarda bulunulacaktır. Sayın Temsilcinizin bu çok önemli toplantıya katılmasının sağlanmasını saygılarımla rica ederim."

Bu toplantıda, kamu oyuna şu temel ilkeler duyuruldu :

TÜRKİYE TEKNİK ORDUSU POLİTİKACILARIN BASKISINDAN BAĞIMSIZ OLARAK HALKIMIZIN YARARINA ÇALIŞABİLMEK İÇİN DİRENİYOR.

1. İktidar tarafından bir reform tasarısı olduğu ileri sürülen Yeni Personel Kanunu Tasarısına en büyük tepki özellikle kamu kesiminde çalışan Teknik Elemanlardan gelmiştir. 29 Mayıs 1970 tarihinde Ankara'da dörtbinden fazla mühendis, mimar, teknisyen ve tekniklerin katılmış olduğu genel forumda oybirliğiyle alınan iki günlük boykot kararı, Türkiye'nin her köşesindeki teknik elemanların tümü tarafından benimsenmiş ve 1-2 Haziran tarihlerinde ülkemizdeki teknik hizmetlerin tamamı felce uğramıştır. Boykota katılma oranı % 96'dır.

2. Şimdiye kadar yasa dışı kararnamelele her türlü güvenlikten yoksun olarak baskı altında çalıştırılan teknik elemanların direnişi daha fazla ücreti, daha fazla maaşı amaçlayan salt ekonomik nedeni bir direniş değildir. Yeni Personel Kanunu ile memur statüsüne sokulan teknik elemanlar Anayasal demokratik hakları, Sendikal hakları ve özellikle grev hakkı için direniyorlar ve direneceklerdir.

3. Direnişimizin temel amacı olan sendikal haklarımızı, halkımız yararına çalışabileceğimiz bir statüye sahip olabilmek için istiyoruz.

Türkiye Teknik Ordusu ancak grev hakkına sahip olduğu takdirde ülkemizin temel yatırımlarını iktidarların, politikacıların, çıkar çevrelerinin ve işbirlikçilerinin baskısından bağımsız olarak bilim ve teknolojinin belirlediği şekilde planlayabilir, uygulayabilir ve de denetleyebilir.

4. Teknik elemanların Türkiye koşulları içinde çok yüksek ücretler aldıkları, direnimlerinin sadece ekonomik çıkarları amaçladığı yalan dışı sömürünün içimizdeki uzantıları, yani işbirlikçiler tarafından kasıtlı olarak ileri sürülen bir yalandır. Bu yalanın sık sık hortlatılmasının temel amaçları apaçiktır : Ülkemiz ve halkımız yararına bir cephe halinde işbirlikçilere karşı devrimci mücadele verebilecek kamu kesimi personeli bölme, birbirine düşürme; ayrıca teknik elemanlarla emekçi halkımıza birbirlerine yabancılaştırarak bilinçli ve yurtsever teknik elemanları yalnız ve güçsüz bırakmak. Bu oyunları, mutlaka ama mutlaka, boşa çıkaracağız.

SOSYAL ADALETSİZLİĞİN EN SOMUT BELGESİ OLAN YENİ PERSONEL KANUNU İLE TÜRKİYE TEKNİK ORDUSUNA SON VE ÖLÜMCÜL BİR DARBE İNDİRİLMEK İSTENİYOR.

1. Yeni Personel Kanunu Tasarısına göre kesinkes memur statüsüne sokulmak istenilen teknik elemanların, ekonomik olanakları da bilinçli

bir uygulamayla sınırlandırılmaktadır. Böylece kamu kesimindeki teknik elemanların yabancı sermayenin kontrolündeki işbirlikçi nitelikteki özel sektöre veya dış ülkelere kaydırılması politikası açıkça yitirürlüğe konulmuş bulunmaktadır.

2. Kamu kesimindeki yurtsever ve bilinçli teknik elemanların devletin dışına itilmesiyle, bu elemanların yerine belirli bir süre içinde özel mühendislik okulları mezunları yerleştirilenecek, temel yatırım projeleri yabancı firmalara yaptırılacak, bu yatırımların planlama, uygulama, denetleme ve işletmelerinde de yine yabancı sermayenin kontrolündeki firmalardan yararlanılacak ve böylelikle, yatırımlar yurtsever teknik elemanların denetiminden bağımsız bir şekilde belirli çıkar grupları için gerçekleştirilecektir. Bu oyunu da boşa çıkaracağız.

TEKNİK ELEMANLARIN HALKIMIZ YARARINA GİRİŞTİKLERİ DEVRİMCİ MÜCADELE GELİŞMEKTE, GÜÇLENMEKTE, HIZ KAZANMAKTADIR.

1. 1 - 2 Haziran boykotu sadece bir başlangıçtır. Türkiye Teknik Ordusu grev hakkına sahip oluncaya dek bu mücadele devam edecek, gelişecektir. Yeni direnme biçimleri mutlaka daha etkin, daha bilinçli, daha güçlü olacaktır. Türkiye'de elektrikler, sular kesildiğinde, üretim büyük ölçüde durduğunda, bunun sorumlusu halkımız yararına direnen teknik elemanlar değil, bizi Anayasal haklarımızdan, demokratik haklarımızdan, sendikal haklarımızdan, grev hakkından yoksun bırakmağa çalışan işbirlikçiler olacaktır.

2. Teknik elemanlar 20 Haziran 1970 tarihinde Ankara'da ikinci bir Genel Forum düzenlemiş bulunmaktadır. Türkiye Teknik Ordusunun temel istekleri bu forumda bir kere daha belirlenecek, geliştirilecek yeni eylem biçimi saptanacaktır. Saptanacak eylem mutlaka halkımız ve yurdumuz yararına olacaktır. Mücadelemiz yukarıda da belirttiğimiz şekilde daha fazla ücret, daha çok maaş mücadelesi değildir.

Haklar verilmez alınır. Türkiye'deki Teknik Elemanlar da halkımız yararına özgür bir şekilde çalışabilecekleri bir statüye kavuşana dek mücadeleye devam etmeye ve yurt çapında direnmeye kararlıdır.

TÜRK TEKNİK ELEMANI

Teknik Eleman! Sana hiçbir sosyal güvenlik hakkı tanımayan, daima Demoklesin Kılıcı gibi başının üstünde sallanan ve Anayasa'ya aykırılığı hukukçularımızca belgelenmiş olan 4/10195 sayılı kararname ile yıllar boyu çahştırıldın. Gene de sesini çıkarmadın!

Bu defa senin kendini savunmayışından yüreklenenler gene üstüne geliyorlar. Hazırladıkları Devlet Memurları Kamunu mali hükümleri kanun tasarısıyla, mevcut maddi ve manevi haklarını kısıtlamak, seni susturmak, geri bırakmış memleketimizin ekonomik gelişiminde temel unsur olmanı önlemek ve yabancı çıkarlara ses çıkarmamanı sağlamak istiyorlar.

Halbuki sen, üretici diğer kitlelerle birlikte, yurt kalkınmasının, teknik beyni, yitilmez teknik gücüsün.

Artık birlik ve beraberlik içinde olmak zorundasın; seni sömürmek ve pasifize etmek isteyenlere DUR demelisin.

Birinci FORUM ve BOYKOT'un etkileri görülmüş, Parlamenter Teknik Elemanlar, senin temsilcileriyle buluşup, konuşup, tartışmışlar ve senin sorunlarına eğilmek gereğini duymuşlardır. Demek ki senin ilk ihtarların dikkati çekmeye başlamıştır.

Bahis konusu tasarı gerçekleşirse karşılaşılabilecek baskı ve güçlükler seni Devlet sektöründen, Teknik Eleman ihtiyacı kısıtlı olan Özel sek-

töre ve dış ülkelere kaydırarak, senin yerini tecrübesiz yerli ve yetersiz yabancı elemanlar alacak, devlet hizmetleri aksayacak ekonomik gelişim sağlanamayacaktır. Yabancı elemanın senin yurdunun çıkarlarını ne derecede koruyacağı ise herhangi bir açıklamayı gerektirmez.

Teknik Eleman, yukarıdaki hususları önlemek ve seni sömürenlere DUE demek için temsilcilerinin tertipledikleri 20 Haziran 1970 Cumartesi saat 14.30 da Ankara Selin Sırrı Tarcan Spor Salonundaki ikinci FORUM'a katıl, sorunlarının halli için gerekli yolu kendin kararlaştır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI
MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI
METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
MİMARLAR ODASI
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
TÜRKİYE KAMU JEOLUĞLARI SENDİKASI
TÜRKİYE JEOFİZİKÇİLER BİRLİĞİ
TÜRKİYE TEKNİKERLERİ SENDİKASI
TÜRKİYE TEK. ÖĞRETMENLER SENDİKASI
M. T. A. TEKNİK İŞ SENDİKASI
TEKNİK PERSONEL SENDİKASI
PTT TEKNİSYENLERİ

Tertip Komitesi Adına
Erman TAMUR

20 Haziran forumu ile ilgili olarak, Odamız, daha büyük katılımı gerçekleştirmek için tüm Şube ve Temsilciliklerine bu yönde talimatlar yollamıştır.

16.6.1970

Şube ve Temsilciliklere

Tüm teknik personelin 20 Haziran Cumartesi günü öğleden sonra Ankara'da yeni bir genel Forum düzenlemesi kararlaştırılmıştır.

Forumda 25 Haziran gününden başlayacak yeni üç günlük bir boykot kararının daha alınacağına kesin gözle bakılmaktadır.

Kararların etkin biçimde uygulanmasından sonra da sonuç alınmaya dek Anayasal Hakların kullanılması doğal sayılmaktadır.

Örgütlerimizin kararlara aynen uyacakları inancıyla forum yalnız Ankara'da düzenlenmektedir.

Yakın illerimizden üyelerin foruma katılmaları gerekli görülmektedir.

Forumun ve alınacak kararların en başarılı sonuçlara ulaştırılacağına inancımızın kaynağı, üyelerimize olan güvenimizdir.

Bilgi ve gereği önemle rica.

İnşaat Mühendisleri Odası
Başkanı

20 Haziran forumunda, Odamız Başkanı da bir konuşma yaparak, Personel Kanunu karşısındaki görüşleri bir kez daha dile getirdi :

İktidar tarafından bir reform tasarısı şeklinde yutturulmağa çalışılan Yeni Personel Kanunu Tasarısına en büyük tepki Türkiye Devrimci Teknik Ordusundan yani bizlerden gelmiştir. 29 Mayıs 1970 tarihinde yine bu salonda dörtbinden fazla mühendis, mimar, teknisyen ve tekniker olarak oluşturduğumuz genel forumda oybirliğiyle iki günlük boykot kararı aldık.

Türkiye'nin her köşesindeki her şehrindeki, her şantiyesindeki teknik elemanların tümü tarafından benimsenen bu karar sonunda, 1-2 Haziran tarihlerinde ülkemizdeki teknik hizmetlerin büyük bir kısmı tamamen felce uğramıştır. Bu devrimci dirençimize katılma oranı % 96'dır.

Arkadaşlar, şimdiye kadar yasa dışı Kararnamelerle her türlü güvenlik-ten yoksun olarak baskı altında çalıştırılan teknik elemanların direniş daha fazla ücreti daha fazla maaşı amaçlayan salt ekonomik nedenli bir direniş değildir. Yeni Personel Kanunu ile memur statüsüne sokulan teknik eleman- lar Anayasal demokratik hakları, sendikal hakları ve özellikle grev hakkı için direniyorlar ve direneceklerdir.

Direnışimizin temel amacı olan sendikal haklarımızı, halkımız yararına çalışabileceğimiz bir statüye sahip olabilmek için istiyoruz.

Türkiye Teknik Ordusu ancak grev hakkına sahip olduğu takdirde ülke- mizin temel yatırımlarını iktidarların, politikacıların, çıkar çevrelerinin ve iş- birlikçilerinin baskısından bağımsız olarak bilim ve teknolojinin belirlediği şekilde planlayabilir, uygulayabilir ve de denetleyebilir.

Teknik elemanların Türkiye koşulları içinde çok yüksek ücretler aldıkları, direnimlerinin sadece ekonomik çıkarları amaçladığı yalanı dış sömürünün içi- mizdeki uzantıları, yani işbirlikçiler tarafından kasıtlı olarak ileri sürülen bir yalandır. Bu yalanın sık sık hortlatılmasının temel amaçları apaçıktır: Ül- kemiz ve halkımız yararına bir cephe halinde işbirlikçilere karşı devrimci mücadele verebilecek kamu kesimi personelinin bölmek, birbirine düşürmek; ayrıca teknik elemanlarla emekçi halkımızı birbirlerine yabancılaştırarak bi- linçli ve yurtsever teknik elemanları yalnız ve güçsüz bırakmak. Bu oyunları mutlaka ama mutlaka boşa çıkaracağız.

Sosyal adaletsizliğin en somut belgesi olan Yeni Personel Kanunu ile Türkiye Teknik Ordusuna son ve ölümcül bir darbe indirilmek isteniyor. Yeni Personel Kanunu Tasarısına göre kesinkes memur statüsüne sokulmak iste- nilen teknik elemanların, ekonomik olanakları da bilinçli bir uygulamayla sı- nırlandırılmaktadır. Böylece kamu kesimindeki teknik elemanların yabancı ser- mayenin kontrolündeki işbirlikçi nitelikteki özel sektöre veya dış ülkelere kay- dırılması politikası açıkça yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır.

Teknik elemanların halkımız yararına gırttikleri devrimci mücadele geliş- mekte, güçlenmekte, hız kazanmaktadır.

Arkadaşlar, buraya temel isteklerimizin ışığında gırttikilecek yeni eylem biçimini saptamak için toplanmış bulunuyoruz. Saptanacak eylem mutlaka halkımız ve yurdumuz yararına olacaktır. Mücadelemiz yukarda da belirttiğimiz şekilde daha fazla ücret, daha çok maaş mücadelesi değildir...

ÇAĞIRI VE TALİMATLAR

- 14 Nisan** : 18 Nisan Teknik eleman yürüyüşü hakkında İ.M.O.'daki toplantı için bazı üyelere çağırı.
- 15 Nisan** : 18 Nisan Teknik Eleman yürüyüşü için ileriye kuruluşlara dağıtılmak üzere ve yürüyüşe katılmayı sağlayacak Bölgeler temsilcileri ve şubeler için çağrı.
- 25 Mayıs** : 29 Mayıs teknik eleman forumuna paralel, bölgelerde forum oluşturarak görüşlerin İ.M.O.'sına bildirilmesini öngören talimat.
- 25 Mayıs** : İzmir'de yapılacak Teknik Eleman forumunun öteki Oda ve meslek kuruluşlarıyla birlikte ve genel forum niteliğinde yapılması için İ.M.O. İzmir Şubesine talimat.
- 2 Haziran** : İnşaat ve Makina Fen memurlarının örgütleri olan Türk Fen Memurları Birliği ve Türkiye Fen Memurları Sendikasının, İ.M.O. Yönetim Kurullarıyla temas talep eden mektubunda Personel Kanunu konusundaki ortak çalışmalara katılmak istedikleri belirtiliyor.
Ek : Personel Kanunu hakkındaki görüşleri.
- 3 Haziran** : İ.M.O. Şube ve Temsilciliklerine 1-2 Haziran boykotuna katılanlar hakkında yapılacak baskı, kovuşturma, soruşturmaya gidildiğinde durumun en kısa zamanda Teksen'e bildirilmesine dair talimat (Ortak savununu ekli)
- 18 Haziran** : İ.M.O.'da yapılacak basın toplantısı için basına çağrı.
Teknik elemanların oluşturdukları genel boykotla Personel Kanununun yurt çıkarlarıyla çeliştiğini belgelemek ve çok yakında girişilecek çok daha etkin eylem biçimleri ve bunların amaçları konusunda önemli açıklamalarda bulunmek.
- 19 Haziran** : Tüm teknik elemanları 20 Haziran forumuna katılmaya çağırı.
Çağırıya katılanlar :
Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden, Meteoroloji Mühendisleri Odaları, Mimarlar Odası, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası, MTA Teknik - İş Sendikası, Teksen, PTT Teknisyenleri.

Ne yazık ki, İkinci Genel Forum, bir yandan örgütlenmenin eksikliği, diğer yandan teknik elemanların görüş ayrılıkları yüzünden, somut, pratik ve olumlu bir sonuç vermemiştir. "Pasif direniş" ve "boykot" istemlerini taşıyan önergelerin oylanmasında çoğunluk sağlanamamıştır. Bunun üstüne Forum Başkanlığı, forumun 26 Haziran'a ertelenmesini kararlaştırmıştır.

T. M. M. O. B. 'NİN TUTUMU

Bu arada, Personel Kanununun izlediği gelişmeler boyunca, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin tutumunda göze çarpan büyük değişiklik üstünde durulmaya değer önemdedir. Çünkü, adı geçen ve teknik elemanları hiçbir şekilde fiziki ağırlık olarak temsil hakkına sahip olmayan bu Birlik, TMMOB, birinci forumun ardından, baştanbaşa ters, olumsuz ve boykot kırıcı bir tavır takınmıştır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanlığından

Bazı Meslek İhtisas Odalarımızın 1-2 Haziran 1970 günlerini Türkiye'de kamu sektöründe görev almış mühendisler ve Mimarlar için genel boykot günleri ilân etmelerini kanunsuz bulduğumuzu, aslâ tasvip etmediğimizi ve kalkınmakta ve gelişmekte olan yurdumuzun menfaatlerini gözönünde tutarak bu gibi hareketlere üyelerimizin katılmamalarını önemle rica ederiz.

Kendi Odaları tarafından bile benimsenmemiş ve üye sayısı yönünden ancak birtakım mikroskopik meslek kuruluşlarının desteğine dayanan, sözde "yöneticiler" in imzasını taşıyan bu tutum, tüm teknik elemanların karşısında mahkûm olmuştur. Teknik elemanın mücadele verdiği iktidarın dolaylı suç ortağı sözde yöneticiler, hak ettikleri gerekli cevabı, eylemin kararını veren, eylemin sahibi ve yürütücüsü teknik elemanından almışlardır.

Halkımıza ve Mimarlara Duyuru

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Genel Sekreteri adıyla Muammer Çetincecik'in 29.5.1970 günü Türkiye Radyolarında yayınlanan ve Odaların tutumunu kanunsuz olarak niteleyen tebliğini, Birliğin üyesi olarak kabul etmediğimiz gibi, bu türlü davranışların her zaman karşısında olduğumuzu bildiririz.

Türk Teknik elemanlarının Anayasa'dan gelen direnme haklarını kullanmak üzere 29.5.1970 günü düzenledikleri forum kuruluş kanunumuzun gereğidir. TMMOB Kanununun 2. maddesinin (b) fıkrası uyarınca kamu yararı ve meslek hakları açısından her türlü teşebbüste bulunmak meslek Odalarının kanuni görevidir.

Mimarlar Odası

Mühendis ve Mimarlara Duyuru

29 Mayıs 1970 günü Ankara'da Selim Sırrı Tarcan Spor Salonunda tüm teknik personelin katılımıyla yapılan foruma ve bu forumda "1-2 Haziran 1970 günleri boykot yapılması" için alınan karara karşı TMMOB Genel Sekreteri imzasıyla basında bir takım bildirisi ve ilânlar çıktığı görülmektedir.

TMMOB'nın ücretli sekreteri olan bir kişinin teknik personel topluluğunu temsile yetkisi olmadığını üyelerimize duyururuz.

Kuruluşlarımız üyelerinin haklarını savunmakta her zamankinden daha kararlı ve güçlüdürler.

Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası,
Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası,
Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası,
Makina Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası,
Orman Mühendisleri Odası, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası,
Türkiye Jeofizikçiler Birliği, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası
Türkiye Teknikerleri Sendikası

OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL

26 Haziran forumundan önce, Odamız, daha geniş çapta bir kitlenin düşüncelerini öğrenmek ve bundan önce yapılmış çalışmaların bilânçosunu üyelerine sunmak amacıyla, Olağanüstü Genel Kurul'a girmiştir.

Genel Kurul, 25 Haziran Perşembe günü, Türk Standartları Salonlarında, saat 13.30 da, yaklaşık olarak 1kiyüz elli üyenin katılımıyla yapıldı.

Olağanüstü Genel Kurul Başkanlık Divanı
"Olağanüstü Genel Kurul - Açık alın, açık mücadele!"

Genel Kurul Oda Başkanı Sedat Özkol'un açışı ile başladı.

Başkanın konuşmasından sonra üyeler görüşlerini belirttiler. Bütün konuşmacılar Oda Yönetim Kurulunu çalışmalarından ötürü tebrik ederek söze başladılar ve hepsi teknik personelin Personel Kanunu kapsamı dışında kalması gerektiğini belirttiler. Tasarının teknik personeli eski statünün çok gerisine düşürdüğü ve zaten yarı yarıya boş olan Devlet kesiminin tamamen boşalacağı belirtildi ve bu kanunun teknik personeli dışarıya ve yabancı sermaye ile ortak şirketlere kaydırmak amacıyla çıkarıldığı konuşmacılar tarafından ortaya kondu. Boşalan devlet kesiminin, Özel Yüksek Okul mezunlarınınca doldurulması ise bu oyunun yıllar önce planlanmış bir parçası idi.

Daha sonra Genel Kurul Başkanlık Divanına verilen bazı önergeler oylandı. Bu önergelerden birincisi Oda Yönetim Kuruluna gerektiği takdirde T.M.M.O.B. ye katılma yetkisini veren önergeydi. Bir itiraza karşı oy çokluğu ile kabul edildi. İkinci önerge, personel kanunu ile gelişen mücadelede yapılan ve yapılacak masrafları karşılamak için Yönetim Kuruluna konsolide gelirlerden yüzbin liraya kadar sarf yetkisi veren önerge idi. Bu önerge de oy birliği ile kabul edildi. Üçüncü önerge Yönetim Kuruluna şimdiye kadar yaptığı çalışmalarından dolayı teşekkür ve güven bildirilmesi ve bundan sonraki her türlü eylem için de Yönetim Kuruluna tam yetki verilmesi hakkında idi. Bu önerge 6 muhalif oya karşı 230 oyla kabul edildi.

Saat 17.20 de Genel Kurul toplantısı sona erdi.

Odamızın Olağanüstü Kongresinde, bu kongre özellikle Personel Kanununa ilişkin genel bir müracaat toplantısı olmasına rağmen, kendilerine çağrıda bulunan üye - milletvekili ve senatörlerin hiçbir yer almadı. Hiçbirinden bir mesaj, bir yazılı dilek gelmedi.

Buna karşılık, birkaç gün önce, 21 Haziran 1970'de aynı amaçla düzenlenen Maden Mühendisleri Olağanüstü Genel Kuruluna, Başbakan ve İnşaat Mühendisleri Odası üyesi Süleyman Demirel başta olmak üzere, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı S. Osman Avcı, Bayındırlık Bakanı Turgut Gülez telgraflar yollamışlardır.

Maden Mühendisleri Odası
Olağanüstü Kongre Başkanlığına,
Türk Standartlar Enstitüsü Salonu
Ankara

Odanız Olağanüstü Genel Kurul toplantısının camianıza hayırlı, uğurlu olmasını temenni eder bu vesile ile toplantıya katılan arkadaşlarınıza selâm ve muhabbetlerimi sunarım.

Süleyman Demirel
Başbakan

Maden Mühendisleri Odası
Olağanüstü Kongre Başkanlığına,
Türk Standartlar Enstitüsü Salonu
Ankara

Odanız Olağanüstü Genel Kurul toplantısında bulunamamaktan çok üzgünüm.

Nazik devetinize teşekkür, Genel Kurulda itidal içinde ağırbaşlılıkla alacağınız kararların yurdumuz hayrına olmasını, mesleğin yükselmesine yararlı bulunmasını temenni eder, kongreye muvaffakiyetler dilerim.

Saygılarımla.

Turgut Y. Gülez
Bayındırlık Bakanı

Maden Mühendisleri Odası
Olağanüstü Kongre Başkanlığına,
Türk Standartlar Enstitüsü Salonu
Ankara

Davetinize teşekkür ederim, mazeretime binaen Olağanüstü Genel Kurul toplantınızda bulunamayacağımı bildirir, toplantının hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ederim.

Sabit Osman Avcı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Olağanüstü Genel Kurul "Eylem için Birlik"

Olağanüstü Genel Kurul'da Oda Başkanı Sedat Özkol'un açış konuşması ile Başkan Vekili Uğur Kökden'in çeşitli soru ve dileklere verdiği cevapları aşağıda bulacaksınız. Başkan Özkol'un açış konuşması :

"Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmetler Çalıştırılacak Yemiyeli Personel Yönetmenliği" adındaki 4/10195 sayılı Kararname, başlangıçta belirli ihtiyaca cevap vermek üzere yürürlüğe konulmuş ise de, zamanla bu kararname-nin yasalarla kesinkes çeliştiği, Kamu kesiminde feragat ve fedakârlıklarla çalışan teknik elemanlara hiç bir sosyal güvenlik getirmedeği, teknik elemanları ayrıca demokratik haklarından, sendikal haklarından yoksun bıraktığı açıkça belgelenmiştir. Böylelikle teknik elemanların temel yatırımları bilim ve teknolojin gerektirdiği şekilde yurdumuz yararına plânlama, uygulama ve denetlemeleri giderek güçleşmiş, belirli çıkar gurupları karşısında bağımsız ve gerçekçi görüşlerini savunan meslekdaşlarımız baskı altında tutulmuş ve yalnız bırakılmışlardır. Bu arada yurt yararına ekonomik ve demokratik haklarını alma mücadelesine girmiş teknik elemanların sadece ve sadece daha fazla maaş, daha fazla ücreti, daha fazla parayı amaçlayan bir çaba içinde bulundukları görüşü belirli çevreler, belirli kuruluşlar tarafından kasıtlı ve bilinçli bir şekilde ileri sürülmüş böylelikle yanlıya düşürülen kamu oyunun teknik elemanlara tepki göstermesi, cephe alması sağlanmak istenmiştir.

Böylesine olumsuz, böylesine anti-demokratik, böylesine bölücü bir gelişim sonucunda kamu kesimindeki teknik elemanlar emeklerinin karşılığını istemekten çekinecek bir duruma düşürülmüşlerdir. Gittikçe pahalılaşan hayat koşulları karşısında hiçbir sosyal güvenlik sağlamayan bir statü içerisinde çalıştırılan teknik elemanların ekonomik çıkarlarını savunmaları neredeyse bir suç haline getirilmiştir. Yurt çıkarlarıyla kesinkes çelişen böyle bir uygulamanın doğal ve zorunlu sonucu olarak kamu kesiminde çalışan tecrübeli ve yetenekli teknik elemanlar gittikçe artan bir hızla özel sektöre, yabancı müşavirlik - mühendislik firmalarına ve yurt dışına kaymağa başlamış, kamu kesiminin teknik kadroları boşaltılarak Türkiye Teknik gücüne büyük bir darbe vurulmuştur. Bu gibi olumsuz koşullar altında devletin teknik eleman açığı büyük bir hızla artarken, bu defa da özel mühendislik okulları oyuna sokulmuştur. Bugün meslek Odalarına kayıtlı olmadıkları, meslek Odaları tarafından kesinkes reddedildikleri halde, kamu kesiminde özel mühendislik okulları mezunlarının çalıştırıldıkları da bir gerçektir. Görülüyor ki uygulanan plan bilinçli ve hesaplı bir plandır. Bütün bu söz konusu olumsuz gelişimler giderek güç kazanırken kamu kes-

mindeki teknik elemanların büyük bir kısmı, haklı bir şekilde kurtuluş umudunu, çözüm yolunu yeni Personel Kanunu Tasarısında görmeğe başlamışlardır. Köklü bir reform anlayışla hazırlandığı ileri sürülen bu tasarıda teknik elemanların sosyal güvenliklerinin ve demokratik haklarının sağlanacağına ve emeğe göre bir ödemenin gerçekleşeceğine inanılmak istenmiştir. Oysa çok büyük bir gizlilik içinde hazırlanan Yeni Personel Kanunu Tasarısı Bütçe Karma Komisyonunda görüşülmeğe başlandığında gerçeğin hiçte böyle olmadığı açıkça görülmüştür. Şimdiye kadar kendilerinden esirgenen ekonomik hakları nihayet elde edeceklerini, sosyal güvenliği sağlayan bir statü içinde iktidarların baskısından bağımsız olarak yatırımları yurt yararına bilim ve tekniğin gerektirdiği şekilde plânlayacaklarını, uygulayacaklarını ve kontrol edeceklerini ümit eden kamu kesimi teknik elemanları ağır bir cezalandırılmayla karşı karşıya bulunduklarını hemen kavramışlardır. Şöyleki Yeni Personel Kanunu Tasarısıyla kesinkes memur statüsüne sokulan teknik elemanların bağımsız karar verebilmeye olanakları keskinlikle ellerinden alınmaktadır. Bundan başka yeni Tasarı kapsamı içinde Teknik elemanlar, mahut 4/10195 sayılı Kararnameye kıyasla bile daha kötü ekonomik koşullarda çalıştırılacaklardır. Bu gerçekler sayısal bir şekilde belgelenmiş ve diğer meslek Odalarıyla oluşturduğumuz bir çaba içinde Sayın Üyelerimize duyurulmuştur.

YÖNETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ UĞUR KÖKDEN'İN KONUSMASI

"Önce, hepinize, olağanüstü Kongremize gelmiş olmanızdan dolayı teşekkür etmek istiyorum. Bu, daha şimdiden, arkadaşlarımızda gözüken potansiye-
lin bir çeşit tezahürüdür."

"Hepiniz biliyorsunuz ki, bu olağanüstü kongre bir yetki kongresidir. Şimdiye kadar, yani geçen olağan kongremizden bugüne kadar, Odamız birçok toplantılar yaptı. Özellikle Personel Kanununun üzerinde durursak, Odamız yapmış olduğu bu toplantılarda, Oda salonunun yeterliliği ölçüsünde yapılan bu toplantılarda, üyelerin görüşlerine, oylarına birçok kereler müracaat etmiştir. Şimdi bakıyorum, burada bulunan birçok arkadaşlar o toplantılarda yer almışlardı. Dolayısıyla, bu yetki kongresi birçok basamakların sonuncusu hüviyetini taşımaktadır. İstedğimiz yetkiler nelerdir? Kısaca bahsedeyim. Önce, hepinizin bildiği gibi, Personel Kanunu nedeni ile bugüne kadar gelişmiş olduğumuz eylemlerin bir takım masrafları oldu; maddi yönleri oldu. Arkadaşlarımız belki bu konular hakkında uzak veya yakın bir fikir sahibi olmayabilirler. Örneğin, gazetede bir küçük ilân en az 1000 lira masraf icap ettirmektedir. Çoğu defa bunun fazlası-

Olağanüstü Genel Kurul
"Daha geniş, daha demokratik yönetim"

Olağanüstü Genel Kurul "Mücadele potansiyelinden mücadele araçlarına"

nı ödüyorum. Halbuki Personel Kanununun gerektireceği bu gibi olağanüstü masraflar için bütçede ayrılmış bir fon olmadığından bugün olanaklarımızın son sınırına gelmiş, belki onu da aşmış bulunuyoruz. Değilse bile, olanaklarımızın son sınırına varmış durumdayız. O halde, istediğimiz, birinci olarak harcama yetkisidir."

"İkinci nokta, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile olan ilişkilerimizde, bugün, geçen kongreden bugüne kadar gelişmiş olan olayların sonucu verdiğimiz yeni neticedir. Bu yeni neticenin değerlendirilmesi gerekmektedir. Şöyle ki, hatırlanacağı üzere, birinci forumun arifesinde ve bilâhare boykot esnasında ve de daha sonra, Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ücretli Genel Sekreteri imzası ile, gazetelerde birtakım ilânlar çıktı. Bu ilânlarda, yapılan hareketin kanun dışı olduğu, hiçbir zaman 30.000 teknik personelin iradesini yansıtmadığı ifade edildi. Bu kocaman yalana karşı girişilen 1-2 Haziran boykot hareketi % 96 gibi yüksek katılma oranı ile gerekli cevabı, hakettiği şamarı almış oldu. Bunu geçiyorum."

"Bir kaç gün önce radyoda ve daha sonra gazetede, basın toplantısı olarak bizzat gözlediğiniz gibi, aynı Odalar Birliği, bu kez Başkanının imzası ile değişik bir taktiğin ifadesini gözler önüne sermiş bulunuyor. O da şu: bu kez Birlik eski görüşünü tamamen bir tarafa bırakarak, yapılan hareketin, bizim Odalararası eylemimizin gerektirdiği, ileri sürdüğü bütün sloganları tekrarlamak suretiyle bir çeşit sahibi olmaktadır. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı son derece açık. Demek ki, birinci forumdan ikinci foruma kadar geçen zaman zarfında, teknik elemanın direniş gücü, potansiyeli, iradesi, mademki basit ilânlarla ve gerçek dışı ilânlarla söndürülemedi; o halde yapılacak iş bizzat bu harekete sahip çıkmak, inisiyatifli ele almak ve giderek, hareketi şu veya bu yönde yozlaştırmaktır."

"Arkadaşlar, şimdi burada bulunan bütün üyelerimizin ve diğer Odalar üyelerinin daha önce yapılmış olan olağanüstü kongrelerle, benimsiyeceği tavır, Odalar Birliğine böyle bir manevra yapmak olanağını tanımamaktadır. Yani, geçen Kongremizin bizi bağlayan kararını burada değiştirmek ve bundan böyle, Yönetim Kurulumuza gerekli gördüğü zaman ve şartlar içinde, Odalar Birliğine girme hakkını tanımaktır. İstedğimiz ikinci yetki budur."

"Bunları geçtikten sonra, kısaca bir noktaya daha değinmek istiyorum. Personel Kanunu karşısındaki eylemimiz çeşitli dönemlerden geçti. Bunlardan birincisi, bildiğiniz gibi, boykot hareketi idi. Ondan sonra üyelerimizde bir ge-

rileme, bir çözölme havası gözleniyor. Arkadaşlar, eğer bir takım haklar istiyorsak, eğer yurt çıkarlarını kişisel çıkarlarımızla birleştirmek ve savunmak istiyorsak, eğer halihazırda kurulmuş olan bir sendikamızın güçlenmesini istiyorsak, bütün bunlar için belirli ve gereken fedakârlıkları yapmak zorundayız. Oysa, durum bambaşka gözüküyor. Bir taraftan sendikamızın gerektirmiş olduğu katılma veya gerekli paranın ödenmesi yerine getirilmezken, öte yandan fedakârlıklara katlanmak istenilmezken, beri tarafta da çıkarlarımızın gerçekleştirilmesini ve sağlanmasını düşünmek, bir abestir; bir rüya değilse eğer. Şu halde, herşeyden önce, Personel Kanununun uzun süreli bir mücadele gerektirdiğini aşağı yukarı burada bütün arkadaşlarımız dile getirdi ve öyle de gözüküyor: bu uzun süreli mücadelenin tek dayanağı sendikal bir güçlenmedir. Sendikal güçlenme de, ona katılmak, buradan -TEKSEN'i kastediyorum- ona katılmak, onu paraca güçlendirmek, ve daha sonra da, bizzat bu para gücünden üyelerimiz için, bütün teknik personel için bir fayda ummak şeklinde olmalıdır."

"Bir diğer nokta, bundan böyle, önümüzdeki günler için bellirecek eylem tekniği ile ilgili. Biliyorsunuz, Odamız aynı zamanda Odalararası çalışmalar yapmaktadır. Ve bugün, son ana kadar, Odalararası çalışmalarda egemen olan görüş, eğilim, şu merkezde: Odalar kanun tasarısı Meclislerde görüşülmeye başlandıktan ve 1. madde, yani teknik personeli Personel Kanunu kapsamına sokan madde kabul edildikten birkaç gün sonra, -burada açık olarak bir zaman süresi tekrar parlamenterlere tanınmış oluyor- bir kaç gün geçtikten sonra üç günlük bir aktif direnme, öteki adıyla boykot direnişine geçme eğilimindedir. Bu eğilim Odalararası Kurulda egemen gözükmektedir. Ancak bu bir karar değildir, bir eğilimdir, bunu belirtmek istiyorum. Bu noktanın altını çizmek istiyorum."

"Şimdi üyelerimizin, bu eğilimin de ışığı altında, görüşlerini daha net ve daha berrak bir hale getirmeleri ve yapılacak işin enlmi boyunu düşünerek tasarılamalarını, bir şey isteyip istemediklerini kesin olarak ortaya koymalarını rica edeceğim. Çünkü, eğer bir harekete girişmişsek, bu hareketin bütün sonuçlarını kabul etmemiz gerekir. Bir yerde, tereddüt yenilgidir. Hareketimizin, yani 1-2 Haziran Boykotunun bir angajman olduğunu ve bu angajmanın bizi nerelere kadar götüreceğini, bu harekete girerken düşünmüş olduğumuza inanıyorum. Şu halde, direniş bir tırmanma halindedir ve bu tırmanmanın gereklerini burada gözönünde bulundurarak, arkadaşlarımızın sıhhatli, aydınlık ve net bir karara veya görüş yoğunlaştırmasına gitmelerini rica edeceğim."

"Söyleyeceklerim bu kadar, teşekkür ederim."

ÜÇÜNCÜ FORUM

Olağanüstü Genel Kurullar'dan olağanüstü yetkilerle çıkan ve o zamana dek izlenen eylem çizgisi üyelerce uygun görülen Odamız ve öteki Odalar, daha büyük bir dinamizm ile çalışmalarını 26 Haziran forumu üstünde yoğunlaştırdılar.

TÜM TEKNİK ELEMANLARA DUYURU

20.6.1970 Cumartesi günü saat 14.30 da Selim Sırrı Tarcan Spor Salonunda Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Makine Mühendisleri Odası, Meteoroloji Mühendisleri Odası, Mimarlık Odası, Orman Mühendisleri Odası, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Jeofizikçiler Birliği, Türkiye Teknikerler Sendikası, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası, M. T. A. Teknik - İş Sendikası, Teknik Personel Sendikası, PTT Teknisyenleri Kuruluşları tarafından yapılan Forumda alınan karar gereğince 26.6.1970 Cuma günü saat 10.00 da aynı salonda Forum yapılacaktır. Duyurulur.

Teknik Eleman Forumuna katıl, haklarının savun.

Tertip Komitesi

Odaların ve öteki teknik eleman kuruluşlarının birlikte hazırladıkları duyuruda da açıkça görüldüğü gibi, artık, teknik ordunun öz davasına sahip çıkmak günü gelmiştir. Gün o gündür. Ve o gün, 26 Haziran Forumu demektir.

DUYURU

Teknik elemanları mevcut statülerinden de geri bir personel rejiminin içine sokmak isteyen ve Kamu kesiminde çalışan teknik elemanları özel sektöre, yabancı firmalara kaydırmak amacıyla hazırlandığı kesinlikle belli olan Yeni Personel Kanunu Tasarısı Meclis Komisyonundan geçmiş bulunmaktadır.

Komisyon çalışmalarının ve yetkililerin açıklamalarının ortaya koyduğu gerçek şudur : İktidar Teknik elemanlardan götürdüklerini, Tasarının yurt yararına olmıyan yanlarını dikkate almak ve düzeltmek niyetinde değildir.

Teknik eleman kuruluşları, bu tasarı ile yaratılmak istenilen durumun yurt yararına aykırı sonuçlara varacağını, Teknik elemanın gerçek çalışma şekline uygun olmadığını tam bir açıklıkla ortaya koymuşlardır.

Şöyle ki :

Yeni Tasarı Teknik elemanları, ücret, terfi ve diğer şartlar açısından eski ve yetersiz olan 4/10195 sayılı Kararnameden daha geri bir duruma itmektedir. Bu durum onur kırıcıdır. Feragatle çalışan teknik elemanın cezalandırılması demektir. Buna rağmen teknik elemanlar asla ücret azalmasından yakınmamışlardır. Çünkü teknik eleman her sektörde ve her ülkede çok daha iyi maddi şartlara kavuşma olanağına sahiptir. Teknik elemanların karşı çıktıkları bu olanağı kullanmaya zorlanmaları, yani yabancı firmalara, yurt dışına ve özel sektöre itilmeleridir. Yani Kamu kesimindeki teknik gücün kasıtlı olarak bu kesimden uzaklaştırılmaya çalışılmasıdır.

Açıklıkla belirtilen diğer gerçek şudur : Şantiyede, atölyede, fabrikada, maden ocağında çalışan teknik elemanın çalışma tarzı kanunda yer alan diğer meslek sınıflarının çalışma tarzından tamamen ayırdır. Teknik eleman masa başı işlerinden çok bedeni çalışma yapmaktadır. Ve çalışma süresi işle bağımlıdır.

Teknik eleman kuruluşları Personel Kanunu karşısında en şiddetli tepkiyi göstermişler, en kesin tavrı almışlardır. Çünkü teknik elemanlar bu Tasarı ile açıkça küçük düşürülmüş cezalandırılmışlardır.

Bütün çalışma, uyarma ve direnimsizlere rağmen sorumluların akıl almaz vurdumduymazlığı teknik elemanları bir yol ağzına getirmiştir. Yurt çıkarlarına aykırı ve bizi küçük düşüren bu kanun tasarısına karşı ya direneceğiz ya boyun eğeceğiz.

TEKNİK ELEMAN DÂVANA SAHİP ÇIK. 26 HAZİRAN SENİN KARAR GÜNÜNDÜR. BİRLEŞ VE GÜÇLÜ OLDUĞUNU İSPATLA! ELİNDEN ALINAN HAKLARINI VE YURT ÇIKARLARINI SAVUN! ZAFER, YURT YARARLARI İÇİN HAKLARINI SAVUNANLARIN OLACAKTIR!

Elektrik Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası,
Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası,
Makina Mühendisleri Odası, Meteoroloji Mühendisleri Odası,
Mimarlar Odası, Orman Mühendisleri Odası,
Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Jeofizikçiler Birliği,
Türkiye Teknikerleri Sendikası, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası,
M.T.A. Teknik İş Sendikası, Teknik Personel Sendikası,
PTT Teknisyenleri Kuruluşları
26 Haziran 1970 Cuma
Selim Sırrı Tarcan Spor Salonu

26 Haziran 1970 tarihindeki Forumda ise Personel Kanunu tasarısını protesto etmek üzere oybirliği ile ikinci bir üç günlük boykot kararı alınmıştır. Boykotun başlama tarihi, forum divan başkanlığınca 6 Temmuz 1970 Pazartesi olarak tesbit edilmiştir.

TÜM TEKNİK ELEMANLARA DUYURU

26 Haziran 1970 günü Ankara Selim Sırrı Tarcan Spor Salonunda düzenlenen ve Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Orman Mühendisleri Odası, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Jeofizikçiler Birliği, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası, Türkiye Teknikerleri Sendikası, P.T.T. Teknisyenleri Sendikası, M. T. A. Teknik İş Sendikası, Teknik Elemanlar Sendikası üyelerinin katıldıkları forumda aşağıdaki kararlar alınmıştır.

1. Teknik elemanların Personel Kanunu kapsamında bırakılmalarını protesto etmek amacı ile Türkiye'deki Teknik elemanlar 3 gün süre ile boykot yapacaklardır.

2. Boykotun başlama tarihi Forum Başkanlığınca ayrıca ilân edilecektir.

3. Boykota katılacak herhangi bir teknik eleman hakkında cezai bir işlem tatbik edildiği takdirde, tüm teknik elemanlar yeniden boykota gideceklerdir.

Tüm Teknik Elemanların bilgisine sunulur.

Forum Başkanı

Y. Müh. İhsan Topaloğlu

İKİNCİ BOYKOT

TÜM TEKNİK ELEMANLARA DUYURU

26 Haziran 1970 Cuma günü Ankara'da yapılan büyük forumda alınan karar gereğince :

Teknik elemanlar "Personel Kanunu kapsamı dışında bırakılmadıkları takdirde" 6.7.1970 Pazartesi gününden itibaren kanunu protesto etmek amacı ile 3 gün süreli boykot yapacaklardır.

Forum Başkanı

Y. Müh. İhsan Topaloğlu

Boykotun başlamasından birkaç gün önce, teknik elemanlara duyuruda "şart" olarak ileri sürülmesine rağmen, Personel Kanunu tasarısı üzerindeki görüşmeleri sürdüren BMM, tasarının birinci maddesini kabul etti. Başkaca bir deyişle, teknik personelin tasarının kapsamından çıkarılmasını öngören çok sayıda önerge görüşüldükten sonra reddedilmiş oluyordu. Böylece, teknik personel bu tasarının kapsamı içinde bırakıldı.

Bunun üstüne, Odamız bir bildiri yayınlayarak, kesin tutumu, mücadele azmini ve direnişin süreceğini basın aracılığı ile kamu oyuna duyurdu.

Personel Kanununun kapsamı dışında kalmayı isteyen teknik elemanın şimdiye dek çeşitli yollardan tüm uyarılara rağmen, Büyük Millet Meclisinde teknik elemanı da kanun kapsamına alan birinci madde kabul edilmiş bulunmaktadır.

Haklı istekleri karşısında, tam bir sağır duvarla karşılaşan teknik elemanlar, 26 Haziran Forumu Başkanlığınca kararlaştırıldığı ve ilân edildiği üzere, 6 Temmuz Pazartesi gününden başlayarak üç gün süreli bir boykota gideceklerdir.

Mücadelesinin sürekli olduğuna inanan Teknik Ordu, grev hakkıyla silâhlанmış bir şekilde, demokratik ve ekonomik tüm haklarını elde edinceye dek direnişini sürdürecektir.

2 Temmuz 1970

İnşaat Mühendisleri Odası

Başkan Vekili

Uğur KÖKDEN

Aynı zamanda, BMM Başkanlığına, aşağıdaki telgraf çekildi :

Millet Meclisi Başkanlığına

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değiştirilmesini öngören 1. maddesinin, "kapsam" başlığı altındaki 1. maddesine aşağıdaki fıkranın ilâvesini arz ve teklif ederiz :

"Meslekleriyle ilgili görevleri fiilen ifa eden ve meri hükümlerine göre Yüksek Mühendis, Mühendis, Yüksek Mimar, Mimar, Jeolog, Kimyager, Fen Memuru, Teknikerler, Teknisyen ve emsal teknik ünvanlara sahip olup en az orta derecede meslekî tahsil görmüş bulunan teknik hizmetler sınıfı bu Kanun kapsamı dışında bırakılmıştır."

Burada önerilen "kanun kapsamı dışında" bırakılmak tezinin dayandığı gerekçe ise, şu maddelerden oluşuyordu :

G E R E K Ç E

1. Teknik Personelin memur sayılması Anayasanın 117. maddesine aykırıdır.

Anayasanın 117. maddesinde memurun hizmet ürettiği ve görevinde devamlılık olduğu belirtilmektedir. Teknik eleman değer üretir ve görevi devamlı değildir. Görevi devamlı olanlar ise Tasarıda esasen idari hizmetlere alınmışlardır.

2. Teknik Personelin özellikleri, Kanunun personele verdiği vasıflara uymamaktadır.

a) Teknik personelin günlük hizmetinde inkıta yapılamaz. Çoğu vardiya usulü çalışır. Kâfi eleman bulunmadığından teknik eleman 24 saat görevli ve sorumludur.

b) Teknik personelin iş alanı çok değişik ve çeşitlidir. Bürodan, maden ocağına kadar değişen türlü şartları vardır. Bunların tümü, bu kanunun bir maddesine sığdırılırsa; çok zor şartlarda çalışan bir kısım eleman mağdur edilir. Bundan dolayı, teknik eleman için ayrı bir Kanun hazırlanıp; değişik şartlar değerlendirilmelidir.

c) Türkiye'nin kalkınması teknikle olacaktır. Teknik elemanın istihdam statüsü bu kalkınmayı sağlayacak şartları da getirmelidir. Personel Kanununun dar çerçevesi bu görevi yapamaz. Nitekim şimdiyedek öyle olmuştur.

d) Teknik elemanın istihdam statüsü, bugün fiilen yapılan proje, plânlama ve mali sorumluluk şartlarını değerlendirmelidir.

3. Teknik Eleman, Personel Kanunu ile bugünkü ücret şartlarının altına düşürülmektedir. Mevcut durumda personel bulunamazken; bugünkünden düşük ücretle mühendis çalıştırılmaz.

4. Emsaline nisbetle daha iyi çalışma şartları, memleketimizde teknik eğitime olan hevesi ve kaliteyi artırarak memleketin teknik adam ihtiyacındaki açığını kapatma yoluna sokmuştu. Bu yeni durum, bugün 13 bin olan teknik eleman açığını daha da arttıracaktır.

5. 30 milyar TL. lik bütçemizin 1/3 fazla olan 11 milyar TL. lik kısmı ki Kamu yatırımlarıdır, sayıları 30 bin olan teknik elemanlarca yürütülmektedir. Bu kadar ağır bir yükü omuzlarında taşıyan bir sınıf için, iş ve çalışma şartlarını düzenleyen, sorumluluk ve yetkilerini açıklıkla belirten ayrı bir Kanun mutlaka çıkartılmalıdır.

6. Bugün, teknolojik olarak ileri memleketlerin pek çoğunda teknik elemanlar için ayrı istihdam statüleri vardır.

Bu ilerde, Odalararası Kurulun 15 Temmuz tarihli toplantısında, yukarıdaki nedenler daha çok açıklıkla kavuşturulmuş; ayrıca "teknik elemanların Özel İstihdam Statüsü" nün neferi kapsadığı belirtilmiştir. Bu noktaya o zaman yeniden döneceğiz.

Yeni Personel Kanunu BMM'nde onaylandıktan sonra, bu kanuna göre, kamu kesimindeki teknik elemanlar, böylece, çalışma koşulları ve görevlerinin kapsamı hiç dikkate alınmaksızın, kesinlikle memur statüsünde çalışmaya itilmiş olmaktadır. Başka bir deyişle, iktidar, teknik elemanların bütün uyarılarını, kasıtlı bir şekilde görmezlikten gelmiş ve Türkiye Teknik Ordusunu güçsüz ve etkisiz kılma planını bilinçli olarak uygulamaya koyulmuştur. Yatırımları işbirlikçilerin baskısından bağımsız olarak, bilim ve teknolojinin gerektirdiği şekilde, halkımız yararına planlayabilmek, uygulayabilmek ve de denetleyebilmek için Sendikal haklarını elde etmeğe kesinlikle kararlı Türkiye Teknik Ordusunun yurt çapında giriştiği direnimler küçümsemedi, direnimi sürelerinde üretimin azalması şöyle dursun aksine arttığı yalanı ileri sürülerek kamu kesimindeki Teknik elemanlara doğrudan doğruya hakaret edilmiş, emeğimizin hakkını aramamız kamu oyuna kasıtlı bir şekilde çıkarıcılık olarak yansıtılmıştır. Oysa çıkarıcı olanlar, ülkemizin bilinçli ve yurtsever teknik elemanları değil, yurdumuzu doğal kaynaklarıyla, emek gücüyle, pazarlarıyla yabancı sermayeye, dış sömürüye peşkeş çeken, yatırımların projelerini ve denetlemesini yabancı müşavirlik - mühendislik firmalarına yatıran, lüks tüketimi, montaj sanayii ve kredilerle yurdumuzu ekonomik, politik ve askeri bakımdan bağımlı kılan işbirlikçilerdir. Ülkemizi bir çıkar ve sömürü ortamı haline getirerek, Türkiye'yi kasıtlı ve bilinçli bir şekilde geri bıraktıran, Türkiye Teknik Ordusu ile emekçi halkımızı karşı karşıya getirmeye çalışan, Sendikal haklarımıza kavuştuğumuz takdirde kendi kontrollerindeki sömürü mekanizmasının bir yerde etkinliğinin azalacağını çok iyi kavrayan bu işbirlikçilerle mücadele bitmiş, sona ermiş değildir. Türkiye Teknik Ordusunu bir - iki sınırlı maddi olanakla süsüreceklerini, iddîs edeceklerini, uyutacaklarını zannedenler çok aldandılar.

Nitekim, kısa bir süre sonra başlayacak devrimci eylem, 6/7/8 Temmuz boykotu, Personel Kanunu gibi demokratik ve sosyal Anayasamızın özüne, onun getirmek istediği düzene aykırı oyunları aktörlerinin suratına bir kez daha şamar gibi çarpmıştır.

Tam bu sırada; "boykot" eylemini başlamadan söndürmek için, TRT'nin boşuna bir çabası kendini gösterdi. Yorum Müdürlüğü, grev yasağına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararının boykotu da içerdiği yönünde yayın yapmak suretiyle, 29 Haziran akşamı, egemen güçlerin suç ortağı durumuna düştü.

Bunun üstüne teknik eleman kuruluşları bir açıklama yapmak gereğini duydular.

D U Y U R U

1 — Aşağıda isimleri yazılı teknik eleman kuruluşları Tekgüç (Teknik Elemanlar Güç Birliği) adı altında birleşmişlerdir. KUVVET BİRLİKTEN DOĞAR.

İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası, Meteoroloji Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Orman Mühendisleri Odası, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Jeofizikçiler Birliği, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası, Türkiye Teknikerleri Sendikası, P.T. T. Teknisyenleri, M. T. A. Teknik - İş Sendikası, Teknik Personel Sendikası.

2 — Teknik elemanlar ordusunun bütünlük ve beraberliğini yoketmeyi amaçlayan idari baskılar ve bazı bozguncu çalışmalar yapılmaktadır. Bu açıdan T.Ö.S. tarafından T.R.T. ye gönderilen açıklamanın duyurulması yararlı görülmüştür.

TRT İç Haberler Müdürlüğüne
Ankara

TRT Yorum Müdürlüğüne hazırlanıp 29.6.1970 Pazar günü saat 19.00 Haber Bülteninden sonra yayınlanan yorumda, Devlet Memurlarına grev yasağı koyan yasa hükümlerinin Anayasaya uygun olduğu yolundaki Anayasa Mahkemesi kararının boykot eylemlerini de içerdiği ifade edilmiştir. Bu arada Anayasada kamu personelinin grev ve boykot yapmalarını yasaklayan bazı hükümlerin bulunduğu da öne sürülmüştür.

Bu yorum Anayasa Mahkemesinin grev konusundaki kararının gerekçesi açıklanmadan yapıldığı için sağlıklı olmamış ve bazı yanlışlara düşülmüştür. Bu konuda yaptığımız incelemeye göre gerçek durum şudur :

1 — Anayasa Mahkemesi, Genel Öğretmen Boykotu nedeniyle çeşitli mahkemelerden Anayasaya aykırı olduğu iddiası ile gönderilen davalarda 657 sayılı yasanın 27. maddesi, 624 sayılı yasanın 14. maddesinin (F) bendi ve Türk Ceza Yasasının 236. maddesinin Anayasaya uygun olduğuna karar vermiştir. Bu maddelerden hiçbirisi boykotu yasaklayan hükümler taşımamaktadır. 657 sayılı yasanın 27. maddesi devlet memurlarının grev eylemlerini, 624 sayılı yasanın 14/F maddesi, kamu personeli teşekküllerinin grev teşebbüs ve faaliyetlerini desteklemelerini yasaklamakta, Türk Ceza yasasının, 236. maddesi ise topluca memuriyeti terki cezalandırmaktadır. Bu maddeler boykot eylemiyle uzaktan yakından ilgili değildir.

2 — Anayasa Mahkemesi, bir eylemin grev olup olmadığını saptamaya yetkili yargı organı olarak Genel Mahkemeleri göstermiştir. Yüksek Mahkemenin boykot konusunda bir kararı yoktur.

3 — Anayasamızın hiçbir maddesinde kamu personeline grev ve boykotu yasaklayan bir hüküm yoktur. Nitekim grev hakkı veren bir yasanın kabul edilmesi halinde bunun da Anayasaya aykırı olmayacağı yüksek mahkemeye kabul edilmiştir.

4 — Boykot, Anayasamızın 20. maddesine uygun olarak düşünceleri ilgililere ve Kamu oyuna yoğun ve etkili bir biçimde açıklamanın bir uygulamasından ibarettir. Bu konudaki hukuk otoritelerinin görüşleri de bu yoldadır.

Yüzlerce mahkemede boykot davasının görüldüğü bugünlerde, yukarıdaki açıklamalarımızın yayınlanması, TRT'nin şimdiye kadar emin bulunduğumuz tarafsızlık ve objektifliğinin doğal bir gereğidir.

Saygılarımla.

Dursun Akçam

TÖS Genel Başkan Yard.

Bir başka uyarma; bu kez, TMMOB imzası taşıyan açıklamaya karşı yapıldı. Birlik'in eskiden beri bilinen bu ihanet içindeki tutumu, boykotu kırmak için girişilen boş çabalar zincirinde yeni bir halkayı teşkil etti.

3 Temmuz 1970 günü saat 13.00 de Türkiye Radyolarında T.M.M.O.B. adına yapılan açıklamada ileri sürülen ve "Kanunun kesinleşmesinden sonra eyleme geçilmesini" tavsiye eden görüş, teknik personeli uyutma amacının açık bir ifadesidir.

Biz aşağıda isimleri bulunan ve kırkbeşbin teknik elemanı temsil eden 16 Kuruluş açıklıyoruz ki, teknik personel, Kanun kapsamı dışına çıkarılıncaya, tüm demokratik ve ekonomik haklarını elde edinceye kadar mücadelesine devam edecektir.

Parlamento içinde ve dışındaki bütün çalışmalar kuruluşlarımızca yapılmış ve yapılmaktadır.

Kuruluşlarımızın T.M.M.O.B. ile hiçbir fiili bağı yoktur. Teknik personelin demokratik ve ekonomik hakları için yaptığı mücadelesini baltalamaya kimse in gücü yetmeyecektir.

İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası,
Gemi Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası,
Maden Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası,
Meteoroloji Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası,
Orman Mühendisleri Odası, T. Kamu Jeologları Sendikası,
Türkiye Jeofizikçiler Birliği, T. Teknik Öğretmenler Sendikası,
Türkiye Teknikerler Sendikası, P. T. T. Teknisyenleri,
M. T. A. Teknik İş Sendikası, Teknik Personel Sendikası

BAŞBAKAN VE SANAYİ BAKANI HAYSİYET DİVANINA SEVKEDİLİYOR

Bu arada, Forumdan (26 Haziran) boykota giden günlerde, Odamız, mesleki ve siyasi yankılar yaratan bir karar aldı.

Gerek 29 Mayıs Forumunda, gerek 1-2 Haziran forumlarında alınan kararların, yani tüm teknik elemanların iradesinin sonucu, ve baskısı altında, Odamız, İki üyesini, Başbakan Süleyman Demirel ve Sanayi Bakanı Selâhattin Kılıç'ı Oda'dan ihraç isteğiyle Haysiyet Divanı'na sevk etmiştir.

Hazırlanan gerekçede, bu iki üyemizin, o zamana dek, genel plânda ve özellikle Personel Kanunu karşısındaki tutumları hukuki müeyyidelerle göre ortaya konulmuştur.

Adigeçen üyeler, kendilerinin yöneltile suçlamalara karşı savunmalarını yollamışlardır. Buna karşılık, Odamız Yönetim Kurulu da sevk işleminin dayandığı nedenleri daktilo edilmiş yetmiş sayfalık bir dosya halinde Haysiyet Divanı'na sunmuştur. Sorun, şu anda, Haysiyet Divanı'nın yetkisi içinde bulunmaktadır.

Odamız Yönetim Kurulu'nun 3.7.1971 tarihinde ve 13/1970 numara ile aldığı kararı kamu oyuna duyuran basın bülteni şöyledir:

Odamız üyeleri, 2473 sicil numaralı Süleyman Demirel'in Başbakan ve 1846 sicil numaralı Selâhattin Kılıç'ın Sanayi Bakanı olarak imzalarını taşıyan Personel Kanunu Tasarısı T. B. Millet Meclisi'ne gelmiş ve maddeler üzerinde görüşmeler başlamıştır. Şimdiye kadar yapılan müzakerelerin sonucunda, Odamızın tek başına ve öteki Mühendislik kuruluşlarıyla birlikte yaptığı, çeşitli uyarı ve giriştiği eylemlere rağmen, teknik elemanı Personel Kanunu kapsamı içinde tutan birinci madde kabul edilmiş bulunmaktadır.

Tasarı, kamu kuruluşlarının teknik kadrosunu bağaltmak, böylece teknik elemanı ya tamamen işbirlikçi nitelikte özel sektöre ya da yurt dışına itmeyi amaç almaktadır.

Adı geçen Oda üyelerinin, bilinçli bir şekilde ve ısrarla, Türkiye'deki inşaat yatırımlarının toplum ve yurt çıkarlarına aykırı yönde planlanması ve gerçekleştirilmesinde birinci derecede rol oynadıkları ve sorumluluk taşındıkları; memleket kalkınmasında ulusal gücün rasyonel bir surette kullanılmasına hizmet etmedikleri; yurdumuzda mühendislerimiz tarafından yapılabilecek tüm hizmetlerde yabancı mühendis ve firmaların çahşmasına yol açtıkları, inşaat mühendislerinin şeref ve haysiyetini, mesleki hak ve yetkilerini korumadıkları; emeklerinin gereğince değerlendirilmesini sağlamadıkları; ve inşaat mühendisliğinin ileri gitmesi için gereken tedbirleri almadıkları ve bu tutumlarını Personel Kanunu Tasarısıyla da bir kez daha belgeledikleri, böylece İnşaat Mühendisleri Odası Yönetmeliği'nin 4. maddesine aykırı hareket ettikleri anlaşılmıştır.

İnşaat Mühendisleri Odası, işbu nedenlere dayanarak ve 29 Mayıs ve 26 Haziran tarihli forumlarda alınmış ortak kararların ışığı altında, 2473 numaralı üyesi Süleyman Demirel ve 1846 numaralı üyesi Selâhattin Kılıç'ın Oda'dan ihraçı, bu kararın sicillerine işlenmesi ve kamu oyuna açıklanması isteğiyle, Haysiyet Divanı'na verilmesi kararlaştırılmıştır.

4 Temmuz 1970

İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu

İkinci teknik eleman boykotu 6, 7, 8, Temmuz tarihlerinde yapılmış ve bütün engellemelere rağmen başarılmıştır.

Boykotun başlayacağı günlerde basına ve radyoya verilen "Boykotun kanun Meclislerden geçtikten sonra yapılacağı" haberi birçok arkadaşımızı yanıltmıştır. Buna bazı idarecilerin baskı ve tehditleri eklenince nisbi bir başarı da sağlamıştır. Ayrıca İstanbul ve İzmit'teki örfi idare bu bölgelerde boykota katılma oranının düşmesine sebep olmuştur.

Bütün bu olumsuz gelişimlere rağmen, boykot özellikle ilk iki gün, Ankara'da ve birçok şehrimizde başarıyla uygulanmıştır. Örneğin Ankara'da boykota katılma oranı birçok müessesede % 70'in üzerinde olmuştur. İzmir'de de durum böyledir. Bütün baskılara rağmen bu oranın elde edilmesi teknik elemanların bu kanuna karşı direnmekte ne kadar kararlı olduklarını göstermektedir.

Öte taraftan, bazı illerde, boykotun duyurulamaması ve örgütsüzlük sebebiyle yapılmadığı öğrenilmiştir. Bu konuda TEKSEN Sendikası Genel Sekreteri Engin Günçe, "Teknik personel tek bir sendikanın çatısı altında toplanmadıkça haklarını savunmakta daima zayıf kalacaktır" demiş ve teknik personeli TEKSEN'in çatısı altında birleşmeye davet etmiştir.

Son forumlar ve boykot kararının ilânından sonra, ders alınması gereken yeni durumlar ortaya çıktı. Kamu kesiminde görev almış olan bir çok arkadaşımıza baskılar yapılmaya başlandı. T.M.M.O.B. yöneticileri, bu baskıların artması, teknik eleman dayanışmasının bozulması için ellerinden geleni yaptılar.

Baskılar ne kadar şiddetli olursa olsun, bizi yıpratamaz; bizi üzen bazı meslektaşlarımızın, mesleki birliği değil kendi çıkarlarını savunmayı üstlenmiş ve ona göre tutum almış olmalarıdır.

Bunu şimdiden öğrenmemiz, bundan sonraki hareketlerimiz için yararlı olmuştur. Biz, teknik eleman dayanışmasını bozan bu arkadaşlarımızı artık bir teknik eleman değil, bir patron ve iktidarın emrîkulu olarak görmeliyiz.

İkinci boykot, gücümüzle birlikte, zayıf olduğumuz noktaları da tanımaya fırsat verdi. Özellikle Odamızın, yurdun değişik bölgelerinde yaptığı gezilerde, her kesiminden teknik elemanlarla karşılıklı görüşmeler ve temaslar sonucunda elde ettiği bilgi ve sonuçlar, gelecek günler için büyük değer taşımaktadır.

Bu arada, kimi kuruluşların belirli bir tutukluk, çekimserlik ve kuşku içinde oldukları dikkati çekti. Ayrıca, kimi yöneticilerin canla - başla gerçekleştirmeye çalıştıkları saydam terör havası, maskeli ve açık baskılar, kısaca iktidarla bir bütünleşme içinde, onun ağırlığını teknik elemanın üstüne doğru aktaran tutum, Odamızca enerjik bir şekilde kınandı. Böylece nice tertip, nice gözdağı ve korkutma girişimi, yarı yolda etkisiz kaldı.

Teknik Personelin giriştiği üç günlük Boykota karşı baskı yapanların Kamu oyunda ve meslektaşları arasında teşhir edileceklerini ve (istenmeyen adam) ilân edilerek Haysiyet Divanına verileceklerini bildiren aşağıdaki telgraf metni ilgili Kuruluşlara ve Basın yoluyla tüm inşaat mühendislerine duyurulmuştur.

TELGRAF — DUYURU

29 Mayıs ve 26 Haziran Forumlarında oybirliğiyle alınan boykot kararlarına, meslek dayanışması içinde katılan Odamız üyelerine bazı Kamu Kuruluşlarında çeşitli baskıların yapıldığı, işlerine son verilme ya da değiştirme tehditlerine maruz bırakıldıkları, haklarında kovuşturma açılmasına teşebbüs edildiği Odamıza çeşitli kaynaklarca duyurulmuş bulunmaktadır. Meslek dayanışmasını ve onurunu tamamen bir kenara iten bu gibi bölücü davranışlarla mücadele etmek üzere Odamız olanaklarının sonuna kadar kullanılacağını, son olağanüstü Kongremizde Yönetim Kurulunun bu konuda tam yetkili kılındığını, Yönetim Kurulunun yetkilerini Odamız üyelerini haksız baskılara karşı en etkin şekilde savunmak üzere kullanmaya kesinlikle kararlı olduğunu, baskıyı oluşturan ve de uygulayan kişilerin, bulundukları mevkiler ne olursa olsun, Odadan ihraç talebiyle Haysiyet Divanına verileceklerini, kendilerinin en kısa zamanda hem radyo, televizyon ve basın yoluyla hem de Odamız Yayın organlarında resim ve isimleriyle birlikte mühendislerce (istenmeyen adam) olarak meslektaşlarımıza ve Türk Kamu Oyuna teşhir olunacaklarını ve böylece Türkiye Teknik gücünden tamamen tecrit edileceklerini bildirir, Kuruluşunuzda bu gibi baskılara gidilme-yeceğinden emin olarak saygılarımızı sunarız. 9 Temmuz 1970

Bir yandan boykot sürerken bir yandan da Odamız Yöneticileri teknik eleman direnişini ve amaçlarını makaleler halinde kamu oyuna duyurmaya çalışıyorlardı.

Milliyet

Halkın

DÜŞÜNENLERİN DÜŞÜNCELERİ

YENİ PERSONEL KANUNU VE TEKNİK ELEMANLAR

Dr. Yük. Müh. Sedat ÖZKOL

İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı

Dış ve iç sömürüyle toplumsal gelişimleri sürekli olarak yavaşlatılmış olan ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmalarını gerçekleştirerek dış sömürü güçlerine bağımlılıktan kurtulabilmelerinin temel şartı yatırımlarla işgücünün sanayi kesiminde yoğunlaştırılması, sanayi kesimine kaydırılmasıdır. Diğer bir deyişle bağımsız temel sanayiini kuramamış bir ülkede toplumsal kalkınmadan söz açılması gözboyamadan ve lâf ebeliğinden başka birşey olamaz. Kalkınmanın motoru, itici gücü ve temel aracı, tarım ya da turizm değil, sanayidir. Sanayi kesimindeki yatırımların toplum yararına planlamaları, uygulanmaları ve de denetimi, dolayısıyla temelde toplumcu ilkelere dayanarak hazırlanan bir Kalkınma Planının hedeflerine ulaşabilmesi ise ancak ve ancak yetenekli, tecrübeli ve bilinçli bir Teknik Ordusunun varlığı ile mümkündür. Bu bakımdan öğretime doğrudan doğruya ve yaratıcı bir şekilde katkıda bulunan teknik elemanların eğitimi ve de yetiştirilmeleri için yapılan harcamalar, bir yerde sanayi kesimine doğrudan doğruya yapılan yatırımlar arasında sayılabilirler. Teknik Ordusunun, yani mühendis, mimar, tekniker, teknisyen ve sanatkarların toplumcu açıdan hazırlanan bir kalkınma planındaki dengeli ve bilimsel talebe uygun olarak arttırılmaları ve de eğitilmeleri sayesinde sını kalkınma gerçekleştirilerek dış sömürü güçlerine bağımlı ekonominin zorunlu kıldığı gerilikten kurtulunabilir.

Teknik Ordusunun nitel ve nicel bakımdan toplumsal kalkınmanın temel öğelerinden birisi olduğu gerçeği kesinlikle ispatlandığı halde, yurdumuzda şimdiye kadar Teknik Ordusuna gereken önem verilmemiş, teknik elemanların yurt sorunlarına eğilmeleri, ısrık tutmaları, köklü ve bilimsel çözümler getirmeleri sürekli olarak engellenmiş, Teknik Ordusu dış sömürü güçlerinin belirlediği sağlıksız bir talebe uygun olarak sınırlı bir şekilde geliştirilmiş, iktidarların halkımızın çıkarlarıyla çelişen yatırım politikalarına teknik elemanların bilim ve teknolojinin gerektirdiği şekilde tepki göstermeleri anti-demokratik bir çalışma statüsü ile önlenmiş, her türlü başkırıya rağmen görevlerini yerine getirdikleri için çıkar gruplarıyla karşı karşıya gelen teknik elemanların yerleri değiştirilmiş ya da işlerine son verilmiştir. Diğer yandan temel yatırımların projelerinin yabancı müşavirlik-mühendislik firmalarına yaptırılması ve bilinçli bir uygulamayla kamu kesimindeki yetenekli ve tecrübeli teknik elemanların işbirlikçi nitelikteki özel sektöre kaydırılmaları suretiyle Türkiye Teknik Gücünün gelişme olanakları sınırlandırılmış, dış sömürü güçlerinin içimizdeki uzantılarına fırsat tanıyan bir politikayla Türkiye Teknik Ordusunun bilinçsiz, güdük ve etkisiz kılınmasına çalışılmıştır. Böylelikle yabancı müşavirlik-mühendislik firmalarıyla yine yabancı sermayenin kontrolündeki kuruluşlar ülke yatırımları üzerinde giderek büyüyen söz ve güç sahibi olurlarken kamu kesimindeki teknik güç kasıtlı bir uygulamayla zayıflatılmıştır. Bu arada sömürü ve çıkar çevreleri tarafından, Türkiye koşulları içerisinde, teknik elemanların çok yüksek ücretler aldıkları yalanı sürekli olarak ileri sürülmüş, böylece bir yandan teknik elemanlarla diğer kamu personelinin diğer yandan da tüm kamu personeli ile halkımızın ve devrimci güçlerin bütünleşmeleri, ortak bir cephe oluşturmaları önlenmek istenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı tarafından temelde özel sektörü geliştirmek amacıyla hazırlanmış İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında teknik elemanlara ilişkin olarak verilen sayısal bilgiler yurdumuzdaki Teknik Ordunun büyüklüğünü toplumcu olmayan bir ekonominin belirlediği talebi dahi tatmin edemediğini, teknik elemanın açığının büyük bir hızla büyüdüğünü açıkça göstermektedir.

Bu açık böylece yıldan yıla artarken gelişimleri engellenen Türk Mühendislerinin önemli projeleri yükümlenmeleri olanakları ortadan kaldırılarak, nitelikleri, ehliyetleri, tecrübe ve bilgileri çok şu götürür yabancı mühendisler "uzman" tanımıyla yurda sokulmakta bu sözüm ona "uzman"lara Türk mühendisleriyle kıyaslanamayacak ücretler ödenmekte ayrıca temel yatırım projeleri hemen her zaman yabancı müşavirlik - mühendislik firmalarına yaptırılmaktadır. Devlet Planlama Teşkilatının İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planından alınan değerlerle hazırlanmış olan aşağıdaki tablo teknik eleman açığının önümüzdeki yıllarda korkunç bir hızla büyüyeceğini açıkça ortaya koymaktadır :

	Meslek	1970	1977	1982
Talep	Mühendis	33.700	63.200	94.800
Arz	"	20.800	31.900	39.000
Açık	"	12.900	31.300	55.800
Talep	Teknisyen	60.400	142.500	261.400
Arz	"	40.400	54.600	72.200
Açık	"	20.000	87.900	189.200

(Kaynak : İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı)

Görüldüğü gibi mühendis açığı 1982 yılında 55.800'e, teknisyen açığı ise 189.200'e yükselmektedir. Diğer bir deyişle toplum yararına işlemediği kesinkes belgelenmiş bir ekonomik yapı içerisinde dahi teknik eleman talebi karşılanamamaktadır.

Kalkınma Planlarımızın toplumcu açıdan hazırlanmayışı ve kamu yatırımlarının gerekli alanlarda kasıtlı olarak kısıtlanmaları nedeni ile, teknik eleman açığı büyük bir hızla büyüyünce işbirlikçi nitelikteki özel teşebbüse yeni olanaklar, yeni kâr fırsatları sağlanarak özel mühendislik okullarının açılması teşvik olunmaktadır. Böylece bir tutumun teknik eleman sorununa devrimci bir çözüm getiremeyeceği açıkça ortadadır. Bilindiği gibi özel mühendislik okullarının bina, teçhizat ve öğretim elemanı için yaptıkları yatırımlar, kamu kesimindeki aynı nitelikteki yatırımlara oranla çok yetersizdirler. Örneğin İstanbul Teknik Üniversitesinde bir Yüksek Gerilim Laboratuvarı için yapılan yatırım pek çok özel mühendislik okulunun açılması için gerekli olan ilk yatırımdan daha fazladır. Devlet Teknik Üniversite ve Yüksek Okullarında öğrenci başına yıllık cari harcamalar, özel mühendislik okullarında bir öğrenciden alınan ücretlerin bile çok üzerindedir.

Bu apaçık gerçekler karşısında, iktidarların kamu kesimindeki teknik eleman açığını gerçek teknik elemanlarla kapatmak için gayret sarfetmeleri gerekirken teknik elemanlara yeni darbeler indirmekte, örneğin Personel Kanunu Tasarısı ile kamu kesimindeki teknik elemanların ekonomik olanakları daraltılmakta, ayrıca kesinkes memur statüsüne sokulan teknik elemanların politikacıların baskısından bağımsız bir şekilde yurdumuz ve halkımız yararına çalışabilmeleri de engellenmektedir.

Teknik elemanlar gerek çalışma koşulları gerekse görevlerinin kapsamı bakımından bir hizmet sınıfı şeklinde tanımlanamazlar. Çünkü memur sınıfının aksine teknik elemanlar üretime doğrudan doğruya katkıda bulunmaktadır. Görevlerinin kapsamı ise her projede her planlama uygulamasında her denetimde sürekli olarak değişmektedir. Dolayısıyla teknik elemanların hizmet üreten memur şeklinde tanımlanmaları imkânsızdır. Bu apaçık gerçeklere rağmen memur statüsüne sokulmak istenen teknik elemanlar böylelikle işbirlikçi nitelikteki özel sektöre ve yurt dışına itilmektedir. Oynamak istenen oyun apaçıktır : Yatırımları halkımız yararına planlamak, uygulamak ve denetlemekle görevli teknik elemanları kamu kesiminden uzaklaştırmak bu elemanların yerine özel mühendislik okulları mezunlarını yerleştirmek ve böylece gerçek teknik elemanların yurtsever denetiminden bağımsız bir şekilde yatırımları belirli çıkar grupları için oluşturmak, bu yatırımların projelerini dış sömürü güçlerinin temsilcileri olan yabancı müşavirlik mühendislik firmalarına yaptırmak, bir kelime ile dış ve iç sömürünün emekçi halkımız üzerindeki baskısını daha da güçlendirmek daha da pekiştirmektir.

Çıkar çevrelerinin ileri sürdüklerinin aksine kamu kesimindeki teknik elemanlar daha fazla ücret, daha fazla maaş kavgası vermiyorlar. Türkiye Teknik Ordusunun kavgası sosyal güvenliğin, Anayasanın tanıdığı demokratik hakların ve özellikle grev hakkının sağlanması kavgasıdır. Halkımız yararına işbirlikçilerin baskısından bağımsız bir şekilde çalışabileceğimiz statüye kavuşana kadar da sosyal adaletsizliğin somut bir belgesi olan yeni Personel Kanunu Tasarısına karşı devrimci kavgamızı bütün olanaklarımızla sürdüreceğiz, yurd çapında oluşturduğumuz ilk teknik eleman boykotundan çok daha etkin, çok daha güçlü, çok daha bilinçli eylemlerle direneceğiz.

OLAYLAR ve GÖRÜŞLER Cumhuriyet

TEKNİK PERSONELİN DİRENİŞİ VE AMACI

Y. Müh. Uğur KÖKDEN
İnşaat Mühendisleri Odası
Başkan Vekili

Hiçbir eylem, havada soyut ve toplumun genel gidişinden ayrı düşünülemez. Her direniş bir birliğin doğal ve zorunlu sonucudur. Sosyal mücadele tarihi gösteriyor ki, eylemler, gerçekte, tek bir zincirin değişik görünüşlü halkalarıdır. Biri ötekinin yankısıdır; biri ötekini izler, etkiler ve bütünler.

Bugün bütün yurt, bir baştan bir başa, bir direniş coğrafyasına döndü. Türkiye dikdörtgenini kapsayan bu direniş ortamının sosyal ve ekonomik bileşenleri, elle tutulur derecede, yirmidört saatin yaşantısına girecek kadar belirgin özellikler kazandı. Örneğin, adı ister darboğaz, ister çıkmaz boğaz olsun, şu anda siyasal bunalıma eşlik eden -hattâ bir anlamda onun anası- bir ekonomik bunalım içindeyiz. Dört nala koşan enflasyon, şiddetli para darlığı, fiyat çalkalanmaları, döviz tahsislerinde görülen tikanmalar, gittikçe büyüyen dış ticaret açığı, sanayi ve tarımda beliren daralma (yani üretim artış hızının düşüşü), işsizlik, genişleyen ekonomik bunalımın ilk elde kendini gösteren belirtileridir. Bunların arkasından emek ve sermaye arasındaki sürtüşmelerin ortaya çıkardığı sosyal patlamalar geliyor.

İşçilere, giderek, çeşitli bölgelerde ve üretim dallarında, üretici yığınlarının hoşnutsuzluğu ve direnişi eklenmektedir. Karadeniz çay üreticilerini Sakarya'da pancar ekicileri, Alaşehir'de üzüm ve pamuk üreticileri, Bulancak (Giresun)'da fındık ekicileri, Adana pamuk üreticileri izlemekte yurdun dört bucağında toprağın mülkiyet düzenine karşı çıkan köylüler toprak işgallerini sürdürüp götürmektedir.

DİRENMENİN BOYUTU

Böyle geniş ve toplumun yapısını devrimci bir yönde sarsan, değiştirmek dileyen iradenin yanına, daima etken olmasını bilmiş kentlerin büyük -küçük burjuvazisinin -özellikle bu sınıflara binen vergilendirmelere karşı toplumsal de koyduğumuz zaman direnmenin tam boyutu kendiliğinden ortaya çıkar. İşte, teknik elemanın eylemini böyle bir direniş yelpazesindeki yerine koymak gerekir. Yoksa, sorunu, bir ücretler rejimi tasarısının dar çerçevesine sıkıştırmak, Personel Reformu içinde teknik elemanın daha fazla ücret alması gibi tek boyutlu bir biçime indirgemek, tamamen yanlış ve şematik bir değerlendirme olur. Toplum gerçeğinden kopukluk anlamı taşır.

Türk toplumundaki gelişmeye paralel olarak, bir süreden beri, teknisyenlerle, mimarlarla, mühendislerle, tüm teknik ordu, yılların ağırlığından sıyrılıp, devrimci direniş potansiyelinin örneklerini vermeye başlamıştır. Anayasa dışı, anti-demokratik ve teknik elemanı işçi ile memur arasında askıda bırakan 4/10195 sayılı kararnameye karşı giriştiği 18 Nisan miting ve yürüyüşü, bu mücadelenin ilk atılımıdır. Böylece, ilk kez, teknik ordu, siperinden ve gölgelerden çıkmış oluyordu. Bir akım doğdu. Bunu, Personel Kanunu Tasarısı dolayısıyla binlerce teknik elemanın katıldığı 29 Mayıs forumu ve forum kararı uyarınca, tüm yurttâ % 96 gibi yüksek bir katılım oranıyla uygulanan 1-2 Haziran boykotu izledi. Birinci boykot, şimdi 20 Haziran ve 27

Haziran forumlarının gerekli gördüğü, ikinci ve bu kez üç günlük, daha etkin bir boykotla pekiştirilecektir.

Görülüyor ki, sosyal varlığına karşı girişilen oyun önünde teknik personelden yükselen "hayır" sesi, bir yalnızın sesi değildir. Ortak bir direniş gücünün, toplum ve üretimin belirli bir kesimine yansıyan görüntüsüdür. Artık eylem zorunludur. Bilinçlenme sürecindeki farklılıktan ileri gelse bile, duraksama bir yenilgidir. Çözülüş kaçıştır. Gereklî eylemde gecikmenin bedeli topyekûn kayıptır. Artık, bir boykottan öbürüne gelişen bu güç, bir sel rejimiyle, kaçınılmaz açık denize ulaşmaya kadar, yani teknik eleman demok-ratik ve ekonomik haklarını elde edinceye dek mücadelesini sürdürecektir.

Ancak boykot ve öteki eylem biçimleri, teknik personel direnişinin yakın amaçlarıdır. Bu dönemde, teknik eleman, yeni yeni kazandığı dayanışma ve direniş geleneği içinde, hem efsanelere, hem de som gerçeklere karşı, iki cephede savaş vermek durumunda bulunuyor. Bir başka deyişle, kamu oyun-da yer tutmuş "yüksek ücret" önyargısına, teknik personelin bütünlüğünü zedeleyecek küçük ve geçici çelişkilerin abartılmasına karşı girişilen müca-dele, aslında efsanelere karşı çıkmak demektir. Öte yandan, Personel Kanunu aracılığıyla, egemen güçlerin teknik elemanı ya işbirlikçi özel sektöre, ya da yurt dışına itmeye çalışması, içinde yaşadığımız günleri dolduran direnişin nedeni olarak, elle tutulan bir gerçektir. Böylece yatırım politikası istenildiği gibi gerçekleştirilecektir; yani, grev hakkıyla silâhlanmış bir teknik eleman, yatırımların planlama, uygulama ve denetlemesini, halk yararına, bilim ve tek-niğin öngördüğü biçimde yapamayacaktır.

FAKAT...

Fakat, teknik personelin giriştiği mücadelenin en önemli niteliği süre-killiktir. Eyleme bu özellik geri alınmaz bir şekilde kazandırılmalıdır. Bir bakıma, teknik elemanın bilinç eğitimi, saflarında bilinçlenmenin yaygınlaşması ve kavga, iç içe yapılacaktır. Direnişe uzak amaçlar çizen ve süreklilik niteliği kazandıran, gerçekte, Personel Kanunu Tasarısının üstünde, Türkiye'nin sos-yo-ekonomik yapısına ilişkin bir nedendir. Bu nedene bağlı ve onun sonucu olarak, teknik personel ile egemen güçler arasındaki çelişki artık su yüzüne vurmuştur. Ve direnişi başlatmıştır. Kesin olarak, teknik personelin sosyal varlığında göze çarpan değişimin Türkiye'de çalışanlar yığınıyla birlikte orta sınıfların da giderek yoksullaşması -onu bilinçlenmeye, sonra bir adım ileride, direnişe götürdüğünü söyleyebiliriz.

Direnişin uzak amacını sosyo-ekonomik yapıdaki köklü değişiklik olarak böylece saptadıktan sonra, bu sürekli mücadelenin aracı ne olacaktır, soru-nuna sıra gelebilir. Uzun süreli mücadelenin temel ve kaçınılmaz şartı, sen-dika içinde örgütlenmedir. Sendika derken, bundan Türkiye Teknik Personel Sendikası'nı (TEKSEN) kast ediyoruz. Zaten, şimdiye kadar oluşturulan ey-lemlerde etkin bir şekilde rol almış ve teknik elemanların çoğunu sinesinde barındıran Teksen, son olaylarla önemi bir kat daha artarak sahne önüne gelmiş bulunuyor. İktidarın 274 ve 275 sayılı yasalarla sendikaları güdümlü bir duruma sokma çabası, getirmek istediği baskı tedbirleri, teknik elemanın sendikalaşmadaki isabet ve zorunluluğu belgeliyor. Sürekli direnişin biri-cik güvencesi, Teksen içinde safları hızla sıklaştırmak, kendini duyuracak bir fonun bir an önce oluşmasını sağlamaktır. Ancak bu iki yolla, uzun sürebilecek bir kuvvet çekişmesinde, gerekli -yeterli değilse bile gerekli- maddî ve manevî desteğin çekirdeği meydana getirilmiş olur.

SONUÇ

Ayrıca birleşimi, fonksiyonu ve silâhları yönünden yapılacak bir karşılaştırmada, sendikanın Odalar'dan daha ağır bastığı görülür. Bu sendikalaşmaya öncelik tanıyan, onu zorunlu kılan bir başka nedendir. Çünkü Teksen'in bir-leştirici ve bütünleyici niteliğine karşılık, Odalar, bir yerde, teknik elemanı meslek isimlerine göre bölmektedir: İnşaat Mühendisi, Makina Mühendisi, Maden mühendisi gibi. Çalışma biçimine gelince, meslek odaları, hukuken "az gelişmiş" bir düzeyde bulunduğu için, manevra yeteneği sınırlıdır. Oysa,

sendika, bir eylemi daha sağlam ve sakıncasız yürütüp götürecektir özellikleri yapısında barındırıyor. Kısaca, Odalar, teknik ordunun direnişinde yakın amaçların gerçekleştiricisidir; sendika ise hem günün eylemi içindedir, hem uzak amaçların gerçekleşmesini sağlayacak biricik güvenilir örgüttür.

YÖNETİCİLERLE GÖRÜŞME

11 Temmuz 1970 tarihinde, Odamız, Personel Kanunu üzerinde bir görüşme yapmak amacıyla, bir kısım yatırımcı kuruluş yöneticilerine bir çağrı - mektubu yolladı. Bu toplantı, aynı zamanda ikinci boykot üstünde bir değerlendirme yapmayı da amaç alıyordu.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununu değiştiren ve bu kanuna bazı maddeler ekleyen tasarı karşısında, Teknik Personelin durumunu Odamız bünyesi içinde görüşmek üzere, 17 Temmuz 1970 Cuma günü, saat 18.00 de Odamız Merkezinde bir toplantı düzenlendiğini bilginize sunar, bu toplantıya katılmanızı önemle rica ederiz.

Çağrılan Kuruluş Yöneticileri şunlardır :

- Karayolları Genel Müdürü Sayın Atalay COŞKUNOĞLU
- Karayolları Genel Müdür Yardımcısı Sayın Gültekin TOPÇAM
- Karayolları Genel Müdür Yardımcısı Sayın Cahit YALGIN
- DSİ Genel Müdürü Sayın Hazım TÖTÜNCÜOĞLU
- DSİ Genel Müdür Yardımcısı Sayın Sabahattin SAYIN
- YSE Genel Müdürü Sayın Turgut YÜCEL
- Bayındırlık Bakanlığı Yapı İşleri Dairesi Reisi Sayın Hamit ŞERBETÇİOĞLU
- E.İ.E. İdaresi Genel Direktör Yardımcısı Sayın Süheyl ELBİR
- TCDD Genel Müdürü Sayın Ahmet SARP
- D. H. M. ve Akar Te. Başkanı Sayın Nevzat ÖZBEK
- Demiryol ve Lim. İnş. Dai. Reisi Sayın Firuzan ARDIÇ
- Demiryol ve Lim. Reis Muavini Sayın Hüsnü OKÇU
- Demiryol ve Lim. Reis Muavini Sayın Necdet SEÇKİNÖZ

Fakat daha sonra, toplantının, Bayındırlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar, İmar ve İskân ile Köy İşleri Bakanlıkları Müsteşarlarını da kapsamı içine almak suretiyle, 21 Temmuz Salı gününe ertelenmesi, böylece katılma olanağının artırılması daha uygun görüldü. Durum ilgililere bildirildi ve sözü edilen günde, saatte, Oda Merkezinde bulunmaları bir kez daha yönetici üyelerden rica edildi.

21 Temmuz toplantısının gündemi aşağıdaki gibi saptandı :

G Ü N D E M

- 1) Odaca şimdiye dek yapılanların özetlenmesi.
- 2) Yönetici Üyelerimizin görüş ve düşüncelerinden bilgi edinilmesi.
- 3) Bundan sonrası için görüş, düşünce ve sağlanabilecek katkıların tesbiti.

Toplantıya çağrılanlar ise, 11 Temmuz mektubunun yollandığı isimlerden daha geniş bir yönetici topluluğundan meydana gelmişti :

Çağrılanlar :

Sayın Orhan GÖNCÜOĞLU
Sayın Fehmi EREL
Sayın Arif ONAT
Sayın Arif GÜLEÇ
Sayın Mithat ERÇETİN
Sayın Mustafa TUĞRUL
Sayın Atalay COŞKUNOĞLU
Sayın Gültekin TOPÇAM
Sayın Hasan BORA
Sayın Cahit YALGIN
Sayın Hazım TÖTÜNCÜOĞLU
Sayın Sabahattin SAYIN

Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı
Bayındırlık Bakanlığı Müsteşar Muavini
Enerji ve Tabii Kay. Bak. Müsteşarı
Enerji ve Tabii Kay. Bak. Müsteşar Muavini
İmar ve İskân Bakanlığı Müsteşar Vekili
Köy İşleri Bakanlığı Müsteşarı
Karayolları Genel Müdürü
Karayolları Genel Müdür Yardımcısı
Karayolları Genel Müdür Yardımcısı
Karayolları Genel Müdür Yardımcısı
D. S. İ. Genel Müdürü
D. S. İ. Genel Müdürü Yardımcısı

Sayın Turgut YÜCEL
Sayın Hamit ŞERBETÇİOĞLU
Sayın Süheyl ELBİR
Sayın Ahmet SARP
Sayın Nevzat ÖZBEK
Sayın Firuzan ARDIÇ
Sayın Hüsnü OKÇU
Sayın Necdet SEÇKİNÖZ
Sayın Zeki ÖZYAR
Sayın Mazhar HAZNEDAR

Y. S. E. Genel Müdürü
Bayındırlık Bak. Yapı İşl. Dai. Reisi
E. İ. E. İdaresi Genel Direktör Yardımcısı
T. C. D. D. Genel Müdürü
Hava Yol. ve Akar. Tesisleri Başkanı
Demiryol ve Limanlar Reisi
Demiryol ve Limanlar Reis Muavini
Demiryol ve Limanlar Reis Muavini
Sümerbank Genel Müdürü
İller Bankası Genel Müdür Vekili

Fakat çağrılanların tümü gelmedi. Özellikle, Odalar Kanununu yürütmekle görevli Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı yahut Muavini ne bu toplantıda, ne daha sonrakilerde asla bulunmamıştır. Odamızı teknik eleman için yararlı, olumlu ve enerjik kararlara yahut yeni bir noktaya götürmeyen görüşleri kısaca şöyle özetleyebiliriz :

Personel Kanununun gelişimi ile ilgili olarak çeşitli kamu kuruluşlarında, Müsteşar, Genel Müdür ve Genel Müdür yardımcısı olarak görev yapan Odamız üyeleri ile 21 Temmuz günü saat 18.00 de bir toplantı yapılmıştır.

Bu nitelikteki bütün üyelerimizi davet edildikleri toplantıya, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Arif ONAT, DSI Genel Müdürü Hazım TÖTÜNCÜOĞLU, Karayolları Genel Müdürü Atalay COŞKUNOĞLU, Bayındırlık Bakanlığı Yapı İşleri Dairesi Reisi Hamit ŞERBETÇİOĞLU, TCDD Genel Müdürü Ahmet SARP, Bayındırlık Bakanlığı Demiryollar ve Limanlar Dairesi Reisi Firuzan ARDIÇ, Hava Alanları ve Akaryakıt Tesisleri Başkanı Nevzat ÖZBEK, DSI Genel Müdür Yardımcısı Sabahattin SAYIN, E.İ.E.İ. Genel Direktör Yardımcısı Süheyl ELBİR, Karayolları Genel Müdür Yardımcıları Cahit YALGIN ve Hasan BORA ile Oda Yönetim Kurulu üyeleri ve Oda Genel Sekreteri katılmışlardır.

Toplantı Oda Başkanı Sedat ÖZKOL'un konuşması ile başlamıştır. Özkol konuşmasına, katılanlara Oda adına hoşgeldiniz diyerek başlamış, bu konuda şimdiye kadar yapılan çalışmaları özetlemiş ve Teknik Personelin bütün uyarılara rağmen kanun kapsamı içinde bırakıldığını söylemiştir. Başkan sözlerine devamla, kanun kapsamı içinde kalınmasına rağmen Odamız üyeleri için mümkün olduğu kadar fazla hak elde etmeye çalışacağını ve bu toplantının bu çalışmaların bir parçası olduğunu bildirerek, aynı çalışmaların parlamento içindeki gelişmelerini anlatmak üzere, sözü Oda Genel Sekreteri Rüştü ÖZAL'a vermiştir.

Parlamentodaki çalışmaların kısa bir özetini yapan Oda Genel Sekreteri Özal'ın konuşması ile yapılan bütün çalışmalar açıklandıktan sonra gündemin ilk maddesi tamamlanarak karşılıklı görüşmelere geçilmiştir.

Görüşmeler sırasında, Arif ONAT kanunun 30. maddesinin (teknik personele idareci olduğu anda bir terti kaybettirecek olan) iki bendinin bu kanundan çıkarılmasının doğru olacağını söylemiş 4/10195 sayılı kararnamedeki 13. dereceye Personel Kanununda 1. derecenin verilmesi fikrine ise karşı çıkmıştır. Bazı dairelerde çok fazla 13. derece olduğunu söyleyen Onat, Kanunda bildirilen ve yetkililer tarafından sık sık belirtilen yan ödemelerin iyi bir şekilde ayarlanması ile bu kanunun teknik personel içinde tatminkâr olabileceğini savunmuştur.

Firuzan Ardiç toplantının biraz geç düzenlendiğini ama yine de olumlu bir adım atıldığını söylemiştir.

Hazım Tütüncüoğlu ve Hasan Bora çok geniş bir teknik eleman kitlesi ile birlikte çalışmanın yararlı olmadığını öne sürmüşlerdir.

Başkanın daha somut teklifler yapılmasını rica etmesinden sonra söz alan Sabahattin Sayın ve diğer konuşmacılar, Senato müzakereleri sırasında teknik personele "işgücü ve risk zammı" verileceğini bildiren madde de tedarik güçlüğüne de açıkça belirtilmesinin, mühendis ünvanlı teknik personelin 9. derecenin 3. kademesinden yüksek mühendislerin ise, 8. derecenin 1. kademesinden başlatılmasının, 30. maddedeki teknik personele, idareci olduğu takdirde derece kaybettiren bentlerin kaldırılmasının, birlikte savunulması kararlaştırıldı.

Toplantı saat 21.00 de, böyle toplantıların yararlı olduğunun belirtilmesi ve tekrarlanması temennisinden sonra, sona ermiştir.

BASIN TOPLANTI VE BİLDİRİLERİ

- 6 Nisan** : Çeşitli kuruluşlarca Personel Kanunu hakkında hazırlanan bildiri.
- 21 Mayıs** : İ. M. O. da Personel Kanunu ve yabancı firmalar hk. Basın toplantısı.
- 23 Mayıs** : İ. M. O.'nın Personel Kanununa karşı tüm teknik kadroları içine alacak genel ve ortak bir direniş için tüm olanaklarını kullanacağı kamu oyuna bildirildi.
- 27 Mayıs** : Odalararası Yürütme Kurulunun Personel Kanunu hk. bildirisi.
Konu : Odalararası Yönetim Kurulu, Personel Kanunu Tasarısı ile teknik personelin memur yapılmasına şiddetle karşı çıkmıştır. Odalar ilgilileri bu tutumu "Açık bir istiskal, küçümseme ve hakaret" olarak nitelemiştir.
- 30 Mayıs** : Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden, Makine ve Orman Mühendisleri ve Mimarlar Odası ile teknikerlerin ortaklaşa yayınladıkları bildiri.
Konu : Kanunun politikacı, yüksek rütbeli subay ve imamlardan başka kimseyi memnun etmediği, bu yüzden 1-2 Haziran'da boykot yapılacağı hakkında.
 Personel Kanununun art niyetlerini açıklayan, demokratik ve ekonomik hakları alıncaya kadar yeni eylem ve mücadelelerin sürdürüleceğini belirten bildiri.
- 16 Haziran** : İ. M. O.'nın bildirisi.
- 18 Haziran** : İ. M. O. Yönetim Kurulu Başkanı Sedat Özkol'un basın toplantısı.
Konu : "Türk Teknik Ordusu, politikacıların baskısından bağımsız olarak halkımızın yararına çalışabilmek için direniyor."
 "20 Haziran'da Forum yapacağız."
 "Amacımız grev ve diğer sendikal haklara sahip olmak ve halkın yararına çalışabilecek bir statüye kavuşmak"
 "Teknik personelin eğilimine uymayan parlamenter teknik elemanların Oda Haysiyet Divanına verileceği"
 "Forumda alınan kararlara uymayan teknik elemanların, Kamu kuruluşları yöneticilerinin cezalandırılacakları"
 "274 ve 275 sayılı Sendikalar Kanunlarındaki değişikliğe karşı olduğu ve İstanbul'daki işçilerin eylemlerinin desteklendiği"
- 23 Haziran** : T. M. M. O. B.'nin Personel Kanunu hakkındaki görüşlerini kamu oyuna duyurmak için yaptığı toplantı.
Konu : T. M. M. O. B. Başkanı Muhittin Güreli, "Teknik personelin Personel Kanunu kapsamından çıkarılmasını ve kendilerine ayrı bir Personel Kanunu hazırlanmasını" istemiş ve Teknik elemanın Devlet Personel Kanunu içinde daha kısıtlayıcı ve daha az imkânâ sahip statü içinde çalıştırılmasının güçlükleri, müktesep haklardan daha geri bir duruma getirilmeleri genel hukuk ilkelerine ve sosyal kurallara uygun olmak tadır" demiştir.
- 2 Temmuz** : İ. M. O.'nın bildirisi.
Konu : 26 Haziran forumunda kararlaştırıldığı üzere Personel Kanununun 1. maddesi değişmeden kabul edildiği için 6 Temmuz'dan itibaren 3 günlük boykota gidileceği hakkında.
- 4 Temmuz** : İ. M. O.'nın bildirisi.
Konu : 29 Mayıs ve 20 Haziran forumlarında alınan karar gereğince, imzalarını taşıyan Personel Kanunu ile yurt çıkarlarına aykırı davranışları ve meslek ahlâkı ile bağdaşmayacak tutumları tesbit olunan Süleyman Demirel ve Selahattin Kılıç'ın İ. M. O.'dan ihraç talebiyle Haysiyet Divanına verileceği hakkında.

- 5 Temmuz :** İnşaat Mühendisleri Odasında Basın toplantısı.
- Konu :** Boykotla ilgili olarak Genel Müdürler seviyesinde bazı yetkililerin teknik personele baskı yaptıkları öne sürülmüş, boykotlarda üretimi durdurmayı düşünmediğimiz belirtilmiştir. Amacımızın Personel Tasarısı kapsamı dışında bırakılmayışımızı protesto olduğu anlatılmıştır.
- 9 Temmuz :** İ. M. O. Yönetim Kurulu bildirisi.
- Konu :** 29 Mayıs ve 26 Haziran forumlarında oybirliği ile alınan boykot kararlarına, meslek dayanışması içinde katılan İ. M. O. üyelerine çeşitli baskılar yapıldığı şeklindeki haberler üzerine bu konuda tam yetkili kılınan İ. M. O. Yönetim Kurulunun, baskı yapanlara karşı tüm olanaklarını kullanarak bu kişileri kamu oyunda teşhir edecekleri ve Haysiyet Divanına verecekleri hakkında.
- 30 Ağustos :** Dışarıya Beyin göçünün arttığını açıklayan basın toplantısı.
- 30 Ağustos :** Teksen'den Basın bildirisi.
(Şüleyman Demirel ve Mes'ut Erez'e yollanan teller :
Personel Kanunu ile beyin göçü olacağını, bunun önlenmesinin gerektiğini ve aksi halde sorumluluğun personel kanununu uygulamakta ısrar eden iktidara ait olduğu hakkında.
- 20 Kasım :** Personel Kanunu ve İntibaklar konusunda ortaya çıkan gelişmeler üstüne basın toplantısı.
Katılanlar : İnşaat Müh. Odası, TEKSEN, Elektrik, Maden ve Mimar Odaları.
- Konu :** "Personel Kanunu çıktıktan sonra 1.000 mühendis, yurtdışı için müracaat etti". "Yerlerine Özel Yüksek Okul Mezunları alınacak"; "İşçi sayılmak için sonuna kadar direnecek"; "İntibaklar Hükümet tebliği ile değil Personel Kanunu hükümlerine göre yapılın"; "Artık topyekün mücadele edeceğiz."

TEK-GÜÇ TOPLANTILARI

Personel Kanunu tasarısının görüşülmesi sırasında Odamızın da katıldığı TEK-GÜÇ toplantılarında,

"Bütün kuruluşların üyeleri ile temas ederek, üyelerin, Senato'yu TEKNİK ELEMANLARIN PERSONEL KANUNU KAPSAMI DIŞINDA KALMALARI yönünde etkileyecek çalışmalar yapmaları" oy birliği ile kararlaştırıldı.

Karara ek olarak yapılacak çalışmalar desteklemek amacıyla, teknik elemanların Personel Kanunu kapsamından çıkarılarak özel bir istihdam statüsüne kavuşturulması yönündeki isteklerin ana nedenleri bir memorandum biçiminde birleştirildi.

15 Temmuz tarihini taşıyan bu karar ile eki memorandum, Odamız tarafından tüm Şubelere ve temsilciliklere yollandı.

Bu arada, Odamız bazı Senatörlerle yukarıdaki amaca hizmet eden ikili görüşmeler yapmış, onlara gerekli bilgi ve belgeleri, konuşmaları için vermiştir.

TEKNİK ELEMANLARIN PERSONEL KANUNU KAPSAMINDAN ÇIKARILARAK ÖZEL BİR İSTİHDAM STATÜSÜNE KAVUŞTURULMALARI İSTEKLERİNİN ANA NEDENLERİ

A) Teknik Elemanlar neden Personel Kanunu kapsamı dışında bırakılmadırlar?

1. Anayasamızın-117. maddesi, Devlet Memurunun tanımını yapmış, 657 sayılı Kanun bu tanıma esas almıştır. Buna göre, memur hizmet üreten ve bu

hizmeti sürekli olarak yapan kimsedir. Teknik eleman hizmet değil değer üretmektedir ve görevinde süreklilik yoktur. Dolayısıyla teknik elemanın Personel Kanunu kapsamına alınması Anayasanın 117. maddesine aykırıdır.

2. Yüce Senatodaki Personel Kanunu Tasarısı, memur olarak bir genel kavramı esas almakta ve bunun özelliklerini tesbit etmektedir. Teknik eleman, hizmetinin özellikleri nedeniyle bu genel kavramın çok dışında kalmaktadır. Nitekim, Ordu, Üniversiteler ve Adli sistem de bu genel kavrama uymadıklarından özel kanunlar ile mütalâa edilmişlerdir. Aynı gerekçe ile teknik elemanların da kanun kapsamı dışında bırakılmaları gerekir.

3. Kanun Tasarısının, Millet Meclisindeki müzakereleri sırasında "İktisadi Devlet Teşekkülleri" Tasarı kapsamından çıkarılmışlardır. Kamu kesiminde çalışan teknik elemanların yarısından çoğu ise İktisadi Devlet Teşekküllerinde görevlidirler. Millet Meclisinde yapılan bu değişiklikle teknik elemanların yarısından çoğu kanun kapsamı dışında bırakıldığına göre; Kamu kesiminin diğer teşekküllerinde çalışanların da Tasarı kapsamı dışında bırakılması ön azından bir ikiliği ve farklı uygulamayı ortadan kaldıracaktır.

B) Teknik Elemanların özel İstihdam Statüsü neleri kapsamalıdır?

1. İkinci Dünya Savaşında tekniğin müthiş gücünün anlaşılmasıyla bütün dünya milletleri son 20 yılda baş döndüren bir teknik yarışına girmişlerdir. Bizim de onların arasına katılabilmemiz ve yurt kalkınmamızı gerçekleştirebilmemiz için teknik öğrenimi teşvik ve bugün yeterli sayıda olmayan kaliteli teknik eleman yetişmesini sağlamamız gereklidir. Bu ise ancak; teknik hizmetlerin çeşitli yönleriyle cazip hale getirilmesiyle mümkündür, ve bu da Devletin Başta gelen ödevlerinden biridir. Teknik eleman istihdam statüsü bu amacı gerçekleştireci nitelikleri taşımak zorunluluğundadır. Nitekim, 1958 yılında bu zarureti hisseden zamanın hükümeti teknik elemanları yarı bir statüde mütalâa ederek 4/10195 sayılı Kararnameyi ihdas etmiştir. Bu kararname, getirdiği şartlarla bugünün ihtiyaçlarını gidermekten uzak kalmakla birlikte ayrı bir statü ihtiyacını göstermesi bakımından dikkate şayandır.

2. Bugün yurdumuzun kalkınması için öngörülen yatırımların büyük kısmı kamu sektörü eliyle yapılmakta tümünün kontrolü görevi ise gene kamu sektörüne verilmektedir. Teknik eleman piyasasındaki arz - talep ise çok büyük farkla özel sektör lehine gelişmektedir. Birçok resmi kuruluşa yıllardan beri teknik eleman girmemekte, istifalar her gün artmaktadır. Teknik eleman istihdam Statüsü bu tersine gidişi durduracak nitelikte olmalıdır. Oysa mevcut tasarının getirdiği şartlar tersine gidişe hız verecektir.

3. Teknik elemanın asıl görevi, yatırımların sadece yurt yararına olmasını kollamak ve sağlamaktır. Bu görevin en iyi biçimde ve Kanun teminatı altında yapılmasına imkân hazırlamak ise Kanun koyucunun ödevi olmalıdır. Yüce Senatodaki Personel Kanunu Tasarısının, teknik elemanlar bakımından bu görüşten uzak olduğu meydandadır.

4. Personel Kanun Tasarısında tek bir madde olarak ele alınan "teknik hizmetler sınıfı" diğer hiçbir sınıfta olmadığı şekilde bugün birbirinden az veya çok farklı yüze yakın mesleği kapsamaktadır. Bunların özelliklerini, görevlerini ve haklarını tek bir kanun maddesinde toplamak elbette mümkün değildir ve olamamıştır. Bu husus ancak teknik personeli ayrı ve geniş kapsamlı bir Kanunda mütalâa etmekle mümkün olabilir.

Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası,
İnşaat Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası,
Maden Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası,
Meteoroloji Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası,
Orman Mühendisleri Odası, T. Jeofizikçiler Birliği,
T. Kamu Jeologları Birliği, M. T. A. Teknik İş Sendikası,
PTT Teknisyenleri Sendikası, Teknik Elemanlar Sendikası,
T. Teknik Öğretmenler Sendikası, Türkiye Teknikerleri Sendikası

PERSONEL KANUNU SENATO'DA

Temmuz sonlarında, Senato'da sürdürülen görüşmelerde, Bütçe ve Plân Komisyonu, senatörlerden ve bizzat kendi içinden gelen önerileri değerlendirerek, Personel Kanunu'nun teknik hizmetler sınıfı ile ilgili bölümünde birtakım değişiklikler yapmıştır. Bu değişiklikler, genellikle, işe başlama derece ve kademelerinin daha yarar sağlayacak bir düzeye yükseltilmesine toplanıyordu.

Maliye Bakanı bu önergelerin yol açtığı değişikliklerin tümüne karşı çıkmış, "her meslek mensubu kendi mesleğinin ayrı bir hususiyeti olduğunu iddia ederek tasaridan daha çok faydalanmak için tenkitler yapıyor" demiştir.

Ancak, Senato tarafından bu değişikliklerin benimsenmesi üzerine, Bakan, Hükümetin konu üstündeki görüşünün tesbiti için Başkanlık Divanından mehil istemiştir. Erez, sözlerine, "Bu kanun tanrı yapısı değildir, istersentz değiştirilebiliriz" diyerek son vermiştir.

Görüşmelerin sonunda, İstedigil mühlet Maliye Bakanı'na tanınmıştır.

KADRO KANUNUNUN GETİRDİKLERİ

Teknik elemanın Personel Kanununun kapsamı içine alınarak memur statüsüne sokulmasından, böylece grev hakkından yoksun bırakılmasından, bir-iki maddi olanakla bağımlı duruma getirilmesinden, kısaca hazırlanan kanunun teknik elemanlar için gelecek günlere dönük bir baskı aracı niteliği kazanmasından sonra, sonunda, kadro kanunu da yayımlandı.

Yeni Personel Kanunu ile birlikte yürürlüğe girecek olan genel Kadro Kanunu, 15 Ağustos tarihli Resmî Gazete'de yayınlanarak, tüm ayrıntılarıyla daha önce söylenilen gerçekleri bir kez daha ispatlamış oldu. Örneğin yeni kadro kanununa göre, DSİ, Karayolları, Ankara, İstanbul Teknik ve Hacettepe Üniversiteleri kadroları için, İmar ve İskân Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı için ise sadece bir adet 1. derece kadrosu veriliyordu. Bu demektir ki Teknik Personel Müsteşar olmadıkça 1. dereceye yükseltemeyecektir. Millî Eğitim Bakanlığında teknik hizmetler için 14 tane 2. derece kadro bulunurken, DSİ Genel Müdürlüğünde, bir tane 2. derece, bir tane 3. derece teknik hizmetler kadrosu vardır. Görüldüğü gibi kadro kanunu Teknik personel için garabetlerle doludur ve bu gariplikleri düzeltceği ileri sürülen torba kadrolar ise iktidar için keyfi olarak kullanılacak bir araç olmaktan öteye gidemeyecektir.

Bu dağıtımın ancak iki amacı olabilir : ya gerçekten teknik elemanlar genel bir cezalandırmaya maruz bırakılmaktadır; ya da, tahsisli kadroların yerini ilerde açıklanacak torba kadrolar alacaktır. İkinci ihtimalin anlamı, torba kadro sahiplerini iktidar önünde kaçınılmaz çifte bir bağımlılık içine sürmek demektir. Çünkü, birinci dereceyi veren bir torba kadronun bedeli, yatırımlar önünde, kayıtsız şartsız ve sürekli "evet" ten başka bir şey değildir.

Kaldı ki, tahsislerdeki yetersizlik 42950 adet torba kadro ile düzeltilmek istense bile, bu kadroların 13600'ü yüksek öğrenim görmüş teknik elemanlarla ilgili değildir. 100 adet 1. derece ve 2000 adet 2. derece kadroları ise, eski memurların kanunu ile görev yapan memurların intibaklarını sağlamaya bile yetmemektedir.

Kadrolarla ilgili karşılaştırmalı bir tablo, durumu daha çıplak bir şekilde gözler önüne sermektedir. Ancak, tablodaki tahsisler yalnız teknik elemanları içermektedir :

Dereceler İtibariyle Kadro Adedi

Tahsis Yeri	1°	2°	3°	4°	5°	6°	7°	8°	9°	10°	11°	12°	13°	14°	15°	Toplam
Millet Meclisi		9	6	17	25	24	33	29	29	5	1	—	—	—	—	178
Cumhurbaşkanlığı				2	1	2	1	1		1						8
Sayıstay		1	1	1	1	6	10	9	9	7						45
Başbakanlık				1	3		2	2	6	2	1					17
Devlet Planlama Teşkilâtı		7	25	25	20	10	10	10								107
Danıştay							1				1					2
Devlet İstatistik Enstitüsü				6	8	4		3	4	1						26
Diyanet İşleri							1	1								2
Tapu ve Kadastro Gen. Müdürlüğü		7	3	6	22	18	44	51	63	478	625	1280	980			3 577
Adalet Bakanlığı				5	7	10	55	21	91	23	51	7	55	9	1	335
İçişleri Bakanlığı				1	1											2
Emniyet Gn. Müd.			19	25	38	15	12	26	40	41	1	—	1	7		225
Dışişleri Bakanlığı			1	12	23	4	1	9	4	3	1					58
Maliye Bakanlığı		1	9	8	14	17	27	21	16	18	14	6				147
Millî Eğitim Bak.		14	6	13	108	153	195	293	420	573	480	319	441	180		3 195
Bayındırlık Bak.		27	37	60	100	71	82	127	117	78	63	18				780
İcicaret Bakanlığı					3	1	11	16	16	18						65
Sağlık ve Sosyal Yardım Bak.		1	5	25	38	137	81	202	242	345	116	197	39	61	3	1 492
Gümrük ve Tekel Bakanlığı				5	10	14	18		10	11	4	2	1			75
Tarım Bakanlığı		23	35	127	167	287	304	430	456	545	956	382	633			4 345
Devlet Meteoroloji İşleri Gen. Müd.		8	10	45	31	73	133	123	76	129	155	173	85	1		1 042
Ulaştırma Bak.		10	4	20	12	9	23	23	8	7	2	1				119
Çalışma Bakanlığı				1	2	1	1	1	3	1						10
Sanayi Bakanlığı		3	13	5	11	6	3	10	6							57
Turizm ve Tanıtma Bakanlığı					1											1
İmar ve İskân Bakanlığı			22	43	32	63	42		1							203
Toprak İskân Gen. Müdürlüğü				5	2		66	114	139	119	100	1		1		547
Köyİşleri Bakanlığı		9	11	69	55	91	67	71	51	38	23	8				473
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.		5	7	9	5	7	4	4	3	1						45
Vakıflar Gen. Müd.			2	3	3	9	12	18	13	7		2		2		71
Beden Terbiyesi Gen. Müdürlüğü			1		2	2	3		2	3	1					14
Ankara Üniversitesi			1	9	15	32	38	44	57	52	12	29	2	59	10	360
Hacettepe Üni.		6	4	22	32	56	67	55	58	56	37	10	5	4	—	412
İstanbul Üni.		3	—	42	33	48	50	53	40	10	3	4	3			289
İstanbul Tek. Üni.		30	26	131	56	63	46	32	12	9	5	1				411
Ege Üniversitesi	1	—	1	26	13	18	49	52	32	30	11	8	1	1		243
Karayolları Genel Müdürlüğü		4	—	63	80	40	29	37	21	12	15	3				304
Hudut ve Sahiller Sağ. Müdürlüğü				1		1	1	5	5	7	5	2	1			28
Tekel Gen. Müd.					3	4	4	1	7	65	28	23	21			156
Orman Gen. Müd.		3	29	161	231	280	567	622	878	551	564	709	1			4 596
Devlet Üretim Çift. Gen. Müdürlüğü		14	8	13	38	38	35	15	9	7						177
Devlet Hava Mey. Gen. Müdürlüğü		11	15	66	63	111	77	83	67	18						511
Petrol Dairesi Baş.		3	8	3			1									15
İktisadî ve Ticarî İlimler Akademileri					1	2				1	6					10
Toplam																25 146

Yandaki tablodan da görüldüğü gibi, kadro kanunu, özellikle teknik elemanlar için bir garabetler harikasıdır.

Bu tabloya bir göz atmakla hemen ortaya konabilecek bazı gerçekler vardır.

Şöyle ki :

1. Ege Üniversitesi Rektörlüğünde görev almış talihli bir meslektaşımız dışında, hiç bir teknik elemanın birinci dereceye yükselmesi, teknik eleman kaldığı müddetçe mümkün değildir. Yani, yüksek öğrenim görmüş olan teknik elemanların teknik eleman olarak birinci dereceye yükselebilecekleri sözü gerçek dışı bir iddia olmaktan öteye geçmemektedir. Doğrusu şudur : Teknik elemanlar birinci dereceye yükselmezler.

2. Bütçeleri milyarı aşan DSİ, Karayolları gibi kuruluşlara tahsis edilen teknik kadrolar komik denecek kadar azdır. Koca Devlet Su İşlerinde 370 tane teknik hizmetler kadrosu bulunurken bu miktar Millî Eğitim Bakanlığında sekiz misli artışla 3.195'i bulmaktadır. Adalet Bakanlığında 335, Millet Meclisinde 178 adet teknik hizmetler kadrosu vardır. Karayolları Genel Müdürlüğünde ise teknik hizmetler kadrosu sadece 304 tanedir.

3. Aynı oransızlık derecelerin dağılışı da görülmektedir. Millî Eğitim Bakanlığında ve Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünde on dört, Millet Meclisinde dokuz tane olan ikinci derece teknik hizmetler kadrosu, DSİ Genel Müdürlüğünde sadece bir ve Karayollarında dört adettir.

Diğer dereceler için de aynı durumlar söz konusudur. Ve bunlar teknik hizmetler kadrosunda, teknik elemanların ikinci hatta üçüncü dereceye yükselmeleri olanağını bile çok sınırlamaktadır.

Kısaca ifade edilirse, kadro kanunu 25.000 teknik elemandan ancak birine birinci dereceyi lâyık görmüştür.

Fakat sonuca şaşmamak gerekir. Çünkü, kadro kanunu Personel Kanununun çerçevesi içindedir. Onun bir parçasıdır. Personel Kanununun temel gerçeği ise, balçıkla sıvanamaz bir durumda, gün geçtikçe 24 saatin olayları arasına sızacak derecede kesinlik kazanmıştır.

Daha açık bir deyişle, iktidar için bu kanun, bazı etkin güçlere sus payı ve kendi yedindeki güçlere prim vermekten başka hiç bir amaç taşımamaktadır. Teknik elemanların ise bu planda önemli bir yeri yoktur. Çünkü iktidar Teknik hizmetleri yabancı ellerin kontrolüne teslim etmeye yatkın olduğunu ötedenberi göstermiş ve bu amaçla yabancı mühendislik-mühendislik firmalarının yerli teknolojiyi baltalayıcı bir biçimde Türkiye piyasasına girmelerin de başrolü oynamıştır.

Bu gerçeği görmeyince, bir anlamsızlık kumkuması olan kadro kanunundaki akıldışı haksızlıkları yorumlayabilmek de mümkün olamamaktadır.

İNTİBAKLAR GENELGESİ HAZIRLANIYOR

Personel Kanuna karşı teknik ordunun sürdürdüğü sürekli mücadele giderek yoğunlaşır ve yaygınlık kazanırken, Ekim ayının ilk yarısı, intibaklar konusunda, kötümser fakat Odamızı şaşırtmayan söylentilerle yüklü geçti. Kanunun geçici 4. maddesi, intibak işlemlerinin genel esaslarını hazırlamak görevini üçü Maliye Bakanlığında, üçü de Devlet Personel Dairesi'nden olmak üzere altı kişilik bir komisyona vermişti.

Rüzgârın getirdiği haberler, bu komisyonun hazırladığı "genel esaslar" da teknik personele yeni darbeler vurulduğu yönünde yoğunlaşıyordu. Bunun üstüne, daha önceki tecrübelerin kazandırdığı tedbirlik sonucu, Odamız, yatırımcı kuruluşlar yöneticileri ile temasa geçmeyi gerekli ve uygun buldu.

15 Ekim 1970 tarihinde, saat 17.30 da, Oda merkezinde gerçekleştirilecek bu toplantı için, aşağıda isimleri yer alan yöneticilere ivedi çağrıda bulunuldu :

"Personel Kanununun uygulanmasında yetkili kişi ve kurumların teknik personele karşı olan tutumu ve belirgin hale gelen eğilimi karşısında, Odamızda yatırımcı Bakanlıklar ve Genel Müdürlüklerin üst yönetici kademesindeki üyelerimizle bir toplantı yapılması yararlı görülmüştür.

ÇAĞRILANLAR

Sayın Orhan GÖNCÜOĞLU	Bayındırlık Bakanlığı Müsteşarı
Sayın Arif ONAT	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı
Sayın Mithat ERÇETİN	İmar ve İskân Bakanlığı Müsteşar Vekili
Sayın Mustafa TUĞRUL	Köyİşleri Bakanlığı Müsteşarı
Sayın Fehmi EREL	Bayındırlık Bakanlığı Müsteşar Muavini
Sayın Arif GÜLEÇ	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Muavini
Sayın Atalay COŞKUNOĞLU	Karayolları Genel Müdürü
Sayın Hazım TÖTÜNCÜOĞLU	D. S. İ. Genel Müdürü
Sayın Zeki ÖZYAR	Sünerbank Genel Müdürü
Sayın Mazhar HAZNEDAR	İller Bankası Genel Müdürü
Sayın Turgut YÜCEL	Y. S. E. Genel Müdürü
Sayın Ahmet SARP	T. C. D. D. Genel Müdürü
Sayın Hamit ŞERBETÇİOĞLU	Bayındırlık Bakanlığı Yapı İşleri Dairesi Reisi
Sayın Hasan BORA	Karayolları Genel Müdür Yardımcısı
Sayın Cahit YALGIN	Karayolları Genel Müdür Yardımcısı
Sayın Sabahattin SAYIN	DSİ Genel Müdür Yardımcısı
Sayın Süheyl ELBİR	E. İ. E. İdaresi Genel Direktör Yardımcısı
Sayın Firuzan ARDIÇ	Demiryol ve Limanlar Reisi
Sayın Hüsnü OKÇU	Demiryol ve Limanlar Reisi Muavini
Sayın Necdet SEÇKİNOZ	Demiryol ve Limanlar Reisi Muavini
Sayın Nevzat ÖZBEK	D. H. Meydanları ve Akaryakıt Tesisleri Reisi
Sayın Mustafa SANDIKÇIOĞLU	Sosyal Sigortalar Kurumu İnşaat Müdürü

Toplantıda, Odamızın, hazırlanan intibak esaslarına ilişkin kuşku ve kayguları dile getirilmiş; yöneticilerin bu konudaki bilgilerine, aydınlatıcı açıklamalarına müracaat edilmiş ve tutulacak yol için önerileri istenmiştir.

Fakat, yöneticiler iyimserliklerini korumuşlar, bizzat Başbakan'ın Bulgaristan gezisi öncesinde kendilerine verdiği sözü kesin bir kanıt gibi ileri sürmüşlerdir. Böyle bir teminat şemsiyesinin altına tüm teknik elemanları rahatça sokarak, intibak esaslarının yayımlanmasının beklenmesi gerektiğini ve o zamana dek herhangi bir eyleme girişilmemesinin uygun olacağını öneri olarak ifade etmişlerdir.

Görüşme, Odamız yöneticilerinin kötümser olmakla beraber, bir blok halinde ortaya çıkan bu görüşü benimsemesi ile son bulmuştur. Ancak, Odamız, intibak esasları yayımlanır yayımlanmaz bir toplantı daha yapılmasını istemiştir.

Ne yazık ki, iki gün sonra, intibak esasları, Resmi Gazete'de, korkulduğu şekilde yayımlandı. Ve, özellikle teknik elemanlar, intibakların yapılmaya başlanması ile gerçekleri daha açık seçik görmeye başladılar.

Hazırlanan "genel esaslar"; "Plan ve Program hazırlayanları bunların prensiplerini tesbit edenleri araştırma ve inceleme yapanlarla, kontrol ve denetim işlerini yapanları, bu meydana daire başkanlarını, müşavirleri, şube müdürlerini genel idare sınıfından saymaktadır." Kontrol sözünün türkçe karşılığının denetim, denetleme anlamına geldiğini bilmeyecek kadar türkçe bilgisi kıt olduğu anlaşılan bu komisyonun, plan, araştırma ve kontrol işlerinin mühendislik anlamında teknik bilgi ve çalışmayı gerektirdiğini, Yönetim ve Yürütme ile ilgili olmadığını bilmemelerine şaşmamak gerekir aslında. Ama, bu cahillik teknik elemanların büyük bir kesimini genel idare sınıfına soktuğu için kasıtlı bir tutum ve anlayışla karşı karşıya olduğumuz ortadadır.

Komisyonu böyle kasıtlı bir tavır almaya zorlayan neden teknik hizmetlerin temel özelliğidir. Meslek Odalarının ve teknik elemanların gerçek temsilcilerinin defalarca belirttikleri gibi; teknik hizmet, çok kere hem teknik hem idari hizmeti birlikte gerektirmekte, dolayısıyla teknik hizmet gören devlet kesimi elemanları için, daha elastik bir statü zorunluluğu doğmaktadır. Bu gerçek hâlâ anlaşılmamış, mızrağı çuvala sığdırmak için hemen hemen teknik elemanların tümünü genel idari hizmetler sınıfından sayma yoluna gidilmiştir.

Meslek Odalarının ve teknik eleman sendikalarının bunca uyarısından sonra hazırlanan statünün safiyane bir yorum olduğunu kabul etmek son derece güçtür. Bu tutum Türkiye Teknik Gücünü kasıtlı olarak baltalama işleminden başka bir şey değildir.

Maliye Bakanlığı bünyesinde kurulan, daha önce sözünü ettiğimiz İntibak Komisyonu, Başbakanlığa verdiği raporunda İntibak işlemleri yapılırken, kişilerin hangi sınıftan sayılacağını da belirtmiştir. Teknik hizmetler sınıfına girenler şöyle sıralanmıştır :

"Mühendis, Mimar, Jeolog, Fen Memuru, Tekniker, Teknisyen ve benzeri ünvanlara sahip olup da, en az orta derecede mesleki öğrenim görmüş olanlardan mühendislik ve mimarlık hizmeti yapanlar ile plân ve projeleri hazırlayanlar, fizik, kimya, ziraat, orman ve matematik konularında bilimsel araştırma ve uygulama yapanlara, tarım teknisyenleri, yapım, onarım işleri yapanlar, bütünle ilgili her çeşit eksperlik yapanlar, teknik öğretmen okullarından mezun olup da öğretmenlik dışında yukarıdaki işleri yapanlar."

"İNTIBAK GENEL ESASLARI" YAYIMLANDIKTAN SONRA YÖNETİCİLERLE TOPLANTI

Yeni durum karşısında, Odamız, Yöneticilerle ikinci bir karşılaşmayı gerekli ve zorunlu görmüştür.

23 Ekim Cuma günü, daha önce 15 Ekim'de kararlaştırıldığı gibi, Odamızda "657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre yapılacak intibakın genel ilkeleri" üstünde bir toplantı daha yapılmıştır.

Bir hafta önce, aynı kamu kesimi kuruluşlarıyla başlayan görüşmelere, bu kez, yani intibaklarla ilgili tebliğin yayımlanmasından sonra, çok az sayıda yönetici katılmıştır. Gelenler, başta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı Arif Onat olmak üzere, Köy İşleri Bakanlığı Müsteşarı Mustafa Tuğrul, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Muavini Arif Güleç, YSE Genel Müdürü Turgut Yücel, DSI Genel Müdür Yardımcısı Sabahattin Sayın, Karayolları Genel Müdür Yardımcısı Hasan Bora ve Eİİ Genel Direktör Yardımcısı Süheyl Elbir'den oluşan, yöneticiler yelpazesinin çok dar bir dilimiydi. Oysa Perşembe toplantısında, çağrılan 21 kuruluştan 15'nin yöneticileri Odamızda hazır bulunmuştu. Bu kez boş sandalyelerin özellikle çoğunlukta oluşu dikkati çekiyor ve belirli bir anlamı belgeliyordu. Cuma gününe bir "yoklar toplantısı" adı kolayca verilebilecekti. Örneğin, Odalar Kanunu'nu yürütmekle görevli Bayındırlık Bakanlığı'ndan hiç kimse yoktu (Müsteşarın, Oda'nın benzeri toplantılarına asla katılmadığını bu arada belirtelim). Aynı şekilde, geniş bir teknik elemana sahip İmar ve İskân Bakanlığı'nın da orada temsil edilmeyişi gözden kaçmıyordu. DDY, Sümerbank, İller Bankası ve Sosyal Sigortalar Kurumu, sözü edilen "yoklar" arasında yer almışlardı.

Buna karşılık, Odamız Yönetim Kurulu tüm kadrosuyla toplantıya katıldı; ayrıca TEKSEN Başkan ve Genel Sekreteri ile İMO ÇORUM Temsilcisi de dinleyici kimliğiyle toplantıda yer aldılar.

Toplantıyı, "Perşembe günü görüşmelerin zorunlu bir sonucu ve uzantısı" şeklinde niteliyerek ve o günden bugüne, İntibaklara ilgili tebliğin 17 Ekim tarihli Resmi Gazete'de yayımlandığını, dolayısıyla artık resmi bir karakter kazandığını belirterek açan Odamız Başkan Vekili Uğur Kökten, toplantıya katılan altı yöneticiye teşekkür etti ve bir kez daha Perşembe kararlarını hatırlattı.

Toplantı böylece açıldıktan sonra, ilk iki konuşmacı, özetle aşağıdaki görüşleri dile getirdiler :

Arif ONAT :

"Şu anda yayımlanan tebliğ, Maliye Bakanlığı'ndan üç ve Personel Dairesi'nden de gene üç kişinin tesbit ettiği esaslardır. Hukuken değişmez değildir. Değiştirilmesine çalışmak gerekir. Bu mümkündür. Çabalarımıza devam etmeliyiz; değiştirebilirsek mesele kalmaz.

"Değiştirilemezse ne yapılır? Hukukçu dostlarımla görüştüm. Buna göre,

Danıştay'da dâva ikamesi mümkündür. Bu konuda iki görüş vardır :

a) Hakkın zayıf olup fillin tekevvün ettiği zaman dâva açılabilir;

b) Hakkın zayıf olmasından ötürü şimdiden dâva açılabilir ;

"Her iki hal için de zaman vardır. Gereken hukukî inceleme yapılarak hakkın istihsaline çalışılmalıdır. Benim görüş ve düşüncem budur."

Sabahattin SAYIN :

"Ben de Arif Bey'in görüşlerine katılıyorum. Önce hükûmet içinde bu kararın değiştirilmesine çalışılmalı; olmazsa hukuksal yollara gidilebilir.

"Üçüncü bir yol da, kanunun görüşülmesi sırasında, Parlamento'da bulunan arkadaşlara görev vermek suretiyle bir çözüm aramaktır."

Konuşmaların sonunda önerilen, üstü örtülü bir iyimserlikle beklemek geçmişte hiçbir sonuç vermemiş yolların yeniden denenmesinden başka bir şey değildi.

Durumun böyle saptanmasından ve bir çeşit aldırma havası içinde, soğukkanlı ve kaygusuz bir tutumla başvurulacak sonuç vermeyen bir takım faydasız eylem biçimlerinin önerilmesinden sonra, toplantı Başkanı Uğur Kökten, Perşembe günü görüşmelerde egemen olan iyimserliği, "beklemek - görmek" şeklinde beliren ortak görüşü daha o günden İMO Yönetim Kurulu'nun asla paylaşmadığını; ve şu anda da, sayın konuşmacıların diliyle, artık, "hakkın zayıf olacağı keyfiyetinin aşikâr bulunduğu ve belgelendiğine" göre, benimsecek eylemin daha gerçekçi olması gerektiğini ifade etti. Kökten, gerek hükûmet içinde, gerek hukukî yoldan ve gerekse Meclis'deki üyeler aracılığıyla gerçekleştirilecek eylemlerin başarısı üstünde Yönetim Kurulu'nun kötümserliğini dile getirdi; "Personel Kanunu ile ilgili mücadelemizde edindiğimiz tecrübe birikimi, bu umutsuzluğu ve sözü edilen yetkili çevrelere inançsızlığı doğruluyor" dedi.

Daha sonra, Odamız Yönetim Kurulu Sekreter üyesi İlkay İzer, "bizim için Personel Kanunu denklemindeki bilinmiyenin yan ödemeler konusu" olduğunu belirterek bu nokta üstünde bilgi verilmesini rica etti. Fakat sorusu, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı tarafından bu konunun bilgisi dışında olduğu şeklinde karşılık buldu.

Odamız Başkanı Sedat Özkol ise konuşmaları şu noktada topladı :

"Verilen bilgiler ve edindiğimiz kanıya göre, teknik personele uygulanan metodlar, açık seçik olarak, bellidir; kasıtlıdır. Bunun sonucu olarak doğan somut gelişmeleri iktidarın görmemesi mümkün değildir. Biz, bunu daha önceden gördük ve söyledik."

"Teknik elemanlar bundan önce iki eyleme girdiler. Bugünkü itibaklar karşısında, teknik elemanların özellikle bilinçli olanların çok sert tepkileri olacaktır. Biz bu eylemlerin içinde ve önünde olacağız. Bununla birlikte, hukukî yolları da elden bırakmayacağız."

Ulaşılan bu noktadan sonra, konuşmalar, asıl konuda bir ölçüde uzaklaşmak eğilimi gösterdi. Bunun da nedeni Oda Yönetim Kurulu ile Yöneticiler arasında Personel Kanununun hazırlanış felsefesi ile ilgili olarak belirtilen değişik yorumlar ve farklı görüşler oldu.

Özet olarak, Arif Onat'ın dile getirdiği ve orada bulunan öteki yöneticilerinde sonradan tek tek katıldıkları bu görüş şuydu :

"Personel Kanununun belli bir kasıtle, mühendislerin yurt dışına itilmesi amacıyla hazırlandığı görüşüne katılmama maddeten imkân yok. Personel Kanununu Maliye Bakanlığı'nda hazırlayanlar genç teknisyenlerdir.

"Hükûmet bu zevata, öyle bir personel kanunu hazırlayınız ki, mühendisler şöyle olsun böyle olsun, demiş olamaz. Demesi de akla getirilmemelidir."

"Benim samimi inancım, böyle bir maselenin mebdelinde siyasi görüşün saklı olmadığıdır. Dâva, İdare'den geliyor; iktidardan değil"

Bu sözlere karşılık veren Uğur Kökten, "Personel Kanununun belli bir kabilden hareket ettiğini, bunun da benimsenen ve uygulanan ekonomi politikası olduğunu" belirttikten sonra demiştir ki :

"Ücretler rejimi yani Personel Kanunu, ayrılmaz bir şekilde, ekonomi politikasının içindedir. Birbirinden ayrı tutarsak bilim dışına çıkmış oluruz.

Türkiye bir Teknisyenler Cumhuriyeti değildir. Maliye Bakanlığı'nda kanunu hazırlayan 3 - 5 ya da 10 kişinin üstünde bir Maliye Bakanı vardır. Yürütme vardır.

Örneğin, Birinci Beş Yıllık Plan'ın, uygulama yıllarının sonlarına doğru Yürütme eliyle nasıl değişikliğe uğradığını hepimiz - ve en çok sayın yöneticiler - biliyoruz. Son finansman kanunu da, Maliye'den geldiği gibi Meclis'den çıkmıştır."

Odamız Başkanı Sedat Özko ise, üç beş kişinin emirlerinden bağımsız olarak böyle bir politika oluşturmalarının olanaksızlığını ifade ederek, "haklarımızı almanın hukukî yollarla, kendini kabul ettirecek eylemlerle gerçekleşeceğini" bir kez daha dile getirmiştir.

Toplatıdan erken ayrılan DSI Genel Müdür Muavini de, Bakanlık üst yetkilisinin görüşlerini paylaşarak, konuşması ile onları biraz daha açıklığa kavuşturdu :

"Hükûmetlere inanılır ya da inanılmaz. Fakat boykot gibi eylemler sevimli değildir. Yönetici (IMO) arkadaşlarımı ikaz ederim : bir dâvayı çözmek isterken camiamız mensuplarını güç durumunda bırakmasınlar!"

Köy İşleri Bakanlığı Müsteşarı M. Tuğrul hükûmetin Personel Kanunu politikasında kasıtlı bir tutumu olduğu fikrine katılmadığını söyledikten sonra, YSE Genel Müdürü Turgut Yücel söz aldı. Yücel, "Mühendisler olarak dayanışma içinde değiliz" dedi. Topluluğumuza egemen olan rehavetten yakınan konuşmacı, "dayanışmayı geliştirmeliyiz. Üyeler arasında olduğu kadar, üyeler ile Oda (hattâ öğretim üyeleri) arasında da sağlanacak dayanışma yardımıyla haklarımızı korumalıyız" demiştir.

Sonunda Sayın Yücel de, "hukukî yollardan gitmeyi tavsiye ederim" diyerek konuşmasını tamamladı.

En son söz alan Hasan Bora, önce öteki yöneticilerden daha farklı bir ifadeyle, bir gerçeği saptamaktan çekinmedi :

"Sonuçlar itibarıyla Sayın Oda Başkanının söylediği bir noktaya gelinmiş olabilir. Ancak kanunun kasıtlı bir şekilde bunu getirdiği görüşüne katılamıyorum."

Daha sonra Bora, her kuruluşun bu konuda yoğun bir belge toplama uğraşısı içinde bulunduğunu, Karayolları yapısında resmen bir intibaklar komisyonu kurulduğunu belirttikten sonra demiştir ki : "Hem kanunla tebliğ arasında, hem de tebliğ ile orada verilen açıklayıcı örnekler arasında çelişkiler vardır. Ayrıca yalnız teknik hizmetlilerde değil öteki çalışanlara karşı da intibaklar tebliği ile kanun dışı haksızlıklar yapılmıştır."

Sözlerini bitirirken, Sayın Bora, eylemlerin hukuk çerçevesinde kalınarak yapılması görüşünü ileri sürmüş, fakat aynı zamanda, bu yollarla hiç bir olumlu sonuç alınmayacağı kanısında bulunduğunu da apaçık dile getirmiştir.

SONUÇ

Görüşmelerin bu noktada sona erdiğini söyleyerek toplantıyı kapsayan Başkan Vekilimiz, "Odanın sorunla ilgili fikri ve hukukî hazırlığını olgunlaştırdıktan sonra en kısa zamanda harekete geçeceğini" belirtmiş; ve, toplantı sonuçlarını şu maddelerde özetlemiştir :

1° — Söz konusu "Intibak Esasları"nın değiştirilmesi için yönetici üyelerin yetkililer yanında çaba göstermeleri (ya da gösterilen çabanın devamı);

2" — İdarelerce, "İntibak Esasları"nın Personel Kanununa aykırı hükümleri üstünde hukuksal incelemeler yaptırılması -bu çabalarda, Personel Kanununun TBMM'de görüşülürken teknik elemanların bir üst dereceye intibakının bütçeye yükleyeceği mali külfetin rakamlarla ifadesi gibi, tutanaklara geçmiş ifadelerin gözönüne alınması;

3" — Kuruluşların hukuk servislerinin çabalarından ve hazırlanan belgelerden Odamızın da yararlandırılması, böyle bir yolla İnşaat Mühendisleri Odasının dâva açabilme ve dâvayı kazanma olanaklarının artırılması.

Teknik elemanın mücadelesi süregiderken, Personel Kanununun başından "İntibak esasları"nın yayımlanma tarihine dek geçirdiği serüvenin toplu bir bilânçosu ilginç ve önemli noktalar taşımaktadır. İşte bu çizgiyi, Odamız Başkan Vekili Uğur Kökden, kendisine sorulan bir soruya karşılık, özet olarak şöyle saptamıştır :

— Her geçen gün daha açık - seçik bir şekilde, iktidarın tutumu, art niyeti ve oyunları ortaya çıkmaktadır. Bir süre önce, uzak bir olasılık gibi, soyut ve abartılmış tahminler niteliğinde görünen "durum analizi" miz bugün gerçekleşmiştir. Gerçekleşmek süreci içindedir.

Yeni Personel Kanunu ile, teknik ordu, ekonomik yapı içerisinde haklarından yoksun bırakıldı. Hattâ, 4/10195 sayılı yönetmeliğin çizdiği çizginin daha gerisine itildi. 29 Mayıs tarihinde toplanan ilk forumdan bu yana, her fırsatta, Personel Kanununun yurt çıkarlarına aykırı düştüğünü, teknik elemanlar için açık bir cezalandırma anlamı taşıdığı dile getirmiştik. Fakat bununla yetinmeyen iktidar, girdiği "tırmanma" da, teknik kesime karşı kasıtlı ve bilinçli tutumunu daha ileriye götürmüştür. Ağustos ortasında yayınlanan kadrolarda, yüksek teknik öğretim yapan kurumlara, ne de büyük çapta teknik eleman çalıştıran Türkiye'nin belli başlı yatırımcı kuruluşlarına "birinci derece" 'yi vermeyi düşünmemiştir. Elbette, kadroların bu şekilde bölüştürülmesinin belirli bir anlamı vardır- özellikle teknik üst kademe yöneticileri için. Ufukta kaypak bir umut halinde gözüken torba kadrolar ve ancak, iktidar karşısında bağımlılığı artıran ve daha artıracak kaçınılmaz bir baskı özelliğini özünde taşımaktadır.

Son olarak, "İntibak Genel Esasları" tebliği ile, topluluğumuz, iktidar ve bürokratlarından yeni bir ağır darbe daha yemiştir. O kadar ki, "İntibaklar", teknik elemanları, personel kanunu ile çelişerek, onun bile çok gerisine düşürmüştür. Şu anda, sözünü ettiğimiz tebliğin değiştirilmesine dönük yoğun çalışma ile, teknik ordu, personel kanununun çizgisini savunmak durumuna düşmüştür. Böylece, sanki tarihin acı bir alayı, ilk eylemini 4/10195 gibi Anayasaya aykırı ve sahte - demokratik bir yönetmeliğe karşı veren topluluğumuz, bugüne dek sürdürdüğü mücadelesinde durmaksızın toprak yitirdi. Henüz mücadele bitmemiştir, fakat bu sonuç karşısında, tüm üyelerimiz kendi sorumluluklarını ciddi bir şekilde yeniden düşünmek zorundadırlar.

Gerçekte, asıl sorun, Personel Kanunudur. "İntibaklar" tebliğinin değiştirilmesi, Personel Kanununa uygun bir niteliğe kavuşturulması, tek başına ve sonuncu bir amaç olamaz.

Çünkü, Personel Kanunu yürürlüğe girmeden önce ileri sürdüğümüz tahminlere uygun olarak, teknik eleman, artık yurt dışına kaymakta yahut yabancı sermaye ile bütünleşmiş, işbirlikçi özel sektöre gitmektedir. Kamu kesimi boşalıyor. Odamıza ve Odalara dışarıya çıkış için sürekli müracaatlar yapılıyor. Şimdiden, devlete bağlı yüksek teknik öğretim yapan kurumlarda kontenjan açıkları belirmiştir. Öğrenci adayları mühendislik eğitimine karşı, haklı olarak kuşku duymakta, "yarın" a kaygı ile bakmaktadırlar.

Şu halde, Personel Kanunu, kadrolar, İntibak esasları gibi, adım adım geliştirilen belirli ve bilinçli bir siyasetin anlamı üstüne yeni baştan dikkati çekmenin bir görev olduğuna inanıyoruz. Bu politika, yalnız benimsenen kapitalist kalkınma felsefesinin teknik kesime zorunlu yansımaları değildir; aynı zamanda, teknik elemanların yatırımlar yoluyla halkımızın yararına olarak kullanacağı özgülüğüne, demokratik ve ekonomik haklarına, üretimi etkileyen bir işçi olmak niteliğine veda etmesi anlamı taşımaktadır.

Yöneticiler, kolayca açıklanabilecek nedenlerle, teknik ordunun bölünmesini, çelişkilerin, vurdumduymazlığın, sorumsuzluğun sürüp gitmesini, istemekte bunun için oyalamaya, dikkatleri hedeften uzaklaştırmaya çaba göstermektedirler. Ama, artık hakların elde edilmesi mücadelesinde, gerekli fedakârlıkları ve tehlikeleri göze almak çağı, her zamandan daha kesin bir şekilde, kendini belli etmiştir. Perde düştü; susuş ve bekleme, yerini eyleme bırakmak zorundadır.

Tüm teknik elemanların etken bir eylem için birleşeceğine inancımız tamdır.

İNTİBAK ESASLARI DANIŞTAY'A GİDİYOR

29 Ekim görüşmesinde ulaşılan sonuçların ışığı altında, Odamız da kendi yönünden "İntibak esasları" nı hukuk müşaviri eliyle incelettirdi. Ayrıca, TEKSEN - Teknik Personel Sendikası, Danıştay'a müracaat ederek, İntibak esaslarına ilişkin işlemlerin uygulanmasının durdurulmasını istedi.

Teksen'e göre, yayımlanan ve uygulanacak "esaslar", teknik personelin İntibaklarının barem kanununa göre yapılmasını öngörmektedir. Bu oyun ile, teknik elemanlar, Personel Kanununun gerektirdiği derecenin iki altında çalıştırılmış olacaklardır.

Teknik Personelin İntibak esaslarına ilişkin hukuksal incelemeyi buraya alıyoruz :

Bir türlü rayına oturtulamayan Teknik Personel konusunun- daha uzun süre rahatlızlığı devam edeceğe benzer.

Gerçekten Türkiyemizde çözümü bekleyen bir yığın problemin bulunması, Hükümet edenlerin gününü gün etme politikası dışında köklü reformlara gldememesi bu rahatsızlığı daha da arttıracağı kanısındayız.

Yevmiyeli Teknik Personelin hangi kapsama gireceği hususu uzun yıllar tartışma konusu oldu. Danıştay ve İş Mahkemeleri bu davalarla dolup taşı. Teknik Personel gerçekten İşçi mi, memur mu, muvakkat veya muayyen mi kesinlikle daha belirlenmiş değildir. Bu hikâye 1958 tarihli Bakanlar Kurulu'nun 4/10195 sayılı kararnamesiyle el'an devam etmektedir. Yeni yürürlüğe girmiş bulunan 1327 sayılı Devlet Personel Kanunu kapsamına alınan Teknik Personel yine de arzu edilen kesime alınamamıştır. Türkiyemizin kalkınmasında en büyük katkısı olacağı şüphesiz bulunan Teknik Personelin bu açmazı ve teminat-sız yaşaması ister istemez ilgili kesimi dış ülkelere ve veya montaj sanayiinden öteye gitmeyen Özel Sektöre kaçmasına sebebiyet vermektedir.

Devlet Personel Kanununu hazırlayan kanun koyucular gerekçede aynen : "Ekonomik kalkınmamızın ve halk sağlığının önemle ihtiyaç duyduğu TEKNİK PERSONEL ve Sağlık Personelinin yeter sayıda yetiştirilmemiş olması nedeniyle bu kimselere Kamu kesiminde görev verilmesi özellikle, piyasadaki arz ve talep şartlarının dengeyi Kamu kesimi aleyhine bozması yüzünden mümkün olmamaktadır.

Bu görüşten hareketle söz konusu personeli daha avantajlı şartlarla devlet memurluğuna çekebilmek için bir yandan tavan ve taban dereceleri yüksek tutulurken, bir yandan da memuriyet dışı hizmetlerin değerlendirilmesi suretiyle kamu kesimi, için yeterli kadar eleman sağlama olanağı meydana getirilmek istenmiştir." deniyor. Bu açık teşhise rağmen arzulanan sıraya ne yazık ki Teknik Personel sokulmamıştır. Zaten İmam hatiplilere ve hizmet yönünden kalkınmaya harc katmayan kesime oy nedeniyle avantaj veren sözde Müreffeh Türkiye yaratıcılarından başkası da beklenemezdi.

Devlet hizmetlilerinin çoğunu memnun bırakmayan eskilmiş Fransız uygulamasından aşırılan Devlet Personel Kanununun İntibak Komisyonu bu Kanunun İntibak hükümlerini yerine getirirken bir azırlık daha yapmaktan kendini alamadı. Adigeçen Komisyon 1327 sayılı Kanunun 22. maddesi uyarınca teşkil olunmuş bulunmaktadır. Tek görevi de Kanuna giren hususları İntibaka uygulamaktır. Devlet Memurları Kanununa göre yapılacak İntibakın genel esaslarının "B" bölümünde Teknik Hizmetler sınıfı sayılmış özellikle 4/10195 sayılı kararname-

ye bağırlı Muayyen ve Muvakkat Yevmiyeli Personelin; 657 Sayılı Kanunun 87. Maddesinin a, b, c ve ç fıkralarında belirtilen kuruluşlarda çalışanların hizmet süreleri belirtilmiş bulunmaktadır. 1327 sayılı Kanunun 36. maddesinin bu açık hükmüne rağmen ve adigeçen kanunda 3656 sayılı Kanuna hiçbir suretle atıfta bulunmazken, İntibak Komisyonunun hangi gerekçe ile aldığı kestiremediğimiz bir oldu - bitti ile bu kapsama almış oluyor. İntibak Komisyonunun Başbakanlık tarafından yapılan tebliğnamesine göre aynen : "Bu gibilerin 3656 sayılı Kanunun 3. maddesi gereğince tahsil durumlarına göre girebilecekleri dereceler başlangıç derecesi olarak esas alınacaktır." deniyor.

Bu hale göre; Kanun ile O'na görev veren İntibak Komisyonu arasında açık bir çelişme kendini gösteriyor. Bunu birer örnekle açıklayalım.

1 — İntibak Komisyonunun verdiği bir örneğe göre; 4 yıllık öğrenim veren bir teknik okuldan mezun olduktan sonra 657 sayılı Kanunun 87. maddesinin a, b, c, ve ç fıkralarına giren kuruluşlarda 4 yıl ve özel sektörde de 12 yıl teknik hizmetli olan bir mühendis halen 4/10195 sayılı Kararnameye bağırlı yönetmelik gereğince çalışmakta ise, bu statüde de 6 yıl hizmeti varsa bu mühendisin İntibakı şöyle olacaktır :

3656 Sayılı Kanunun 3. maddesi ile tesbit edilen 4 yıllık yüksek tahsilli II. derece üzerine, 4/10195 sayılı kararnameye tabi statüde geçirdiği 6 yıl ilâve edilecek 9. derecenin ikinci kademesine İntibakı yapılacaktır. Bundan sonra 9. dereceye 4 yılın tamamı ve 12 yılın 3/4 ü olan 9 yıl eklemek suretiyle - ki 13 yıl oluyor. 5. derecenin 3. kademesine İntibak ettirilecektir.

2 — 1327 Sayılı Devlet Personel Kanununun 36. maddesinin "d" fıkrası uyarınca 10. derecenin 3. kademesinde işe başlaması ve 4. derecenin 3. kademesine kadar hizmet sürelerinin sayılması gerekir. Bu duruma göre aynı mühendisin yukarıdaki hizmetleri sayılarak 8. derecenin ikinci kademesine İntibakının yapılması iktiza eder. Bundan sonra 8. dereceye 4 yılın tamamı ve 12 yılın 3/4 olan 9 eklenerek - ki 13 yıl oluyor. 4. derecenin 3. kademesine İntibakının yapılması gerekiyor.

Yukarıdaki iki örneğin tetkikinden anlaşılacağı gibi, Teknik Personelini tatminden uzak bir kanun hükmü bile İntibak Komisyonunca açıkça çöleniyor.

Bu konu, Danıştaya iletildiği için şimdilik başkaca bir diyeceğimiz yoktur. Benzer şekilde, İstanbul Şubemiz de, hukuk müşavirine "Personel Kanunu ve İntibaklar" konusunda bir araştırma yaptırmış bulunmaktadır :

657 sayılı Devlet memurları Kanununun 14.8.1970 tarihinde neşredilen 1327 sayılı kanunla değişik 36. maddesi ile (TEKNİK HİZMETLER SERVİSİ) İhdas edilmiş ve

a) Mühendis ve Mimarların 0 derecenin 3. kademesine,

b) 5 yıl daha fazla tahsil yapanların 9. derecenin 3. kademesinden başlayarak,

Devlet memurluğuna girmeden önce yurt içinde ve dışında mesleklerini serbest olarak veya resmî ve özel müesseselerde ifa edenlerle memuriyetten ayrıldıktan sonra bu işlerde çalışarak yeniden Devlet memuriyetine girmek isteyenlerin teknik hizmetlerde geçen süresinden Devlet hizmetinde ve 657 sayılı Devlet memurları kanunun 8. maddesinin a, b, c, ve ç fıkralarında sayılan müesseselerde geçen müddetin tamamı ve geri kalan sürelerin 3/4 ü toplamı memuriyette geçmiş sayılarak, bu sürelerin esas olacak şekilde değerlendirilir.

Bu şekilde değerlendirilecek hizmet yılı süresinden sadece özel sektörde geçen süre 12 yılı geçemez ve başka bir sınıftaki göreve atamada kazanılmış hak sayılmaz.

Ancak, T.C. Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalar kanunlarında tabî görevlerde bulunmuş olanların kazanılmış hakları saklıdır.

Yapılacak İntibak neticesinde ilgililerin girecekleri dereceler öğrenim

durumlarına göre yükselebilecekleri derecenin son kademesini geçemez.) hükmünü ihtiva etmektedir.

Aynı kanunun 1327 sayılı kanunla tadil edilen geçici 8. maddesi ile (Bu kanuna tabi kurumlarda 4/10195 sayılı Bakanlar Kurulu kararına bağlı 'Muayyen ve muvakkat müddetli hizmetlerde çalıştırılacak yevmiyeli teknik personel yönetmeliği' ne göre alınan yevmiyeli kadrolarında çalışan personelden bu kanunda belirtilen nitelik ve diğer şartlara göre girebilecekleri sınıfların derece ve kademelerinde alacakları aylık tutarları, 4/10195 sayılı kararnameye göre almakta oldukları 30 günlük yevmiye tutarından aşağı olduğu takdirde, aradaki fark, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi suretiyle giderilinceye kadar ödenmekte devam olunur) hükmü konulmuştur.

Yine Yevmiyeli Teknik personelin derecelere intibakı ile ilgili 1327 sayılı kanunun ek geçici 4. madesi ile :

(Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte 4/10195 sayılı kararnameye bağlı 'Muayyen ve muvakkat müddetli hizmetlerde çalıştırılacak yevmiyeli teknik Personel yönetmeliği' gereğince istihdam olunanlardan 36. maddeye yazılı teknik personel sınıfına girmek niteliğinde olanların Devlet Hizmetinde ve dışında geçen teknik hizmet süresinden Devlet hizmetinde ve 657 No. lu Devlet memurları kanununun 87. maddesinin a, b, c ve ç fıkralarında zikredilen müesseselerde geçen müddetin tamamı ve geri kalan sürenin 3/4 ü toplamı memuriyette geçmiş sayılarak bu sürelerin her yıl bir kademe ilerlemesine ve her 3 yılı bir derece yükselmesine esas alınmak sureti ile yeni dereceler intibakları yapılır.

Aynı yönetmeliğe göre çalıştırılmakta olup 36. maddede yazılı Teknik hizmetler sınıfına girmek niteliğinde olmayanlarla, teknik hizmetler sınıfına girmek niteliğinde olup ta, teknik hizmetler ile ilgili görevi fiilen yapmayanların genel idare hizmetleri sınıfına intibaklar yukarıdaki esaslara göre yapılır. Şu kadar ki fiilen teknik hizmet yapmakla beraber, bu kanunun 36. maddesinde teknik hizmetler sınıfına girebilmek için ön görülen meslekî eğitim şartını haiz bulunmayanların bu sınıfa intibaklarında meslekî eğitim kaydı aranmaz.

Yukarıdaki esaslara göre intibakı yapılan personelin intibak ettiği derece ve kademe emekli sandığı keseneğine esas kabul edilir.) hükmü vaz edilmiştir.

Bu intibak işlemleri bakımından iki önemli konu ortaya çıkmaktadır :

1 — KİŞİSEL İNTİBAKLARDAKİ PROBLEMLER

Kanunların kısmen açıklanan hükümlerine göre, kişisel intibak işlemlerinde hatalar yapılabilir. Nitekim, 1327 sayılı kanunun geçici 22. maddesi gereğince teşkil edilen Intibak Komisyonu tarafından alınan 1970 gün ve 13462 sayılı resmî gazetede neşredilmiş ve (Yevmiyeli teknik personelin 3656 sayılı kanunun 3. maddesi gereğince tahsil durumlarına göre girebilecekleri dereceler başlangıç derecesi olarak esas alınacaktır.) denilmiştir.

657 sayılı kanunun muaddel 36. maddesine açıkça aykırı olan bu tebliğ ile ilgili olarak Danıştay Dâva Daireleri Kurulunun 14.11.1970 gün ve 1970/657 E. sayılı kararı ile, bu fıkranın tatbiki hakkındaki lcranın tehirine karar verilmiştir. Bu durumda tebliğdeki mezkûr fıkra nazara alınmaksızın ve kanunun 36. maddesine göre intibakların lcrası icab etmektedir.

Bu genel esas yanında, intibak sırasında diğer kanuna aykırı durumlar olması ve şahsi hakların ihlali de düşünülebilir.

Halen yapılmakta olan intibaklarda, kişisel intibakları kanunlara uygun olmayanların, sonuç ve intibakları kendilerine tebliğ edildiği veya bu intibaka göre ilk maaş aldıkları tarihten itibaren 90 gün içinde dairelerine müracaat ile düzeltilmesini istemeleri ve yine bu müracaattan itibaren 90 gün içinde müspet bir sonuç alındığı kendilerine tebliğ edilmediği takdirde, talep red edilmiş sayılarak işlemin iptali veya tashih için Danıştay nezdinde dâva açmaları gerekir.

Bazı İdarelerin, İntibak durumlarını bildirerek kısa bir süre içinde itirazların bildirilmesi yolunda yazı yazıldığı öğrenilmiş ise de, intibak işlemi icra edilmeden, itiraz süresi başlamıyacağı gibi, intibakın icra veya tebliğinden itibaren 90 gün geçmeden dâva hakkı sakıt olmaz.

Bu itibarla itiraz veya dâvalar için 90 günlük sürelerin mahfuz olduğu tabiidir.

II — STATÜ DEĞİŞİKLİĞİ SEBEBİ İLE ÇIKAN PROBLEMLER

Ayrıca yevmiyeli teknik personel kararname si hükümlerine göre çalışanların bu statünün kaldırılması ve 657 sayılı kanuna tabi tutulmaları sonucu bazı diğer hakların da kanunla ihlâl edildiği düşünülebilir.

Ezcümle, yevmiyeli teknik personelin işçi sayılıp sayılmayacağı konusunda kesin sonuca henüz bağlanmamış olan bazı uyumsuzluklar vardır.

Uyumsuzluk mahkemesi kararlarında yevmiyeli teknik personelin açtığı, işçilere verilen yıllık iki ücret ilâvesi ve diğer haklar sebebi ile açılan dâvalar için bazan İş Mahkemeleri, bazan da Danıştayın vazifeli olduğu şeklinde, ayrı istikamette kararlar çıkmaktadır.

Yargıtay Hukuk Daireleri genel kurulu da İş mahkemelerinin vazifeli olduğunu kabul etmektedir.

Yevmiyeli teknik personelin işçi olduğunun ve İş mahkemelerinin vazifeli olduğunun kesin olarak kabul edilmesi halinde, bunların iş ve diğer kanunlar ile verilen bazı haklardan faydalanması bahse konudur. Ezcümle, kıdem tazminatı, fesih ihbar tazminatı, fazla mesai, ücretli izin, toplu sözleşme yapılması v.s. gibi hakları olacaktır.

657 sayılı kanuna tabi olmakla, İş kanunu hükümlerine göre mevcudiyetleri sürülebi lecek bu gibi haklar statü değişikliği sebebi ile, kanunla kaldırılmış olmaktadır.

Bunların dava konusu edilmesi, daha ileride alt olmakla beraber, 657 sayılı kanuna tabi olmanın ve intibakın kendi rızasına müstenit olmadığı ve bu bakımdan İş ve diğer kanunlar ile mevcut haklarının mahfuz olduğu yolunda sureti ekli bir dilekçe vermelerinin faydali olabileceği düşünülmektedir. Bu suretle, statü değişikliğinin rızaya müstenit olduğu ve önceki hakları rıza ile iskat ettiği gibi, peşin bir hükmün önlenmesi ve labında konunun adli mercilerce tartışılması imkânı olabilecektir.

DİLŞAD SALONUNDA TOPLANTI

11 Kasım 1970 Çarşamba günü TEKSEN (Teknik Personel Sendikası) tarafından Ankara'da Dilşad düğün salonunda bir forum tertiplenmiştir. Forumda, Teksen Genel Başkanı Lâtf Karadağ yaptığı konuşmasında teknik personele uygulanan haksız işlemleri yermiştir. Karadağ, teknik elemanların tek sınıfsal sendikası olan Teksen'in önemine değinmiş, yeni personel kanununun memurları sekiz sınıfa ayırdığını ve bu sınıflardan "teknik hizmetler" sınıfının teknik personeli kapsadığını söylemiş ve bu sınıfa dahil olanların TEKSEN etrafında birleşmeleri gerektiğini belirtmiştir. Karadağ, TEKSEN'in, devlet yetkilileriyle danışma kurullarında müzakere masasına oturmak için gerekli olan % 10 üye sayısına çok yaklaştığını ve 1970 sonuna kadar bu gerekli sayıyı geçmiş olacağını söylemiştir.

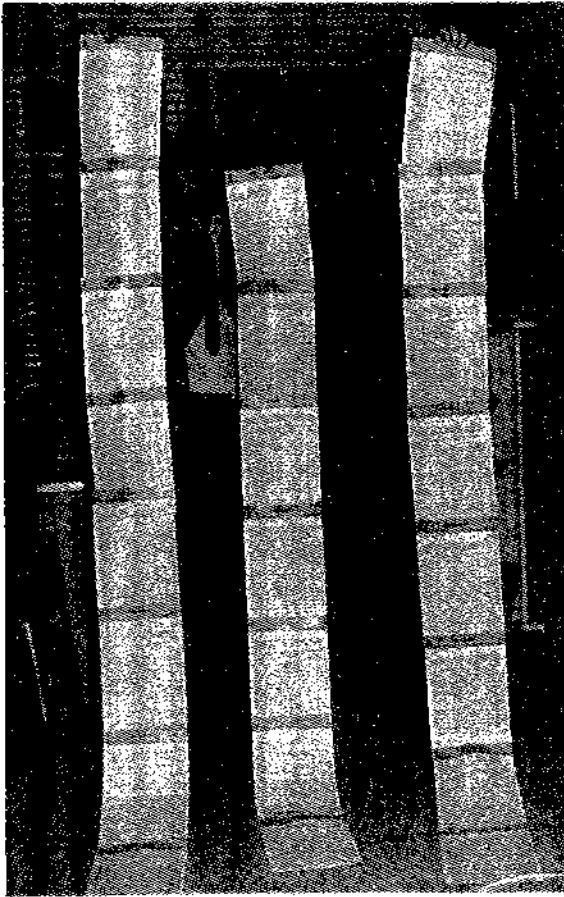
Forumu izleyen 300'den aşkın teknik eleman arasından bir çok kimse söz almış ve personel kanunu ile intibak esasları genelgesini yermişlerdir. Konuşmacılar teknik elemanların bir bütün halinde ve diğer çalışan sınıf ve tabakalarla birlikte mücadele vermesinin gerekli olduğunu söylemişlerdir.

Forum'da verilen bir önerge ile bu toplantıların bütün teknik elemanlarca çeşitli bölgelerde tekrarlanması ve daha etkin direniş birimlerinin oluşturulması önerilmiş ve bu öneri oybirliğiyle kabul edilmiştir. Forum saat 21.00 de sona ermiştir.

Odamızın da etkin bir şekilde katıldığı Dilşad toplantısından bir görünüş

Ayrıca, bir bildiri yayınlayan Teknik Personel Sendikası, Yeni Personel Kanunu ile Teknik elemanların ücretlerinde yapılan azaltmaların, yan ödemeler ile giderileceği, hattâ daha iyi bir ücret alacakları, hükümet yetkililerince defalarca bildirildiği halde bugüne kadar bu konuda hiç bir açıklama yapılmadığını öne sürmüştür.

On iki metrelik dilekçe

Bildiride, Özette :

"İntibakların yapılışı da teknik elemanların aleyhine gelişmektedir. İktidar kendi hazırladığı kanun hükümlerine bile uymayarak teknik eleman kadro ve ücretlerini daha da geriye götürmek gayreti içindedir. Bu gayretin, "Türkiye Teknik gücünü baltalamak, yetenekli teknik elemanları yurt dışına ve işbirlikçi sektöre itmek" çabasından başka bir şey olmadığını kamu oyna bir kere daha açıklarken, yüzlerce Teknik Elemanın "iş riski, iş güclüğü ve teminindeki güçlük zamlarının" açıklanmasını isteyen 12 metre uzunluğundaki dilekçesini ilişikte sunuyoruz" denilmektedir.

DANIŞTAY KARARI

Fakat, sonunda, Danıştay, İntibaklar genelgesi için "yürütmeyi durdurma" kararı alarak davanızın haklılığını belgelemiştir.

Cumartesi gecesi Danıştayın yürütmeyi durdurma kararı ilân edildikten sonra, Odamız, 15 Kasım pazar günü, durdurma işlemine ilişkin görüşlerini bir basın bildirisi ile, saat 13.00'de Türkiye radyolarından kamu oyuna duyurdu.

TEKSEN ve Meslek Odalarının müracaatı üstüne, Danıştay, Personel Kanununun sağladığı hakları açıkça zedeleyen "Teknik Personel için İntibak Esasları" tebliği ile ilgili yürütmeyi durdurmuştur.

Danıştay kararı, iktidarın uzun bir süreden beri ve sistemli olarak teknik orduya karşı uyguladığı siyasetin nasıl hukuk dışı ve yurt çıkarlarına aykırı olduğunu gösteren kesin bir belgedir.

Fakat asıl sorun, "İntibak Esasları"nın iptali yahut Personel Kanununa uygun bir niteliğe kavuşturulması değildir.

GERÇEKTE, TÜM TEKNİK ORDU, YÜRÜRLÜĞE KONULAN PERSONEL KANUNUNUN TEMEL KARAKTERİNE KARŞIDIR. Çünkü, mevcut Personel Kanunu, benimsenen kapitalist kalkınma felsefesinin teknik alana zorunlu bir yansımasıdır. Bu kanun, kamu kesimini boşaltarak, yetişmiş teknik elemanı ya yurt dışına ya da yabancı sermaye ile beslenen işbirlikçi özel sektöre itmektedir.

Teknik kesimin karşı çıktığı Personel Kanunu, temelde, yatırımların planlanması, uygulanması, denetimi ve işletmesi yoluyla, teknik elemanın Türk halkının yararına kullanacağı özgürlüğüne, demokratik ve ekonomik haklarına, üretimi etkileyen bir "işçi" olmak niteliğine veda etmesi anlamı taşımaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası, Danıştay kararının ortaya çıkardığı gerçeğin ışığı altında, yurdumuz ve teknik ordunun birbiriyle bütünleşen çıkarlarını sonuna kadar savunacaktır.

15 Ekim 1970

İnşaat Mühendisleri Odası

Başkan Vekili

Uğur KÖKDEN

Danıştay'ın kararını olumlu karşılamakla birlikte, Odamız, Yürütme'nin daha önceki tutumunu bildiği için, gelecek günler bakımından durdurma kararının uygulama alanı bulmasından kuşkulı olduğunu, 18 Kasım'da, düzenlediği bir basın toplantısı ile açıklamıştır.

Bu arada, teknik personelin İntibak işlemleri tam bir keşmekeş haline girmiş, kimi devlet dairelerinde İntibaklar kanununa göre yapılırken, kimi daireler ise "esaslar" a göre İntibak yapmışlardır. Örneğin Turizm Bakanlığı gibi.

Kamu personelinin sosyal ve ekonomik haklarını arttırmak yerine kısıtladığı açıkça belgelenmiş bulunan Yeni Personel Kanununa, subaylar ve İmam-lar dışındaki tüm kamu personelinin göstermiş oldukları direnç ve tepki bu kanunun yetersizliğini ve anti-demokratik yanını da açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır. Bugün de yetkili hukukçularımızın da Türk kamu oyuna açıkladıkları gibi Yeni Personel Kanunu tatmin edici olamamaktan öteye Anayasaya da aykırıdır.

Bu kanun tasarılarının meclislerde görüşülmeğe başladığı sırada, Teknik Personel Sendikası, Teknik Meslek Kuruluşları, Mühendis ve Mimar Odaları teknik elemanların memur değil işçi statüsünde çalıştırılması gerektiğini belgelerle ve tüm kanıtlarıyla ortaya koydular. Hizmet yerine değer ürettiği ve ülke ekonomisine bizzat doğrudan doğruya katkıda bulunduğu halde toplu sözleşme ve grev haklarından yoksun bırakılan, ayrıca maddi olanaklarıyla yükselme olanakları sınırlandırılmış, hatta daha geriye götürülmüş bulunan teknik elemanların ya yurt dışına ya da işbirlikçi özel sektöre kayacağı da Türkiye Teknik Ordusu yöneticilerinin Türk kamu oyuna duyurdıkları gerçekler arasındaydı.

Bugün bu değerlendirmeler kesinlikle doğrulanmış bulunuyor. Hergün onlarca teknik eleman yurt dışına gidebilmek üzere Odalar kanahyla yabancı ülkelerin elçiliklerinden bilgi ve doküman istemekte, özel sektöre geçenlerin sayısı hızla artmaktadır. İşbirlikçilerinin tezgâhladığı oyun bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkmıştır.

İŞBİRLİKÇİLER, İLERİCİ TEKNİK ELEMAN, İLERİCİ ÖĞRETMEN, İLERİCİ SUBAY, BİR KELİMEYLE BİLİNÇLİ VE YURT SEVER KAMU PERSONELİ İSTEMİYORLAR. TEK AMAÇLARI, HER EMİRLERİNİ AYNEN UYGULAYACAK YETENEKSİZ VE BİLİNÇSİZ KAPIKULLARI YETİŞTİRMEKTİR. BU İHANETE BÜTÜN GÜCÜMÜZLE KARŞI KOYUYORUZ, KARŞI KOYACAĞIZ.

Yeni Personel Kanunu ile ekonomik ve sosyal hakları sınırlandırılan teknik elemanlara bu defa intibaklar tebliğ ile de ikinci bir darbe vurulmak istenmiştir. İşbirlikçilerin kendi emellerini gerçekleştirmek üzere ve kör bir inatla yürürlüğe koymaya çalıştıkları bu tebliğin "Teknik Personel için intibak esasları" ile ilgili kısmının yürürlüğe konulması, Danıştaya yaptığımız müracaat üzerine durdurulmuştur. Bu gelişim işbirlikçilerinin bilgisizliklerini, tutarsızlıklarını, kör inatçılıklarını bir kere daha belgelemiş bulunuyor. Bununla beraber Danıştayın kararlarına saygısızlıkla ün kazanmış bir iktidarın teknik elemanlarla ilgili karara saygı göstereceği de çok şüphelidir. Kendi çıkarlarını savunmak üzere çıkardığı kanunları da rahatça çiğneyebilen bir iktidara sahip bulunmak her halde sadece Türkiye halkının talihsizliğidir.

HAKLARIMIZI ALMA MÜCADELESİ SONA ERMEMİŞ, YENİ BAŞLAMISTIR. BAŞARIYA ULAŞANA DEK AKTİF MÜCADELEDE BULUNMAĞA KESİNLİKLE KARARLIYIZ.

Daha önce çizdiğimiz hedeflerin hiçbirisinden zerre kadar tâviz vermiş değiliz.

TOPLU SÖZLEŞME, GREV VE SİYASİ PARTİLERE ÜYE OLABİLME, DEĞER ÜRETEN TÜRKİYE TEKNİK ORDUSUNUN EN DOĞAL HAKLARIDIR. BU HAKLARI MUTLAKA ELDE EDECEĞİZ!

İşbirlikçiler Teknik Ordunun uyanışından ve bilinçlenmesinden korksunlar; bugün Türkiye'nin her yanındaki binlerce mühendis, mimar, tekniker ve teknisyen yeni ve daha aktif mücadelelere hazırlanıyor, diğer kamu personeli ile güçbirliğine gidiyor. Türkiye Teknik Ordusu işbirlikçilerinin değil, halkımız emrinde çalışabilmek için sabırsızlık gösteriyor. Önümüzdeki günler toplu direnimlere, yurt çapındaki eylemlere gebe dir.

GELECEK İŞBİRLİKÇİLERİN DEĞİL, ÇALIŞAN KİTLELERİN, YANI BİZLERİNDİR!

Teknik Personel Sendikası, İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası Ankara Şubesi

Öte yanda, "İş gücü, iş riski ve tedarikindeki güçlük" zamları için de çalışmalara başlanmış ve bunun için hazırlanan bir soru formu ilgili dairelere gönderilmiştir. Personel Kanunu için meclislerde yapılan görüşmeleri izleyenler, Hükümet sözcülerinin "Teknik elemanlar yan ödemelerle tatmin edilecektir. Yeni mezun bir mühendis 3.000 liraya kadar zam alabilecektir." dediğini hatırlayacaklardır. Hükümetin hiç olmazsa bu konuda verdiği sözde durup durmayacağını zaman gösterecektir.

YENİ AŞAMA

Sonunda, 1 Aralık itibariyle Personel Kanununun yürürlüğe girişi, teknik eleman mücadelesinde bir aşamaya son vermiş ve yeni bir dönem başlamıştır.

Bundan böyle teknik ordunun önündeki görevler uzun ve kısa vadeli olmak üzere iktidir. Birincisi, uzun vadeli amaç, hiç değişmeksizin aynı kalmaktadır. Personel Kanununun

dışına çıkarak; öbürü, kanun çerçevesi içinde verilmesi gereken haklardan kanun kapsamı dışında kalıncaya kadar yararlanılması.

Bu ikinci duruma çeşitli örnekler gösterilebilir.

En yalın ve çarpıcı olanı, intibak işlemlerinin durdurulması dolayısıyla, teknik elemanın ödenemeyen Aralık ayı maaşlarıdır.

Gerçekten, hangi yönde olursa olsun, 1 Aralık tarihinde yürürlüğe giren personel kanunu ile ilgili gelişmeler tam bir skandal olmuştur. Memur maaşlarının tamamını ödeme imkânını bulamayan iktidar, bu maaşların ancak % 70'ini ödeyebilmiş ve bu yanlış hesap da bir itiraz üzerine yine Bağdat'tan (Danıştay'dan) dönmüştür.

Bu durumlara parmak basan TEKSEN, Odamız Yönetim Kurulu ve Teksen Yürütme Kurulu üyesi Erman TAMUR imzasıyla, bütün yurda yayılmış teknik elemanlarda görülen birikimli dile getirecek bir "duyuru" yayımlamıştır. Duyuru, aynı zamanda, genel ve demokratik nitelikte yeni bir forum için çağrı özelliği taşımaktadır.

TEKNİK ELEMANLARA DUYURU

Personel Kanunu ile ekonomik ve sosyal hakları kısıtlanan teknik elemanlar üzerinde yeni baskılar yoğunlaşmaktadır. Bizleri daha kötü şartlara iten Intibaklar Genelgesi için Danıştay'da yürütmeyi durdurma kararı alınmış, fakat pek çok kuruluştaki bu karara uyulmamıştır. Bazı çevrelerin intibakların genelgeye göre yapılması için çeşitli kuruluşlara baskı yapmakta olduğu da öğrenilmiştir. Değişik zorlu şartlar altında çalışan teknik elemanlara şimdiye kadar almakta oldukları şantiye zammı ve diğer yan ödemeler verilmemektedir. Teknik elemanların büyük kısmı henüz Aralık ayı maaşlarını da almamışlardır. Bu maaşların zaten büyük kısmının terfi farkı veya emekli sandığına girilip keseneği olarak kesileceği de bilinmektedir.

TEKNİK ELEMANLARIN SABRI TAŞMAKTADIR!

Bütün bu baskıların temelinde hangi gerçeklerin yattığını artık açıklıkla görüyoruz. İşbirlikçiler bilim ve tekniği halk yararına kullanmaya azimli, dış ve iç sömürü güçlerine bilinçli bir şekilde direnebilecek yurtsever teknik elemanları kamu kesiminden uzaklaştırmak arzusundadırlar. Türkiye teknik gücünü bölmek, dağıtmak, işbirlikçi özel sektöre veya yurt dışına itmek için hergün yeni oyunlar oynanıyor..

TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLARI, YANI BİNLERCE MÜHENDİS, MİMAR, JELOG, JEOFİZİKÇİ, TEKNİKER VE TEKNİSYEN HAKLARINI ALMAYA KARARLIDIR.

Kısa zamanda teknik elemanların gerçek ve güçlü temsilcisi durumuna gelen **TEKNİK PERSONEL SENDİKASI (TEKSEN)** Personel Kanunu ve İnt. baklara ilişkin sorunlarımızı görüşmek ve mücadele yolumuzu tesbit etmek üzere 28 Aralık 1970 günü saat 18.00 de **TÜRK STANDARTLAR ENSTİTÜSÜ SALONUNDA BİR FORUM** düzenlemiştir.

FORUMA MUTLAKA KATIL, ARKADAŞLARININ KATILMASINI SAĞLA!

İŞBİRLİKÇİLERİN TÜM OYUNLARINI BOŞA ÇIKARACAĞIZI DİRENECEĞİZ, BAŞARACAĞIZ!

YAŞASIN BİLİM VE TEKNİĞİ HALKIMIZIN YARARINA KULLANMAYA KARARLI OLAN TÜRKİYE TEKNİK ORDUSU!

TEKSEN Yürütme Kurulu Adına
Erman TAMUR

Olayların gelişme hızına, tahminlerin üstünde bir düzeydeki tepki potansiyeline paralel olarak, Odamız, çalışmalarını 28 Aralık için yoğunlaştırdı. Artık, tüm çabalar, 28 Aralık forumuna dönüktü. Çünkü, teknik eleman için Personel Kanunu, düşünülen, üstünde tartışılan, değişme olanağına henüz açık kapı bırakan bir "tasarı" olmaktan çıkmış, yaşanan bir "gerçek" e dönüşmüştü.

Teknik eleman, eline geçen para ile, yükselme durumunda ortaya çıkan donma ile, kesilen zamlarla bu gerçeği somut olarak, kesin bir şekilde artık yaşamaktadır.

Teksen'den sonra, Odamız da, 25 Aralık'ta, üç gün sonra yapılacak FORUM'a katılışı sağlamak, bu katılışı artırmak, direniş ortamını hazırlamak ve yaklaşan eylemleri üyelerine duyurmak amacıyla bir duyuru yayımladı. Bu çağırı belgesi, içinde yaşadığımız şartlar altında, teknik elemanın durumunu, teknik eleman gerçeğini bir kez daha açık-seçik" belirtmektedir :

KAMU OYUNA DUYURU

Personel Kanunu ve İntibaklar Kararnamesi ile ekonomik ve sosyal hakları kasıtlı olarak sınırlandırılan Türkiye Teknik Elemanları şimdi de maaşlarını, şantiye zamlarını ve harcırahlarını alamaz duruma getirilmişlerdir. Bugünkü iktidarın kesin bir teknik eleman düşmanlığı güttüğü apaçıktır. İşbirlikçiler bilim ve teknoloji, Türkiye halkının yararına kullanılabilecek çıkar çevrelerinin, dış ve iç sömürünün baskılarına bilinçli bir şekilde direnebilecek yurtsever teknik elemalardan nefret ediyorlar. Yurt kalkınmasının temel kaynaklarından olan Türkiye teknik gücünü dağıtmak, bölmek, işbirlikçi özel sektöre ve yurt dışına itmek amacıyla hergün yeni oyunlar tezgahlıyorlar. Teknik eleman kitlesinden gelmiş fakat halkımıza ve kendi kitlesine ihanet etmiş işbirlikçi bürokratlara Türkiye Teknik Ordusunu ne pahasına olursa olsun etkisiz kılmak emrini veriyorlar. Devrimci Meslek Odalarını iktidarın maşası haline getirecek kanun tasarıları hazırlıyorlar, günden güne bilinçlenen teknik elemaların Teknik Personel Sendikası (TEKSEN)'in çatısı altında toplanmalarını engellemek amacıyla sarı memur sendikaları kurduruyorlar.

**İŞBİRLİKÇİLERİNİN TÜM OYUNLARI ETKİSİZ KALMAYA MAHKÖMDÜR!
TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLARI, YANİ BİNLERCE MÜHENDİS, MİMAR,
JEOLOG, JEOFİZİKÇİ, TEKNİKER VE TEKNİSYEN HAKLARINI ALMIYA KARAR-
LIDIRLAR!**

**İŞBİRLİKÇİLERİN MAŞASI OLMAYI, KAPIKULU OLMAYI KESİNLİKLE
REDDEDİYORUZ!**

**28 ARALIK FORUMUMUZ ESKİSİNDEN ÇOK DAHA ETKİN DİRENİŞLERE
GEBEDİR!**

**İSTİHKAKLAR İMZALANMADIĞI, KEŞİFLER YAPILMADIĞI, ŞANTIYE VE
KONTROL HİZMETLERİ DURDUĞU TAKDİRDE BUNUN TEK SORUMLUSU HAK-
LARIMIZI TANIMAYAN İŞBİRLİKÇİLER OLACAKTIR!**

**TÜRKİYE HALKININ EMRİNE ÇALIŞABİLECEĞİMİZ GÜNLERİN ÇOK YA-
KIN OLDUĞUNU BİLİYORUZ!**

**SON SÖZ VE ZAFER İŞBİRLİKÇİLERİNİN DEĞİL ÇALIŞAN KİTLELERİN
OLACAKTIR!**

**YAŞASIN BİLİM VE TEKNOLOJİ HALKIMIZIN YARARINA KULLANMAĞA KA-
RARLI OLAN TÜRKİYE TEKNİK ORDUSU.**

25 Aralık 1970

İnşaat Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

Dr. Müh. Sedat ÖZKOL

28 ARALIK ANKARA FORUMU

Daha öncede değinildiği gibi, Personel Kanununun uygulanmaya başlamasından sonra, Teknik Elemanlar, somut olarak ücretlerinin azaldığını, kazanılmış birçok hakları kaybetti-
lerini bir kez daha gördüler. Biriken hoşnutsuzluk ve huzursuzluk, Teknik Elemanlara 3.
defa direnişe geçme kararını aldırdı.

Bir taraftan Odamız, Teksen ve diğer bazı Odaların yöneticileri ile toplantılar oluşturu-
rup gelişen durumların yaratacağı ve çözüm yollarının aranacağı bir forum toplanması için
çalışmalar yaparken, diğer yandan Teknik elemanlar çeşitli bölgelerde birbirinden bağımsız
fakat birbirine paralel kıpırdanmalar içine girmişlerdir.

21 Aralık günü bir bildiri yayılayan Karayolları 17. Bölge Teknik elemanları Personel
Kanununa karşı çıkarak, her türlü direnişe hazır olduklarını bildirdiler. Aynı günlerde, Doğu

Teknik Elemanları, kendi bölgelerinde toplantılar yapmayı kararlaştırdılar. Teksen Sendikası, 26 Aralık 1970 günü, hem Elâzığ hem de, İzmir'de Forumlar düzenlemiştir. İzmir, Balıkesir, Nazilli, Manisa ve Demirköprü'den gelen 200 - 250 kişinin katıldığı İzmir Forumunda :

(1) Teknik elemanların Personel Kanununa karşı oldukları bu konuda uzun vadeli mücadeleyle devam olunacağı, (2) kısa dönemde Personel Kanununun imkânlarından sonuna dek yararlanmak üzere (intibaklara ilişkin sorunlar, yan ödemeler vs.) mücadele edilmesi, (3) Bu mücadelenin gerektirdiği direniş biçimlerinin 28 Aralık 1970 Pazartesi günü saat 18.00 de T.S.E. Salonunda yapılacak forumda saptanması ve Egeli Teknik elemanların bu kararlara kesinlikle uyması kararlaştırılmıştır.

Elâzığ'daki Forumla ise civar kentlerden çeşitli kuruluşlarda çalışan 250 kadar teknik eleman katılmıştır.

Doğu Anadolu'nun zor şartlarında çalışan teknik elemanlarımız da, Personel Kanununa karşı toplu halde mücadelede kararlı olduklarını göstermişler ve bu Forumda da aynen İzmir Forumunda alınan kararlar alınmıştır.

Bölgesel Forumların ışığında ve gittikçe biriken yurt çapında teknik eleman direniş potansiyelini değerlendirmek üzere 28 Aralık 1970 günü Ankara'da Türk Standartları Enstitüsü salonunda, Genel Teknik eleman forumu yapılmıştır. Forum, tüm teknik elemanlara, toplantı günü yaklaştıkça her gün birer gazete ilanı ve bildirilerle duyurulmuştur.

D U Y U R U

Türkiye'nin gittikçe artan ekonomik güçlükleri, keskinleşen sosyal çalışkileri en uç noktaya doğru itmek eğilimi taşıyor. Ülkemiz, kapitalist yoldan kalkınmanın doğal sonucu, bugün, bir YOKSULLAŞMA SÜRECİ içindedir.

Akılcısı ve utanç verici zamlar, bir yandan, iktidarın ekonomik hayat üstündeki iktidarsızlığını belgelerken; öte yandan, bizzat devletin yaptığı fiyat artışları da bu zam furyasını ayrıca kamçılıyor.

Yükselen fiyatlar yanısıra, ağırlığı yalnız çalışanlar üstüne bindirilen adaletten uzak vergilendirme, yurdu katlanılmaz bir "vergi cehennemi"ne çevirmiştir.

Tüm bunlara karşılık, anayasaya aykırı ve anti-demokratik Personel Kanunu ile, teknik elemanların hem çalışma saatleri arttırılmış hem de ücretleri dondurulmuş, hattâ azalmıştır. Kanun 1 Aralık'ta yürürlüğe girdiği halde, üyelerimiz Aralık ayı maaşlarını henüz alamadılar. Üstelik, intibak şartları bile daha belirlenmedi.

İnşaat Mühendisleri Odası, yoğunlaşan genel direniş potansiyelini göz önüne alarak, üyelerini bütün yurt çapında uygulanacak etkin eylemlere hazır olmaya çağırır.

Bu nedenle, eylemleri gerçekleştirecek ortamı hazırlamak, gerekli fikir ve güçbirliğini sağlamak amacıyla, 28 Aralık'ta Standartlar Enstitüsü'nde saat 18.00 de toplanacak olan FORUM'a katılmak öncelik ve zorunluluk taşımaktadır.

Mücadelenin tek yolu, ancak, DAYANIŞMA İÇİNDE, BİLİNCİ VE SÜREKLİ EYLEMLERDİR.

26 Aralık 1970

İnşaat Mühendisleri Odası

Başkan Vekili

Uğur KÖKDEN

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN TÜM TEKNİK ELEMANLARA DUYURUSU

28.12.1970

Teknik Personel Sendikası, (TEKSEN) Teknikerler Sendikası ve Meslek Odalarının oluşturduğu GENEL TEKNİK ELEMAN FORUMU BUGÜN SAAT 18.00 DE TÜRK STANDARTLAR ENSTİTÜSÜNDE yapılıyor. Bu Forum sadece Mühendislerin, sadece Mimarların, sadece tekniklerin değil tüm teknik ele-

manların KARAR ALMA FORUMUDUR. Bir toparlanma ve teşkilatlanma sürecinden sonra yeniden eyleme geçmek üzere bir araya geliyoruz.

Bugün İnşaat Mühendislerine düşen önemli görevler vardır.

ODAMIZIN ÜYELERİ! BUGÜNKÜ FORUMA MUTLAKA KATILINIZ. DİĞER MÜHENDİS, MİMAR, JELOG, JEOFİZİKÇİ, TEKNİKER VE TEKNİSYEN ARKADAŞLARINIZI BİRLİKTE GETİRİNİZ! FORUMUN BAŞARILI VE DİSİPLİNLİ GEÇMESİ İÇİN GAYRET EDİNİZ! BÖLÜCÜLERİN ÇABALARINI ETKİSİZ KILINIZ!

İntibaklar, yan ödemeler ve tüm sosyal ve ekonomik sorunlarımızın çözümü bir araya gelmemize, birbirimize güvenmemize, güçlenmemize ve bir yumruk gibi eyleme geçmemize bağlıdır.

PEŞİN HÜKÜMLERİ VE TEREDDÜTLERİ YIKALIM. PASİFİZMDEN, NEMELİZMİNDEN, LAZİMCİLİKTEN SIYIRILALIM. GÖRÜŞLERİMİZİ İNANÇLA SAVUNALIM. HAKLARIMIZI ALMAĞA KARARLI OLDUĞUMUZU FORUMA KATILMAKLA İSPAT EDELİM. TÜRKİYE TEKNİK ORDUSUNUN BİLİNCİ ÜYELERİ OLDUĞUMUZU FORUMDAKİ DİSİPLİNLİ TUTUMUMUZ, DİSİPLİNLİ DAYANIŞMAMIZLA BELGELEYELİM. YURT ÇAPINDA DİRENİŞE KARARLI VE HAZIR OLALIM.

İnşaat Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Yd. Prof. Dr. Sedat ÖZKOL

Bu Forum, Teksen'in öncülüğünde, Elektrik Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Ziraat Mühendisleri Odası gibi meslek örgütleri bu arada özellikle Türkiye Teknikerleri Sendikasının katkılarıyla oluşturulmuştur.

Foruma memleketin her yönünden gelen binin üstünde mühendis, mimar, jeolog, jeofizikçi, teknik öğretmen, tekniker ve teknisyen katılmış, forum Türkiye teknik elemanlarının demokratik ve ekonomik haklarını savunma yolunda ulaştıkları üstün bilincin önemli bir kanıtı olmuştur.

Foruma Teksen Yürütme Kurulu üyesi ve İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Dr. Yök. Müh. Sedat ÖZKOL Başkanlık etmiştir. Yurdun değişik yerlerinden gelen teknik elemanlar sorunlarımızı hemen hep aynı biçimde ele alıp mücadele azimlerini belirtmişlerdir.

- Direnişin biçimini tesbit eden kararlar, aralarında mühendislerin, mimarların, şehircilik uzmanlarının, jeologların, jeofizikçilerin, teknikerlerin, teknisyenlerin bulunduğu 125 teknik elemanın imzasıyla Forum Başkanlığına önerge olarak verilmiştir. Bütün kararlar Foruma katılan binin üstünde teknik eleman tarafından oybirliğiyle alınmıştır.

Forum, teknik elemanların Personel Kanununa karşı demokratik ve ekonomik haklarını savunma azimlerinin en kesin belgesi olmuştur.

Forumda alınan kararlar şunlardır :

Türkiye teknik gücünün bağımsız gelişmesini, yurdumuzun daha yüksek bir teknoloji düzeyine varmasını sağlamak amacıyla ve tüm teknik elemanların personel kanunu ile ellerinden alınan ekonomik ve demokratik haklarını savunmak üzere 28 Aralık 1970 tarihinde Ankara'da yapılan FORUMDA oluşan kararların ışığı altında aşağıdaki hususları, tüm teknik elemanlara ve kamu oyun duyururuz.

1 — 28 Aralık 1970 tarihinden itibaren ÜÇ AYLIK bir süre içinde teknik elemanlar PERSONEL KANUNU kapsamı dışına çıkarılmadığı takdirde bütün yurtda en etkin şekilde direnişe geçeceklerdir.

2 — Personel Kanunu kapsamı dışına çıkıncaya kadar intibaklara, yan ödemelere ve öteki bazı sorunlara ilişkin olarak 25 maddede toplanmış isteklerimiz yerine getirilmelidir. Bunu sağlamak için 4 Ocak 1971 Pazartesi gününden başlayarak İKİ HAFTA süre ile İŞBAŞINDA BOŞ OTURMA şeklinde direniş yapacaklar, bu süre içinde de isteklerimiz yerine gelmediği takdirde 18 ve 19 Ocak günleri KESİN BOYKOT yapacaklardır. 25 maddelik muhtıra, başta BAŞBAKAN ve MALİYE BAKANİ olmak üzere, bütün ilgililere gönderilmiştir.

3 — Forumda alınan kararlara tüm teknik okul ve üniversite öğretim üyelerinin katılması da sağlanacaktır.

4 — Bu kararları bozmak ve zayıflatmak için basına, radyoya ve diğer yayın organlarına beyanat ve ilân veren kuruluş ve şahıslara karşı, bu kuruluşların gerçek temsilcileri tarafından aynı yollarla karşı çıkılacaktır.

Bu kararlar Tüm Teknik Elemanlara ve kamu oyuna çeşitli gazetelerden ve radyodan duyurulmuştur.

TEKNİK ELEMANLARA DUYURU

Türkiye teknik gücünün bağımsız gelişmesini, yurdumuzun daha yüksek bir teknoloji düzeyine varmasını sağlamak amacıyla ve tüm teknik elemanların personel kanunu ile ellerinden alınan ekonomik ve demokratik haklarını savunmak üzere 28 Aralık 1970 tarihinde ANKARA'da yapılan FORUMDA oluşan kararların ışığı altında aşağıdaki hususları, tüm teknik elemanlara ve kamu oyuna duyururuz.

Girişilecek eylemler sembolik mahiyette ihtar hareketleridir. İsteklerimiz dikkate alınmadığı takdirde çok daha etkin eylemlere girişilecektir.

1 — 28 Aralık 1970 tarihinden itibaren ÜÇ AYLIK bir süre içinde teknik elemanlar PERSONEL KANUNU kapsamı dışına çıkarılmadığı takdirde bütün yurtda en etkin şekilde direnişe geçeceklerdir.

2 — Personel kanunu kapsamı dışına çıkıncaya kadar intibaklara, yan ödemelere ve öteki bazı sorunlara ilişkin olarak 25 maddede toplanmış isteklerimiz yerine getirilmelidir. Bunu sağlamak için 4 Ocak 1971 PAZARTESİ gününden başlayarak İKİ HAFTA süre ile İŞBAŞINDA BOŞ OTURMA şeklinde direniş yapacaklar, bu süre içinde de isteklerimiz yerine gelmediği takdirde 18 ve 19 Ocak günleri KESİN BOYKOT yapacaklardır. 25 maddelik muhtıra, başta BAŞBAKAN ve MALİYE BAKANİ olmak üzere, bütün ilgililere gönderilmiştir.

3 — Forumda alınan kararlara tüm teknik okul ve üniversite öğretim üyelerinin katılması da sağlanacaktır.

4 — Bu kararları bozmak ve zayıflatmak için basına, radyoya ve diğer yayın organlarına beyanat ve ilân veren kuruluş ve şahıslara karşı, bu kuruluşların gerçek temsilcileri tarafından aynı yollarla karşı çıkılacaktır.

ÖNEMLİ NOT : 1 — 25 maddelik muhtıra TEKSEN GAZETESİNİN ÖZEL SAYISINDA yayınlanmıştır.

2 — Direniş süresinde ortaya çıkabilecek tüm hukuki sorunların çözümlenebilmesi için ANKARA'da SAYILI HUKUK BİLGİNLERİNDEN oluşan bir danışma kurulu görevlendirilmiş bulunmaktadır.

Teknik Personel Sendikası (TEKSEN), Türkiye Teknikerleri Sendikası, Elektrik Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Ziraat Mühendisleri Odası

"25 MADDE" MUHTIRASI

28 Aralık 1970 Forumu kararlarına göre yapılacak 4-18 Ocak 1971 Birinci direniş döneminde Teknik Elemanların çözümünü istediği SORUNLAR

1 — 657 sayılı Devlet Memurları Personel Kanununun Teknik Personelin İntibakı ile ilgili Ek Geçici 4 üncü maddesinde mezkûr elemanların İntibaklarında giriş dereceleri ve kademeleri belirtilmemiş bulunduğundan, konu ile ilgili olarak yayınlanan Genelge hakkında da Danıştay'ca yürütmeyi durdurma kararı verildiğinden, Teknik elemanların İntibakları zikri geçen Kanunun 36 ncı maddesinde belirtilen giriş derece ve kademeleri esas alınmak suretiyle yapılmalıdır.

2 — Mevcut Danıştay Kararları muvacehesinde 1 İnci maddede bahsi geçen Teknik elemanların Yedek Subaylık Okul devresinde geçirdikleri süre de İntibaklarında nazarı itibare alınmalıdır. Askerliğini yedek subay öğretmen

veya or olarak yapmış olan teknik elemanların askerlik süreleri intibakta gözönünde alınmalıdır.

3 — Çalışmakta olan Teknik elemanların yevmiye intibaklarında daha önce değerlendirilmiş hizmetleri yeniden belge aranmayarak intibaklarında nazara alınmalıdır.

4 — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun gerek 36. gerekse Ek Geçici 29 uncu maddesi ile bu maddenin uygulanmasına dair Devlet İntibak Komisyonunca yayımlanan İntibakın Genel Esasları'nın (i) bendinin (a) fıkrasının 2 numaralı örneğinin son paragrafında Devlet Memuru olma şartı öngörüldüğünden 657 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce (D) ve (F) cetvelinde bulunanlarla 4/10195 sayılı Kararnameye bağlı Yönetmelik hükümlerine göre istihdam olunanların "Doktora" çalışmaları değerlendirilememektedir.

Bu husus Kanunun eşitlik prensibine aykırı düşmektedir. Bu durum düzeltilmelidir.

5 — Kanun yürürlüğe girmesinden önce 4/10195 sayılı Kararnameye ek Yönetmelik hükümlerine göre istihdam olunan Teknik Elemanlar hizmetleri itibarıyla 1 inci derecenin son kademesine intibak etme hakkını haiz oldukları halde Barem Kanunlarına tabi olarak çalışanlar Teknik elemanlar hizmetine nazeran 1 inci dereceye intibak ettirilebilecek durumda olsalar dahi 1750 — İllalık kadroda istihdam edilmeleri sebebiyle 1 inci dereceye çıkamamakta, 1750.— İlların yeni Kanuna Ek Barem Cetvelinde teakül ettiği 2 inci derecenin son kademesine kadar yükselebilmektedirler ki bu da Kanunun eşitlik prensibine ters düşmektedir.

6 — Başbakanlığın 9.10.1970 tarihli ve 31/1 A-9858 sayılı tebliğleri uyarınca 657 Sayılı Kanunun 34 üncü maddesi ile Genel Kadro Kanununun 3 üncü maddesine göre 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelere girecek kadrolar Bakanlar Kurulundan karar istihsal edilmek üzere 1 Kasım 1970'den önce Maliye Bakanlığına gönderildiği halde bu güne kadar bu hususta müsbet veya menfi bir netice elde edilmemiştir. Bu gecikme ise müesselerden büyük çapta kıymetli ve lüzumlu elemanın özel sektöre kaymasına sebep olmuştur ve olacaktır.

7 — 5 Aralık 1970 tarih ve 13685 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 7/1633 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 1.12.1970 tarihinden itibaren İkramiye, Fazla Mesai, Ek Görev ücreti, Kasa Tazminatı, Prim, Temettü, Taşıit Ücreti ile kıymetli ve lüzumlu elemanın özel sektöre kaymasına sebep olmuştur ve olması durdurulmuştur.

Yukarıda tadat olunan yan ödemelerin bazılarının yeni Kanunda da karşılıklarının bulunmasına rağmen henüz bu hükümlerle ilgili Tüzük ve Yönetmelikler çıkarılmadığından hiç bir yan ödeme yapılamamaktadır. Halbuki eski mevzuata göre yapılan bu ödemelerin yeni Kanunla getirilen hakların ödenmesine kadar devam ettirilmesi gerekir. Kararname bunu önlemektedir.

8 — Teknik Personele, 4/10195 sayılı Yönetmeliğin 9. maddesine göre verilmekte olan Mahrumiyet Zamları da diğer yan ödemeler gibi kesilmiştir.

657 sayılı Kanunla da aynı mealde bir ödemenin yapılması kabul edilmiş ise de bu hususla ilgili Yönetmeliğin çıkması şartına bağlandığından, Yönetmelik çıkıncaya kadar mahrumiyet zammı verilemeyecektir. Halbuki Yönetmeliğe göre verilmekte olan mahrumiyet zammının mezkûr kanunun 196 ncı maddesinde öngörülen Yönetmelik çıkıncaya kadar ödenmeye devam olunması gerekir.

9 — Yine 4/10195 sayılı Yönetmeliğin 10 uncu maddesine göre Teknik Personele verilmekte olan Şantiye, Seyyarlık ve Ağırılık Zamları da kesilmiş bulunmaktadır.

Her ne kadar 657 sayılı Kanunda bu nanda bir ödeme kabul edilmemiş ise de, numarasız EK MADDE ile mezkûr zamlara mümasıl "İş Güçlüğü, İş riski ve teminindeki güçlük zammı" diye bir yan ödeme kabul edilmiş, fakat

bu ödemenin yapılması da Kanunda ön görülen Yönetmeliğin çıkarılması şartına bağlanmıştır. Halbuki 657 sayılı Kanunla kabul edilen yan ödemenin yapılmasına kadar Şantiye, Seyyarlık ve Ağırlık zamlarının verilmesi icabeder.

10 — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine göre Teknik Personele yapılmakta olan "Hastalık ve Analık Sigortası" yardımları, bu personelin mezkûr Kanun kapsamından çıkarılarak "Emekli Sandığı Kanunu" kapsamına alınması ile bu yardımlardan mahrum bırakılmışlardır.

657 sayılı Kanunun 188 ve 209 uncu maddeleri ile bu tarzda bir ödeme yapılması kabul edilmiş ise de bu da "Özel Kanunlarla düzenlenme, şartına bağlandığından öngörülen kanunlar çıkıncaya kadar kazanılmış sosyal hakların ödenmesine devam olunması gerekir.

11 — Teknik Personelle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamında iken mezkûr kanuna dayanılarak ödenmekte olan Cenaze masrafları karşılığı 657 sayılı Kanunun 208 ve 210 uncu maddeleri ile kabul edilmiş ise de Yönetmeliğin çıkması şartına bağlandığından, öngörülen Yönetmelik çıkıncaya kadar, bu hususla ilgili herhangi bir ödeme yapılamayacağından, elemanlar mağdur duruma düşecektir. Bu durumun düzeltilmesi gerekir.

12 — Teknik Personele, 506 sayılı Kanunun 45, 46 ve 47 nci maddelerine dayanılarak yapılmakta olan doğum yardımı mezkûr personelin sosyal sigortalar kanunu kapsamından çıkarılmış olmaları, 657 sayılı kanunda ise Bütçe Kanunlarında tesbit edilme şartına bağlanmış olması sebebiyle 1 Mart 1971 tarihine kadar doğum yardımı yapılması mümkün olamayacaktır.

13 — Teknik Personel, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa dayanılarak çıkarılmış bulunan Tüzük hükümlerine göre Konut kredisinden faydalanmakta iken, mezkûr personel Sigorta kapsamından çıkarılarak Emekli Sandığı Kapsamına alındıklarından konut kredisinden mahrum bırakılmışlardır. Hatta Sosyal Sigortalar Kurumundan konut kredisi almaya hak kazanıp henüz alamamış olanlara dahi mezkûr Kurumca ödeme yapılmamaktadır ki bu da kazanılmış bir hakkın ihlali mahiyetindedir.

14 — 657 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi ve Ek Geçici 24 üncü maddesi ile 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelere dahil bazı görevler için gösterge rakamlarına ilâvesi öngörülen 50, 100, 150, 200 rakamlarının ödenebilmesi Bakanlar Kurulunun tesbitinden sonra mümkün olabileceğinden bu hususun en kısa zamanda kesin hâl tarzına bağlanması icabeder.

15 — 1 Kasım 1970 tarihinde yürürlüğe giren 1322 sayılı Genel Kadro Kanununun 7 inci maddesinde 6245 sayılı Harcırah Kanununda gerekli değişiklikler yapıncaya kadar eski hükümlerin uygulanmasına ve eski aylık veya ücret tutarları üzerinden harcırah ödenmesine devam olunacağı hükmüne bağlanmıştır.

Teknik elemanların yeni tutarları üzerinden harcırah alabilmelerini temin için 6245 sayılı Harcırah Kanununda yapılması öngörülen değişikliğin bir an önce gerçekleştirilmesi gerekir.

16 — "Yeni aylık tutarlarından kesilecek artış farkı ve kesenekler" hakkındaki T.C. Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 17.11.1970 tarih ve 115619 - 141 - 18313 - 58 sayılı Genelgelerinde 5434 sayılı kanunun 14/c maddesine dayanılarak Yevmiyeli Teknik elemanların 657 sayılı Kanuna göre yapılan intibakı neticesinde bulunan rakamla daha önceki emekliliğe esas aylığı arasındaki farkın artış aidatı olarak kesilmesi öngörülmektedir. Bu tatbikat ise çok büyük bir meblâğın artış aidatı olarak kesilmesine müncer olmaktadır. Bunu bir mısalle izah edecek olursak, bilfarz; 155,— lira yevmiye almakta iken 657 sayılı Kanuna göre daha önce değerlendirilmemiş hizmetleri de nazara almak suretiyle 3 üncü derecenin 2nci kademesi karşılığı (670 x 7) 4690,— lira almağa hak kazanan bir teknik elemanın 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa göre daha önce müktesep hak haline getirmiş olduğu 2100 (% 35 zam dahil) lira ile 4690 lira arasındaki fark (4690 — 2100 =) 2590,— lira artış aidatı olarak

kesilmektedir. Halbuki bu elemandan Sigortalı iken 3600 lira üzerinden sigorta primi kesilmekte idi. Bu sebeple artış aidatının 4.690,— liradan 3.600,— liranın düşülmesi suretiyle hesap edilmesi yani $(4690 - 3600 =)$ 1.090,— lira kesilmesi icap ederdi. Bu duruma göre fazladan 1.500,— lira kesilmektedir ki bu fazlalık büyük bir haksızlık meydana getirmektedir.

17 — "İş riski, iş güclüğü ve temlindeki güçlük zamları" konusunda İnşaat, Elektrik, Makina, Gemi ve Maden Mühendisleri Odaları tarafından oluşturulan, Odalararası Kurulun hazırlanmakta olduğu esaslar mutlaka gözönüne alınmalıdır.

18 — Lise dengi öğrenim görmüş teknik elemanların intibaklarını ve teknikerlerin daha önce işçilikte geçen süreleri kanunda öngörüldüğü şekilde yapılmalıdır.

19 — İlkokul, lise ve dengi okulları bitirip, memurluğa girdikten sonra bir üst seviyede öğrenim görenlere kanunda öngörüldüğü şekilde kademe ilerlemesi verildiği gibi bir üst seviyede kurs görenler için de verilmelidir.

20 — Personel Kanununa göre intibak yapıldığını varsaymak şartıyla, 4 yıl yüksek eğitim görmüş mühendisler 10. derecenin 3. kademesinden intibak ettirilirken, aynı süre teknik yüksek eğitim görmüş bulunan, jeolog, jeofizikçi ve kimyager 10. derecenin 1. kademesinden intibak ettirilmektedirler.

21 — Dört yıllık yüksek teknik eğitimden sonra devlet dairesinde görev yapmış ve sonra yüksek lisans çalışmasıyla 5 yıllık yüksek eğitimini tamamlamış teknik elemanların intibaklarında, devlet dairesinde çalıştıkları süreler gözönüne alınmamaktadır.

22 — Fazla çalışma : Vardiya usulü çalışan teknik elemanlar haftada 48 saat çalışmaktadırlar. Ayrıca resmi tatil günlerinde dahi çalışma durumundadırlar. Bu gibi hallerde işçilere yüzde olarak vardiya zammı ödenmektedir. Aynı şekilde teknik elemanlara da gerekli zam ödenmelidir.

23 — Amirlerin fazla çalışmaları : Normal hallerde bu işyerlerinde günde 8 saatten haftalık çalışma süresi 48 saattir. Ayrıca bu gibi işyerlerinde 24 saat çalışmakta olduğundan günün herhangi bir saatında arıza husule geldiğinde amir görevini ifa etmektedir. Personel Kanununda normal mesai saatleri (valiliklerce bildirildiğine göre) 9 - 12.30, 13.30 - 17.00'dir. Oysa gerçek mesai bu saatleri aşmakta ve arıza hallerinde bu saatler dışında da çalışılmaktadır. Aradaki çalışma farkı fazla mesai ücreti olarak ödenmelidir. Normal mesai dışında arıza hallerindeki çalışmalarda yüklenilmiş olunan sorumluluğun karşılığı verilmelidir.

24 — Sürekli olmayan şantiye ve işyerlerinde çalışmak zorunda olan teknik personelin, bu ayrıcalığını sağlayacak imkânlar hakkında kanunda bir açıklık yoktur.

25 — Kanun teknik personelin ekonomik imkânlarını eskisine göre çok daha gerilere götürmekte olduğu gibi, kazanılmış demokratik haklarını da hiçe saymaktadır. Verilmiş olan hakların geri alınması, çağdaş hukuk prensiplerine temelden aykırıdır.

Yeni Personel Kanunu ile teknik personelin zedelenen, elinden alınan hakları ve kanunun uygulanmasındaki bazı çelişkiler ve haksız işlemleri yukarıda sıralamaya çalıştık. Bu kanun teknik personelin ekonomik ve sosyal durumunu sarımsmış, teknik elemanların onurunu yaralamıştır. Sıraladığımız sakatlık ve haksızlıklar teknik personel için ayrı bir statünün gerekli olduğunu ve ancak ayrı bir statünün bu kördüğümü çözümliyebileceğini ortaya koymaktadır.

İkibine yakın teknik personelin ve yurdun her yanından gelen temsilcilerin düşünce ve istekleri de bu yöndedir. Bu bakımdan teknik personelin yeni kanunla zedelenen haklarının derhal temin edilmesi ve biran önce teknik elemanlar için ayrı bir kanuni statünün hazırlanması meseleyi kökünden halledecektir. Teknik eleman kuruluşları yeni statünün hazırlanmasında görev almaya ve ilgililere yardımcı olmaya hazırdırlar.

PARLAMENTERLERLE GÖRÜŞME

28 Aralık 1970 Forumu, teknik ordunun tek vücut halinde sosyal ve ekonomik haklarını almaya kararlı olduğunu belgelemiş, foruma yurdun her köşesinden yüzlerce destekleme telgrafi gönderilmiştir.

Forum Kararlarının uygulanmaya başlandığı dönemde, yani 4-18 Ocak 1971 "İş başında Boş Oturma" direnişi döneminde, teknik parlamenterlerle bir kez daha sorunlarımızı görüşmek üzere 5 Ocak 1971 günü Odamızda bir toplantı düzenlenmiştir.

Toplantıya katılan parlamenterler

İhsan TOPALOĞLU	Giresun Senatörü
Osman SALİHOĞLU	Sakarya Senatörü
Kâzım KARAĞAÇLIOĞLU	Afyon Senatörü
Fakih ÖZLEN	Konya Senatörü
Şakip HATUNOĞLU	Erzurum Senatörü
Behti ARDA	Kırklareli Milletvekili
Hasan ÇETİNKAYA	Erzincan Milletvekili
Ekrem KANGAL	Sivas Milletvekili
Cemal KÜLAHLI	Bursa Milletvekili
Özer ÖLÇMEN	Konya Milletvekili
Mehmet YÜCELER	Kayseri Milletvekili

Teknik parlamenterlerin bazıları, Teknik Eleman Kuruluşlarının hazırladığı 25 maddelik muhtıraya tamamen katıldıklarını; bunun savunmasını yapmak ve ilgili Bakanlar ile Başbakan bu konuda aydınlatılmak üzere bir Komisyon oluşturmalarının gerekli olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca, bütün teknik meslek kuruluşlarının da ilgili yerlerle temaslarda bulunmasını önermişler. Odamız Başkanı da bu temaslara sağlama çabası içinde olduğumuzu ve görüşmeye kararlı bulunduğumuzu belirtmiştir. Cemal Külâhlı (Bursa Milletvekili), Personel Kanununu Maliye Memurlarının hazırladığını, bu şekilde Meclisten geçtiğini, Devlet Kuruluşlarının görüşlerinin alınmadığını belirtmiş; Ekrem Kangal (Sivas Milletvekili) ise, "konuştuğu parlamenterlerin ifadesine göre, Personel Kanunu her yanıyla dökülüyor, hükümetin bu konuda bir değişiklik yapma isteği yok." demiştir.

İhsan Topaloğlu (Giresun Senatörü) ise, özetle şunları söylemiştir :

"Güdülen davanın bir "para" davası olmadığı kanaatindeyim. Esas dava mühendisliğin ne olduğunun belirlenmesi ve Türkiye Kalkınmasındaki yerinin belirlenmesidir. Arkadaşları, uzun vadede de olsa, bu konuları tartışıp neticeye götüreceği yolu açtıkları için takdir ediyorum. Memleket ekonomisine verilen zarar tek taraflı olarak giderilemez. Yalnız meslek sahipleri değil işi bu noktaya getiren idareciler de düşünmelidir."

MECLİS'TE KONUŞMALAR

Teknik elemanların 4-18 Ocak 1971 direnişi sırasında teknik parlamenterler Meclis ve Senatoda, sorunları dile getiren gündem dışı konuşmalar da yapmışlardır. CHP Sivas Milletvekili Ekrem Kangal, 7 Ocak 1971 günü B. M. Meclisinde özetle şunları söylemiştir :

Dört gündür devam eden teknik personelin iş başında oturma direnişi, bu yurttaki işine az rastlanır önemde ve büyüklüktedir. 14 gün sürecek olan teknik personel direnişi, gazetelerden öğrendiğimize göre, % 100'e yakın bir orana ulaşmıştır. İlgili örgütlerle, Direniş Komitesi de bu görüşü doğrulamıştır.

Konu son derece önemli ve o ölçüde acildir. Hükümetin bu ciddi ve güçlü sese yeterince kulak vermesi ve çözüm yolları araması zorunludur. Daha şimdiden, tüm teknik dairelerde şantiyelerde, iş sahalarında, ve araştırma kurumlarında teknik hizmetler durmuştur. İlerleyen günler içerisinde bunun memleket ekonomisine ve iş hayatına olan tesiri çok daha büyük olacaktır. Çok daha belirgin olacaktır.

Direniş, teknik personelin yapıcı gücünü ve birlikte bilinçli olarak hareket etme anlayışını kesinlikle ortaya koymuştur. Yine direniş, yeterince gelişmemiş olup, plânlı bir kalkınma dönemine yeni girmiş olan bir ülkede teknik gücün ne denli bir önem taşıdığını daha doğru bir deyimle, şah damarı olduğunu ispatlamıştır. Gerekli tedbir alınmazsa Türkiye'de 14 gün teknik sahalarda nabız atmayacaktır.

Netice olarak, mühendislik hizmetlerinin gelişmemiş olduğu bir ülkede ekonominin bağımsızlığından ve endüstrinin ulusal karakterinden söz etmek güçtür.

Mühendislik hizmetleri; milletlere manevî güç, gurur ve üstünlük duygusu sağlayan bir kuvvet kaynağıdır. Bu kaynağı geliştirecek, uygulayacak ve neticede memleketimize gurur, manevî güç ve üstünlük kazandıracak olan teknik personelin haklı istekleri üzerinde önemle durulmuş, sayın arkadaşlarımız.

Teknik Elemanların yurt çapında harekete katılmaları, eylem süreci içinde gittikçe artmış ve bilinçli Teknik Elemanlar kitleleri sorunlarını kamu oyuna yansıtma olanaklarından yararlanabilmişlerdir.

TEKNİK ELEMANLARA DUYURU

(Bugün direnişimizin ikinci günüdür)

Türkiye teknik gücünün bağımsız gelişmesini, yurdumuzun daha yüksek bir teknolojik düzeyine varmasını sağlamak amacıyla ve tüm teknik elemanların Personel Kanunu ile ellerinden alınan ekonomik ve demokratik haklarını savunmak üzere 28 Aralık 1970 tarihinde Ankara'da yapılan forumda oluşan kararların ışığı altında aşağıdaki hususları, tüm teknik elemanlara ve kamu oyuna duyururuz.

Girişilecek eylemler sembolik mahiyette ihtar hareketleridir. İsteklerimiz dikkate alınmadığı takdirde çok daha etkin eylemlere girişilecektir.

1 — 28 Aralık 1970 tarihinden itibaren üç aylık bir süre içinde teknik elemanlar Personel Kanunu kapsamı dışına çıkarılmadığı takdirde bütün yurttan en etkin şekilde direnişe geçeceklerdir.

2 — Personel Kanunu kapsamı dışına çıkıncaya kadar intibaklara, yan ödemelere ve öteki bazı sorunlara ilişkin olarak 25 maddede toplanmış isteklerimiz yerine getirilmelidir. Bunu sağlamak için 4 Ocak 1971 pazartesi gününden başlayarak iki hafta süre ile işbaşında boş oturma şeklinde direniş yapacaklar, bu süre içinde de isteklerimiz yerine gelmediği takdirde 18 ve 19 Ocak günleri kesin boykot yapacaklardır. 25 maddelik muhtıra, başta Başbakan ve Maliye Bakanı olmak üzere bütün ilgililere gönderilmiştir.

3 — Forumda alınan kararlara tüm teknik okul ve üniversite öğretim üyelerinin katılması da sağlanacaktır.

4 — Bu kararları bozmak ve zayıflatmak için basına, radyoya ve diğer yayın organlarına beyanat ve ilân veren kuruluş ve şahıslara karşı, bu kuruluşların gerçek temsilcileri tarafından aynı yollarla karşı çıkılacaktır.

Önemli Not: 1 — 25 maddelik muhtıra TEKSEN gazetesinin özel sayısında yayınlanmıştır.

2 — Direniş süresinde ortaya çıkabilecek tüm hukukî sorunların çözümlenebilmesi için Ankara'da sayılı hukuk bilginlerinden oluşan bir danışma kurulu görevlendirilmiş bulunmaktadır.

Teknik Personel Sendikası (TEKSEN), Elektrik Mühendisleri Odası,
Türkiye Teknikerleri Sendikası, Kimya Mühendisleri Odası,
İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası,
Ziraat Mühendisleri Odası, Kamu Jeologları Sendikası,
Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası

BOYKOTA İLİŞKİN İLK DEĞERLENDİRMELER

28 Aralık 1970 Ankara forumundaki kararları bölgesel kuruluşların Teknik Elemanlarına duyurma ve açıklama amacıyla, çeşitli illerde, Manisa'da, Adana'da, Malatya'da, Isparta'da, Eskişehir'de Bölge Forumları oluşturulmuştur.

4-18 Ocak 1971 "İş Başında Boş Oturma" direnişi yurdun çeşitli yerlerinden alınan haberlerle sürekli olarak değerlendirilmiştir.

Direnişe katılma yüzdeleri şöyle olmuştur :

- * Ankara Belediyesi % 90
- * Ankara Karayolları % 80, Bayındırlık Bakanlığı % 85, Devlet Su İşleri % 80
- * Ankara Nazım Plan Bürosu % 100, İmar ve İskân Bakanlığı % 100
- * İller Bankası % 80, Yapı İmar 5. Bölge % 90, DSİ 5. Bölge % 90
- * Türkiye Elektrik Kurumu % 90, YSE Genel Müdürlüğü % 90
- * MTA % 90, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü % 100, Ankara Üniversitesi İnş. Müdürlüğü % 100
- * Kars % 100, Erzurum % 100, Manisa % 90, Nazilli % 70
- * Aydın % 100, Ağrı % 100, Erzincan % 100, Soma % 75, Samsun % 90
- * Antalya % 80, Adana % 90, Burdur % 100
- * Kütahya % 30, Muğla % 60, Divriği % 100, Kırıkkale % 80, Van % 100
- * Malatya % 100, Keban % 100, Tunceli % 100, Elâzığ % 100
- * Isparta % 100, İzmir % 95, Eskişehir % 80, İstanbul (T. C. K., YSE, Tökel Genel Müdürlüğü HATIR) ortalaması % 80
- * Filyos - Zonguldak % 100
- * Şark Kromları % 100
- * Urfa % 100, Mersin % 90, Bursa % 90, Çorum % 100, Sivas % 100, Edirne % 91, Denizli % 100, Çanakkale % 90, Gediz % 100, Kırklareli % 100, Kayseri % 100, Siirt % 100, Muş % 100, Antakya % 100.

Ayrıca, aynı günlerde boykotla ilgili olarak, teknik elemanın durumunu Türkiye'nin ekonomik gerçekleri içindeki yerine yerleştiren bir değerlendirme başında yer buldu.

OLAYLAR vs GÖRÜŞLER

Cumhuriyet

EKONOMİK GERÇEKLER VE TEKNİK ELEMAN

Uğur KÖKDEN

İnşaat Mühendisleri Odası
Başkan Vekili

Personel Kanunun, iktidarın izlediği ekonomi siyasetinin nasıl bir iflâs içinde bulunduğunu en çarpıcı şekilde gösteren bir örnektir. Zaten bir ücretler rejimi demek olan Personel Kanunu ile memleketin genel ekonomik durumu arasında içsel bir bağımlılığın olmaması düşünülemez. Gerçekten, bugün, bir - ikisi dışında, tüm hizmet kesimleri hoşnutsuzluklarını ve tepkilerini sürekli dile getiriyorlar. Direniş kararı alıyorlar, yahut direnişe geçiyorlar. Türkiye Memurlar Sendikası, Türkiye Öğretmenler Sendikası, Adliyeciler, Sağlık Hizmetleri Sendika ve Meslek Kuruluşları, Teknik Eleman Kuruluşları, İdari Hizmet mensupları, toplum polisleri v.b. bu örgütlerden bir kaçıdır.

Tek kelime ile, Türkiye'nin gittikçe artan ekonomik güçlükleri, açık açık, keskinleşen sosyal çelişkileri en uç noktaya doğru itmek eğilimi taşıyor.

Ülkemiz, bugün, bir yoksullaşma süreci içine girmiş bulunmaktadır. Köylerde ve kentlerde yaşayan orta sınıflar hızla yok olmaya doğru gidiyor.

Fakat böyle bir sonuca şaşmamak gerekir.

Çünkü, ekonomik duruma kabaca ve resmi rakamların ışığı altında gözatacak olursak, yukarıdaki değerlendirmenin daha başka şekilde olamayacağı kendiliğinden ortaya çıkar.

İBYP'nın ilk üç yılında kalkınma hızı sürekli gerilemiş ve plan hedeflerinin, yani % 7'nin altında kalmıştır.

Yıllar	Kalkınma hızı
1968	% 6.7
1969	% 6.3
1970	% 4.8

Evet, bu yıl, Maliye Bakanı'nın ifadesi ile, kalkınma hızımız ancak % 4,8 dir. Bu üç yılın ortalama büyüme yüzdesi ise 5.6'dır.

Demek oluyor ki, ulusal gelir yeteri derecede büyüme gösterememiştir. Zenginlik artmamıştır. Dolayısıyla, kişi başına düşen GSMH payı da önemli bir artış kaydetmemiş, hattâ son devalüasyondan sonra bu rakam, 348 \$ dan 208 \$ 'a düşmüştür. (Türk lirası olarak 3120 lira)

Elbette, kişi başına düşen Ulusal gelirdeki azalmanın çalışanların ücretlerin yansımayaacağı düşünülemezdi. Böyle de olmuştur. Sonunda, bilindiği gibi teknik elemanın Personel Kanununda ücretleri dondurulmuş, hatta daha geri bir çizgiye itilmiştir. Üstelik, çalışma süresi haftada 2 1/2 saat artırıldığı halde...

Bundan da anlaşılıyor ki, kalkınmanın yeterli düzeye ulaşamayışının faturasını çalışanlar kesimi bizzat ücretleriyle ödemektedirler.

Dahası var. Ücretlerde görülen ve çalışanlar zararına bu duruma karşılık, fiyatlar durmaksızın artmaktadır. Özellikle devalüsyondan sonra, fiyat yüksel-

meleri iktidarın yetersiz kaldığı denetim dışı bir serbest yarış niteliği kazanmıştır. Akıldışı ve utanç verici zamlar, bir yandan bu iktidarın ekonomik hayat üstündeki iktidarsızlığını belgelerken; öte yandan, bizzat devletin getirdiği zamlar da fiyat artışları furyasını kamçulamaktadır.

Yükselen fiyatlar eğrisi yanısıra, mevcut vergiler de artıyor ve vergilendirme alanı genişliyor. Ağırlığı yalnız çalışanlar üstüne bindirilen adaletten uzak bir uygulama, yurdu katlanılmaz bir vergi cehennemine çevirmiştir.

Örneğin, vergiler grafiği şöyle bir eğri çiziyor :

1964'te kişi başına düşen vergi	303,— TL.
1970'te kişi başına düşen vergi	641,— TL.
1971'de kişi başına düşen vergi	803,— TL.

Görülüyor ki, ücretlerle karşılaştırıldığında zaman, fiyatlar gibi vergiler de, asansörle çıkmaktadır.

Ayrıca, Maliye Bakanlığı'nın sınıflandırdığı vergi gruplarındaki artış yüzdesi incelendiğinde zaman son derece ilginç bir sosyal sonuçla karşılaşmaktadır.

	1970 - 71
Gelire dayalı vergilerde artış	% 28.1
Üretime dayalı vergilerde artış	% 8.2
Servete dayalı vergilerde artış	% 3.5

Demek ki, çalışanların emeği, yüzde olarak vergilerin en yüksek miktarını sağlarken servetlerden alınan vergi oranı son derece düşük tutulmaktadır. Nitekim, işletme vergisinin bir - iki aylık ertelenmesi, özellikle arazi ve bina vergilerinin uygulanmasının 1972'ye atılması, bu gerçeğin şaşmaz ve inkâr edilemez örnekleridir.

Öte yandan, dış borçlar henüz doğmamış Türk vatandaşlarını bile borçlu duruma sokmuştur. Örneğin, 1970 yılında, dış borçların ana parası Türk parası olarak 39.9 milyar lira, buna karşılık 1971 yılı toplam bütçe ise 38 milyar TL., yani borçlardan daha azdır. Ama Maliye Bakanı "çocuklarımız borçlu doğuyor diye borç almamak olur mu?" diyor, yahut Başbakan, "borç, yığıldın kamçıdır" şeklinde düşünüyor, o da başka...

Böylece, yabancı sermaye ve dış borçlar, ekonomimizin dışa bağımlı durumdan kurtulmasını, sanayinin gelişmesini sürekli olarak engellemektedir.

Bunun son ve en önemli örneğini, bir süre önce giriş protokolu imzalanan ve Türkiye'nin ekonomik yapısı içine emperyalizmin bir çeşit "Truva atı" gibi yerleştirilmiş olan Ortak Pazar veriyor.

Ayrıca, 1971 bütçe tasarısı bu durumu açık bir şekilde gözler önüne sermektedir :

Cari harcamalar	19.950.milyon TL.
Yatırımlar	7.600.milyon TL.

olarak saptanmıştır. Görülüyor ki, harcamalar yatırımların üç katına yaklaşmaktadır. Ayrıca, dış ödeme yeteneksizlikleri, öbür deyişle ödemeler açığı, yatırımların hacmini tehdit etmektedir. Döviz eksikliğinden yatırım malları ithalatı yapılamıyor ve sanayi yatırımlarının gerçekleştirilmesi ister istemez göze alınamıyor. Buna karşılık onun yerini tüketime dönük yahut (konut tipi) spekülâtif yatırımlar alıyor.

Ödemeler açığı yani ithalat - ihracat farkı sürekli artmaktadır :

1969		264 milyon TL.
1970		350 " "
1971		435 " "

Oysa, ithalatın bileşenleri incelendiğinde, tüketim mallarına düşen payın yatırım mallarının üçte birinden daha yüksek olduğu; ham madde ithalatının

İse sanayinin dışa bağımlılığının kesin bir belgesi niteliği taşıdığı açıkça görülmür :

Tüketim malları ithalâtı	115 milyon TL.
Yatırım malları ithalâtı	315 milyon TL.
Ham madde malları ithalâtı	615 milyon TL.

Şu halde bu gerçeklerin bilincine vararak, bu gerçeklerin ışığı altında, demokratik ve ekonomik haklarımızın savunulması gerekir. Neyi, niçin istediğimizi bilerek mücadelemizi yürütelim.

Yaklaşan ve bir zorunluluk olarak varlığını duyuran eylemler, birlik olmayı ve Teknik Personel Sendikası — TEKSEN içinde örgütlenmeyi gerekli kılmaktadır.

Çünkü, iktidar, gerek Teksen'in karşısına bir takım düzmece sendikalar çıkarmak; gerekse, baskı kanunları yoluyla, devrimci Odaları yeni ücret sisteminin şart koştuğu disipline boyun eğdirmek amacıyla yoğun bir çaba göstermektedir.

Teknik eleman, ancak dayanışma içinde ve bilinçli olarak, ağırlığını, bütün Türkiye boyutlarında duyurduğu ölçüde etkin olabilir. İktidar, yoğunlaşan direniş potansiyelinin farkındadır ve onu söndürmek emelindedir. İşte bu nedenle, Maliye Bakanı, "Teknik Personelin intibak sorunları çözümlenmeye çalışıyor. Sabırlı olmak gerek!" diyor. Oysa, teknik elemanın çoğu aralık ayı maaşlarını alamamışlardır. Buna karşılık, halktan uzak demokrasinin kanun yapıcıları, milletvekilleri ve senatörler, henüz çalışmamış ve yaşanmamış ayların ücretlerini alırken, niçin onlara "sabırlı olmak" öğütlenmiyor?

Kısaca, teknik eleman için, artık gerçeğin saati çalmıştır. Topluluğumuzun bilincini, yaşanan anın karmaşık iç ve dış etkileri, eylemler belirleyecektir.

Atalet, ilgisizlik ya da tarafsızlığın yarattığı sahte barış havası zehirleyicidir. Görünüşte makyajlı, fakat gerçekte kesin bir yenilgidir.

O halde, teknik ordunun bütün elemanları, demokratik ve ekonomik hakları için birleşmelidir. Önümüzdeki eylemler için birleşecektir!

Bu nedenle, Ankara'da, çeşitli bölgelerden gelen teknik eleman temsilcilerinin katılması ile gerçekleştirilen 28 Aralık Forumu, eylem özleminin ve iradesinin kesin bir bölgesi olmuştur.

Yurt çapında direniş kararlarına rağmen, kendi kitlelerini temsil edemeyen bazı meslek kuruluşları yöneticileri, eylemi desteklemeyen, pasif hatta boykot kırıcı kararlar almaktan çekinmemişlerdir. Ancak, bu meslek kuruluşlarının üyeleri, birçok kinema telgrafı, açıklama yazıları ve gazete ilânları ile kendi yöneticilerine gereken cevabı vermişlerdir.

TÜM MAKİNA MÜHENDİSLERİNE DUYURU :

28 Aralık 1970 tarihinde Ankara'da yapılan teknik elemanlar forumunda alınan kararlar, ülkemizde tüm teknik elemanların kararlarıdır. Bu gerçeğe rağmen Makina Mühendisleri Odasının şimdiki yöneticilerinin bir kısmı tamamen ters bir tutumla, eyleme katılmamak, hatta eylemi desteklememek kararı almışlardır. Oysa açıktır ki, tüm Makina Mühendisleri diğer teknik eleman kardeşleriyle birlikte hareket etmeğe kesinlikle karardır. Bu nedenle tüm Makina Mühendislerini forum kararlarına saygılı olmağa davet ederim.

Makina Yüksek Mühendisi

Günay Bolazar

**Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Üyesi**

YATIRIMCI BAKANLARLA GÖRÜŞMELER

Teknik elemanların haklı isteklerini iletmek ve Personel Kanunu ile uygulama aşamasındaki bozuklukların bir an önce düzeltilmesini sağlama amacıyla, Yatırımcı Bakanlar, Maliye Bakanı ve Başbakan ile direniş süreci içinde görüşmeler yapılmıştır.

Uzun bir beklemeden sonra, 7 Ocak günü Maliye Bakanı Mesut Erez ile görüşülmüştür. Görüşmede Forum Başkanlık Divanı adına Sedat Özkol ve çeşitli meslek kuruluşları temsilcileri bulunmuştur.

Maliye Bakanı, "Yan ödemeleri yapıp yapmamak yatırımcı Bakanların elindedir" demiş, yan ödemelerle ilgili yönetmelik hazırlanırken meslek kuruluşlarının görüşlerinin alınması gerektiği bildirildiğinde ise, bu görüşleri yatırımcı Bakanlardan alacağını söylemiş ve görüşmeye giden temsilcilere görüşlerini Bakanlıklara bildirmesini tavsiye etmiştir.

Yine 7 Ocak 1971 günü, teknik eleman temsilcileri İmar İskân Bakanı Hayrettin Nakipoğlu ile görüşmüşlerdir.

İmar İskân Bakanı, Teknik eleman sorununun "idari" bir sorun olduğunu ifade etmiş; "yan ödemeler konusunda (iş riski, iş gücü, eleman teminindeki güçlük) güçlü olabilmek için fikir beraberliği yapalım" demiş, haklı dâvalarını savunan Teknik Ordunun "anarşik" bir davranış içinde olduğunu ima ederek, bunun sonunda hiçbir şeyin çözülemeyeceği görüşünde olduğunu söylemiştir. İmar İskân Bakanına da, teknik elemanların bugünkü statüye getirilmesinde sorumluluğun tek yanlı düşünülmemesi gerektiği ve kitlenin uzun bir baskı sürecinden sonra bu noktaya itildiği, direnişimizin "anarşik" olarak nitelendirilemeyeceği hatırlatılmıştır.

7 Ocak günü sonuncu görüşme Sanayi Bakanı Selahattin Kılıç ile yapılmıştır. Bakana son ayların teknik eleman sorunları açısından özeti yapılmış, bu sorunların çözüme bağlanmasının aciliyeti belirtilmiştir. Bakan, "İsteklerinizde ve sorunlarınızda sizi haklı buluyorum. İş riski, iş gücü v.b. ödemelerle ilgili yönetmelik için teklifinizi istiyorum" demiş, Teknik Eleman sorunlarına çözüm getirici bir beyanat vermesi kendisinden istendiğinde de, "Benim tek başına demec vermem yerine, Başbakan ve Maliye Bakanı ile ortak bir demec verilirse daha tutarlı olur, bunu sağlamaya çalışacağım" cevabını vermiştir.

Yatırımcı Bakanlarla yapılan görüşmeler arasında, denilebilir ki, en olumusu Sanayi Bakanı ile yapılan görüşmedir. Zira Bakan, sorunları bilmezlikten gelerek, genellikle öğüt verir tutumunda olmamış; haksızlıklara karşı somut çözümler arayıcı bir çaba içinde olduğunu belirtmiştir.

8 Ocak 1971 günü Teknik Eleman temsilcileri Köy İşleri Bakanı Turhan Kapanlı ve Bayındırlık Bakanı Turgut Gülez ile de görüşmüşlerdir.

Köy İşleri Bakanı, kendi Bakanlığında itibaklarla ilgili bir sorun olmadığını söylemiş, "Memurların böyle bir harekette bulunması yasaktır" diyerek "toplu olarak düşünce açıklama" Anayasal özgürlüğünü hiçe saymıştır. "İstekleriniz zaten sizin hakkınız," diyerek, yapıcı, çözüm getirici olmaktan tamamen uzak bir cümleyle sözlerini bağlayan Bakan, "Kovuşturma olursa ne yaparsınız?" sorusunu da sorarak görüşmeyi esas amacından uzaklaştırma çabasını pekiştirmiştir.

Bayındırlık Bakanı, her şeyin düzeleceğini, kanunların uygulanmasının ergeç olacağını, Mühendislerin isteklerini yerine getirdiklerini söylemiş, Teknikerler Sendikası Temsilcisinin de bulunduğu heyete, - Bu temsilcinin heyette olduğunu bilmediğinden - tekniklerin haksız isteklerde bulunduğunu ve yetersiz, yeteneksiz kişiler olduklarını sert kelimelerle ifade etmiştir. Bu konuşmayı, Teknikerler Sendikası temsilcisi, tekniker kitlesinin yeteneksiz olmadığını, böyle bir durum söz konusu ise, bundan bozuk eğitim ve çalışma düzenini sürdürenlerin sorumlu olduğunu belirterek karşılık vermiştir.

BASBAKANLA GÖRÜŞME

Sürekli ve yoğun bir "randevu" savaşından sonra, 9 Ocak 1971 Cumartesi akşamı, Başbakan Süleyman Demirel, 28 Aralık Forumu temsilcileriyle görüşmeyi kabul etmiştir.

Bu görüşme, hem daha önce temas edilen Bakanların, hem de İMO'da 5 Ocak'da yapılan toplantıya katılmış parlamenter üyelerin aracılığı ile ancak sağlanabilmiştir. Ayrıca, büyük ölçüde teknik eleman çalıştıran bazı merkezî kuruluşlar yöneticilerinin böyle bir

görüşme yapılabilmesi amacıyla, alttan gelen baskıyı "yukarı" ya iletmelerinin de bu buluşmanın gerçekleşmesinde rolü olduğu kabul edilmelidir.

Fakat aynı haftabaşında, konuyla ilgili bir başka ilginç olay cereyan etmiştir. 28 Aralık forumuna ve forumun aldığı "boş oturma direnişi" ile öteki kararlara katılmayan Makina Mühendisleri Odası'nın başı çekmesi ve çağırısı sonucu, Başbakan birkaç meslek kuruluşu ile, 6 Ocak günü, bir görüşme yapmıştır. Bu kuruluşlar dört Odadan oluşuyordu. Biri, Kimya Mühendisleri Odası, zaten son Forum'a katılmıştı, boykotu benimsemişti ve sürdürüyordu. Ötekiler ise, Makina Mühendisleri Odası'nı söz dışı bırakırsak, Orman ve Gemi Mühendisleri Odası idi.

Başbakan sadece iki günlük bir ara içinde, Teknik Eleman temsilcilerini, iki ayrı topluluk olarak görmek ve kabul etmekle, bilinçli bir şekilde Teknik Orduya karşı bölücü bir tutuma sahip olduğunu belgeliştir.

Başbakan ile yapılan görüşmeye, 28 Aralık forum Başkanı Sedat Özkol, İnşaat Müh. Odasından Başkan Vekili Uğur Kökden ile Güney Özcebe, Ziraat Müh. Odası Başkanı Ali Bayazıt ile Türkiye Teknikerler Sendikası temsilcisi katılmışlardır. Ayrıca, görüşmede, Başbakan'dan başka, onun isteği ve ısrarı ile, iki milletvekili daha bulunmuştur.

Forum Başkanının Hükümet Başkanına teknik eleman mücadelesinin genel çizgisi, içinde bulunulan direniş ve son günlerde yatırımcı Bakanlarla yapılan temaslara kısa bir bilânçosunu anlatmasıyla görüşmelere başlanmıştır. Başbakan, konudan çok kısır çekişmelere uygun düşen ayrıntılar alanına konuşmayı çekmeye çalışmıştır.

Emeğini ortaya koyanla işveren - bu ister patron olsun, isterse patronların hizmetinde ya da onlarla işbirliği halindeki bir iktidar olsun - arasında sosyal bir mukavelenin varlığınlan habersiz görünerek, "teknik eleman nasıl boş oturabilir?" demiş, şaşırdığını, ifade etmiştir.

Boykotun doğurduğu zararın bu millete karşı yapıldığını söyleyerek, böyle bir sonuçtan dolayı hükümetin sorumluluğunu kabul etmek istememiştir. Oysa, teknik elemanın mücadelesi dünden bugüne sürdürülen bir direniş değil, sekiz aydır gelişen yaygınlaşan ve etkinlik kazanan bir mücadeledir. Gerçekten Personel Kanunu ile ilgili ilk telgraf, Başbakana Mayıs ayında çekilmişti. Mayıs'tan Ocağa bütün bu dönemi forumlar, boykotlar, basın toplantıları, gazete makaleleri, yeni forumlar ve yeni boykotlar, yöneticilerle yapılan görüşmeler, intibaklar tebliği, yeni görüşmeler kaplamasına rağmen hükümet, teknik eleman sorununa bir türlü eğilmemiş, asla gereken ilgiyi göstermemiştir.

Kaldı ki, boykottan doğan iki boyutlu sorumluluğu bir yana bıraksak bile, ekonomideki talan düzeninin ve plansızlık uygulamasının halkımıza ne kadar pahalıya mal olduğunu borçlu olarak doğan sıfır yaşındaki çocuklar bile biliyor. Elbette, bir başbakanın bunları bilmediği düşünülemez.

Boykotun suç sayılacağı, toplantının gözde konusu ve Başbakan'ın bellibaşlı temi olarak uzun dakikaları aldı. Yürütme Organının başı, bir yargı organının yetki ve edasıyla, "boykot suçtur!" diyerek açık korkutmaya, hiç olmazsa manevi baskıya girişmiştir. Bu teze, Odamız, boykotun "toplular düşünce açıklaması" demek olduğu cevabını vermiştir ve bu şekilde bir yorum üstünde, ülkemizin 70 Anayasa uzmanı ve hukuk bilgininin anlaştığı ifade edilmiştir.

Gerçekten girişilen son boş oturma boykotunun, teknik elemanın, şimdiye dek, bütün uyarma, bilgi verme, ve temas etme yollarını denedikten sonra, başvurduğu sonuncu aşamada bir protesto eylemi olarak düşünülmesi gerekmektedir ve böyledir. Üstelik teknik elemanın eylemi, "devletin devlet olarak fonksiyonunun durması" na yol açacak nicelikte ve nitelikte değildir.

Sayın Başbakan, Danıştay kararlarını bile uygulamayan bu iktidarın temsilcisi kimliği ile bıkımsızın hukukun dışına çıkılamayacağı ve kanunlar karşısında saygı anlayışının gerektiği üstünde ısrarla durmuştur.

Odamız yöneticileri, buna karşılık hükümetin bir kanun çıkardığını (Personel Kanunu), fakat daha sonra kanunla gelişen onun daha gerisinde bir "intibaklar genelgesi" yayınladığını; oysa kanunlar karşısında saygı anlayışının genel ve "tek" olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Görüşmenin sonucunda, Başbakan teknik elemanın durumunu kesin bir şekilde açıklığa kavuşturacak bir açıklama yapılması isteğini kabul etmiştir. Ancak, böyle bir davranışın, teknik elemanın giriştiği eylemin baskısıyla yapıldığı anlamına geleceğini çünkü, bu durumda, bizzat devlet otoritesinin zayıflayacağını da sözlerine eklemekten geri kalmamıştır.

Ayrıca, konuşmaya gereksiz ve nezaket kuralları dışında katılan ve teknik elemanın eylemini kanun dışı bulan milletvekillerine de gerekli cevap verilmiştir. T. B. M. M.'de Personel Kanununun teknik elemanla ilgili bölümünün görüşülmesi sırasında sadece 50-60 milletvekilinin bulunduğu, ve teknik eleman parlâmenterlerin bir kısmının görevle seçilen bölgelerine yollandığı, dolayısıyla, bugün ulaşılan olumsuz sonuçtan T. B. M. M. üyelerinin de sorumlu olduğu açıkça söylenmiştir.

Görüşme gereksiz uzamalarla bir saatten fazla sürmüştür.

YAN ÖDEMELER TASARISI

Kısa vadede, Personel Kanunu kapsamı içinde kalındığı sürece, kanunun eksik ve saat kat uygulamalarının düzeltilmesini öngören 25 maddelik muhtıranın yan ödemelerle ilgili maddesi Teknik Eleman kuruluşlarınca bir çözüme bağlanmıştır. Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, ve diğer Yatırımcı Bakanlıklara (Özellikle Sanayi Bakanlığına) iletilen yan ödemelerle ilgili görüşler, özellikle, Odamız Yönetim Kurulu Üyesi Güney Özcebe'nin kaleme aldığı taslak benimsenerek, "açıklama" da imzaları bulunan bütün kuruluşlarca tam bir birlik ve dayanışma havası içinde sürekli toplantılar sonucunda kabul edilmiştir. Bu tasarıda hakim olan düşünce, Türkiyede teknik eleman potansiyelini teknik ve bilim en uygun bir biçimde kullanılmasını sağlamak olmuş, idari hiyerarşi, sübjektif değerlendirmeler ve teknik meslekler arasında yaratılmak, istenen sun'i çelişkilerden tamamen uzak kalma başarılmıştır.

İŞ GÜÇLÜĞÜ, İŞ RİSKİ VE TEMİNİNDEKİ GÜÇLÜK ZAMLARI KONUSUNDA TEKNİK ELEMAN KURULUŞLARININ GÖRÜŞLERİ

Kalkınma plânımızda öngörülen yatırımların gerçekleştirilmesi ve üretimin artırılması için gerekli teknik hizmetlerin çeşitli meslek, dal ve kademelerindeki teknik eleman eksikliği devlet yayınları ile belgelenmiştir.

Temel yatırım ve üretimin hemen hemen tümünün kamu sektöründe gerçekleştirildiği ve bunun yükünün kamu teknik elemanları tarafından taşındığı gerçeği ortada iken 657 ve 1327 sayılı Devlet Personel Kanunları ile teknik elemanların daha zor Sosyal ve Ekonomik şartlar içine itilmeleri ülkemizin kalkınması yönünden endişe vericidir.

Devlet Personel Kanunu ile aynı derecedeki kamu personeline verilen ücretlerde meydana gelen ortalama artış oranının % 133,5 olmasına karşılık teknik personel ücretlerinde azalma olmuştur.

Bu gerçekler karşısında, gereken nitelik ve sayıda teknik elemanın kamu kesiminde hizmet yapmasını sağlamak ve bu personeli gerektiği yerde çalıştırabilmek için Personel Kanununda, teminindeki güçlük, iş güçlüğü ve iş riski zamları öngörülmüştür. Kanunun İtibaklar konusunda doğurduğu anormalliklerin düzeltilmesi için yapılacak yasama çalışmaları yanında yukarıda adı geçen zamların, aşağıda açıklanan esaslar dahilinde teknik personele uygulanmasını yurt gerçekleri ve çıkarları bakımından zorunlu görmekteyiz.

1 — Teminindeki güçlük zammı araştırma, plânlama ve projelendirme gibi yatırım öncesi; inşaat, montaj, tesis ve bu işlerin kontrolü gibi uygulama; üretim ve işletme ile ilgili teknik hizmet meslek ve katlarına verilmelidir. Ancak böylece teknik hizmetlerin her dal ve kademesi için gerekli elemanın sağlanması olanaklıdır.

Yetişmiş ve üstün verimlilik çağındaki dinamik teknik personel için verilecek zammın mutlak değer olarak daha yüksek olması zorunludur.

Tecrübe sağlanması bakımından, başlangıç derecelerindeki teknik personelin uygulama, üretim ve işletme alanların da daha fazla teşvik edilmeleri gereklidir.

2 — İş gücüğü zammı için işin sorumluluk yüklemesi ile, işin yapılmasında normal iş koşulları dışında bazı zorluklar yaratan koşulların bulunması öngörülmüştür.

Güçlük yaratıcı koşulların her derecedeki personel için objektif olarak eşit olacağı kabulü ile, iş gücüğü zammı bütün dereceler için eşit olmalıdır. Bu zam iş koşulları devam ettiği sürece verilmelidir.

3 — İş riski zammı teknik personelin hayat ve sağlık bakımından bir risk ile karşı karşıya bulunması halinde verilecektir. İş ve iş yeri koşullarına göre farklı derecelerdeki riskler için tesbit edilen risk zammı her derece için eşit olarak uygulanmalıdır.

Teksen Teknik Personel Sendikası
Elektrik Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası

Kimya Mühendisleri Odası
Ziraat Mühendisleri Odası
Türkiye Teknikerler Sendikası
T. Tek. Öğretmenleri Sendikası

**657 SAYILI DEVLET PERSONEL KANUNU EK MADDESİ İLE İLGİLİ
TEKNİK PERSONEL İÇİN TEMİNİNDEKİ GÜÇLÜK, İŞ GÜÇLÜĞÜ VE
İŞ RİSKİ ZAMLARI YÖNETMELİĞİ TASARISI**

1 — 657 ve 1327 sayılı kanunlara göre personel istihdam eden yatırımcı, üretimci ve işletmeciler kuruluşlarda çalışan teknik personele aşağıdaki zamlar verilir.

2 — Temnindeki Güçlük Zammı

Araştırma, etüd, plânlama ve projelendirme işlerinde fiilen çalışan teknik personele,

Derece	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Gösterge puanı	50	75	200	250	275	300	300	275	250	200	150	100

İnşaat, montaj, tesis işleri ile bu işlerin teknik kontrolunda fiilen çalışan teknik personele :

Derece	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Gösterge puanı	100	125	250	275	275	275	275	250	225	175	125	50

Fiilen üretim işlerinde çalışan teknik personele :

Derece	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Gösterge puanı	100	125	250	275	275	275	275	250	250	200	150	100

Fiilen hizmet işletmelerinde, bakım ve onarım işlerinde çalışan teknik personele :

Derece	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Gösterge puanı	100	125	150	175	200	200	175	175	175	125	75	25

İntibak ettiği derecede gösterilen gösterge puanı karşılığı temnindeki güçlük zammı devamlı olarak verilir.

3 — İş Güçlüğü Zammı

- İşin, yatırım öncesi, uygulama, üretim veya işletme aşamalarında teknik karar mesuliyeti veya mali mesuliyet gerektirmesi halinde : 150
- İşin, maddi, kazai ve özel sorumluluk yüklemesi halinde : 100
- İşin, açık arazide yapılması halinde : 100
- İşin seyyar ve hareketli olması halinde : 50
- İşin normal ve belirli zamanlar dışında çalışma gerektirmesi halinde : 50
- İşin, vardiyeli çalışma gerektirmesi halinde : 50 gösterge puanı olmak üzere her derece için eşit iş şartlarına uyan en yüksek iş gücüğü zammı, temnindeki güçlük zammına ek olarak ve iş şartları devam ettiği sürece verilir.

4 — İş Riski Zammı

- İşin asit, zehirli gaz ve madde, patlayıcı madde radyo aktivite gibi tehlikeli unsurlar ile devamlı temas gerektirmesi halinde : 200
 - İşin yeraltında çalışmayı gerektirmesi halinde : 200
 - İşyerinde kaza ihtimalinin bulunması halinde : 150
 - İşin herhangi bir organda bozulmaya sebep olacak bir aletli devamlı kullanmayı gerektirmesi halinde : 150
 - İşin anormal iklim şartlarında çalışmayı gerektirmesi halinde :100
 - İşin, nüfusu 5000 den az olan meskûn bir yerde oturmayı gerektirmesi halinde : 50 gösterge puanı olmak üzere, personelin iş şartlarına uyan en yüksek puan risk zammı, teminindeki güçlük zammına varsa iş güçlüğü zamanına risk şartları devam ettiği sürece ek olarak verilir.
- 5 — Teminindeki güçlük, iş güçlüğü ve iş riski zamları için tesbit edilen gösterge puanları karşılığı tutarı hesaplanmak üzere, her yıl bütçe kanunları ile tesbit edilen katsayı ile çarpılacak rakamlardır.
- 6 — Bu yönetmelikte gösterilen gösterge puanları ve tarif edilen hizmet şartları ve nitelikleri Yatırımcı Bakanlıklararası kurulacak bir Kurulca takdir ve tesbit edilir.
- 7 — Bu Yönetmelik 1.12.1970 tarihinde yürürlüğe girer.

Yan ödemelerle ilgili görüşlerimizin bildirildiği tarihte, 4-18 Ocak "İş başında boş oturma" direnişi devam ediyordu. 16 Ocak Cumartesi gününe, yani direnişin birinci bölümünün bittiği güne kadar, Başbakan, Maliye Bakanı, Yatırımcı Bakanlar grubunun herhangi birinden "kesin teminat" olarak nitelendirilebilecek bir demaç gelmediğinden, 18-19 Ocak günlerinde üretimi durdurmaya yönelik Kesin Boykot yapılacağı tüm teknik elemanlara duyurulmuştur.

TÜM TEKNİK ELEMANLARA DUYURU

28 Aralık 1970 TARİHLİ TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLARI GENEL FORUMU KARARLARI GEREĞİNCE : BAŞBAKAN, MALİYE BAKANI VE YATIRIMCI BAKANLARA TANINAN SÜRE SONA ERMİŞTİR. Maliye Bakanı tarafından Parlamantoda belirtildiği gibi, yan ödemelerle ilgili yönetmelik 15 Ocak 1971 tarihinde hazırlanmış olacaktı. Teknik eleman direnişini etkisiz kılmak amacıyla ileri sürülen bu söz yerine getirilmemiştir. AYRICA, TEKNİK ELEMAN SORUNLARINA ÇÖZÜM GETİRMEK ÜZERE KAMU OYUNDA KESİN TEMİNAT VERECEĞİNİ BELİRTEN BAŞBAKAN DA ŞU ANA KADAR BU TEMİNATI VERMEKTEN KAÇINMIŞTIR.

BU ANDAN İTİBAREN, BAŞBAKAN, MALİYE BAKANI VE YATIRIMCI BAKANLAR TARAFINDAN YAPILACAK HERHANGİ BİR AÇIKLAMA VE VERİLECEK HERHANGİ BİR TEMİNAT TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLARI İÇİN KESİNLİKLE GEÇERSİZDİR. Son anda yapılacak bu nitelikteki açıklamaların tek amacı dayanışmamızı bozmak, direnişimizi kırmak, teknik orduyu bölmektir. Sosyal, ekonomik ve demokratik haklarımız için sonuna kadar mücadeleye kesinlikle kararlı olduğumuzu göstermeliyiz.

BU NEDENLERLE : BAŞBAKAN, MALİYE BAKANI VE YATIRIMCI BAKANLAR TARAFINDAN YAPILACAK AÇIKLAMALAR NE OLURSA OLSUN, 28 ARALIK 1970 TARİHLİ TÜRKİYE TEKNİK ELEMANLARI GENEL FORUMU KARARLARI GEREĞİNCE, TÜM TEKNİK ELEMANLAR, 18 ve 19 OCAK GÜNLERİNDE İŞE GİTMEK SURETİ İLE BOYKOTA GİDECEKLERDİR.

Teknik Personel Sendikası (TEKSEN)

Türkiye Teknikerleri Sendikası

Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası (TÜTÖS)

Elektrik Mühendisleri Odası

İnşaat Mühendisleri Odası

Kimya Mühendisleri Odası

Mimarlar Odası

Ziraat Mühendisleri Odası

Kamu Jeologları Sendikası

Türkiye Jeofizikçiler Birliği

18 - 19 OCAK AKTİF BOYKOTUNUN ERTELENMESİ

17 Ocak 1971 Pazar günü, saat 13.00 de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Nihat Menteşe, teknik personele yan ödeme yapılmasını öngören tasarının hazırlandığını bildiren ve Türkiye radyolarından ilân edilen bir demec vermiştir.

"Devlet Personeli Kanununda 1327 sayılı kanunla yapılan değişiklik üzerine, teknik personelimizin ve mühendislerimizin bazı şikâyetlerde bulundukları ve bu şikâyetlerinde halen devam ettiğini bilmekteyiz. Doğan aksaklıkların giderilmesi için, konu ile yakından ilgilenilmektedir. Bu bakımdan teknik personele yan ödemeler yapılmasını öngören, iç üçlüğü, iş riski ve teminindeki güçlük zamları hakkındaki tasarı, Maliye Bakanlığınca hazırlattırılarak, Başbakanlığa takdim ettirilmiştir.

1970 mali yılı bütçe kanuna ek bir kanun tasarısı şeklinde hazırlanan tasarı, teknik personel istihdam eden Bakanlıklara gönderilmiştir. Üç gün önce Bakanlığımıza da gönderilen tasarı, müsteşarla, Genel Müdürlerimize ve diğer ilgililerimize inceletirilmiştir ve bu konudaki görüşümüz bir metin haline getirilmiştir.

Teknik Personele yan ödeme yapılması hakkındaki tasarı hazırlanmış, yeni bir aksaklığa yer verilmemesi için de tetkike verilmiştir. Bu tetkikat neticesinde tekrar Başbakanlığa sunulacak olan tasarı, pek kısa zamanda kanunlaşacak ve şikâyetler giderilecektir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının bu açıklaması üzerine, 17 Ocak tarihli Gazete duyurusunda imzası bulunan bütün kuruluşların yöneticileri toplanmışlar ve verilen demecin 2 günlük "kesin boykot" u ertelemek için yeterli olup, olmadığını tartışmışlardır.

Toplantının sonunda, söz konusu kanun tasarısının incelenerek, teknik elemanların sorunlarına çözüm getirip getirmediğinin belirleneceği tarihe kadar sürmek şartıyla, 18 - 19 Ocak 1971 boykotunun ertelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

Bu kanun tasarısının teknik elemanların görüşlerine uygun olup olmadığı saptandığında, yeniden ve bütün güçleriyle teknik Ordunun eyleme çağırılması da ayrıca kararlaştırılmıştır.

Alınan kararlar 17 Ocak günü Türkiye Radyoları ve Basına duyurulmuş böylece Tüm Teknik elemanların haberdar edilmesi sağlanmıştır.

Alınan bu son kararların nedenlerini ve oluşum biçimini açıklamak, 17 Ocak günü gazetelerde çıkan ilânlarla çeşitlik gibi görünen yayını aydınlığa kavuşturmak ve iktidarın, son anda verilen demec ile Teknik Eleman kütlesi içinde bölücülük yapma niyetini su yüzüne çıkarmak için Tüm Teknik elemanlara bir "Duyuru" gönderilmiştir.

TÜM TEKNİK ELEMANLARA DUYURU

28 Aralık Türkiye Teknik Eleman Genel Forumu kararları gereğince, biz kamu kesiminde çalışan 35.000 mühendis, mimar, jeolog, faofizikçi, tekniker ve teknisyen iki hafta süreli "İş başında boş oturma" direnişine girmiş bulunuyorduk. İstifhakların imzalanmadığı, keşif, proje ve kontrol hizmetlerinin yavaşlatıldığı bu süre, yetkililere özellikle intibaklar ve yan ödemeler konusundaki sorunlara çözüm getirme fırsatını son bir kere daha tanıdığımız süreydi. İş başında boş oturma direnişimiz yurt çapında büyük bir başarıyla uygulanmış ve şantiyelerde, fabrikalarda, bürolarda teknik hizmetlerin tümü bilinçli bir şekilde ve gerçek bir dayanışmayla yavaşlatılmıştı. Bu direniş 16 Ocak 1971 tarihinde sona ermiş ve 17 Ocak 1971 tarihli Cumhuriyet, Milliyet ve Akşam gazetelerinde 18 ve 19 Ocak tarihlerinde kesin boykota gideceğimiz konusunda ilânlar yayınlanmıştır. Bu ilânlarda Başbakan ve yatırımcı Bakanlara tanınan çözüm getirme ve teminat verme süresinin sona erdiği ve 16 Ocak tarihinden sonra kamu oyunda yetkililer tarafından yapılacak herhangi bir açıklamanın temelde direnişimizi bölmeyi, dayanışmamızı bozmayı amaçlayacağı, dolayısıyla ne pahasına olursa olsun kesin boykota gideceği beyan edilmişti. Bu ilânın gazeteler-

de yayınlanmasından hemen sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Nahit Men-
teşe Türkiye radyolarında şu şekilde açıklama yapmıştır :

"Devlet Personeli Kanununda 1327 sayılı kanunla yapılan değişiklik üzeri-
ne, teknik personelimizin ve mühendislerimizin bazı şikâyetlerde bulundukları
ve bu şikâyetlerin de hâlen devam ettiğini bilmekteyiz. Doğan aksaklıkların gi-
derilmesi için, konu ile yakından ilgilenilmektedir."

"1970 mali yılı bütçe kanununa ek bir kanun tasarısı şeklinde hazırlanan ta-
sarı, teknik personel istihdam eden Bakanlıklara gönderilmiştir. Üç gün önce
Bakanlığımıza da gönderilen tasarı, Müsteşarla Genel Müdürlerimize ve diğer il-
gililerimize inceletirilmiştir ve bu konudaki görüşümüz, bir metin haline getiril-
miştir."

"Teknik Personele yan ödeme yapılması hakkındaki tasarı hazırlanmış, yeni
bir aksaklığa yer verilmemesi için de tetkike verilmiştir. Bu tetkikat netice-
sinde tekrar Başbakanlığa sunulacak olan tasarı, pek kısa zamanda kanunlaşa-
cak ve şikâyetler giderilecektir."

Böyle bir teminatın verilmesinin ülke çapındaki dayanışma ve direnişimi-
zın sonucu olduğu apaçıktır. Direnişimiz hakların verilmediğini fakat alındığını
bir kere daha belgelemiştir.

Yetkililerin son anda yaptıkları açıklama ve verdikleri teminat şu gerçeği
içermektedir :

Karşımızdaki güçler haklarımızı elde edebilmek için sonuna kadar direnme-
ye ve en keskin eylem biçimleriyle mücadele etmeye kararlı olduğumuzu kav-
ramışlardır.

Bu nedenlerle teknik elemanlara bir teminatın verilmesi zorunlu olmakta-
dır. Bu gelişim içerisinde 18 ve 19 Ocak tarihlerinde boykota gidilmiş olsaydı,
karşımızdaki güçler eylemimizi kamu oyuna yanlış şekilde yansıtmak ve teknik
eleman yöneticilerini sorumluluktan yoksun kişiler olarak tanıtmak olanaklarına
sahip olabilecektlerdir. Bu nedenlerle olumlu bir taktik değişimi, bu teminatın
niteliği saptanıncaya kadar, 18 ve 19 Ocak tarihlerindeki boykot ertelenmiştir.
Karşımızdaki güçlerin oyununa gelmemek, eylem potansiyelini yitirmemek,
hareket kırıcılarını ilerde teknik ordu önünde belgeleyebilmek için, durum ob-
jektif olarak yeniden değerlendirilmiş ve taktik değişikliği uygulanmıştır.
Olayların hızla geliştiği ve değiştiği koşullarda gerçek yöneticilere düşen,
pasifizme ve statikliğe düşmeden, cesaretle yeni kararlar oluşturabilmek ve
bu kararları süratle uygulayabilmektir. Bugün bu yapılmıştır. Gelecek ve pra-
tik kararlarımızın doğruluğunu belgeleyecektir.

Yetkililer kamu oyunda kesin teminat vermişlerdir. Etkin eylemlerini or-
teleyen Türkiye teknik ordusu şimdi bu teminatın gerçekleştirilmesini haklı
olarak talep etmektedir. Hazırlanmış ileri sürülen kanun tasarısını inceleye-
cek ve görüşlerimizi yatırımcı bakanlara ulaştıracacağız. Eğer verilen söz yeri-
ne getirilmezse en kısa zamanda yurt çapında boykota gideceğiz. Bu durum-
da üretimin durdurulmasından sorumlu olanlar sözlerini yerine getirmeyenler
olacaktır.

Birleşelim, bir araya gelelim, birbirimize güvenelim, bilinçli bir şekilde
gelişen koşulları değerlendirelim. Haklarımızı elde etme mücadelesinde, ge-
rekirse en etkin şekilde eyleme geçmeğe hazır olalım.

Yaşasın mühendisi, mimarı, Jeoloğu, Jeofizikçisi, teknikeri ve teknisyeni
ile Türkiye Teknik Ordusu.

Teknik Personel Sendikası (TEKSEN)
Türkiye Teknikerleri Sendikası
T. Ü. T. Ö. S.
Elektrik Mühendisleri Odası

İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Kimya Mühendisleri Odası
Ziraat Mühendisleri Odası

22 OCAK "DİLŞAD" TOPLANTISI

18 Ocak tarihini izleyen günlerde Maliye Bakanlığı tarafından hazırlandığı söylenen yan ödemelerle ilgili "Kanun Tasarısı" elde edilmiş ve incelenmiştir. 2 sayfalık bir metin olan bu tasarı, önceden de tahmin ettiğimiz gibi, sorunlarımıza yaklaşmaktan bile uzaktır. Maddeler arasındaki çelişki ve tutarsızlıklar her okuyan kişinin gözüne derhal çarpmaktadır.

Durum böyle olunca, bu "tasarayı" Odamız üyelerine bir an önce açıklamak ve Odamızın hazırlanmasında etkin olarak rol oynadığı yan ödemelerle ilgili Teknik eleman kuruluşlarının "görüşler" ini izah etmek üzere üyelerimizle 22 Ocak günü bir toplantı oluşturulmuştur.

22 Ocak 1971

Sayın Üyemiz,

Personel Kanunu ve Yan Ödemeler konusunu görüşmek ve bilgi vermek üzere aşağıda gösterilen yer ve saatte yapılacak toplantıya onur vermeyi önemle rica ederim.

Saygılarımla

BAŞKAN

Sedat ÖZKOL

Yer : DİLŞAD Düşün Salonu

Mithatpaşa Caddesi No. 40 (Spor Toto Genel Müdürlüğü bittisiği)

Günü : 22.1.1971 Cuma

Saat : 19.00

Toplantıya katılan üyelerimize Başbakan ve Yatırımcı Bakanlarla yapılan görüşmeler özetlenmiş, yan ödemelerle ilgili bilgiler iletilmiştir.

Bu toplantıyı izleyen günlerde, yeniden Sanayi Bakanı ile temasa geçilmiş ve kendisi "Tasarı hiç bir Bakanlıkta iltifat görmedi, Meslek Kuruluşlarının görüşlerini kapsayan metni, tasarı değişikliğinde etkisiz hale getirmeye çalışacağız." demiştir.

Tasarıyı değiştirme çalışmaları halen her Bakanlıkta devam etmektedir. Bütün yatırımcı Bakanlıklara, Başbakan ve Maliye Bakanına, Odamız ve diğer meslek kuruluşlarının imzalarını taşıyan ve bu kuruluşların görüşlerinin alınmasının zorunluluğunu belirten bir yazı da gönderilmiş bulunuyor.

MÜCADELE SÜRECEKTİR

Görüldüğü gibi, Teknik elemanlar, yurt çıkarlarına uygun çalışma olanaklarını sağlayacak statüye henüz kavuşmuş değildir. Bu statüye kavuşuncaya, sosyal ve ekonomik hak ve özgürlüklerini elde edinceye kadar, mücadelelerini sürdüreceklerdir.

Şiarımız şudur :

EYLEM İÇİNDE BİLİNÇLENME!

KESİNTİSİZ MÜCADELE!

**TÜRKİYE'DE İNŞAAT KESİMİNDE
YABANCI UZMANLAR VE FİRMALAR**

Türkiye'de inşaat kesiminin istihdam ve yatırımlar açısından çok önemli bir yer tuttuğu, kalkınma planlarında ön görülen hedeflerin gerçekleştirilmesinin büyük ölçüde inşaat sektöründeki gelişimlere, büyüme hızlarına bağlı olduğu açıkça bilinen gerçekler arasındadır. Bugün ülkemiz toplam yatırımlarının yaklaşık olarak % 70'i inşaat kesiminde yapılmakta olup sadece konut yatırımlarının toplam yatırımlar içindeki payı % 20 mertebesinde. Bu konuda daha iyi bir fikir elde edebilmek için 1950-1967 yılları arasındaki inşaat yatırımları ile toplam yatırımları karşılaştırmamızda şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır:

T a b l o : I

**1950 - 1967 Yılları Arasında İnşaat Yatırımları
(Cari Fiatlarla)**

Yıllar	I Toplam Yatırım Milyon TL.	II İnşaat Yatırımları Milyon TL.	III
			İnşaat Yatırımlarının toplam yatırımlara oranı (%)
1950	1.000	675	67.5
1955	3.006	2.158	70.5
1958	5.042	3.667	73.0
1960	7.779	4.904	63.0
1963	9.514	6.060	64.0
1966	13.168	8.977	68.2
1967	14.077	9.878	70.1

Görüldüğü gibi İnşaat yatırımlarının toplam yatırımlar içindeki payı 1950 yılındaki % 67.5 değerinden 1958 yılındaki % 73.0 değerine yükselmiş, fakat 1960 yılında bu değer % 63.0'a düşmüştür. 1960 yılından sonra giderek büyüyen bu oran 1967 yılında

% 70.1'e yükselmiştir. İnşaat yatırımlarını aynı süre içinde GSMH'ya kıyaslayacak olursak şu değerler elde edilir:

T a b l o : II

**1950 - 1966 Yılları Arasında İnşaat Yatırımlarının
GSMH ile Karşılaştırılması**

Yıllar	İnşaat Yatırımları/GSMH (%)
1950	6.50
1955	10.20
1958	10.97
1960	10.00
1963	9.00
1966	9.00
1966	11.70

Yine görüldüğü gibi inşaat yatırımlarının GSMH'ya oranı % 6.5' den % 11.7'ye yükselmiştir. Bu gelişimlere paralel olarak inşaat kesimindeki istihdam da büyük bir hızla büyümektedir. 1955-1969 yılları arasında inşaat kesimindeki istihdam artışı şu şekilde olmuştur:

T a b l o : III

İnşaat Kesiminde İstihdam Artışı

Yıllar	İstihdam (1.000 Kişi)
1955	200.2
1960	290.1
1963	338.7
1966	414.5
1969	533.0

Bu değerlere göre İnşaat kesimindeki istihdam, 1955-1989 yılları arasında % 167 artmıştır. Oysa aynı yıllar içinde sanayi kesimindeki istihdam artışı % 116, Ticaret kesimindeki istihdam artışı % 65 olmuştur. Bu değerler inşaat kesiminin toplam ekonomimiz içindeki belirgin yerini, belirgin rolünü açıkça ortaya koymaktadırlar. Devlet Planlama Teşkilatının hazırlanmış olduğu II. Beş Yıllık Kalkınma Planında da belirtildiği şekilde 1. Beş Yıllık Kalkınmadaki % 7 lik kalkınma hızına yaklaşılabilesinin temel nedenleri arasında İnşaat kesimindeki gelişimin rolü büyük olmuştur.

Türkiye ekonomisinde inşaat kesiminde bu gelişmeler ortaya çıkarken ülkemizde faaliyet gösteren yabancı müşavir mühendislik firmalarıyla yabancı mühendislerin sayısı da büyük bir hızla artmıştır. Bugün Türkiye'de yabancı müşavir mühendislik firmalarıyla yabancı uzmanların dolaylı ya da dolaysız şekilde ilişki kurmamış olduğu önemli bir inşaat projesi, önemli bir inşaat yatırımı yok gibidir. Bu gerçeği ortaya koyabilmek için ülkemizde önemli bazı inşaat projelerinin hangi yabancı firmalara yaptırıldığını kısaca görelim.

T a b l o : IV

Projeleri Yabancılar Yaptırılan Tesislere Ait Örnekler

Tesisin Adı	Projesini yapan firma	Firmanın milliyeti
Pet - Kim Tesisleri	Foster Wheeler	A. B. D.
Karadeniz Bakır Tes.	McKee	A. B. D.
Gökçekaya Barajı	Ebasco	A. B. D.
Keban Barajı	Ebasco	A. B. D.
Kütahya Azot Sanayii Tesisleri	Coppers	A. B. D.
Ereğli Demir - Çelik Tesisleri	Morrison	A. B. D.
Akdeniz Gübre Tesisleri	Haldor Topsoe	Danimarka
Ankara Elektrik - Gaz - Otobüs İşletmesi Gaz Deposu	Freiderik Kochs	F. Almanya
Yeşilköy Hava Limanı	Phillips Holzman	F. Almanya
Yapı ve Kredi Bankası İzmir Şube Binası	Amy	İsrail
Aslantaş Barajı		
Seydişehir Alüminyum Tesisleri		

Önemli inşaat projelerinin genellikle yabancı firmalara yaptırılmasına paralel olarak ülkemize verilen dış proje kredileriyle ülkemizden çıkan proje hizmet ödemeleri de büyük bir hızla büyümektedirler. Şöyle ki :

T a b l o : V

Ülkemize Giren Proje Kredileri ile Ülkemizden Çıkan Proje Hizmet Bedellerinin Karşılaştırılmaları

Yıllar	Proje Kredileri (Milyon Dolar)	Proje Hizmet Ödemeleri (Milyon Dolar)
1962	26	—
1963	97	—
1964	36	4
1965	57	7
1966	54	6
1969	150	20

1968 yılı 1 Eylül tarihi itibarıyla ülkemize kamu ve özel sektörler kanalıyla toplam olarak 865.262.000 dolarlık dış proje kredisi verilmiş, bunun 386.366.000 doları yani % 44,6'sı kullanılmıştır. Kalan değer 478.896.000 dolardır. Ülkemize dış proje kredileri adı altında giren yabancı krediler yıldan yıla artarken bu artışları proje hizmet ödemelerindeki artış izlemektedir.

Buraya kadar özetlemeye çalıştığımız gerçeklerle birlikte inşaat kesiminin ülkemiz ekonomisi içindeki yerini daha iyi tanımlayabilmek, daha iyi saptaya bilmek, inşaat kesimine egemen emperyalist süreci daha iyi açıklayabilmek için ülkemizin genel durumuna kısaca değinmemiz gereklidir. Diğer bir deyişle Türkiye'nin bugünkü sosyo-ekonomik yapısı ile inşaat kesimi arasındaki ilişkiler belirtilmedikçe inşaat kesimindeki gelişmeleri tek başlarına açıklamak yeterli olmayacaktır.

Türkiye'nin Genel Durumu

Toplumcu bilim adamlarımızın kesinkes saptadıkları şekilde Türkiye emperyalist dünya düzeninin sömürülen ülkeler kutbunun bir halkasını oluşturmaktadır. Emperyalist düzen içindeki A.B.D., F. Almanya, İngiltere, Fransa gibi ileri kapitalist ülkeler toplumsal kalkınmalarını iç sömürü kadar, Asya, Afrika, Latin Amerika'daki iç dinamiği zayıf toplumların sömürülmesine, bir kelime ile emperyalist sömürüye borçludurlar. Dolayısıyla Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki toplumlar gibi Türkiye'nin de geriliğini belirleyen ve sürdüren etkenler iç olmaktan çok dış etkenlerdir. Dış etkenlerin belirlediği iç etkenler sadece dış etkenlerin sömürülen toplum içindeki faaliyetlerini kolaylaştırır ve de gizlerler. Bir kelimeyle gerilik eski ve yeni emperyalist sömürünün doğal ve zorunlu sonucudur. İşte bu nedendenler ki az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler yok, geri bırakılmış ülkeler vardır. Türkiye kesinkes geri bırakılmış bir ülkedir. Ülkemizin geriliğini sömürülen ve ezilen halkımızın tembelliği, bilgisizliği, eğitimsizliği yada disiplinsizliği ile açıklamak bir yerde emperyalist sömürünün bilerek yada bilmeyerek sözcülüğünü yapmak demektir. Toplumsal geriliği geleneksel değer sistemleri, orta sınıfın

mevcut olmayış, batıl inançlar, toplumsal bağların zayıflığı, sermaye eksikliği Tarımsal arazideki geleneksel miras düzeni gibi nedenlerle açıklamağa çalışmak ancak burjuva bilim adamlarının tarihi görevidir. Bu sözde bilim adamlarının belirtmekten kesinlikle kaçındıkları gerçek yukarıda sıralanmış görüntüsel gerçeklerin, toplumsal özelliklerin tümünü içeren, tümünü belirleyen yada doğuran bir gerçektir. Bu gerçek te, bütün geri bırakılmış ülkelerdeki tutucu iç etkenlerin, sosyal ve ekonomik özelliklerin tümünün temel nedeninin emperyalist sömürü olduğu gerçeğidir. Diğer bir deyişle geri bırakılmışlık fosilleşmiş feodal ilişkilerin, sermaye ve müteşebbis eksikliğinin değil kapitalizmin dünya üzerindeki gelişiminin doğal sonucudur. Dünya kapitalist düzeni tarihsel gelişimi içerisinde belirli ülkelerde, yine belirli sınıflar için üstün bir yaşama düzeyi yaratır ve üretim güçlerinin gelişmesine sebep olurken, aynı gelişim diğer bazı ülkelerde üretim kapasitesinin kavruk kalmasını, işbirlikçiler dışındaki tüm sınıf ve tabakaların genellikle büyük ekonomik zorluklar içinde yaşamalarını belirlemiştir. İleri kapitalist ülkelerle geri bırakılmış ülkeler aynı diyalektik gelişimin zorunlu, birbirini tamamlayan, birbirine bağımlı ve çelişik öğeleridirler. Bu temel gerçeklerin ışığı altında Türkiye'yi Birinci Kurtuluş Savaşı sonundan günümüze kadar kısaca incelediğimizde şöyle bir tabloyla karşılaşırız :

1927- 1938 dönemi : Türkiye İktisadi ve siyasi bağımsızlığına büyük ölçüde sahip. Siyasi İktidara egemen olan sınıfların başında Mustafa Kemal'in önderliğindeki ilerici küçük burjuva kesimi bulunuyor.

1938- 1950 dönemi : Türkiye İktisadi ve Siyasi bağımsızlığından taviz vermeye başlıyor. Egemenlik giderek tutucu kesilen asker - silvil aydın küçük burjuva kesiminden işbirlikçi kapitalistlere, büyük toprak sahiplerine geçiyor.

1950- 1960 dönemi : Türkiye İktisadi ve Siyasi bağımsızlığını açıkça peşkeşe başlıyor. Amerikan emperyalizmi Ülkemizde giderek güçlenirken büyük toprak sahipleriyle işbirlikçi kapitalistlerin siyasal iktidardaki egemenliği de pekişiyor. Türkiyenin doğal kaynaklarının işgücü ve pazarlarının emperyalizm tarafından doğrudan doğruya sömürülmesi gerçekleştiriliyor.

1960 - 1961 dönemi : İlerici küçük burjuva kalınlarının kısa süreli ve kısa nefesli bir atılımına tanık oluyoruz. Bu kalınlar siyasal egemenliği birkaç ay içerisinde tutucu bürokratlara teslim ediyorlar. Oysa tutucu bürokratlar İktidara tek başlarına sahip olacak kadar güçlü değiller, dolayısıyla kendilerine büyük toprak sahiplerinden iş birlikçi kapitalistlere kadar üretici olmayan her sınıftan destek arıyorlar. Amerikan emperyalizmi küçük burjuvazinin ve bürokratların tutarsızlığına daha fazla tahammül edemediği için, işbirlikçiler sonunda iktidara tek başlarına sahip oluyorlar.

1961 - sonrası : Kısa bir bocalamadan sonra işbirlikçilerin egemenliği doğrudan doğruya ele geçirilmesi üzerine Ülkemizde Amerikan emperyalizmine ve de emperyalizmin içimizdeki uzantılarına karşı devrimci direnime başlıyor ve gün geçtikçe gelişiyor.

Şimdi geri bırakılmış Türkiye için özetle şunları söyleyebiliriz : Ülkemizdeki egemen sınıflar güçlerini emperyalizmden ve özellikle Amerikan Emperyalizminden almaktadırlar. Bu nedenle dış sömürü ile bütünleşmiş, dış sömürünün uzantısı olarak faaliyet gösteren işbirlikçiler hem kendi hem de efendilerinin çıkarları açısından belirli girişimlerde bulunmak zorundadırlar. Şöyle ki işbirlikçilerin egemenliklerini sürdürebilmeleri için Devlet eliyle sözde müteşebbis yetiştirilmesi, Ülkenin doğal kaynaklarının, emek gücünün belirli bir plâna göre emperyalistlere peşkeş çekilmesi, teknik elemanların, vasıflı emekçilerin ya Ülke dışına çıkmak yada dış sömürüye uzaklık ötmeleri için gerekli olanakların sağlanması, üretici tabaka ve sınıflardan gasbedilen değerlerin tefecilere, büyük toprak sahiplerine yine belirli bir plâna göre dağıtılmaları gereklidir.

İnşaat kesimindeki gelişimleri, yabancı firmalarla yabancı uzmanların durumunu ancak bu genel çerçevenin ışığı altında doğru bir şekilde inceleyebilir ve de açıklayabiliriz.

Dış Proje Kredileri ve Türkiye Teknik Gücünün Geri Bırakılması

Birinci bağımsızlık savaşımızın başarı ile sonuçlanmasından sonra başlangıçta Ülkemizin özel teşebbüs, özel sermaye birikimi yoluyla kalkınabileceği görüşü savunulmuşsa da, asırlardır sömürülerek geri bırakılmış olan Türkiye'de ileri kapitalist ülkelerdeki gibi dinamik bir millî burjuva sınıfının bulunmadığı, Türkiye burjuvasının büyük şehirlerdeki kompador nitelikli asalak bir burjuva tabakasıyla bu burjuva kesimi karşısında çok güçsüz kalan bir Anadolu burjuvasından, bir yerli burjuva sınıfından oluştuğu kısa zamanda anlaşılmıştır. Böylelikle Ülkede temel yatırımların, temel kalkınma projelerinin devlet eliyle yapılması görüşü giderek güç kazanmıştır. Bununla beraber bu görüşün temelinde de, Türkiye'de mevcut olmayan millî burjuva sınıfını yaratmak, geliştirmek özlemi de yer almaktaydı. Böylelikle Türkiye koşulları içinde Devlet kapitalizmi denilen bir sistem denenmeğe başlanmış ve kamu kesiminin Ülke ekonomisi içindeki yeri büyük bir hızla gelişmiştir. Bu görüşe uygun olarak Türk Mühendisliğinin, Türk teknik gücünün bağımsız gelişimi de bir ölçüde desteklenmiştir. 1950 yılından sonra Ülkemizde dışa bağımlı kapitalist gelişme hızı kazanınca, bu gelişmenin zorunlu sonucu olarak Türkiye'deki Karayollarının, Enerji Üretim ve dağıtım tesislerinin özellikle barajların, sulama tesislerinin bir kelimeyle dışa bağımlı bir enfra - yapı inşaatı da büyük hızla gelişmiş özellikle Amerikan modellerine göre kurulmuş Karayolları ve Devlet Su İşlerinin çok kısa bir süre içinde dev kuruluşlar haline geldiği görülmüştür. Yine dışa bağımlı kapitalist gelişmenin gereği olarak

İnşa olunan tesislerin yapımında da genellikle İleri kapitalist ülkelerin vermiş oldukları krediler kullanılmıştır. Böylelikle İleri kapitalist ülkeler, özellikle Amerika Türkiye'nin gelişme biçimini ve yönünü belirlerlerken, diğer yandan hem bu gelişimin biçimi hemde bu biçimi gerçekleştirmek için kullanılan dış krediler aracılığıyla Türkiye'nin dışa bağımlılığını daha da pekiştirmişlerdir. Böylelikle Ülkemizde inşaat kesimindeki Devlet kuruluşlarının sahip oldukları teknik eleman sayısı da büyük bir hızla artarken dışa bağımlılık gerçeği bir kenara itilmiş ve unutturulmak istenmiştir. Bununla beraber Türk Mühendisleri, Türk Tekniker ve Teknisyenleri temelde Devlet tarafından yönettiren, Devlet tarafından sınırlı'da olsa denetlenen bu büyük inşaat yatırımları sayesinde belirli bir gelişim olanağına da sahip olmuşlardır. Böylelikle Türkiye'de belirli inşaat mühendisliği dallarında uzmanlaşmış teknik elemanların sayısının da arttığı görülmüştür. Bu süreç içerisinde Devlet mekanizması yoluyla kendi ekonomik egemenliklerini de güçlendiren işbirlikçi sınıf ve tabakalar artık değeri doğrudan doğruya oluşturabilecek bir güce sahip olduklarına inandıkları andan itibaren açık bir özel sektöre savunmasına geçmiş ve devletin pek çok alanda çok verimsiz, çok pasif bir şekilde çalışmakta olduğunu İleri sınıflar, diğer bir deyişle yozlaşmış, Devlet kapitalizminin olumsuz yönlerine, olumsuz özelliklerine dikkati çekerek özel sektörün genellikle devletten daha verimli, daha ekonomik, daha dinamik olduğu görüşünü savunmuşlardır. Böylelikle Türkiye'de halka dönük toplumsal bir devlet yapısının gerçekleştirememiş oluşu işbirlikçilerin işine yaramıştır. Egemen işbirlikçi sınıfları bu politika değişikliğine iten nedenleri şu şekilde özetleyebiliriz: Ülkemize giren dış krediler arttıkça temel inşaat yatırımlarını da bu kredilerin belirlediği koşullar altında yapmak zorunluluğu ortaya çıkmıştır. İleri kapitalist ülkeler Türkiye'de kendileriyle bir işbirliği oluşturacak fakat kendilerine göre güç bakımından mutlaka sınırlı kalacak bir özel kesimin gelişiminden yadnırlar.

Bundan başka Ülkemizdeki egemen işbirlikçi sınıf ve tabakalar İleri kapitalist ülkelerin sanayi devrimlerini gerçekleştirmiş burjuva sınıflarının dinamik özelliklerinin tümünden yoksun, lüks tüketimine dönük asafak sınıflar olduklarından Ülkemizin öz kaynaklarıyla gerekli ve yeterli tasarruf oluşturmaları ve de yatırımlara dönüştürmeleri olanağı yoktur. Bu bakımdan yabancı sermaye yatırımlarına ve dış kredilere kesinlikle muhtaçtırlar.

Sömürülen sınıf ve tabakaların ürettiği değerlerle eğitimleri ve mesleki gelişimleri sağlanmış olan teknik elemanların plânlı bir şekilde kamu kesiminden işbirlikçi özel kesime kaydırmaları halinde, işbirlikçi özel kesiminin emperyalist sömürüye araçlık edebilme yeteneği'de geliştirilmiş olacaktır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında bu görüş şu şekilde dile getirilmektedir: "Yatırım Programlarının gerçekleştirilmesi için Kamu Kuruluşları özel sektörün teknik gücünden geniş ölçüde faydalanacaktır. Mütteahhitlik mesleğinin gelişebilmesi ve müesseseleşmesi ve özel sektör kuruluşlarının kendilerine

yönelen fonksiyonları gerektiği şekilde yürütebilmeleri için teşkilâtlanmaları ve yeterli teçhizatla donatılmaları teşvik edilecektir.

Bu arada, Müşavir Mühendislik, Mimarlık Firmalarının genişlemesi ve kendilerine verilecek işleri teknolojisine göre yapabilmesi için gereken tedbirler düşünülecek, gerekirse ihale usullerinde ve diğer muamelelerde değişiklik yapılacaktır.

Rasyonel olarak çalışmayan devlet elindeki inşaat şirketleri tasfiye edilecek, yeni devlet inşaat şirketleri kurulmayacaktır."

1970 yılı Kalkınma Programında ise şu ifadeye rastlıyoruz: "Kamu kesiminde inşaatçı kuruluşların makine, teçhizat ve iş gücünde gereksiz büyüme-ler devam etmektedir.

Kamu Kuruluşları ellerindeki inşaat makinası parkı fazlasını özel sektöre devretme veya kiraya verme yoluna gideceklerdir."

Teknik gücün yozlaştırılma ve geri bırakılma sürecini somutlayabilmek için şimdi dış proje kredilerinin durumunu kısaca inceleyelim: Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilâtı bakımından yayınlanan "Dış Proje Kredileri" adlı eserde şöyle denilmektedir: "Doğrudan doğruya sermaye terakümü sayılabilecek mahiyette olan hususi yabancı sermaye yatırımları, istimlak veya borcun ödenmemesi korkusu, dış ticaret tahditleri ve Hükümetlerin kârların transferleri konusunda koyacağı diğer takyitler, mükerrer vergileme, yabancı yatırımların muvaffak olmasına mani teşkil edecek vasıflı işgücü yokluğu, temel amme hizmet ve tesislerinin mevcut olmaması, enflasyon gibi sebeplerden dolayı az gelişmiş memleketlere yeter derecede gitmemektedir. Buna karşılık son yıllarda hem iki taraflı hemde çok taraflı amme kredi sahasında gözle görülür bir gelişme ve faaliyet göze çarpmaktadır. Bu gibi memleketlere Amerika Birleşik Devletleri Yardımı çoğunlukla Milletlerarası Kalkınma Teşkilâtı (A.I.D.) ve İthalat - İhracat Bankası (Eximbank) kanalıyla yapılmaktadır. Çok taraflı hibe ve krediler sahasında ise bugün az gelişmiş memleketlere sermaye temini için kurulmuş Milletlerarası mahiyette müesseseler mevcuttur. Bunların arasında Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankası, Dünya Bankası, Dünya Bankasına bağlı Milletlerarası finansman Kurumu, Milletlerarası Kalkınma Birliği, Ortak Pazara bağlı olarak kurulan Avrupa Yatırımları Bankası, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı zikredilebilir."

Biz bu Kuruluşlardan Milletlerarası Kalkınma Teşkilâtı (A.I.D.) ile İthalat - İhracat Bankası (Eximbank) nın hangi koşullarda proje kredileri verdiklerini inceleyeceğiz: 1961 yılında A.B.D. Dışişleri Bakanlığının bir bölümü olarak faaliyete geçen A.I.D. den bir proje uygulaması için gerekli dış finansman ihtiyacının karşılanmasında şu esaslara uyulması zorunludur:

1) Proje Maliye Bakanlığı kanalıyla A.I.D. Teşkilâtına intikal ettirilir.

2) Gerekli incelemelerde bulunan yetkili bir A.I.D. mensubu tarafından hazırlanan rapor A.I.D. de bir komiteye tevdi edilir, Komite kararından son-

ra ödünç verilmesine dair alınan yetki A.I.D. tarafından Maliye Bakanlığına duyurulur.

3) A.I.D. tarafından sağlanan kredi vasıtasıyla temin edilecek malların yine A.I.D. tarafından tasvip olunan projeye uygunluğunu tevsik etmek ve ihaleyi alacak firmaların seçimi için yapılan çalışmaları A.I.D. adına izlemek amacıyla özellikle büyük projeler için verilen kredilerden A.I.D. Teşkilatı kendilerince mütaber bir müşavir mühendis veya mühendisler grubunun istihdamını şart kılmaktadır. Krediyi alan teşekkülle bu grup arasındaki mukaveleye göre müşavir mühendisler teşekküle kredinin kullanılması ile ilgili konularda direktif verebilirler. Duruma göre şartnamelerin ihzarı esnasında veya ödemedi evvel her konuda müşavir mühendislerin sertifikası A.I.D. için lüzumlu bir belge olarak kabul edilir.

4) A.I.D. fonlarından finanse edilen malların kaynağı 1962 yılına kadar sosyalist ülkeler hariç bütün memleketler olabılırken, şimdi sadece Amerika ve bazı Asya ve Afrika ülkeleri olmuştur.

Ayrıca A.I.D. fonlarından finanse edilen malların Gross tonajının en az % 50 sinin Amerikan bayraklı gemilerle taşınması şarttır. Bundan başka malların hiçbir kısmı sosyalist ülkelere ait veya Amerika tarafından yayınlanan makbul olmayan gemiler listesine kayıtlı bir gemi ile taşınmaz.

5) A.I.D. tarafından projenin gelişmesi ve kredinin kullanılması esas itibarıyla üç ayda bir hazırlanan ve detaylı bilgileri kapsayan devre raporları ile izlenmektedir.

A.I.D. raporlardan başka istediği zamanda kredinin kullanılması ile ilgili bir doküman üzerinde inceleme yapabildiği gibi projenin yürürlüğe konduğu mevkiide de istediği araştırmayı yapabilir. Kredi anlaşmasında şart koşulan hususlara uyulmadığı takdirde ödenen paraların tümünü geri almaya A.I.D. yetkilidir.

Amerika Birleşik Devletlerinden Türkiye'ye yardım Konsorsiyumu aracı ile elde edilen proje kredilerinde ise şu esaslar yürürlüktedir:

1 — A. B. D., A.I.D. misyonları krediden fayda-

lanacak devletin projelerinin takdim öncesi ve fizibilite safhalarında söz sahibidirler. A.I.D. nin bir projeyi değerlendirebilmesi için önce projenin ekonomik ve teknik yönleri ile ilgili fizibilite etüdlerinin yapılması gereklidir. Bu etüd bazan A.I.D. personeli tarafından yapılırsa da genellikle Türk Hükümeti bazı özel müşavir firmalarla temasa geçmekte ve tercih ettiği firmayla imzalayacağı sözleşme konusunda görüşmelere girişmektedir. Projenin önce A.I.D. tarafından tasdik edilmesi gerekir. Bunun için gerekli şartlardan birisi müşavir firmanın Amerikan firması olmasıdır.

2 — Türk Hükümetinin ilgili teşkilatı tarafından ihaleye katılacak firmalara yapılması gerekli ilânlar gönderilmeden önce bunlar A.I.D. tarafından tasvip edilmelidir. Washington'daki Türk İktisadi Heyeti bu ilânları yalnız Amerikan firmalarına duyurur. İhale Türk Hükümeti tarafından kabul edildikten sonra bunun ayrıca A.I.D. tarafından tasdik edilmesi gerekir.

3 — A.I.D. Teşkilatı her koşulda, her durumda projenin uygulanmasını izlemek hakkına daima sahiptir.

İthalât-İhracat Bankasının (Eximbank) proje kredileri ise şu esaslara göre verilmektedir.

1 — Vadesi 5-20 yıl arasında değişen % 6 faizli proje kredileri dolar olarak açılmakta olup, sadece Amerikan kaynaklı mal ve hizmetlerin satın alınmasında kullanılması ve dolar olarak ödenmesi şarttır.

2 — Amerikan dış ticaretine gelir getirmeyen projelere kredi verilmez.

Görüldüğü gibi Amerika'nın çok ağır koşullarla verdiği proje kredileri sadece Amerikan müşavir mühendis firmalarına, Amerikan sanayiine yeni kâr olanakları, yeni kâr fırsatları, yeni kâr alanları sağlanabilmesi amacıyla verilen ve bu kredileri alan ülkeyi, örneğin Türkiye'yi kesinlikle bağımlı kılan kredilerdir.

1 Eylül 1968 tarihi itibarıyla Türkiye'ye verilen toplam dış proje kredilerini inceleyecek olursak şöyle bir durumla karşılaşırız:

T a b l o : V I
1 Eylül 1968 Tarihi İtibarıyla Dış Proje
Kredilerinin Durumu
(1.000 Dolar)

Krediyi veren Kuruluş	Kredi Dağılımı		Toplam	Verenlere göre (%)	Toplam içindeki Payları Dağılımı İtibarıyla	
	Kamu Kesimi	Özel Kesim			Kamu Kesimi	Özel Kesim
A. I. D.	254.606	156.300	410.906	47.5	29.4	18.1
Eximbank	8.320	—	8.320	1.0	1.0	—
IBRD	—	10.000	10.000	1.2	—	1.2
IDA	20.000	54.000	74.000	8.5	2.3	6.2
EIB	87.200	16.500	103.700	12.0	10.1	1.9
Konsorsiyum	148.280	—	148.280	17.1	17.1	—
Diğer Memleketler	110.056	—	110.056	12.7	12.7	—
Genel Toplam	628.462	236.800	865.262	100.0	72.6	27.4

Bu tarihe kadar Türkiye'ye verilen toplam proje kredileri 865.262.000 dolar olup bunun 410.906.000 doları A.I.D. ve 8.320.000 doları Eximbank kaynaklıdır. Dolayısıyla Türkiye'ye verilen toplam proje kredileri içinde A.I.D. nin payı en fazla olup bu değer % 47.5'dir. Kamu kesimindeki toplam proje kredilerinin % 29.4 ve özel kesimdeki proje kredilerinin % 18.1 A.I.D. kaynaklıdır. Eximbank yoluyla sağlanan kredilerin toplam proje kredileri içindeki payı % 1 olup bu kredilerin tümü kamu kesimi tarafından kullanılmaktadır.

Yabancı Müşavir Mühendislik Firmalarının Türkiye'deki Çalışma Şekilleri

Dış Proje Kredilerinin Türkiye'ye soktuğu yabancı müşavir mühendislik firmalarının ülkemizdeki çalışma şekillerini şu şekilde sınıflandırabiliriz :

1) Proje yapımını üzerine alan yabancı firma yerli bir firma ile sözde işbirliğine gitmektedir. Bu işbirliği sonunda projenin içindeki bir iki idari bina ya da hangar yapımı yerli firmaya bırakılmakta fakat asıl özellik taşıyan bütün proje işleri yabancı firmanın kendi ülkesindeki bürolarında yapılmaktadır. Böylece milyonlarca liralık proje hizmetli döviz halinde dışarıya çıkarıldığı gibi, bu husustan daha önemlisi Türk Teknisyenlerinin kendilerine geliştirme olanaklarının ellerinden alınması ve teknik gücümüzün dışa bağımlı kılınmasıdır. Bu gerçeği bir örnekle somutlaştırmaya çalışalım : Mersinde kurulmakta olan Akdeniz Gübre Tesislerinin bütün Müşavirlik ve Proje işleri Haldor Topsoe isimli bir Danimarka Firması tarafından yapılmaktadır. Haldor Topsoe Kimya Kuruluşları Müşavirlik Firması olup kendisinin inşaat ve teknoloji alanında ayrı müşavirlik firmaları vardır. Kamsax adlı firma bunlardan birisidir. Kısacası bu Danimarka Firması aslında tipik bir Komisyoncu firmadır. Haldor Topsoe Akdeniz Gübre Tesislerinin genel konumunu yaptıktan sonra, sadece saha düzenleme projesi, bir hangar ve bir trafo binası ile idari binalar dışındaki bütün üniteleri yabancı firmalara dağıtmıştır. Bu tutum emperyalist sömürünün geri bırakılmış ülkelere inşaat kesimini uygulanış şeklinin açık ve yeni bir örneğinden başka bir şey değildir.

2) Yabancı firmaların kullandıkları ikinci yol şudur : Proje ihalesini alan yabancı firma, kendi ülkesinde sıradan mühendis olarak kullandığı kimseleri Ülkemize Müşavir Mühendis veya uzman sıfatlarıyla gönderir. Yetenekleri, tecrübeleri, bilgileri çok şüpheli bu gibi sözde uzmanlar Türkiye'de pek çok mühendisin rahatlıkla yapabileceği rutin işler için çok büyük ücret alır, döviz kaybına sebep olurlar.

3) Üçüncü yol, yabancı Mühendislik Firmasının Ülkemizde bir büro kurmasıdır. Örneğin Amerikan Müşavir Mühendislik Firması Foster Wheeler böyle bir yolu benimsemiştir. Türkiye'de açılan bu bürolarda, yabancı Ülkedeki eş değer mühendislere göre çok düşük ücretlerle çalıştırılan Türk Mühendisle-

rin bir yörde bilerek yada bilmeyerek yabancı firmaların çıkarlarına araç olurlar.

4) Dördüncü yol Amerikan Müşavirlik Firması Mc Kee'nin yaptığı gibi yerli bir büroyu yabancı firmanın kuracağı büro yerine kullanmaktır. Bu son şekilde yabancı firma ile işbirlikçi özel proje büroları arasındaki bütünleşme büyük ölçüde gerçekleştirilir ve sonunda istismar edilen Türkiye'nin öz kaynaklarıyla Türk Mühendislik gücü olur.

Yabancı Müşavir Mühendislik Firmalarının Türkiye'deki Tutumlarını Belgeleyen Örnekler

Yabancı Müşavir Mühendislik Firmalarının Türkiye'deki tutumlarını belgeleyebilmek için örnek olarak iki büyük Amerikan firmasını, Mc Kee ve Ebasco firmalarını ele alacağız.

Mc Kee firması örneği :

Bilindiği gibi Karadeniz Bakır İşletmeleri A.I.D. den 30 000 000 dolarlık dış proje kredisi almaktadır. Bu kredi anlaşmasına göre bir Amerikan Müşavir Firması işin başından sonuna kadar çeşitli kontrol ve müdahale olanaklarına sahip bulunmaktadır. Karadeniz Bakır İşletmeleri yaptırılan işleri kontrol edebilmek için bir proje tesis müdürlüğü kurmuş, fakat bu müdürlük müşavir Amerikan firmasının yani Mc Kee'nin zorlamalarıyla ilga edilmiştir. Proje tesis Müdürlüğü'nün kaldırılmasıyla birlikte bir proje grubu kurularak Proje ile uğraşan bütün teknik personel buraya bağlanmış ve bu grubun yönetimi Mc Kee firmasına verilmiştir. Bu durumda Karadeniz Bakır İşletmelerinin Projelerinin hazırlanması işi şu şekilde yapılmaktadır :

1) Ön teknolojik projeler Amerikada hazırlanarak gönderilmektedir.

2) Tatbikat projeler Türkiye'de yerli firmalara yaptırılmaktadır.

3) Tatbikat Projelerinde sistem ve malzemenin seçimi tamamen müşavir Amerikan firmasının egemenliğindedir. Gerek Karadeniz Bakır İşletmelerinde çalışan Mühendislere, gerekse Tatbikat Projelerini hazırlayan yerli proje bürolarına sadece bazı statik ve mekanik işlemler yapma veya yapılan hesapları kontrol etme işi düşmektedir.

4) A.I.D. Kredisi kullanmaya ait şartlar dolayısıyla bazı malzemeleri pahalı olarak Amerikadan satın almak zorunda kalmaktadır. Örneğin Murgul-Hopa Konsantre Boru hattının inşaatı için daha fizibilite raporu hazırlanırken Mc Kee firması tarafından karar verilmiş ve boru ile taşımanın kamyon yada havai hattan daha ucuz olacağı bildirilmiştir. Bu boru hattının malzemesi Amerikan ithal edilmektedir. Fizibilite etüdünde yol inşaat masrafları ile boru hattı masrafları karşılaştırılmıştır. Oysa yol inşaat masraflarının karşılığı Türkiye'de kılacaktır. Boru hattının masrafları ise döviz halinde Amerikaya transfer edilmiş olacaktır. Görüldüğü gibi Amerika-

İlamlar tarafından yapılan bu etüd bekleneneği şekilde Amerikan çıkartları lehine sonuç vermektedir.

İkinci örnek Samsun İzabe Bacası Projesidir. Bu projeye ait ön çalışmalarda Amerikalılar tarafından yapılmış ve taşıyıcı sistem ileride ilâve bacalar konulacak şekilde düzenlenip, baca bir kule tarafından taşınacak şekilde projelendirilmiştir. Projenin son şeklinde ise ilâve bacalara ihtiyaç olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu durumda ilâve bacaları da taşıyacak şekilde projelendirilmiş taşıyıcı sistemde değişiklikler yapılması gerekirken eski sistem aynen kullanılmıştır.

Baca taşıyıcı sisteminin seçimi tamamen Amerikalılar tarafından yapılmış Türk Mühendislerine hiçbir söz hakkı tanınmamıştır. Oysa bu gibi ilgi çekici projelerin etüdü Türk Mühendislerinin Teknik bilgi ve tecrübelerini arttırabilecek niteliktedir. Bu ve buna benzer bütün işlerde, Türk Mühendislerine Teknik karar ve seçim olanakları tanınmamakta, Türk Mühendislerinden sadece basit birer hesapçı olarak yararlanmak istenmektedir.

Ebasco Örneği :

Ülkemizdeki Keban ve Gökçekaya Barajlarının Projelerini hazırlayan Amerikan Ebasco Firması hakkında ise özetle şunları söyleyebiliriz: Bu firmanın Türkiye Bürolarında ve Şantiyelerinde çalıştırılan Türk Teknik elemanları hiçbir zaman "iş" in bütünü- nü izlemek olanağını bulamazlar. Hatta yaptıkları işi belirli zaman aralıklarıyla yerinde görmek olanağına bile sahip değildiler. Teknik yazışmalar ve raporların son şekli Türk Personeli tarafından bilinmez. Teknik bir eleman olsa olsa belirli bir teknik sorunun çeşitli varyasyonlarını ve bunlara karşılık düşen çözümleri öğrenebilir, fakat bunları bir bütün halinde birleştirmek, aradaki bağları saptamak onun için imkânsızdır. Belirli birkaç kişi için ayrıcalık tanınsa bile, bunlar idari ve kritik teknik yazışmaların hepsini göremezler. Bundan başka Türk Teknik personelinin Şartnamelerde, inşaatın bitim zamanının uzatılması yönlerinde de, AID ile olan görüşme ve yazışmalardan yapacakları iş bakımından haberdar olmaları gerekirken bu kurala hiç uyulmaz. Bütün bu belirttiğimiz sakıncalardan çok daha önemlisi, teknik elemanların bütünü- nü kapsayan teknik bilgi toplamlarının yapılmayışı, yapıldığı hallerde ise Türk Teknik Personelinin davet edilmemesi gelmektedir.

Görüldüğü gibi Ebasco bir sır kutusu gibi çalışmakta, bu yabancı firmanın emek gücünü çok ucuza kapattığı Türk Teknik Personeline mesleki gelişme olanakları tanınmamaktadır. Bilindiği gibi bazı çevrelerce Türk Teknik kuruluşlarından çok daha yetenekli gösterilmeye çalışılan bu firmanın, yaptığı Gökçekaya Barajında bir tünel çökme olayı olmuş ve inşaatın bitimi en az bir yıl gecikmiştir. Eğer bu baraj Türk Teknisyenleri tarafından yapılsaydı ve böyle bir olay meydana gelseydi Kamu oyunda yaratılacak tepkinin ne kadar farklı olacağı tahmin edilebilir. Fakat meşhur Ebasco'nun tüneli çökmüş ve kimseden çıt çıkmamıştır.

Yabancı Müşavir Mühendislik Firmalarının Türkiye Teknik Gücü Üzerindeki Olumsuz Etkileri

Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı Müşavir Mühendislik Firmalarının Türk Teknik gücü ve Türkiye ekonomisi üzerindeki olumsuz etkilerini şu şekilde sıralayabiliriz :

1) Yabancı Müşavir Firmalar İnşaat yatırımlarının gerektirdiği projeleri Türkiye dışında yaptırmak suretiyle Türk Teknik Elemanlarının mesleki gelişme olanaklarını ortadan kaldırmaktadırlar. Bundan başka uzun yıllar Kartı kesiminde çalışarak tecrübe ve bilgi sahibi olmuş uzman mühendislerimizi kendi safhalarına çekmek yoluyla da ülke içinde bir beyin ihracı işlemi uygulanmakta, Türkiye Teknik Gücündeki olumlu birikimlerden yabancı firmalarla işbirlikçileri yararlanmaktadır.

2) Türkiye'den milyolarca lira karşılığında alınan projelerin "hammallığı" yabancı ülke koşullarına göre, çok düşük ücretlerle Türk Teknisyenlerine yaptırılmakta, böylece zahemtsiz bir şekilde kazanılan milyonları ülke dışına döviz şeklinde çıkarmak ya da ülkemizdeki bırakacağı para ile kendi çıkarları için kullanacağı işbirlikçi kitleyi geliştirmek ve ayakta tutmak olanaklarına kavuşmaktadır.

3) Yabancı firma kendi ülkesindeki sıra mühendislerini Müşavir Mühendis, uzman mühendis adı altında ülkemize sokmakta, böylece bu elemanları için, ilerde göreceğimiz gibi çok yüksek ücretli istihdam olanakları sağlamaktadır.

4) Daha önce birkaç örnekle somutlaştırmış olduğumuz gibi, ileri kapitalist ülkelerdeki büyük yatırımcı kuruluşların birer kolu, birer uzantısı olan yabancı müşavir firmalar hazırladıkları projelerle bu yatırımcı firmaların satışını arttıracak biçimde malzeme ve ekonomik olmayan inşaat sistemleri empoze etmektedirler.

5) Yabancı Müşavir Mühendis Firmalar aracılığıyla Türkiye'ye ülke koşullarına, ülkenin gelişim düzeyine uygun olmayan bir teknik ithali gerçekleştirilmiş olmaktadır. İşbirlikçilerin lüks madde tüketimi yoluyla yaratmış oldukları döviz sıkıntısının doğal sonucu olan dış krediler kanalıyla, ileri kapitalist ülkelerin teknikleri ithal edilmeğe zorlanmaktadır. Böylelikle yurt içinde kurulmasına çalışılan Teknik Servisin karşısına çok güçlü dış rakipler çıkarılmakta, pahalı üretim metodları Türkiye'ye kasıtlı ve bilinçli bir şekilde sokulmaktadır. Mimarlar Odasının XV. Dönem Çalışma Raporunda da belirtildiği şekilde yapı malzemesi ve yapı teknolojsi bakımından tamamen dışa bağımlı durumdayız. Dolayısıyla ülkemizin öz kaynaklarını kullanmak yerine çok kereler pahalı malzeme israfına gidilmektedir. Örneğin Avrupada bir metre-kareye düşen çimento miktarı 120 kg. iken bu değer Türkiye'de 200 kg. a çıkmaktadır. Aynı şekilde Avrupada 1 metre-kare inşaatla ortalama 16 kg. İnşaat demiri kullanılırken Türkiye'de kullanılan demir miktarı 25 kg. dir. Buna karşılık maliyetli çok ucuz olan ve ülkemizin

öz kaynaklarıyla istenilen hacimde üretilen tuğla kullanılışı Avrupaya oranla çok azdır. Avrupa'da 1 metrekairelik inşaatla 198 tuğla kullanılırken Türkiye'de sadece 120 tuğla kullanılmaktadır.

Patent ithali yoluyla üretilen Eternit, Ytong gibi çok pahalı inşaat malzemeleri dış teknik ithalinin belirlediği malzemeler şeklinde ortaya çıkmaktadırlar.

6) Bütün bunlardan başka teknik ithali Türkiye'deki Teknik Orduda güvensizlik ve huzursuzluk yaratmakta, ülke çıkarları açısından çok zararlı bir beyin yıkama işlemiyle yabancı firmaların uzantısı olarak işlem gören işbirlikçi teknik eleman yaratılabilmektedir.

YABANCI SERMAYEYİ TEŞVİK KANUNUNDAN YARARLANARAK KURULAN MÜŞAVİR MÜHENDİSLİK FİRMALARI

Yabancı Müşavir Firmalarıyla işbirlikçiler arasında bütünleşme o kadar gelişmiştir ki, bugün yabancı sermayeyi teşvik kanunundan yararlanarak, şimdiye kadar Türkiye'de faaliyet gösteren, Müşavir firmalardan çok farklı nitelikteki firmaların kurulmasına çalışılmaktadır. Son günlerde Devrimci basında adlarını sık sık gördüğümüz Tümaş, Bimaş gibi kuruluşlar bu firmalar arasındadır. Bu yeni nitelikteki Müşavir firmaların kuruluşu şu şekilde olmaktadır: Ülkemizde Teknik gücün gelişimini sağlamak maskesi altında yabancı sermayeyi teşvik konunu zorlanarak dış ülkelerdeki müşavir firmaların Türkiye'ye belirli bir sermaye ile girmeleri ve Türkiye'deki bir takım büyük kuruluşlarla Anonim Şirketler halinde birleşmeleri, bütünleşmeleri sağlanmaktadır. Yabancı müşavir firmaların bu durumda getirdikleri sermaye yabancı sermayeyi teşvik kanununda öngörülen sermaye yatırımlarına kıyasla çok cüz'î miktardadırlar. Dolayısıyla böyle bir gelişimin yabancı sermayeyi teşvik kanununda öngörülen hedeflerle uzaktan yakından hiçbir ilgisi yoktur. Çok sınırlı olan özel yabancı sermaye miktarları dış ülkelerdeki müşavir mühendislik firmalarının Türkiye inşaat kesiminde giderek büyüyen monopol egemenliğini pekiştirmek amacıyla öne sürülmektedirler. Bu gibi kuruluşlara örnek olmak üzere Tümaş firmasını kısaca inceleyelim: Türk Ticaret Kanununun Anonim Şirketlerin ani surette kurulması

hakkındaki hükümlerini ve Bakanlar Kurulunun 30.12.1969 tarih ve 6/11165 sayılı kararname ile bu kararnameye ekli 6224 sayılı Kanunu zorlamak suretiyle Türk Mühendislik Müşavirlik ve Müteahhitlik Anonim Şirketi (Tümaş) kurulmuştur. Şirketin çalışma alanı petrol, tabii gaz, petro kimya, kimyevi maddeler, suni gübre, enerji üretim ve dağıtım, gıda sanayii, balıkçılık ve balıkçılık sanayii, su kaynaklarının geliştirilmesi, sulama, tarımsal ürünlere dayanan sanayi, mineraller, madenler, orman ürünleri ile bu sanayi alanlarının ana malzemesini, enfrastrüktürünü bütümlü sanayi tesislerinin kurulmasını ve bu ve benzeri alanlarla dolaylı ya da dolaysız olarak ilgili alanları kapsar.

Şirketin sermayesi herbiri 1.000 TL. değerinde 6.000 nama yazılı hisseye bölünmüş olup toplam olarak 6.000.000 TL. dir. Hisseler aşağıdaki tabloda görüldüğü şekilde bölünmüştür.

Görüldüğü gibi % 40 hissesine Haldor Topsoe'nin sahip bulunduğu bu müşavir kuruluş balıkçılıktan ormancılığa, enerji üretim ve dağıtımından gıda sanayiline kadar çok farklı ve birbirinden bağımsız olan faaliyetleri kapsamına almışsa da temelde inşaat kesiminde komisyonculuk yapan bir kuruluş niteliğindedir. Nitelik resmi gazetede 17 Ocak 1969 tarih, 13103 sayı ve 6/11165 karar sayısıyla yayınlanan kararnamede şirketin faaliyet alanı şu şekilde açıklanmaktadır:

"Şirketin başlangıçtaki faaliyeti mühendislik ve müşavirlik hizmetlerini kapsar. Daha sonraki faaliyetler için şirketin finansman teknik ve organizasyon gücünün yeterli olduğu konusunda Devlet Planlama Merkez Teşkilatının uygun mütalâası alınacaktır." Görüldüğü gibi Tümaş inşaat kesiminde komisyoncu firma olarak kurulmuştur. Aynı kararnamenin şu hükmü ise çok anlamlıdır: "Tümaş'ın kendi imkânlarıyla yapamadığı ve yabancı ortağın ihtisasında bulunan işlerde, Haldor Topsoe, Tümaş'ın işlerine öncelik verecektir." Bu ifadenin açık anlamı şudur; Tümaş'ın aldığı projelerin büyük bir kısmı Tümaş'ın Türkiye'deki imkânlarıyla yapılamadığı gerekçesiyle Haldor Topsoe'ye devredilecek yabancı firmanın Türkiye inşaat kesimini sömürmesi olanakları yaratılacaktır. Tümaş'ın 1970 Nisanına kadar taahhüt etmiş olduğu mühendislik hizmetleri şu şekilde sıralanabilir:

Türk Grubu	Taahhüt ettikleri Hisse Adedi	Tutarı TL.	(%)
Türkiye Petrolleri A.O.	1.140	1.140.000	19.0
Azot Sanayii T.A.Ş.	900	900.000	15.0
Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	900	900.000	15.0
Şeker Sigorta A.Ş.	660	660.000	11.0
Yabancı Grubu :			
Haldor Topsoe, Chemical Engineer	2.400	2.400.000	40.0
	6.000	6.000.000	100.0

- 1) İpraş için amonyak istihsal etüdü,
- 2) Türkiye genel gübre etüdü,
- 3) İzmir Viking kâğıt sanayii mühendislik hizmetleri,
- 4) Etibank Cevher Yükleme Tesisleri Mühendislik hizmetleri,
- 5) Frintaş için nakliye etüdü,
- 6) Makine yağı fabrikası mühendislik hizmetleri,
- 7) Cam etüdü,
- 8) Şehir gazı istihsal etüdü,
- 9) Bir petrol rafinerisinin Türkiye'de imal imkânlarının araştırılması,
- 10) Kompüter etüdü,
- 11) Bir Özel Sektör Kuruluşu için Havacılık projesi,
- 12) Yerli imkânlarla petrol rafinerisi imalinin etüdü.

Tümaş'ın Türkiye inşaat kesimindeki imtiyazlı yerini belgeleyebilmek için kısa bir kaç örnek verelim: İzmir Alağa Rafinerisi Makina Yağı Tesisleri projeleri için başlangıçta bir kaç Türk Özel Proje Bürosundan teklif alındı. Yapılacak iş Makina yağı tanklarının temel projeleridir. Proje Türkiye Petrolleri A. O. tarafından İzmir Bölge Müdürlüğü aracılığıyla ihaleye çıkarılmış bulunmaktaydı. Proje bedelinin Yaklaşık olarak 1.000.000 TL. sı değerinde olduğu hesaplanmıştır. Türk Özel Proje Bürolarından gelen en düşük teklif 920.000 TL. sı iken aynı proje bir hafta sonra Tümaş'a yaklaşık olarak 2.000.000 TL. sına ihale edildi. Bu proje işi % 100 Türkiye'de yapılabilecek nitelikte olmasına rağmen Tümaş'ın özel şartlarından yararlanılarak doğrudan doğruya Haldor Topsøe'ye devredildiği öğrenilmiştir. İkinci örnek Etibank Maden Dairesi Bandırma Boraksı Yükleme Konveyör taşıyıcı sistemi projesidir. Çelik konstrüksiyon olarak düşünülen bu proje için özel bir Türk Proje Bürosundan teklif alındıktan sonra bu iş aynı fiatla Tümaş'a aktarılmıştır.

Üçüncü örnek olarak :

"Bir petrol rafinerisinin Türkiye'de imal imkânları araştırılmasını" alalım.

T.P.A.O. Genel Müdürlüğü ile 6 Aralık 1968 tarih ve 1439 sayılı ile 599.000 liraya TÜMAŞ'a verilmişti. Bedelin 205.000 TL. sı 7 Mühendis aylık süre ile yabancı uzmanlara ayrılmıştır.

1. Ana rapor karşılığı iş bedelinin % 20 si (119.800 TL.) dir ki,

1. Ana rapor, Türkçe ve İngilizce raporların tümü dahil sadece 17 sahifedir.

Raporun kapsamı T.P.A.O. Genel Müdürlüğüne imalatçı firmalardan istenen bilgilerin sözde değerlendirilmesidir. Bizim görebildiğimiz kadarı ile,

Firmaların şehirlere göre sınırlandırılmasından başka bir şey değildi, 17 sahifelik 1. Ana rapor.

2. Ana rapor Türkçe ve İngilizce kopyeler dahil 23 sahifedir.

Kapsamı montaj ve imalatçı firmalara gönderilen Top Soru formunun bedeli ise işin % 29 u, 149.750,— TL. sıdır.

27 Mart 1970 tarihinde 7/117 karar sayısıyla yayınlanan "Müşavirlik, Mühendislik, Mimarlık Hizmetlerine ait Proje ihale Usulüne Dair Esaslar" adlı kararnamenin ihaleinin ana prensipleri bölümünde verilen madde 4 şu şekildedir : "Kamu kuruluşlarının birinci maddede zikredilen hizmetleri yerli ve yabancı firmalara yaptırmak üzere girişecekleri ihale işinin ana prensibi, bu hizmetleri yaptırmak için en layık ve ehil olarak seçilen bir firma ile (anlaşmaya) varmak suretiyle karara bağlanmasından ibarettir." Aynı bölümün 5. maddesinde bu firmaların rekabete girişmeleri esas olarak alınmaktadır. Madde 5 şu şekildedir : "Meslek hizmetlerinin ihalesinde firmaların liyakat, tecrübe ve meslek ehliyet bakımından rekabete girişmeleri esastır." Madde 4 ve Madde 5 kadar önemli olan madde 7 de ise şu temel görüş dile getirilmektedir : "4. maddede bahse konu olan en layık ve ehil müşavirlik, mühendislik, mimarlık firmasının seçilmesi için evvelâ kamu kuruluşları tarafından bahse konu işle alakalı ve ehliyet ve liyakatı kabul edilmiş firmalardan en az üç tanesine ilişik soru mektubu gönderilir. Soru mektubu gönderilecek firmalar bunların meslek icrası için ilgili bulundukları meslek ve ihtisas odalarından alınacak ve firmaların liyakat, tecrübe ve mesleki ehliyetlerini gösteren listelerden seçilir."

Bu örnek birer Devlet kuruluşu olan ortaklarının Tümaş'a (dolayısıyla Haldor Topsøe) cömertçe ulufe dağıttıklarını ortaya koymaktadır.

Görüldüğü gibi 7/117 sayılı proje ihale usulüne dair esaslar adlı kararnamede üç temel ilke getirilmiş bulunmaktadır.

a) Proje ihalesine girecek olan firmaların liyakatlı ve tecrübeli olmaları şarttır.

b) Bu firmalar arasında rekabetin sağlanması gereklidir.

c) En liyakatlı ve tecrübeli firmayı seçmek üzere bu firmaların kayıtlı bulundukları Meslek ve İhtisas Odalarından alınacak Firma listesinden en az üç tanesine soru mektubu gönderilecektir.

Bu çok açık hükümlere rağmen Tümaş Şirketi'nin hissedarları arasında bulunan Azot Sanayii T.A.Ş. ne ait Gemlik Sun'ı Gübre Tesisleri projesi ihalesi doğrudan doğruya Tümaş'a verilmek istenmiştir. Böylelikle 7/117 sayılı Kararnamenin yukarıda verilen 5 ve 7. maddeleri kesinlikle ihlâl edilme yoluna gidilmiştir. Tümaş Müşavirlik Firması İnşaat Mühendisleri Odasına kayıtlı bir firma değildir. Azot Sanayii Genel Müdürlüğü ihaleye çıkarttığı proje için Odamızdan bu konuda liyakat ve tecrübe sahibi firmaların listesini istememiştir.

Böyle bir tutumun temel nedeni şudur: Tümaş'ın ortaklarından Haldor Topsoe Firması Akdeniz Gübre Tesisleri Projelerini yapmış bulunmaktadır. Tümaş Firmasının Hissedarı olan Azot Sanayii T.A.Ş. yine Tümaş'ın hissedarlarından olan Haldor Topsoe'ye Gemlik Sun'i Gübre Tesisleri Projesini aktarmakla bu Komisyoncu firmaya eskiden yapmış olduğu bir projeyi Türkiye'ye yeniden sürebilme olanağını tanımıştır. İnşaat Mühendisleri Odası bir meslek kuruluşu olarak, söz konusu Kararnamenin hükümlerini açıkca ihlâl eden bu tutuma karşı çıkmış ve Azot Sanayii Genel Müdürlüğü İdare Meclisi Üyelerine tek tek gönderdiği yıldırım protesto tel-graflarıyla böyle bir gelişimin yurt çıkarlarıyla çeliştiğini ortaya koymuştur.

Tümaş Şirketinde 14 Nisan 1970 tarihi itibarıyla toplam olarak 54 kişi çalışmaktadır. Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı şöyledir:

- 24 Teknik personel,
- 2 İktisatçı,
- 17 Teknik ressam,
- 7 İdari personel,
- 4 Müstahdem.

Teknik personelin meslek gruplarına göre dağılımı ise şu şekildedir:

- 12 İnşaat Mühendisi,
- 5 Makina Mühendisi,
- 4 Elektrik Mühendisi,
- 2 Kimya Mühendisi,
- 1 Ziraat Mühendisi.

Türkiye'deki en büyük özel proje bürolarının genellikle 10 inşaat mühendisi ile bir o kadar da teknik ressamdan oluştuğu gözönünde tutulacak olursa, Tümaş'ın daha kuruluştaki Tekelci gücü kesinlikle ortaya çıkmış olur.

Böyle bir Komisyoncu Firmanın Türkiye Teknik Gücü açısından çok olumsuz etkileri olacağını saptayan İnşaat Mühendisleri Odası tıpkı Tümaş gibi kurulmuş olan fakat zaman aşımına uğramamış bulunan Bımaş Firmasının kuruluşuyla, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununun yanlış şekilde kullanıldığı gerekçesiyle bu gibi kuruluşların iptali için Danıştay nezdinde dava açmıştır. Bımaş'ı ayrıca Ankara'da bulunan 17 Özel Proje Bürosu da dava

etmiş bulunmaktadır. 3.000.000 TL. sı sermayesi olan Bımaş'ın hisse senetlerinin % 39 u Foster Wheeler, % 41 Petkim Petro Kimya A.Ş., % 10 u Tekfen İnşaat A.Ş. ve % 10 da diğer yerli ortaklara aittir. Bımaş, Tümaş gibi yabancı sermayenin kontrolündeki Müşavir Mühendislik kuruluşlarıyla Türkiye İnşaat Kesimine Tekelci Firmaların egemen olmaları süreci yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır.

TÜRKİYE'DE UZMAN ADI ALTINDA ÇALIŞTIRILAN YABANCI İNŞAAT MÜHENDİSLERİ

Yabancı Müşavir Firmaların Türkiye'de giderek artan faaliyetlerine paralel olarak Yurdunuza genellikle Uzman adı altında sokulan yabancı Müşavirlerin sayısı da hızla artmaktadır. Bu yabancı mühendislerin çoğunun sıra mühendisi olarak yol işlerin, de, Şirketlerde, Belediyelerde farklı konularda çalıştıkları belgelenmiş bulunmaktadır. Yabancı mühendislerin Ülkemizde çalıştırılmaları için tutulan yol bayındırlık Bakanlığında yapılan müracaatlarla başlamakta ve Bakanlık tarafından Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği aracılığıyla Mühendis Odalarının görüşü istenmekte ve sonunda ise Oda Görüşü uygun olsun veya olmasın Bayındırlık Bakanlığınca yabancı Mühendislere çalışma izni verilmektedir. Odamıza son 10 yıl içinde kayıt olan 157 İnşaat Mühendisi üzerinde yaptığımız araştırmayla şu ilginç sonuçları elde etmiş bulunuyoruz: Bu 157 mühendisin değişik ülkelere göre dağılımı şu şekildedir:

Ülke	Sayı
A. B. D.	71
F. Almanya	23
İsrail	17
Fransa	10
İtalya	5
Diğerleri	17

Bu kayıtlara göre Ülkemize gelen yabancı inşaat Mühendislerinin % 45 i Amerikalı, % 14.6 sı Batı Alman ve % 10.8 i İsrail'dir.

Bu pek yüksek müşavirlerin aldıkları ücretleri bir örnekle belgelyelim:

T. P. A. O. İzmir Alğa Rafinerisindeki Yabancı Teknik Elemanların Aylıkları

A d ı	Tahsili	İ ş i	Uyruğu	Ücreti TL + \$	Ücreti TL./Ay
G. Marsden	Orta	Formen	İngiliz	3500 + 875 \$	16.625,00
O. Tichon	Orta	Teknik Ressam	Çekoslovakya	3500 + 900 \$	17.000,00
B. A. Downing	Orta	Teknisyen	İngiliz	3500 + 950 \$	17.750,00
K. Hendrikus	Orta	Teknik Ressam	Hollanda	3500 + 875 \$	16.625,00
T. Ramsay	Orta	Montajcı	İngiliz	3500 + 925 \$	17.375,00
H. Blanc	Orta	Ambarcı	Fransız	3500 + 800 \$	15.500,00
G. Lépitzki	Üniversite	İnşaat Mühendisi	Amerikan	3500 + 2750 \$	44.750,00
R. Davies	Üniversite	Fizik Mühendisi	Amerikan	3500 + 3150 \$	50.750,00
G. Charles	Üniversite	Makina Mühendisi	Amerikan	3500 + 2750 \$	44.750,00

Yerli bürolarda tecrübeli bir İnşaat Mühendisi. nin ortalama brüt ücreti 5.000-7.000 TL. arasındadır. Personel Kanunu ise 10 yıl tecrübeli bir mühendise sadece 2.800 TL. değer biçmektedir. İşte İktidarın Türklere ve ellere biçtiği değer budur.

Türkiye'deki Özel Proje Bürolarının Durumu

Türkiye'de faaliyet gösteren ve Odamıza kayıtlı 202 Özel Proje Bürosu bulunmaktadır. Bu Proje Bürolarını genellikle birbirleriyle büyük bir ekonomik savaş içinde olup çok kereler asgari proje ücretlerinin altında dahi proje yapımını üzerlerine aldıkları bir gerçektir. Bu arada Mühendislik açısından yetersiz Projeleri sorumsuz bir tüccar zihniyetiyle bir kaç gün içinde hazırlayan ve piyasaya süren, böylelikle Mühendislik Hizmetlerinin kalitesini düşüren birkaç proje bürosu da bulunmaktadır.

Ülkemizdeki Proje Büroları genellikle 1 - 2 İnşaat Mühendisinin ve 1 - 2 Teknik ressamın çalıştığı küçük bürolar şeklindedir. 3 - 4 İnşaat Mühendisi ve bir okadar da teknik ressam çalıştıran bürolar büyük ve 6 - 8 - Mühendisle 10 - 15 teknik ressam çalıştıran bürolar çok büyük büro şeklinde nitelendirilmektedirler.

Türk Özel Proje Bürolarını yaptıkları işler bakımından şu şekilde sıralayabiliriz:

- 1) Çoğunlukla Belediye işlerini yapan Bürolar,
- 2) Mimarî konulu projeler yapan bürolar,
- 3) Endüstri yapıları ve su projeleri yapan bürolar,

Bu kategorilerden üçüncüsünde çalışan Türk Teknisyenleri kısa vadeli ve ötekiler ise uzun vadeli çıkarları açısından yabancı firmalara karşı çıkmak durumundadırlar. Bununla beraber özel proje bürolarının büyük bir kesimi, belki de olanaklarının çok sınırlı oluşu nedeniyle, bir mücadeleyi göze alamamakta, ancak kendi çıkarlarını somut şekilde savunabilecek güçteki birkaç Türk Proje Bürosu, yabancı müşavir firmalarla bütünleşmek yerine, özel Türk Proje Bürosu olarak gelişmeyi amaçlamaktadırlar. Bununla beraber yabancı müşavir mühendislik firmalarıyla bütünleşmeyi arzulayan proje bürolarımızın sayısı da az değildir. Bu gerçeklerden çıkaracağımız sonuç şudur: Özel Proje Bürolarımızın büyük bir çoğunluğunun, örneğin 54 elemana sahip, sırtını yabancı sermayeye dayamış Tümaş gibi bir firmayla rekabet edebilmeleri kesinlikle imkânsızdır. Türkiye İnşaat Kesimindeki olumsuz gelişimler aynı şekilde devam ettikçe yabancı sermayenin egemenliğindeki Tekelci müşavir mühendis firmalarının etkinliği ve gücü giderek büyüyecek, temel inşaat yatırımları, temel mühendislik hizmetleri yabancı firmaların kontrolünde kalacaktır.

MİLLİ PROJE BÜROLARINA DÜŞEN GÖREVLER

Bu konuda Türkiye Teknik gücünün gelişiminde millî proje bürolarımıza büyük görev ve sorumluluklar

düşüğü açıktır. Oda merkezinde proje bürolarının temsilcileriyle yapılan toplantılarda, bugün genellikle büyük bir tedirginlik içerisinde bulunan millî proje bürolarımızın kısa ve uzun süreli sorunları tartışılmış bu sorunlara İnşaat Mühendisleri Odasının ne gibi çözümler getirebileceği söz konusu olmuştur. Bununla beraber açıktır ki Odamızın on aylık çalışmalarının eksenini kamu kesiminde çalışan İnşaat Mühendislerinin sosyal ve ekonomik sorunları oluşturmuş, proje bürolarımıza gereken önem verilememiştir. İnşaat Mühendisleri Odasının maddi ve manevi olanakları sınırlıdır ve şimdiki yöneticilerin bütün gayretlerine rağmen, üyelerimizin tüm sorunlarına eğilmeleri bu sorunların nedenlerini saptamaları ve çözümler getirmeleri elbetteki imkânsızdır. Üyelerimizin Odamıza ilgileri arttıkça, Üyelerimizle yöneticiler arasındaki bağlar güçlendirildikçe, yeni ve dinamik kadrolar oluştuğunda sorunlarımıza daha etkin bir şekilde eğilebilmek olanaklarına da kavuşacağız. Gerekleri bu şekilde özetledikten sonra İnşaat Mühendisleri Odası Merkez Yönetim Kurulunun millî proje bürolarımız hakkındaki görüşlerini şu şekilde sıralayabiliriz.

1 — Meslek Odaları ve hükümetler millî proje bürolarımızın gelişmesi için ellerinden gelen bütün gayretleri göstermelidirler.

2 — Türkiye Teknik gücünün gelişimi bir yerde millî proje bürolarımızın güçlenmesine, gelişmesine ve temel yatırım projelerinin yükümlülüğünü üzerlerine alabilmelerine bağlıdır.

3 — Türkiye Teknik gücü, gerek özel gerekse kamu kesimlerindeki potansiyeli ile, ülkemizdeki teknik hizmetlerinin hemen tümünü yerine getirebilecek teknik bilgi ve niteliğe sahiptir. Bu nedenle yatırım projelerinin yabancı müşavirlik - mühendislik firmalarına yaptırılması temelde Türkiye Teknik gücünün gelişimini de baltalamaktadır. Hangi projelerin hangi sürelerde işleme konulacağı, yatırımlara bağlı olarak teknik hizmetlerin ne şekilde yürütüleceği planlı olarak saptanmalı ve millî proje bürolarımıza, örneğin Devlet Planlama Teşkilatı tarafından, sürekli bilgi verilmelidir. Böylelikle millî proje bürolarımız hangi projelerin düşünüldüğünü hangi projelere öncelik verildiğini önceden bilip kadro ve teçhizat planlamalarını yapabileceklerdir.

4 — Yabancı sermaye kadrolardaki Tümaş, Bİmaş gibi tekeli kuruluşlarca millî proje bürolarımızın çalışma alanları sınırlandırılmakta, Türk Proje büroları iş bulamaz hale getirilmektedirler. Arkadaşlarımız yarının kendilerine ne getireceğinden tamamen habersizdirler. Tümaş, Bİmaş gibi kökü dışarda olan tekeli kuruluşlarla rekabet edebilmeleri imkânsızdır. Bir yandan meslek kuruluşları diğer yandan bu kuruluşların üyeleri yabancı sermaye egemenliğindeki tekeli kuruluşların faaliyetlerine son verilebilmesi için gerekli bütün kanunî bas-kıları yapmalıdır.

5 — Devlete ait kurumlarda bazı yatırımların projeleri müteahhitlikler eliyle yaptırılmaktadır. Bu

şekilde müteahhit, devreye aracı olarak girmekte ve böylece mühendis emeğinin bir kısmı müteahhida aktarılmakta ya da proje bedeli gayet küçük tutularak yine mühendis emeğinin karşılığı kısılmaktadır. Devlet müteahhidi proje işlerinde aracı olarak kullanmamalıdır. Ya işi kendi yapmalı veya doğrudan doğruya projeyi ihale etmelidir. Böylece hem müteahhitlerin projede kendi lehlerine zorlama yapmaya çalışmaları engellenecek, daha kaliteli ve ekonomik projeler elde edilecek hem de mühendis emeğinin gerçek karşılığını alabilecektir.

Odamız millî proje bürolarının yanındadır, onları yabancı sermayeli tekelci kuruluşlara karşı desteklemeğe ve korumağa hazırdır ve bu görevi bugün de bütün olanaklarıyla yerine getirmeğe çalışmaktadır. Merkez yönetim kurulunun toplumcu görüşlerini ele alarak "Merkez Yönetim Kurulu proje bürolarımıza da karşıdır." diyenler açıkça yalan söylüyorlar. Temelde millî proje bürolarımızın gelişimini engelleyen ve onlara üvey evlât muamelesi yapan özel sektörde destekleme maskeleriyle yabancı sermaye, yabancı müşavirlik - mühendislik firmalarına kâr olanakları sağlayan bugünkü iktidardır. Özel teşebbüsçü iktidar Millî proje bürolarımızı bir kenara itmiş Tümaş, Bımaş gibi tekelci kuruluşlarla işbirliğine girişmiştir. Kendi emeklerini biraraya getirecek millî proje büroları kuran Türk Mühendisleri elbetteki emrinde yüzlerce binlerce işçi çalıştıran ve kendi emeğini üretime sokmayan büyük sermaye sahipleriyle bir kefeye konulmaz. Millî proje bürolarımızda klasik patron - işçi ilişkisi yoktur her teknik eleman hatta büro sahibi işleme kendi emeği ile katılmaktadır.

Bütün bu nedenlerle millî proje bürolarımızı sonuna kadar desteklemeli onları, yoketmeyi amaçlayan yabancı müşavirlik - mühendislik firmalarını Tümaş, Bımaş gibi tekelci kuruluşları etkisiz kılmak için elimizden geleni yapmalıyız. Millî Proje bürolarımız Özel sektörde desteklemek maskeleriyle yabancı sermayenin savunuculuğunu yapanların yalanlarına kapılmamalıdır.

SONUÇ ?

Mühendislik teori ile pratiğin en iyi biçimde bağdaştırılması, birleştirilmesi, kaynaştırılması gereken bir meslek dalıdır. Sadece eğitim döneminde edildiği anahtar bilgilerle yetinmeğe çalışan bir Teknisyenin bilimsel düzeyi mutlaka güdük kalacaktır. Diğer bir deyişle, bir teknisyen için asıl eğitim pratiğe atılmakla başlıyor demektir. Öğrenilen anahtar bilgiler pratikte deneye vurularak pekiştirilecek, karşılaşılan yeni problemler çözülerek devamlı bir gelişim sağlanacaktır. Sözü geçen bu eğitim olanaklarından Türk Mühendisleri acaba ne ölçüde yararlanabilmektedirler ; Bu eğitim alanlarının Ülkemizdeki büyük inşaat yatırımlarının proje ve uygulamaları olduğu apaçıktır. Bununla beraber buraya kadar açıklamaya çalıştığımız gerçekler bu yatırımların projelerinin yabancı firmalar tarafından yapıldığını, uygulamalarının ise genellikle yine yabancı mühen-

disler tarafından kontrol edildiğini ortaya koymaktadır. Ülkemizdeki işbirlikçiler Türk Mühendislerinin kalite bakımında yetersiz oldukları yalanını ileri sürmekte ve inşaat kesimindeki yabancı sermaye-işbirlikçi ittifakını bu şekilde savunmaya çalışmaktadırlar. Oysa bütün geri bıraktırılma çabalarına rağmen teknik üniversite ve teknik okullardan mezun olan mühendis ve mimarlarımız, ihtisas konularında yabancılarla her zaman yarışabilmekte ve başarılı olmaktadır. Ayrıca yabancı ülkelerde ihtisasa gitmiş Türk Mühendis ve Mimarlarının genellikle bu yabancı ülke teknik elemanlarından daha yetenekli ve daha bilgili olduklarının tesbit edildiği de bir gerçektir.

Bugün Ülkemizde toplumcu temeller üzerine kurulmuş halka dönük bir Devlet mekanizması, dış sömürden bağımsız bir sosyo - ekonomik yapı bulunsaydı, şimdiye kadar söz konusu ettiğimiz olumsuz gelişmelerin hiçbirisi ortaya çıkamazdı. Diğer bir deyişle, daha önce de ana hatlarıyla belirtmeye çalıştığımız gibi inşaat kesiminde sömürücü nitelikteki yabancı müşavir mühendislik firmaları, Ülkemizdeki güçlerini dış sömürünün birer uzantısı olmalarından ve Türkiye'nin bu dış sömürünün egemenliği altında bulunmasından alıyorlar. Bu bakımdan bütün temel toplumsal ve teknik sorunlarımız gibi inşaat kesimindeki sorunların çözümü de dış sömürden kurtulmaya ve sosyo - ekonomik yapımızda kökten, değişiklikler gerçekleştirmeye bağlıdır. Böyle bir devrimci aşama gerçekleştiği zaman, ülke yatırımları halkımızın yararına planlanacakları gibi, bu yatırımların proje ve uygulamaları da Halka dönük yapıdaki toplumcu bir devlet bünyesinde çalışan Türk Teknisyenlerinin kontrolünde olacaktır. Böylelikle Teknik gücümüzün bölünmesi, geri ve güdük bırakılması olanakları da ortadan kalkacak. Devlet Proje Bürolarının geliştirilmesi ve verimli bir şekilde çalıştırılmalarıyla temel inşaat yatırımı projelerinin hemen hepsi doğrudan doğruya Türk Mühendisleri, Türk Mimarları tarafından yapılabilecektir. Temel yatırım Projelerinin Bilimsel bir şekilde merkezden yönetilmesi, Türk Teknisyenlerine hem teorik hem de pratik gelişme olanakları sağlayacak, bugün genellikle israf edilen teknik gücümüz gerçek yeteneğini ortaya koyabilecektir. Bir kelimayla inşaat kesimindeki sorunların çözümü sosyo - ekonomik yapımızdaki kökten değişimlerle doğrudan doğruya ilişkili halindedir.

Bununla beraber bu değişiklik gerçekleştirilinceye kadar tevekkülle kollarımızı kavuşturup bekleyecek miyiz ? Hayır. Biz İnşaat Mühendisleri Odası olarak görevimizin Türkiye Teknik Ordusuna dış sömürünün çalışma biçimlerini, işbirlikçileriyle olan ilişkilerini açıklamak, göstermek olduğuna inanıyoruz. Türk Teknik Ordusu Devrimci bir bilinçle bütünleştiği ve kaynaşmış bir kitle halinde emperyalist güçlerle işbirlikçilerine karşı çıktıkça, Ülkemizdeki temel yatırımların kapkaççı bir zihniyetle dış sömürüye peşkeş çekilmeleri de giderek zorlaşacak ve teknik ordumuzun bu devrimci direnişimi Türkiye'nin

toplumsal yapısındaki gerekli değişimin gerçekleş-
me sürecini de hızlandıracaktır.

EK BELGE

T. C. DEVLET BAKANLIĞI

Sayı : 2.01 - 62

Konu : Erzincan Milletvekili Hasan Çetinkaya'nın
soru Önergesi Hk.

Ankara, 25.1.1971

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.12.1970 gün ve Kanunlar Müdürlüğü, 2603 -
19552-7/286 sayılı yazıları.

Erzincan Milletvekili Hasan Çetinkaya'nın, 6224
Sayılı Kanuna dayanarak kurulan bazı İnşaat şirket-
lerinin, Türkiye'ye getirdikleri yabancı sermaye mık-
tarlarına dair, Sayın Başbakan'a tevcih ettiği ve ta-
rafından cevaplandırılması tensip buyurulan yazılı
soru önergesi ile ilgili olarak konu, Devlet Planlama
Teşkilâtı Müsteşarlığına intikal ettirilmiş olup, mez-
kûr teşkilâtın alınan, 15.1.1971 gün ve D.P.T.M :
5.1.12 — 71/549 sayılı cevap müvacehesinde durum
aşağıda arz olunmuştur.

SORU : 1 — 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teş-
vik Kanununa dayandığı ileri sürülerek, yabancı şir-
ket ortaklığında kuruldukları görülen Tümaş, Bımaş,
benzeri proje ve İnşaat şirketlerinin bugüne dek
yurdumuza getirdikleri, ayrı ayrı ve toplam yabancı
sermaye miktarı nedir ?

CEVAP : 1 — 6224 sayılı Kanuna dayalı şirket-
lerden Tümaş, Tüstaş, Sim kurulmuş ve faaliyetleri-
ne devam etmekte olup, Bımaş'ın kararnameşinin
İptali hususu, Devlet Planlama Teşkilâtınca Ticaret
Bakanlığına yazılmış ayrıca konu, Yüksek Planlama
Kurulunda görülecektir.

Bu şirketlerden Tümaş'ın Türk Ortakları Türkiye
Petrolleri Anonim Ortaklığı, Azot Sanayi Türk Ano-
nim Şirketi, Türkiye Şeker Fabrikaları ve Şeker Si-
gorta Anonim Şirketi olup, kuruluş sermayesi
6.000.000.-TL dir. Yabancı ortak Haldor Topsoe'nin
payı % 40 ve dolayısıyla iştirak nisbeti 2.400.000.-
TL dir. Yabancı Firma, şirket kuruluşunda taahhü-
dünün 1/4 ünü, birinci apelde de diğer 1/4 ünü öde-
miş olup, taahhüdünü tamamen yerine getirmiştir.

Tüstaş Şirketinin Türk Ortakları, Makina ve
Kimya Endüstriyel Kurumu, Karabük Demir ve Çelik
İşletmeleri ile Türk Ticaret Bankasıdır. Şirketin ku-

ruluş sermayesi 5.000.000.-TL olup, yabancı ortağın
payı % 35 dolayısıyla iştirak nisbeti 1.750.000.-TL
dir. Yabancı ortak şirketin kuruluşu ile sermayesi-
nin 1/4 kısmını getirmiştir. Taahhüdünde bir gecik-
me yoktur.

Sim Şirketinin Türk Ortakları İse, Petrol Tica-
ret Limited Şirketi ve diğer yerli ortaklardan müte-
şekkildir. Şirketin kuruluş sermayesi 3.000.000.-TL
olup, yabancı payı % 40, hisse karşılığı 1.200.000.-
TL dir. Bu miktarın şirket kuruluşu için gerekli
300.000.-TL yurda nakten getirilmiştir. Diğer apel-
ler için zamanı geldiğinde, yabancı ortak taahhüdü-
nün yerine getirecek durumdadır.

SORU : 2 — Yürürlükte bulunan bugünkü ortak-
lık anlaşmalarına göre, yurda getirilecek bu yabancı
sermayelerin tamamı ne olabilecektir ?

CEVAP : 2 — Kamu veya kamu ile ilgili kuru-
luşlar olan adı geçen şirketlerin, yabancı ortakla-
rının nominal sermayeleri ve halen yurda getirmiş
oldukları sermayeleri aşağıdaki tabloda arz olunmuş-
tur.

Bütün şirketlerin yabancı ortakları bugüne kadar,
getirmek mecburiyetinde oldukları sermayeyi getir-
miş ve bakiyesini de günü geldiğinde getirecek du-
rumdadırlar.

SORU : 3 — Sembolik nitelikte oldukları belli
olan bu sermayeler 6224 sayılı Kanunun öngördüğü
anlamda mıdır ve dolayısıyla yabancı şirketlerin ku-
rulmasını öngören 30.12.1968 gün ve 6/11165 sayılı,
29.11.1969 gün ve 6/12719 sayılı, 15.12.1969 gün ve
6/12791 sayılı ve 9.2.1970 gün ve 7/225 sayılı ka-
rarnameler 6224 sayılı Kanuna uygun görülmekte
midir ?

CEVAP : 3 — Bilindiği gibi 6224 sayılı Kanunun
üç prensibi vardır.

a) Memleketin İktisadî İnkişafına yararlı olma-
sı,

b) Türk hususi teşebbüslerine açık bulunan bir
faaliyet sahasında bulunmak,

c) İnhisar veya hususi bir imtiyaz ifade etme-
mesi.

Soruda bahsedilen kararnameler, adı geçen şir-
ketlere hiçbir hususi imtiyaz vermediği gibi, çalış-
ma sahaslarının da bütün Türk hususi teşebbüslere
açık olduğu malûmlardır. Dolayısı ile, b ve c pren-
siplerine harfiyen uyulmaktadır.

Bu teşebbüslerin, memleketin iktisadî inkişafı-
na faydalı olup olmadığı hususuna gelince :

Bu şirketlerin iştirak ettiği konulardaki projeler
bugüne kadar tamamen yabancı mühendislik firmala-

Şirket Adı ve Sermayesi	Yabancı Ortak Payı	Yabancı Ortağın Nominal Sermayesi	Yabancı Ortağın Getirdiği Sermaye
Tümaş (6.000.000 TL.)	% 40	2.400.000 TL.	1.200.000 TL.
Tüstaş (5.000.000 TL.)	% 35	1.750.000 TL.	437.500 TL.
Sim (3.000.000 TL.)	% 40	1.200.000 TL.	300.000 TL.

hınca yapılmakta idi. Türk Firmaları bu şirketlerin sadece Türkiye'deki faaliyetlerini yürütmekte onlara yardım ediyorlardı. Böylece modern Teknolojinin bütün kaynağı yabancıların elinde bulunuyor, bugünkü teknik seviyeye göre Türk Mühendislik Şirketlerinde yapılabilecek hizmetler dahil, komple projeler içinde çok pahalı, döviz ödenmek suretiyle yabancılarca görülmüyordu.

Buna bir çare olarak, İkinci Beş Yıllık Planda Türk Müşavir Mühendislik ve Mimarlık Firmalarının genişlemesi ve kendilerine verilecek işleri tekniğine uygun olarak yapabilmesi için gereken tedbirlerin düşünülmesi gerekirse ihale usullerinde ve diğer muamelelerde icap eden değişikliklerin yapılması tedbiri konmuş bulunmaktadır.

Mezkûr kararnameler ile kurulan bu Türk Şirketleri, şimdiye kadar yabancı şirketler tarafından yapılan bütün işleri zamanı içinde deruhte edebilecek şekilde teşekkül etmişlerdir.

Şirkette karar verme Türk ortaklarının elindedir. Yabancıların teknik güçlerinden istifade edilmektedir. Bu zarurî bir işbirliğidir. Türk Mühendislerinin ihtisası dışında kalan birçok hususlar elbetteki vardır. Mühendislik hizmetlerinin ne'ine göre, büyük bir kısmı yapılırken bazı hususlarda yabancılara müracaat mecburî ve ekonomimiz için faydalı olmaktadır. Bazı özel ihtisas isteyen problemlere Türkiye'de cevap verecek müesseseler olmadığı gibi teknik ve mühendislik hizmetleri çok ilerlemiş memleketlerde bile belli takım ihtisas sahibi firmalar seçilmektedir.

Dolayısı ile gerek dışarıya yapılan döviz transferi ve gerekse Türk elemanların memleketimizde fazla tatbikatı olmamış konularda yetişmeleri yön-

lerinden bu teşebbüslerin, Türk ekonomisinin gelişmesine yararlı olduklarında şüphe yoktur.

SORU : 4 — Söz konusu şirketlerden Tümaş'ın sözleşmesine göre : Tümaş'ın yükümleneceği işlerden, yabancı ortaklığın ihtisasında olduğu kabul edilenler, Tümaş tarafından bu yabancı ortak Haldor Topsoe'ye öncelikle yaptırılacaktır. Bu takdirde Tümaş yabancı ortağına, bu işleri hangi esaslara göre yaptıracak ve yabancı şirket kârını hangi oranda transfer edebilecektir ?

CEVAP : 4 — 6/11165 sayılı kararname'de "Tümaş'ın yükümleneceği işlerden, yabancı ortaklığın ihtisasında bulunan işlerde, Haldor Topsoe Tümaş'ın işlerine öncelik verecektir" ifadesiyle Türk şirketine bir imtiyaz verilmekte ve Haldor Topsoe Tümaş'ın müracaatı ile derhal teknik yardımı vermeyi taahhüt etmektedir.

Tümaş, Haldor Topsoe'den projelerle ilgili olan ihtisas sahibi elemanları talep etmektedir. Bu elemanların geçirdiği tecrübeler ile yaptığı işler, iş sahibi ile beraber incelemekte ve ücret konusunda bir karara varılmaktadır. Bundan sonra yabancı elemanlar kararlaştırılan sürelerde Türkiye'de kalmak üzere gelmekte ve bu müddet içinde ücretler döviz olarak transfer edilmektedir.

Bu tip teknik personel istihdamı liberedir. Kararın bu maddesi Tümaş'a yabancı ortağının mes'uliyeti altında mütehassıs eleman temini hususunu, genel olarak teknik bilgi, Hsien isteyen işlerde bunları daha kolay temin imkânını vermektedir.

Keyfiyetin önerge sahibine bu yolda cevaben intikalin arz ederim.

Hasan Dınçer
Devlet Bakanı

ÖZEL YÜKSEK OKULLAR SORUNU

Özel okullar için yeni hazırlanıyor

Özel okullar için yeni hazırlanıyor

Anayasa Mahkemesi
Özel okulların
Anayasaya
aykırı olmadığını

hazırlanıyor

MİLLÎ EĞİTİM
Bakanlığı

İKTİDAR SÖYLERİ

UYANIŞ

TÜRKİYE ÖZEL YÜKSEK OKULLAR ÖĞRENCİ TEDARAKLYONU

6450421

Özel Yüksek Okullar
Devletleştirilmeli

Özel Yüksek Okullar Mahkemesi Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu

ANAYASA MİLEŞİ

Anayasa Mahkemesi kararına göre 9 Temmuz'da
kurulacak özel okulların 77 bin
öğrencisi için hukukî düzenli olacak

**Bir kısım
özel okullar
devletleştirilecek**

ULUS

Özel yüksek okulların devlete
devletleştirilmesi konusunda
Ecevit "Devletin özel
okulları devlete devretmesi
konusu olmasına karşıdır"

Odamızın bu yıl üzerinde yoğun çaba harcadığı konulardan biri de "Özel Yüksek Okullar" sorunu olmuştur. Yönetim Kurulumuz bu konuda geliştirdiği görüş ve düşüncelerini birçok kere kamu oyuna ve ilgili kurumlara duyurmuştur. Yönetim Kurulumuzun bu soruna ilişkin görüşleri özetle şöyledir.

Genel Olarak Eğitim Düzenimiz

Anayasamız halkımızın her türlü eğitim ve öğrenim ihtiyacının karşılanmasını devlete bir görev olarak vermiştir. Ancak, bu görevin bütün kapsamıyla yerine getirilmediği iyi bilinen bir gerçektir. Yurttaşlara eşit öğrenim olanakları sağlanmamıştır. Verilen eğitim de genellikle yetersiz ve bazı bölgelerde özellikle çok yetersizdir. Eğitim görme olanaklarında görülen eşitsizlik ilk eğitimden yüksek öğrenime kadar her düzeydeki eğitim için geçerlidir. Yasalarla zorunlu kılınan, bütün yurttaşların ilkökul eğitimi görmeleri gereği dahi yerine getirilmiş değildir. Bir yanda büyük kentlerin iyi semtlerinde akpak çocuklar kaloriferli ilkökul binalarında eğitim görmekte, diğer yanda köylerde üç sınıf bir arada okuyan ve sınıfın sobasında yanan tezeği de evinden getirmek zorunda olan çocuklar, kimi yerde okul ve öğretmeni hiç göremeyenlere nisbetle şanssız sayılmaktadır. Büyük kentler ile gelişmemiş Anadolu kasabalarındaki ortaokul ve liseler arasında da verilen eğitim düzeyi yönünden büyük farklar vardır. Pek çok geri kalmış kasabamızda ortaokul ve liselerde kimi dersler ehil olmayan kişiler tarafından verilmekte kimi dersler ise tümüyle boş geçmektedir.

Eğitim düzenimizin içinde bulunduğu bu durum, bir rastlantı değildir. Bu durum, ihmallerin veya yeterli olanaklara sahip olunmayışın bir sonucu da değildir. Eğitim düzenimiz temelde, ülkemizin ekonomik ve toplumsal yapısının doğal bir sonucu olarak bu durumdadır. Ülkemizin tüm doğal kaynakları

ve üretim araçları Amerikan emperyalizmiyle bütünleşmiş küçük bir sermayedar tabakanın elindedir. Bu tabaka, tefeci - tüccar sınıfıyla çıkarbirliği içinde ülkemizin bütün iktisadi yapısına ve dolayısıyla Devlete damgasını vurmuştur. Bu egemen güçler eğitime de elbette yalnızca kendi çıkarlarını sürdürecektir. Bu şekilde yön vermek isterler. Böylece, imami hatip okullarının sayısı artırılır, kuran kursları teşvik edilir ve fakat bilim öğreten okullarda aynı gelişme sağlanmaz.

Ülkemizde, gerçeklerimizle bağdaşır, halktan yana bir eğitim planlaması yoktur, yukarıda açıklanan nedenlerle olmaması da doğaldır. Gerçek bir eğitim planlaması, her alanda değişik düzeylerde eğitim görmüş elemanlara olan ihtiyacın ve bu ihtiyacın zaman içindeki değişiminin önceden tesbit edilip gerekli tedbirlerin alınması anlamını taşır. Ayrıca eğitim hizmetlerinin halka eşit olarak sunulması için çalışmalar yapmak böyle bir planın amaçlarından olmak gerekir. İşe bu yönden bakıldığında; hızla kalkınmak zorunda olan ülkemizde, doğal kaynaklarımızın ve insan gücü potansiyelimizin sanayileşme yolunda kullanılması ve eğitimin de bu temel veriden çıkarak planlaması gereği ortadadır. Böylece, aslında, doğrudan ya da dolaylı olarak üretimde çalışan her düzeyde teknik insan gücü yetiştirmek ülkemizde eğitimin belli başlı bir görevi olarak belirmektedir. Özellikle orta dereceli teknik okul mezunlarına olan ihtiyaç kalkınma planlarında da ısrarla üstünde durulan bir konudur. Bu temel verilere göre düşünüldüğünde liselerimizin durumu nedir? Mevcut niteliği ile lise eğitimi hayattan ve toplum gerçeklerimizden kopuk bir eğittir. Öğrencilere, sarfedilen zaman ve enerjiyi haklı gösterecek bir bilgi ve beceri kazandırmamakta, yalnızca yüksek eğitime hazırlık amacını gütmektedir. Hal böyle iken, her yıl liselerden mezun olan

gençlerin sayısı ile üniversite ve yüksek okulların kabul ettiği öğrenci sayısı arasındaki fark hızla artmaktadır. Ülkemizin değişik yerlerinde, değişik düzeylerde eğitim yapan liselerden mezun olan gençler aynı giriş imtihanına tabi tutulmaktadırlar. Sonuçta onbinlercesine Devlet okullarında okuma olanağı verilmemekte ve doğal olarak bu gençlerin büyük çoğunluğunu nisbaten geri kalmış bölgelerden gelen, lise tahsili yapma imkânını bulmuş fakat bu öğrenimleri gerçekte yeterli olmayan yoksul halk çocukları oluşturmaktadır. Bu gençler ne olacaktır?

Yeni Bir Ticaret Alanı : Yüksek Eğitim

Egemen güçler yüksek eğitimi de yeni bir ticaret alanı, bir sömürü aracı durumuna getirmekte ustaca davranmışlar, Özel Yüksek Okullar açmışlardır. Bu ticaret alanında gelişme hızı olmuş ilki 1962 yılında açılan Özel Yüksek Okulların sayısı beş yıl içinde 30'u bulmuştur. (11 tanesi teknik öğretim yapmak üzere). Bugün Özel Yüksek Okulların sayısı 50 civarındadır. Bu okullarda okuyan öğrenci sayısı kesin olarak bilinmemekte birlikte 50.000'i aşkın-
dır.

Özel Yüksek Okul öğrencileri okul masrafı ve patronlara kâr olarak yılda 2500-6500 TL. arasında bir okul taksidi ödemektedirler. Ortalama yıllık gelirin kişi başına 2200 TL. olduğu ülkemizde yukarıda belirtilen ödentiyi yapabilen kişi ya varlıklı zümrelere mensup birisidir, ya da büyük fedakârlıkla bir yandan çalışıp, bir yandan gelirin büyük kısmını patrona vererek okuyor demektir. Bilindiği kadarıyla öğrencilerin büyük kısmını bu ikinci kesim oluşturmaktadır. Bunun nedenleri yukarıda da açıklanmıştı.

Özel Yüksek Okullarda Verilen Eğitim Yetersizdir

Bu durum Senato Özel Yüksek Okulları Araştırma Komisyonu raporuyla da, D. P. T. Sosyal Planlama Dalresinin yaptığı Özel Yüksek Okullarla ilgili araştırmada da ortaya konmuş bir gerçektir. Çeşitli kurumların, bu arada üniversitelerin, meslek Odalarının, Öğrenci Derneklerinin yaptığı araştırmalarda bu durum çeşitli kere belgelenmiştir. Burada bir iki örnek vermekle yetinelim.

Teknik Öğretim yapan Özel Yüksek Okulların kamu standartlarına ulaşabilmek için ortalama olarak bugünkü bina yatırımlarını 2,5 misli, teçhizat yatırımlarını 11 misli, cari harcamalarını 3 misli arttırmaları gerekmektedir. Özellikle teçhizat eksikliği had bir safhadadır. Kalkınma planlarında yüksek öğretim için öğrenci başına 7500 TL. lik teçhizat öngörüldüğü halde, Özel Yüksek Okullar ortalama 615 TL. lik bir yatırım gerçekleştirmişlerdir.

Özel Yüksek Okullarda öğrenci sayıları eldeki mekân imkânlarının çok ötesine çıkarılmış, bu da elbette eğitim kalitesinden büyük fedakârlıklarla mümkün olmuştur. Pek çok Özel Okulda öğrenci başına düşen servis alanı bir metre kareyi dahi bul-

mamaktadır. Kamu yüksek okullarında 12 öğrenciye bir öğretim üyesi düşmekte iken özel okullarda ortalama 26 öğrenciye bir öğretim üyesi düşmektedir.

Özel Yüksek Okullarda ders veren öğretim üyelerinin büyük çoğunluğu bu okullarda ek görev ile çalışmaktadırlar, dolayısıyla öğrencilerin ders saatleri dışında öğretim üyeleri ile temas imkânları yok denecek kadar azdır.

ANAYASA AÇISINDAN

Anayasamıza göre Üniversiteler ancak devlet eliyle ve kanunla kurulabilir. Üniversiteler ile yüksek okullar arasında kuruluş, görev, işleyiş ve amaç yönünden hiç bir fark yoktur. Bu bakımdan Yüksek Okulların da Üniversiteler gibi ancak devlet eliyle kurulması gerekir. Suni bir Üniversite, yüksek okul ayrımlarıyla ve kelime oyunları arkasına sığınarak bu gerçek gizlenemez. Üniversiteler ile yüksek okullar arasında bir fark olarak olsa olsa üniversitelerin aynı zamanda bir bilimsel araştırma kurumu olmak fonksiyonları düşünülebilir. Ancak bu düşünce de yüksek okulların devlet eliyle kurulması gereğini ortadan kaldırmamaktadır. Çünkü Anayasamızın Üniversite kurma görevini devletin tekeline vermesindeki temel görüş yüksek eğitimi devletin tekeline vermektir, yoksa bilimsel araştırma işlerini değil. Nitekim Anayasadaki bir başka madde ile bilimsel araştırma işleri kişilerin özgürlükleri arasında sayılmıştır.

Böylece yüksek okulların da Üniversiteler gibi ancak devlet eliyle kurulabileceği gerçeği büyük açıklık kazanmaktadır.

Çözüm Yolu

İşbirlikçi burjuvazi devlet mekanizmasını elinde bulundurduğu sürece hiç bir konuda halktan yana, köklü ve kalıcı başarılar elde edilemeyeceği açıktır. Ancak, güçler dengesinin süratle değiştiği, halktan yana güçlerin her gün biraz daha kuvvetlendiği toplumumuzda kesin başarı günlerinden önce de belirli konularda sınırlı başarılar elde edebiliriz. Bu, uzun vadede mücadelelerin sürdürülmesi yanı sıra kısa vadede gene kendi gücümüzle elde edebileceğimiz başarıların varlığını tanımak ve bu yolda çaba harcamak anlamındadır.

Odamızın, teknik eğitim konusunda kısa vadede yapılması gerektiği görüşünde olduğu işleri kısaca özetleyelim.

1 — Orta dereceli meslek okulları geliştirilmeli ve sayıları artırılmalıdır. Bu okullardan mezun olanların Üniversitelerin giriş imtihanlarına kabul edilmeleri sağlanmalıdır.

2 — Bütün üniversiteler gece öğrenimine başlayarak ancak bu şekilde okuyabilecek gençlere olanak verilmelidir.

3 — Özel Yüksek Okullardan geliştirilerek bir Devlet Okulu durumuna getirilebilecek olanları Anayasanın öngördüğü şekilde kamu yararına devletleştirilmeli, diğerleri kapatılmalıdır. Kapatılan okullarda okuyan öğrenciler diğer okullara aktarılmalıdır. Özel Yüksek Okullar kesinlikle bir Devlet Yüksek Okulu niteliğine kavuşana kadar verilen bütün diplomaların, geçerli olabilmeleri için mezunlar yeniden imtihanlara tabi tutularak, başarı gösterenlerin diplomaları tasdik edilmelidir.

Memleket gerçekleriyle bağdaşır bir eğitim düzeninden yana olan bütün memleket sever güçlerin, ilerici, devrimci güçlerin mücadelesi her gün biraz daha güçlenerek devam edecektir.

Biz Ne Yaptık

Yönetim kurulumuz yönetimde bulunduğu bir yıllık süre içinde özel yüksek okullar sorunuyla ilgili yukarda özetlenen görüşlerini sık sık ve çeşitli yollarla Odamız üyelerine, ilgili kurumlara ve kamu oyuna duyurmuştur.

Yayın organımız Türkiye Mühendislik Haberlerinde konuyla ilgili makaleler ve haberler yayınlamıştır. (Bakınız; TMH, sayı 180 sahife XXIII Ünversiter Öğrenim Yapan Özel Yüksek Okullar Anayasa ya Aykırıdır. Ulus Gazetesinden İktibas - sayı 181 sahife 23 XVI. Genel Kuruldan Özel Yüksek Okullara İlişkin bir konuşma, Erman Tamur - Sayı 181 Sahife 40 Full Time Gereği ve Özel Yüksek Okullar, Gönen Toprak - sayı 186 sahife 5 Özel Mühendislik Okullarına karşı giriştiğimiz Mücadele Yeniden Hız ve Etkinlik Kazanıyor. Başyazı, Sadet Özko - Sayı 186 sahife 20. Yine Özel Yüksek Okullar, Erman Tamur - Sayı 186 sahife 24. Eğitim-Düzenimiz ve Toplum Sorunlarımız, Gönen Toprak)

Odamız diğer meslek Odalarına öneriler götürerek birlikte basın toplantıları yapılmasını, bildiriler yayınlamasını sağlamıştır. Bu bildiriler ekler arasında sunulmuştur.

Bu arada Özel Yüksek Okul öğrencileriyle ilişkiler kurulmuş; Odamızın özel okullarda okuyan öğrencilere değil eğitim ticaretine karşı olduğu ve önerdiğimiz çözüm yolunun temelde öğrencilerin de çıkarına olduğu görüşü onlara benimsenilmeye çalışılmıştır. Özel Yüksek Okullar sorunundaki görüşlerimizi tümüyle benimseyen ve savunan, özel okul öğrencilerinin gerçek örgütü TÖYOF (Türkiye Özel Yüksek Okullar Öğrenci Federasyonu) ile yakın işbirliği yapılmış, bildirilere birlikte imza konulmuş, basın toplantılarına birlikte katılmıştır.

10 Mayıs 1970 Pazar günü İstanbul'da Vatan, Gayrettepe, Galatasaray ve Cağaloğlu Özel Yüksek Okulları öğrencilerinin düzenlediği mitinge Odamız Başkanı Sedat Özko da katılmış ve görüşlerimizi dile getirmiştir. Üçbin öğrencinin katıldığı mitingde Özel Okul öğrencilerinin artık patronlara bilinçle karşı çıktıkları ve okullarının devletleştirilmesi yolunda mücadelede kararlı oldukları kanıtlanmıştır.

Oda Başkanımız Sedat Özko İstanbul'da Cumhuriyet gazetesinin Özel Yüksek Okullar sorunu konusunda düzenlediği açık oturuma katılmış ve TRT nin isteği üzerine görüşlerimizi televizyonda savunmuştur.

Odamızın bu süreç içinde TÖYOF (Türkiye Özel Yüksek Okullar Öğrenci Federasyonu) ile ilişkileri yoğunlaşmış. Odamızın katkısıyla TÖYOF, Özel Yüksek Okullar sorununu temel konu olan UYANIŞ adlı bir gazete çıkarmaya başlamıştır. Gazete bütün özel okul öğrencilerinin özel okulların devletleştirilmesi çözümünde birleştirilmesi amacını gütmektedir. Uyanışın halen 2 sayısı çıkmış 3. sayısı çıkmak üzeredir.

Odamız Genel Kurullarında alınan kararlar uyarınca Özel Okul mezunları bu yılda Odamıza kayıt edilmemişlerdir. Bu davranışımızı kamu oyuna bizim özel okul öğrencilerine karşı olduğumuz şekilde yansıtmak isteyenlerin oyunları başunadır. Eskiden ters şartlanmalarla bize karşı olan öğrenciler dahil bugün görüşlerimizi paylaşmakta ve özel okulların devletleştirilmesini savunmaktadırlar.

Bilindiği gibi ülkemizde mühendis ve mimarların gerek özel sektörde gerekse kamu sektöründe bu unvanlarıyla görev yapabilmeleri için ilgili meslek odalarına kayıtlı olmaları yasalımızın zorunlu kıldığı bir husustur. Odalarımıza, Genel Kurullarda alınan kararlar uyarınca, kayıt edilmeyen özel yüksek okul mezunlarına kamu sektöründe mimar ve mühendis unvanlarıyla görev verildiği hakkında bize zaman zaman bilgiler ulaştırılmıştır. Bu konuda yarımcı Bakanlık ve Genel Müdürlüklere gönderdiğimiz uyarı yazısı ekler arasında sunulmuştur.

XVI. Genel Kurulumuzda Özel Mühendislik - Mimarlık Okullarında ders veren üyelerimizin Odadan ihraç isteğiyle Haysiyet Divanına verilmeleri kararı alınmıştı. Yönetim Kurulumuz Genel Kurulun kendisine verdiği bu görevi yerliye getirmeden önce, durum üyelerimize çeşitli yollarla duyurulmuştur. Bu amaçla gazetelere ilanlar verilir yayın organımız TMH da duyurular yayınlanmıştır. (Bakınız; TMH sayı 185 sahife 12, sayı 187 sahife 39). Özel Okullarda öğretim görevlisi olarak çalıştıkları tesbit edilen üyelerimize ayrıca mektuplar gönderilmiş Genel Kurul kararı hatırlatılarak uyarıda bulunulmuştur. Bunun üzerine bazı üyelerimiz bize özel okullarda ders vermekten vazgeçtiklerini bildirmişler, bazıları ise Genel Kurul kararının uygulanmasının kanunsuz olacağını ileri sürmüş bu davranışlarından vazgeçmeyeceklerini belirtmişlerdir. Üyelerimizin gönderdikleri bu mektupların bir kısmı Odamız yayın organında da yayınlanmıştır. (Bakınız; TMH sayı 188 sahife 58). Yeterli uyarılar böylece yapıldıktan sonra Odamızın böyle önemli bir sorundaki görüşlerini, Genel Kurul kararlarını hiçe sayan üyelerimiz Genel Kurul kararları gereğince Odamız Haysiyet Divanına vermişlerdir.

Odamızın bu önemli sorunda son bir yıl içindeki yoğun çabaları sonuçsuz kalmamıştır. Mitingler-

İle, boykotlarla İstanbul'dan Ankara'ya yayan yürüyüş şeklinde belliren gösterilerle süslenen, yıllar boyu kamu oyunun hiç azalmayan bir ilgiyle izlediği Özel Yüksek Okullar sorunu bu gün çok önemli bir aşamaya gelmiş bulunuyor.

Anayasa Mahkemesi Kararını Verdi : Özel Yüksek Okullar Anayasaya Aykırıdır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARINI VERDİ ÖZEL YÜKSEK OKULLAR ANAYASAYA AYKIRIDIR

Anayasa Mahkemesi 12/1/1971 tarihli oturumunda "625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu" nun özel yüksek okullarla ilgili bütün maddelerini iptal etmiştir.

İptal kararı :

1. madde için oy çoğunluğu ile, 48. madde için oy çoğunluğu ile, 13. madde için oy birliği ile ve 8. maddenin 2, 3 ve 4. fıkraları için oy birliği ile alınmıştır.

İptal kararı 9 Temmuz 1971 de yürürlüğe girmektedir.

Bu kararın özel öğretim kurumları kanununun Anayasanın 50. ve 120. maddelerine aykırı olması nedeni ile verildiği öğrenilmiştir.

İptal edilen bu maddeler şunlardır :

MADDE : 1 — Özel öğretim kurumları T.C. uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre idare edilen tüzel kişiler tarafından açılan her derecedeki okullar hableşme ile öğretim yapan yerler, çeşitli kurslar, ders-haneler, bîçki dikiş yurtları ve benzeri kuruluşlar, yabancılar tarafından açılmış öğretim kurumlarıdır.

625 No. lu Kanun

MADDE : 8 —

(Fıkra : 2) Millî Eğitim Bakanlığı birinci fıkrada kendisine tanınan yetkiyi yüksek dereceli özel okullar için kendi teşkilâtına dahil kurumlarla lüzumu halinde Üniversitelerden alınacak öğretim üyelerinden müteşekkil bir uzmanlar heyeti vasıtasıyla kullanır.

(Fıkra : 3) Üniversiteler Millî Eğitim Bakanlığınca istenen nitelikteki öğretim üyelerini usulüne göre seçerek Millî Eğitim Bakanına bildirir.

(Fıkra : 4) Bu heyete dahil kişilere ifa edecekleri hizmetler için yönetmeliğe göre ödenecek ücretler Millî Eğitim Bakanlığınca ödenir.

MADDE : 13 —

Yüksek dereceli özel okullarda diplomaya esas olan teorik ve pratik derslerin imtihanları Millî Eğitim Bakanlığınca yaptırılır.

İmtihan kurumları birisi dersin öğretmeni olmak üzere ilgili özel okulda görevli bulunmayan ve o dersin üniversitedeki öğretim üyeleri veya yine o dersin resmî yüksek okuldaki öğretmenleri arasından seçilecek 2 üye ile birlikte 3 üyeden kurulur ve imtihanlar üniversitenin veya resmî yüksek okulun usulüne göre yapılır.

İmtihan kurullarına katılacak üniversite veya bilimsel özerkliğe sahip yüksek okul öğretim üyeleri, Millî Eğitim Bakanının istemesi üzerine ilgili fakülte ve yüksek okullarca, usulüne göre seçilir.

İmtihan kurulu üyelerinden okulun mensubu olmayanlara verilecek ücret Millî Eğitim Bakanlığınca tesbit olunur ve ilgili özel öğretim kurumunca ödenir.

İmtihanların hangi derslerden olduğu ne zaman ve ne şekilde yapılacağı her özel yüksek öğretim kurumunun yönetmeliğinde gösterilir.

İmtihan hakları ve askerlik durumları bakımından özel yüksek okul öğrencilerine resmî yüksek okul öğrencileri gibi işlem yapılır.

MADDE : 48 —

Yukardaki maddede yazılı cezalar ilk öğrenim derecesindeki özel yüksek okul öğretmenleri hakkında 1702 sayılı Kanunun 36 ve müteakip maddelerinde yazılı il millî eğitim disiplin kurulu, orta ve yüksek öğrenim veren özel okul öğretmenlerine Millî Eğitim Bakanlığı Disiplin Kurulu tarafından verilir.

Böylece özel yüksek okulların Anayasaya aykırı olduğunu savunan ve mücadelelerini bugüne kadar azimle sürdüren özel yüksek okul öğrencilerinin, başta İnşaat Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odası olmak üzere bütün ilerici meslek odalarının, bu konuda büyük çabalar harcayan değerli hukukçularımızın haklılığı bir kere daha belgelenmiş olmaktadır.

Varılan bu önemli noktadan sonra söz konusu kuruluşların özel yüksek okulların devletleştirilmesi yolunda, çalışmalarını birlikte sürdürmeleri gerekmektedir.

MÜHENDİSLİK ODALARININ ÖZEL YÜKSEK OKULLAR HAKKINDA BİLDİRİSİ

10 Mayıs 1970

— Halkımızın her türlü eğitim ve öğrenim ihtiyaçlarının sağlanması, Anayasamızın Devlete verdiği bir görevdir.

— Özellikle son yıllarda orta öğrenimin yüksek öğrenime hazırladığı öğrenci sayısının hızla artışı karşısında Devletin gerekli tedbirleri almayışı, vurguncu sermayeye tatlı bir kâr alanı daha açmış, doğrusu vurguncu sermaye de durumu kendi yönünden en iyi şekilde değerlendirmekte kusur etmemiştir.

— İki 1962 yılında öğretime açılan özel yüksek okulların sayısı- hızla artmış 1967 yılında 11' i teknik eğitim yapan 30 okul mevcuttan bugün bu rakam 48' i bulmuştur. Bugün sadece 19 özel yüksek okulda okuyan öğrenci sayısının 50.000' in üstünde oluşu konunun önemini belirtmeye yeter.

— Birçok değerli hukukçumuz özel yüksek okul Kurumlarının Anayasamıza aykırı olduğu görüşünü defalarca ve kesinlikle ortaya koymuşlardır.

— Özel Yüksek Okul öğrencilerinin büyük bir kısmı bir yandan çalışıp geçimini sağlamaya uğraşan bir yandan da okuyan gençlerdir. Özel Yüksek Okullarda okumak yılda 2500 - 6500 TL. ödeme yapmayı gerektirir. Üçaydan önceden haber vermek şartıyla patronun okulu kapatabilme hakkına sahip oluşuyla kardeşlerimiz aynı zamanda çok güvensiz bir durumda da bırakılmışlardır.

— Söz konusu Kurumlarda yapılan eğitimin son derece yetersiz olduğu Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporuyla, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Dairesi raporuyla ve çeşitli Üniversiteler ve Kurumlarda yapılan çalışmalarla defalarca belgelenmiştir. Özellikle laboratuvar ve teçhizat imkânları çok kısıtlı olan bu Kurumların Kamu Yüksek Okulları Standartlarına ulaşabilmeleri için yatırımlarını 11 mslı arttırmaları gerekmektedir. Kamu Yüksek Okullarında ortalama 12 öğrenciye 1 öğretim üyesi düşmesine karşılık, Özel Yüksek Okullarda 26 öğrenciye 1 öğretim üyesi düşmektedir.

— Ankara'da işlek bir caddede üzerinde; temizleyici, terzi, kolacı, kuaför, ayakkabı imalâthanesi ve bir Banka Şubesi gibi işyerlerinin de yer aldığı on katlı bir işhanında, bir mühendislik eğitimi yapan iki özel yüksek okulun bulunuşu, eğitim tüccarlarının memleketin eğitim dâvasına katkıda bulunma iddialarındaki ciddiyetlerini (!) ortaya koyan acı bir örnektir.

— Sorunun çözülmesi öncelikle özel yüksek okullarda okuyan kardeşlerimizin çıkarları gereğidir.

— Tek çözüm yolu, geliştirilmesi mümkün olan tesislerin bir Anayasa emri olarak Kamu yararına devletleştirilmesi, diğerlerinin kapatılmasıdır. Kapatılacak Okullarda okuyan öğrenciler bir plan gereğince diğer okullara aktarılmalı, bu işlemler tamamlanana kadar mezun olanların meslek Odaları ve Üniversiteler temsilcilerinden Kurulu Karma bir Komisyonun yapacağı imtihanlar sonucuna göre diplomaları değerlendirilmelidir.

— Mücadeleyi yürütecek olan esas güç özel yüksek okul öğrencileridir. Üniversiteler, meslek odaları ve bütün ilerici ve devrimci güçler bu mücadeleyi destekleyeceklerdir.

Elektrik Mühendisleri Odası,
İnşaat Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası
Maden Mühendisleri Odası

Özel Yüksek Okullar Hakkında Basın Bildirisi

23 Eylül 1970

— Halkımızın her türlü öğrenim ve eğitim ihtiyacının sağlanması Anayasanın devlete verdiği bir görevdir. Bugün hâlâ halkımızın % 40' ının okuma yazma bilmeyişli, her düzeyde öğrenim görme oranlarının son derecede düşük oluşu, bu görevin şimdiye kadar gereğince yapılmadığını göstermektedir.

— Kalkınmanın gerçekleştirilmesinde hem nicelik, hem de nitelik olarak yeterli insan gücünün belirlifi çalışma alanlarına plânlı bir şekilde kanallize edilmesi zorunludur. Özellikle kalkınmanın temeltası olan yatırımların başarıyla plânlanıp uygulanması her düzeyde, yeterli sayı ve nitelikte teknik elemanların yetiştirilmesine bağlıdır. İkinci beş yıllık kalkınma plânındaki insangücü hesapları memleketimizde en büyük insangücü açıklarını teknisyen ve sanatkâr düzeyindeki teknik elemanların teşkil ettiğini göstermektedir. Bu durumda orta dereceli teknik okulların sayılarının artırılmasına ve geliştirilmelerine öncelik veren plânlı bir eğitim politikası izlenmesi gerekirken, iktidarlar bu yola yanaşmamış, memleket gerçekleriyle taban tabana zıt uygulamalarda ısrar etmişlerdir.

— Liselerden mezun olup üniversitelere giremeyen gençlerin sayısı her yıl binlerle artmaktadır. Lise eğitimi çeşitli bölgelerde değişik düzeylerde, kimi yerde çoğu dersler okutulmadan yapılmakta dolayısıyla gençler giriş imtihanlarında eşit şansa sahip bulunmamaktadırlar. Ancak bir kısım öğrenci Devlet Üniversitelerinde yüksek öğrenime devam olanağına sahip olmaktadır.

— Büyük çoğunluğunu yoksul halk çocuklarının teşkil ettiği, üniversiteye giremeyen gençleri iki ihtimal beklemektedir. Ya tümünden açıkta kalacaklardır, ya da bu durumu kendi yönünden gayet iyi değerlendiren eğitim tüccarı özel okul patronlarına yem olacaklardır.

— Anayasamız Üniversitelerin ancak devlet eliyle ve kanunla kurulabileceğini öngörmektedir. Üniversiteler ve yüksek okulların kuruluş, görev, işleyiş ve amaç yönünden hiçbir farkı yoktur. Özel Yüksek Öğretim Kurumları kesinlikle Anayasaya aykırıdır.

— Söz konusu okullarda yapılan eğitimin yetersizliği, öğretim kadrolarının güçsüzlüğü, laboratuvar ve teçhizat olanaklarının son derece kısıtlı olduğu, değerlendirmelerin gayri ciddi bir şekilde yapıldığı pek çok kez belgelenmiş, kamu oyunca artık iyi bilinen gerçeklerdir.

— Eğitimin bir ticaret metali durumuna getirildiği, bakkal dükkânı açar gibi özel yüksek okulların açıldığı ve piyasa şartlarına göre gerektiğinde kapatıldığı tek ülke Türkiye'dir.

— Büyük kısmı gündüzleri çalışarak gece öğrenime devam eden özel yüksek okul öğrencileri, meslek Odaları ve bütün memleketsever güçler

eğitim ticaretine karşı sonuna kadar mücadele edeceklerdir.

— Özel yüksek okullar kapatılmalı ve öğrencilerin belirli sınavlardan geçerek kamu yüksek okullarına devamları sağlanmalıdır.

— Anayasa Mahkemesinin şimdiye kadar vermiş olduğu yerinde kararlardan aldığımız güvenlik duygusuyla 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hakkında da ülkemiz ve halkımız açısından en doğru kararı vereceğine olan inancımızı belirtmek isteriz.

**Elektrik Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası
Türkiye Özel Yüksek Okullar
Öğrenci Federasyonu
Makina Mühendisleri Odası**

Özel Yüksek Okullar Konusunda Elektrik, Gemi, İnşaat, Kimya, Maden, Makina Mühendisleri ve Mimarlar Odaları Adına Odamız Başkanı Tarafından Basına Açıklanan Ortak Duyuru

Eğitim Devletin Temel Görevidir

5 Ekim 1970

Halkımızın hertürlü eğitim ve öğrenim ihtiyaçlarının sağlanması, Anayasamızın devlete verdiği temel görevler arasında yer alır. Bununla beraber iktidarlar bu görevi yerine getirmekten kesinlikle kaçınmışlar ve işbirlikçi özel sektöre yeni kâr olanakları, yeni kâr fırsatları, yeni kâr alanları hazırlamak üzere özel mühendislik okullarının açılmasına izin vermişler, bu konuda Anayasamızın özüyle çelişen kanunları yürürlüğe koymuşlardır. Böylece özellikle son yıllarda orta öğrenimin yüksek öğrenime yetiştirdiği öğrenci sayısının hızla artışıyla birlikte, vurguncu sermaye eliyle kurulan özel mühendislik okulları da bir kanser gibi yurdumuzun her tarafını kaplamıştır. İlk 1962 yılında öğretime açılan özel yüksek okulların sayısı bugün 48'e yükselmiştir. Özel Yüksek Okullar, toplumsal sorumluluk duygusundan yoksun iktidarların vurguncu sermayeye âlet olduklarının somut belgesidir.

Özel Yüksek Okullardaki Eğitim Kesinlikle Yetersizdir

Özel okullardan özellikle teknik eğitim yapar görünenlerin son derece yetersiz oldukları, Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu Raporuyla, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Dairesi Raporuyla, Üniversiteler ve diğer kurumlarca yapılan araştırmalarla defalarca ve kesinlikle belgelenmiştir. Özellikle laboratuvar ve teçhizat olanakları çok sınırlı olan bu okulların kamu yüksek okulları standartlarına ulaşabilmesi için yatırımlarını 11 misli arttırmaları gerekmektedir. Kamu yüksek okullarında ortalama 12 öğrenciye 1 öğretim üyesi düşme-

sine karşılık, özel yüksek okullarda 26 öğrenciye 1 öğretim üyesi düşmektedir. Eğitim sömürsü o kadar hayasızca yürütülmektedir ki, bugün Ankara'da işlek bir cadde üzerinde, temizleyici, terzi, kolaçı, kuaför, ayakkabı imalathanesi ve bir banka şubesi gibi işyerlerinin de yer aldığı on katlı bir iş hanında mühendislik eğitimi yapan (!) iki özel yüksek okul kurulmuştur. Eğitim tüccarlarının ve bu tüccarların siyasi temsilcilerinin memleketin eğitimi sorununa çözüm getirme iddialarının ne derece, kof, ne derece temelsiz, ne derece çürük olduğunun somut bir belgesidir bu. Özel mühendislik okulları halkımız zararına gelişen kanser tohumlarıdır.

Meslek Odaları Özel Yüksek Okul Kurumuna ve Eğitim Sömürsüne Karşıdır, Sömürülen Emekçi Çocuklarının kesinlikle yanındadır

Liselerden mezun olup üniversitelere giremeyen gençlerin sayısı her yıl binlerle artmaktadır. Lise eğitimi çeşitli bölgelerde değişik düzeylerde, kimi yerde temel dersler okutulmadan yapılmakta, dolayısıyla gençler giriş imtihanlarında eşit başarı şansına sahip bulunmamaktadırlar. Dolayısıyla büyük şehirlerde oturan öğrenciler, genellikle devlet üniversitelerinde yüksek öğrenime devam olanağına sahip olabilmektedirler.

Bu durumda, büyük çoğunluğunu yoksul halk çocuklarının teşkil ettiği, üniversiteye giremeyen gençleri iki ihtimal beklemektedir. Ya tümünden açığa kalacaklardır, ya da bu durumu kendi yönünden çok iyi değerlendiren eğitim tüccarı özel okul patronlarına yem olacaklardır.

Eğitimin bir ticaret metali durumuna getirildiği, bakkal dükkanı açar gibi özel yüksek okulların açıldığı ve piyasa koşullarına göre gerektiğinde kapatıldığı ilk ülke dış ve iç sömürüyle geri bırakılan Türkiye'dir.

Özel Yüksek Okullar Anayasaya Aykırıdır

Anayasamız Üniversitelerin ancak devlet eliyle ve kanunla kurulabileceğini öngörmektedir. Üniversiteler ve yüksek okulların arasında kuruluş, görev, işleyiş ve amaç yönünden hiç bir fark yoktur. Özel yüksek öğretim kurumları Anayasaya kesinlikle aykırıdır. Bu kanunsuz sömürü kuruluşlarına karşı bir yandan Meslek Odaları vetüm yuntsever güçler, diğer yandan büyük kısmı gündüzleri çalışarak gece öğrenime devam eden özel yüksek okul öğrencileri sonuna dek mücadele edeceklerdir.

Özel Yüksek Okullar Kapatılmalıdır

Anayasaya aykırılığı açıkça belgelenmiş bu sömürü yuvaları kapatılmalı ve öğrencilerinin belirli

şnavlardan geçerek kamu yüksek okullarına devam-
ları sağlanmalıdır.

Anayasa Mahkemesinin, şimdiye kadar vermiş
olduğu yerinde kararlardan aldığımız güvenlik duy-
gusuyla 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu
hakkında da ülkemiz ve halkımız açısından da en
doğru kararı vereceğinden emin bulunuyoruz.

Bir daha belirtelim, özel mühendislik okullarına
karşı olan mücadeleimiz, öğrenci kardeşlerimizle de-
ğil, özel yüksek okul kurumuna, özel okul patron-
larına ve eğitim sömürsünesidir. Bu mücadele yenil-
den hız ve etkinlik kazanmaktadır. Kamu yararına
çalışan meslek kuruluşları olarak, bu temel sorun
çözümüne kadar mücadele etmeğe kesinlikle
kararlıyız.

Elektrik Mühendisleri Odası
Gemi Mühendisleri Odası
İnşaat Mühendisleri Odası
Kimya Mühendisleri Odası
Maden Mühendisleri Odası
Makine Mühendisleri Odası
Mimarlar Odası

**Oda Kayıt Şartı Aranmaksızın Bazı Kamu Kuruluş-
larının Özel Okul Mezunlarına İş Vermeleri Karşı-
sında Yatırımcı Bakanlık ve Genel Müdürlüklere
Gönderilen Mektup Örneği**

Yurdumuzda; mühendis ve mimar unvanları ve
bu mesleklerin icrası 3458 sayılı kanunla korunmuş,

Mühendis ve mimar unvanlarına ve yetkisine
sahip olanların da, mesleklerini icra edebilmeleri için
ayrıca 6235 sayılı kanun gereğince Meslek Odala-
rına kaydolmaları zorunlu kılınmıştır.

Her iki kanuna aykırı hareket; bu kanunlardaki
cezalarla müeyyidelere bağlanmıştır.

Öte yandan gerek özel okullar, gerekse bu
okulları doğuran 625 sayılı kanunun Anayasaya ay-
kırılığı iddiası, Danıştay dâva dairesince ciddi sa-
yılarak, konu Anayasa Mahkemesine intikal ettiril-
miştir.

Bunun dışında, özel yüksek okulların Ticaret
Odalarına kayıtlı birer kâr müessesesi oldukları,
öğretim yerine kâr güttükleri, son olarak bir kez de
Gayrettepe Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Oku-
lunun ikinci yıl sonunda, çok sayıdaki öğrencilerini,
turizm kredisi ile yaptırdığı binalardan sokağa bı-
rakvermesiyle yeniden belgelenmiştir.

İlk iki yıl, laboratuvar, atölye gibi tesisler ol-
madan yani hemen hiç karşılıksız sağlanan kâra
mukabil üçüncü yıl harcama gerekli olduğunda oku-
lun kapatılmasına gldildiği anlaşılmaktadır. Ve oku-
lun sahibinin "okulu kapattım" demesiyle de her şey
çözülebilmıştır.

Bunlardan başka, 625 sayılı kanunun - yayının-
dan sonra 6 ay içinde çıkarılmasını emrettiği - yö-
netmelik ve tüzükler geçen 5 yıl içinde yayınlanma-
dığından" kanundan önce açılan okulların intibak-
ları yapılmamış olduğu,

Bu tüzük ve yönetmeliklere dayanmayan "okul
açma" ve "öğretime başlama" izinleri ve yapılan
sınavların kanuna aykırı olduğu görüşüyle, verilen
diplomaların geçersizliği için Odamız ve kimi üye-
lerimiz ayrıca dâva açmış bulunmaktadır.

Bu haller karşısında Üniversite ve akademiler-
deki Odamız üyelerinin hemen hemen tamamı özel
okullardaki görevlerini bırakmış bulunmaktadır.

Bu nedenlerle ve Oda Genel Kurulunca alınan
kararlar gereğince Özel Mühendislik Okullarını bi-
tirmiş sayılanlar Odamıza kaydolunmamaktadırlar.

Hal bu iken; "mühendis ihtiyacı" bahane edile-
rek, Odaya kaydedilmeden Özel Okulları bitirmiş
sayılanların bazı dairelerce mühendis unvan ve
yetkisiyle ve bu sorumlulukla görevlendirildikleri bi-
linmekte, hattâ bu gibilerden kendilerini Odaya ha-
ber verenler olmaktadır.

Aynı şekilde Üniversite ve Akademi öğrencile-
rinden staj yapmak olanağını bulamayanlara muka-
bil, özel okul öğrencilerinin korunarak kendilerine
staj yaptırıldığı, burs verildiği, bursla beraber aynı
kurumlar tarafından özellikle - bilinen bir okul öğ-
rencilerine - iş sağlandığı görülmektedir.

Kanunlarımıza, aynı zamanda Devletin görevi
olan yüksek öğretimi; ticaret ve kâr konusu olma-
tan kurtarmak, yanlış eğitim sisteminin bu okullara
sürüklediği çoğunluğu gelir seviyeleri, çok düşük
alle çocuklarına iyi bir öğrenim yaptırmak olanağını
sağlamak olan Odamız kararlarına aykırı olarak,

Odamıza kayıtlı olmayanların mühendislik yer-
lerinde çalıştırılmasına izin verilmemesini,

Buna karşı olan uygulamaların Odamızca yakın-
dan ve ciddiyetle izlenerek yasalarımıza ve Oda Ge-
nel Kurullarımızın aldığı kararlara aykırı hareket eden
üyelerimiz için disiplin yoluna gidileceğine, mes-
lek oyununda kınanmak üzere adlarının yayınlanacağı-
na ve her türlü kanun yoluna başvurulacağına, bun-
da kesinlikle kararlı ve ısrarlı olduğuna bilgileri-
nizi rica eder, gereğini buyruklarınıza sunarız.

Saygılarımızla,

Başkan
Sedat ÖZKOL

BASIN BÜLTENİ.

Robert Kolej, Millî ve Özerk bir Üniversite Olmalıdır

Robert Kolej, 1863 yılında, Amerikancı bir kül-
türün tohumlarını yeşertmek amacıyla kurulmuştur.
Robert Kolej sorunu, bugün yeni bir aşamaya ulaş-

miştir. Yüz yıldan fazla bir süre boyunca, yabancı bir kültürün sözcülüğünü yapma çabasında olan bu kurum, yurtsever ve devrimci gençliğin, bilinçli bas-kısı ile Amerikan çıkarlarına yönelmiş görevlerini yerine getiremez olmuştur.

Bu durum karşısında, Amerikalıların ve işbirlikçilerin oluşturduğu mütevellî heyetinin okulun yüksek kısmını lağvetmek niyeti açık bir şekilde görülmektedir. Amerikan Emperyalizmi artık kendine yâr olmayan bu kurumun Türk halkına da, yâr olmamasını istemektedir.

ROBERT KOLEJ'in mevcut tesisleri bir Üniver-

sitenin başlangıcı olabilecek nitelik ve yeterliktedir. Bu tesislerin yok edilmesini isteyenler, ancak işbirlikçilerdir. Biz, aşağıda imzaları bulunan kuruluşlar, Robert Kolej'in mevcut bütün tesisleriyle millî ve özerk bir üniversite haline getirilmesi yolundaki, bütün çabaları desteklediğimizi ve bu yolda eyleme geçen bilinçli Robert Kolej öğrencilerinin sonuna dek yanında olduğumuzu kamu oyuna duyururuz.

Elektrik Mühendisleri Odası

İnşaat Mühendisleri Odası

Maden Mühendisleri Odası

Mimarlar Odası Ankara Şubesi

**TEKNİK ELEMANLARIN SENDİKALAŞMASI
VE
TEKNİK PERSONEL SENDİKASI (TEKSEN)**

Türkiye'ye egemen olan sömürü düzeninin kaçınılmaz ve zorunlu bir şekilde yarattığı ekonomik bunalım günden güne yoğunlaşır ve yeni boyutlar kazanırken, şimdiye kadar güçlerini duyuramamış pek çok emekçi sınıf ve tabaka da giderek uyanmakta, bilinçlenmekte ve örgütlü mücadelenin zorunluluğunu büyük bir hızla kavramaktadırlar. Geçtiğimiz yıl Türkiye Teknik Elemanlarının böyle bir uyanış ve bilinçlenme süreci içinde olduklarının somut belgeleriyle doludur ve bu belgelerin en önemlisi de Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) dir. İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin öncülüğü ve Şube Başkanı Sayın İzzettin Siller'in katkılarıyla 12 Şubat 1970 tarihinde İstanbul'da kurulan TEKSEN kamu kesiminde çalışan bütün teknik elemanların sendikası olarak gerçekleştirildi. 4/10195 sayılı Kararnameye göre kamu kesiminde çalıştırılanların işçi ya da memur oldukları kesin olarak belirtilmediğinden, TEKSEN, Anayasanın verdiği haklardan yararlanılarak, "Çalışanlar Sendikası" olarak kuruldu ve bu nedenle başlayışta özel sektörde çalışan arkadaşlarımız da sendikaya üye olabildiler.

Sendikanın temel amacı, teknik elemanların sosyal ve ekonomik haklarını savunarak Türkiye Teknik Gücünün gelişimine katkıda bulunmak, ayrıca teknik elemanlar arasındaki suni çelişkileri ortadan kaldırarak mühendisi, mimarı, jeoloğu, jeofizikçisi, Teknikeri ve teknisyeni ile Türkiye Teknik Ordusunun tüm üyelerini bir araya getirmek, kaynaştırmak, bütünleştirmekti.

Aktif örgütlenme çabalarına girişen TEKSEN'e en büyük yardım ve destek, özellikle İnşaat Mühendisleri Odasından ve Odamızın üyelerinden geldi. Odamız, yayın organlarında, TEKSEN'in toplantılarında ve eylemlerinde inşaat mühendislerini bu

sendikaya üye olmağa çağırırdı. Çünkü, değişik nitelikteki üyelerden oluşan meslek Odalarının kamu kesiminde çalışan teknik elemanların ve özellikle İnşaat mühendislerinin sosyal ve ekonomik haklarını etkin bir şekilde, savunma olanaklarının çok sınırlı olduğu açıktı. Ayrıca örneğin inşaat mühendisleriyle mimarlar, elektrik mühendisleriyle makine mühendisleri, tüm mühendis kitlesiyle teknikerler arasındaki suni çelişkiler, kuruluşların yöneticileri arasındaki protokollarla değil, teknik elemanların tümünün aynı hak ve görevlerle bir araya geldikleri sendikal bir örgütte çözümlenebilirdi. Bu nedenlerle, teknik elemanlara uzun süre egemen olmuş peşin hükümlere, pasifizme ve dar kalıpcılığa rağmen TEKSEN hızla serpildi ve güçlenerek yurt çapında örgütlendi.

TEKSEN somut gücünün ilk örneğini 18 Nisan 1970 tarihinde Ankara'da yapılan teknik eleman miting ve yürüyüşünde verdi. Bu eylemde Teksen kamu oyuna şu gerçekleri duyurdu:

1. Kamu kesimindeki teknik elemanlar yasa dışı kararnamelele, her türlü sosyal güvenliklen yoksun olarak baskı altında çalıştırılmaktadırlar.

2. Teknik elemanların temel yurt yatırımları üzerindeki bilimsel ve de devrimci görüşlerini açıklamalarına izin verilmemekte, bu görüşler gizlenmekte, sunulan raporlar hasıraltı edilmektedir.

3. Bütün baskılara rağmen, halkımıza karşı olan sorumluluklarının gereğini yerine getiren teknik elemanların işlerine derhal son verilebilmektedir.

4. Memur mu, yoksa işçi mi oldukları kasıtlı olarak bir türlü tescil edilmeyen teknik elemanlar, demokratik haklardan yoksun bir statü içinde çalıştırılmağa zorlanılmaktadırlar.

5. Teknik elemanların, bütünleşmeleri, bir araya gelmeleri, devrimci bir güç oluşturmaları, tehditlerle, korkutularla, kısır vaatlerle engellenmek istenmektedir.

6. Yabancı Müşavirlik Firmaları, yabancı sözde uzmanlar ve de özel mühendis okullarıyla teknik elemanlarımızın, özellikle mühendis ve mimarlarımızın, mesleki gelişme olanakları birer birer ortadan kaldırılmakta, yok edilmekte, bir kelimeyle Türkiye Teknik Ordusu kasıtlı ve bilinçli bir şekilde güdük bırakılmaktadır.

7. Boğaz Köprüsü, arsa spekülasyonu, gecekondulaşma, montaj sanayii ve bir bütün olarak emperyalist sömürü gibi temel yurt sorunlarının politikacıların tekelinde olduğu, bu konuların teknik elemanların uzmanlaşdıkları dalların kesinlikle dışında kaldıkları yalancı gerekçe ve uyutmasıyla, Türkiye Teknik Ordusu dış sömürünün içimizdeki uzantıları tarafından sadece emir alan, her türlü bağımsız düşünceden yoksun, bilinçsiz, pasif ve iktidarsız bir kitle haline getirilmek istenmektedir.

8. Teknik elemanların Türkiye koşulları içinde çok yüksek ücretler aldıkları yalanı, en hayâsız bir şekilde sık sık hortlatılarak, ezilen halkımızla devrimci Türk Teknik Ordusunun birbirine yabancılaştırılmasına gayret edilmekte, temel isteklerimizin daha fazla ücret sağlamaktan çok, sosyal güvenlik toplu sözleşme ve grev gibi demokratik haklar olduğu kamu oyunundan kasıtlı bir şekilde gizlenmektedir.

9. Halkımızın yararına karar verebilmek, temel yatırımları Türkiye'nin çıkarları açısından plânlayabilmek ve de uygulayabilmek için Türkiye Teknik Ordusu'nun sosyal güvenliğine, toplu sözleşme ve grev hakkına sahip olması şarttır. Ve Türkiye Teknik Ordusu bu en tabii haklarını mutlaka, ama mutlaka elde edecektir.

Yapılan bütün uyarılara, açıklamalara ve bilimsel tartışmalara rağmen Teknik Elemanların hizmet üreten memurlar gibi Personel Kanunu kapsamına alınacağı ortaya çıkınca, TEKSEN ve Meslek Odaları 29 Mayıs Genel Forumunu oluşturdular ve bu forumda 1-2 Haziran tarihlerinde Türkiye çapında boykota gidilmesi oybirliğiyle kararlaştırıldı. 1-2 Haziran boykotuna ülkemizin her köşesindeki, her şehrindeki, her şantiyesindeki ve her fabrikasındaki teknik elemanların hepsi tamamı katılmıştır. Anayasal ve demokratik hakların ışığında oluşturulan bu direnişe katılım oranı % 90'ın üzerine çıkmıştır.

1-2 Haziran tarihlerindeki Genel Boykotu, haklarımızı elde edebilme mücadelesinde oluşturulan ikinci boykot izlemiş ve Türkiye Teknik Elemanları 6 Temmuz 1970 tarihlerinde boykota gitmişlerdir. Teksen'in ve ilerici Odaların tüm çabalarına rağmen beşirli meslek kuruluşlarının pasif ve ürkek tutumu 16 Temmuz Boykotunun etkinliğini azaltmış ve ikinci boykota katılım oranı % 30'a kadar düşmüştür. Bununla beraber direniş sürelerinde teknik eleman-

ların büyük bir hızla TEKSEN'e üye oldukları görülmüş ve bir kaç hafta içerisinde TEKSEN'in üye sayısı 900'den 2000'e yükselmiştir. Bunda Teknik Personel Sendikasının tutarlı, dürüst ve ylgit mücadelesinin de büyük rolü olmuştur.

Teknik elemanların ülke çapında giriştikleri protesto eylemlerine rağmen Personel Kanunu tasarısı olduğu gibi kanunlaşmış teknik elemanlar bu kanunun kapsamına alınınca, memur statüsüne sokulan kamu kesimi teknik elemanlarının hukuki koşullarına uygun olarak Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) i çalışanlar sendikası niteliğinden "Memur Sendikası" niteliğine getirmek bir kanun zorunluğu haline gelmişti. 5 Eylül 1970 tarihinde Ankara'da toplanan TEKSEN Genel Kurulunda Ankara Şubesi'nin hazırladığı tüzük değişikliği kabul edilmiş ve bu yeni tüzüğe göre TEKSEN 624 sayılı "Devlet Personeli Sendikaları Kanunu" na göre çalışan bir sendika haline dönüşmüştür. Böylece sendika özel sektörde çalışan bilinçli üyelerini zorunlu olarak yitirmiştir. Bununla beraber kamu kesiminde çalışan Teknik Elemanların Teksen'e ilgileri her geçen gün artmış ve sendika giderek güçlenmiş, teknik elemanların tek sendikall örgütü olarak ağırlığını duyurmağa başlamıştır.

Personel Kanunu ile sosyal ve ekonomik hakları kısıtlanan teknik elemanlar intibaklar kararıyla bir kere daha yaralanıp, ayrıca şantiyelerde çalışan teknik elemanlara verilen yan ödemeler de kanunsuz bir şekilde kesilince teknik elemanlar arasındaki direniş potansiyeli yeniden güç kazanmıştır. Bu durumda Teksen teknik elemanların öncü örgütü olarak ortaya çıkmış ve 26 Aralık 1970 tarihinde İzmir ve Elâzığ ve 28 Aralık 1970 tarihinde ise Ankara Teknik Eleman Forumunu oluşturmuştur.

İzmir'deki Forumu Balıkesir'den, Nazilli'den, Manisa'dan ve Demirköprü'den gelen teknik elemanlar da katılmışlardır. 200-250 kişinin katıldığı Forumda 1. Teknik elemanların Personel Kanununa karşı oldukları bu konuda uzun vadeli mücadeleye azimle devam olunacağı, 2. kısa dönemde Personel Kanununun imkânlarından sonuna dek yararlanmak üzere (intibaklara ilişkin sorunlar, yan ödemeler v.s.) mücadele edilmesi, 3. Bu mücadelenin gerektirdiği direniş biçimlerinin 28 Aralık 1970 Pazartesi günü saat 18.00'de T.S.E. Salonunda yapılacak forumda saptanması ve Ege'deki teknik elemanların bu kararlara kesinlikle uyması kararlaştırılmıştır.

Elâzığ'daki foruma da civar kentlerden çeşitli kuruluşlarda çalışan 250 kadar teknik eleman katılmıştır. Doğu Anadolu'da zorlu şartlar altında çalışan bu arkadaşlar da Personel Kanununa karşı toplu halde mücadelede kararlı olduklarını göstermişler ve forumda da aynen İzmir'deki forumda alınan kararlar alınmıştır.

28 Aralık 1970 günü Türk Standartları Enstitüsü toplantı salonunda saat 18.00'de Genel Teknik Eleman Forumu yapıldı. Bu forum, Teksen'in öncülüğünde, Elektrik Mühendisleri Odası, Maden Müh-

disleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Ziraat Mühendisleri Odası gibi meslek örgütleri ile diğer bazı teknik eleman örgütlerinin katkılarıyla oluşturuldu.

Foruma memleketin her yönünden gelen binin üstünde mühendis, mimar, jeolog, jeofizikçi, teknik öğretmen, tekniker ve teknisyen elemanlarının demokratik ve ekonomik haklarını savunma yolunda ulaştıkları üstün bilincin önemli bir kanıtı oldu.

Foruma Teksen Yürütme Kurulu üyesi ve İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı Dr. Y. Müh. Sedat Özkol Başkanlık ettil. Yurdun değişik yerlerinden gelen teknik elemanlar sorunlarımızı hemen hep aynı biçimde ele alıp mücadele azimlerini belirttiler. Büyük bir dayanışma içinde geçen Forumda alınan kararlar aşağıda verilmektedir. Önümüzdeki direnişin biçimini tesbit eden kararlar aralarında mühendislerin, mimarların, şehircilik uzmanlarının Jeologların, jeofizikçilerin, teknikerlerin, teknisyenlerin bulunduğu 125 teknik elemanın imzasıyla Forum Başkanlığına önerge olarak verilmiştir. Bütün kararlar Foruma katılan binin üstünde teknik eleman tarafından oybirliğiyle alınmıştır.

Forum, teknik elemanların Personel Kanununa karşı demokratik ve ekonomik haklarını savunma azimlerinin en kesin belgesi oldu.

Forumdan sonra gizli ya da açık bütün baskılara, yetkililerin Anayasasının özüyle çelişen bütün sözde tehditlerine, Teknik Eleman Düşmanlarının eylemimizi bölmek için sarfettikleri bütün çabalara rağmen kamu kesiminde çalışan 35.000 mühendis, mimar, tekniker, teknisyen, jeolog ve jeofizikçinin ülke çıkarlarını savunmak ve Türkiye Teknik Gücünü geliştirebilmek amaçlarıyla giriştikleri direniş, iki hafta süreyle ve yurt çapında sürdürüldü. Bu direnişi Türkiye Teknik Elemanlarının yeni maddi olanaklar için başlattığını ileri sürerek kamu oyunu yanıltmaya çalışanların oyunları kesinlikle boşa gitmiş, Türkiye Öğretmenler Sendikası'ndan ileriye Basınımıza kadar pek çok kuruluş ve kurum eylemimizi sözle ve yazıyla desteklemişlerdir. Türkiye, Teknik Elemanlarıyla çalışan kitleler arasında işbirlikçiler tarafından yaratılan süni çelişkiler, direniş süresinde birer birer ortadan silinirken, hareketin öncülüğünü yapan Teknik Personel Sendikası bir hafta içinde 2000 yeni üye kazanmıştır. Ülkemizin her yanında yüzlerce teknik eleman imelenecek bir hızla Teknik Personel Sendikasına yaklaşmakta, üye olmakta ve üye kazandırmaktadırlar.

Eylemimiz hareketin temelde meslek Odalarıyla değil - Sendikal örgütlerle yürütülebileceği ger-

çeğini bir kere daha ortaya koymuştur. Türkiye teknik elemanlarının öncü örgütü, birleştirici örgütü, sürükleyici örgütü Teksen'dir. Teksen direnişimizin kuşkusuz tek lideridir.

Eylem, Teksen'in öncülüğünü ve gücünü açıkça kanıtlarken İlerici Odaların ve meslek kuruluşlarının yardımları da büyük yarar sağlamıştır. Bununla beraber kendi kitlelerini temsil edemeyen sözde yöneticilerin belirli meslek Odalarını pasif bir tutuma sürüklemek istedikleri ve hatta sürükledikleri de su yüzüne çıkmıştır. Örneğin yurdun her köşesindeki belirli Odalara bağlı yüzlerce mühendis, şimdiki yöneticilerini, sözle, telgrafla, mektupla, imzalı muhtıralarla ve basın yoluyla açıkça kınamışlar ve arkadaşlarını eyleme katılmaya çağırmışlardır.

Bu güne kadar bazı gayretkeş idarecilerin oluşturmaya çalıştıkları baskılar da büyük bir dayanışmayla etkisiz kılınmış bulunmaktadır. Teknik elemanlar ekonomik ve idari baskılara direnmeye kesinlikle kararlıdır. Bu gerçeklere rağmen, bu baskılar yoğunlaştırıldığı takdirde, baskıyı oluşturanların "teknik eleman düşmanı" olarak ilân edilmelerinde hiç tereddüt edilmeyecektir.

Başbakan ve yatırımcı Bakanlarla yapılan görüşmelerde teknik elemanların "kesin teminat" istedikleri kendilerine duyurulmuştur.

Direniş eylemi bilinçli bir şekilde devam ederken teknik elemanların gerçek temsilcileri de yasa organlarındaki teknik elemanlarla ve hükümet yetkilileri ile görüşmeler yaparak, teknik elemanların personel kanunu ile uğradıkları haksızlıkları, bir kez daha ilgililere duyurma yolunda çabalara girişmişlerdir. Maliye, İmar ve İskân, Sanayi, Köyleri ve Bayındırlık Bakanlarıyla yapılan görüşmelerde teknik elemanların haklarını alıncaya kadar direnişe kararlı oldukları açıklanmış, özellikle intibaklar ve yan ödemeler konusundaki açık haksızlıkların bir an önce düzeltilmesi gereği bir kere daha ortaya konmuştur. Başbakan Süleyman Demirel'le de 1 saatte fazla süren bir görüşme yapılmış bu görüşmede sorunlarımız Başbakan'a bütün ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Teknik elemanlar adına, Başbakan'dan kamu oyunda sorunların çözümleneceği yolunda bir açıklama yapması istenilmiştir.

Eylemlerimizi daha fazla maddi olanak için değil, halkımız yararına çalışabileceğimiz bir statüye kavuşmak için sürdürüyoruz. Teknik ve bilim bütünüyle ülkemizin yararına kullanabileceğimiz güne kadar bu eylemler sürüp gidecektir.

TEKNİK FAALİYETLER

TEKNİK BÜLTEN VE DİĞER TEKNİK YAYINLAR

Teknik yayın ve araştırma etkinliğinin, yürütülmesinde her ülkede inşaat mühendisliği Oda ya da Birliklerinin geniş katkıları olmaktadır. Sürekli periyodik organlar yoluyla yapılan yayınlar, ayrıca broşür, kitap şeklindeki meslekî yayınlar bu Odaların en belli başlı görevlerinden sayılmaktadır. Mühendislik Haberleri Dergisinde ötedenberi bazı teknik makalelere de yer vermek suretiyle, İnşaat Mühendisleri Odası bugüne kadar bu görevi kısmen yerine getirmiş bulunmaktadır.

Ancak, ülkemizde inşaat mühendisliği projecilik ve uygulayıcılık bugün varmış olduğu düzeyde bir haberleşme bülteninin arka sayfalarına sığmış klâsik konulardaki bir kaç makalenin izlenmesiyle yetinilemeyeceği açıktır. Ayrıca, teknolojik araştırma geleneği ülkemizde yerleşmeğe başlamakta, araştırma, geliştirme niteliğindeki çalışmalarda bulunanların sayısı arttığı gibi, bu çalışmaların sonuçlarını dikkatle izleyen seçkin bir projeci mühendis kesimi de oluşmaktadır.

Bu verileri gözönünde tutarak, daha ziyade bir haberleşme ve meslekî teknolojik kalkınma problemlerinin tartışma organı olan "Mühendislik Haberleri" dergisinin dışında bir "Teknik Bülten" çıkarma yoluna gidilmiştir. "Teknik Bülten" de ders kitapları dışında inşaat ve pratik sorunlarını içeren yerli literatürün kısırlığını giderecek biçimde uygulamaya dönük problemleri konu alan orijinal ve derleme yazılara öncelik tanınmıştır. Öte yandan, araştırma raporlarını bugüne kadar T.B.T.A.K. ya da Üniversiteler aracılığıyla yayınlamakta olup, çalışmaları büyük mühendis kitlesince hemen hemen hiç bilinmeyen geniş araştırmacı akademisyen kuşağın çoğunlukla orijinal olan incelemelerine, hem kendilerini teşvik, hem de Türk araştırmacılığından herkesin haberdar olmasını sağlama amacıyla ikinci öncelik verilmiştir. Diğer ülkelerin yeni teknik, hesap metodlarına ilişkin yazılarla tartışmalara ve diğer çeşitli incelemelere de, öncelikle olmasa bile, yer

verilmektedir. Bu yazı çeşitleri arasında uygun bir dozajın ayarlanmasına özellikle dikkat edilmektedir.

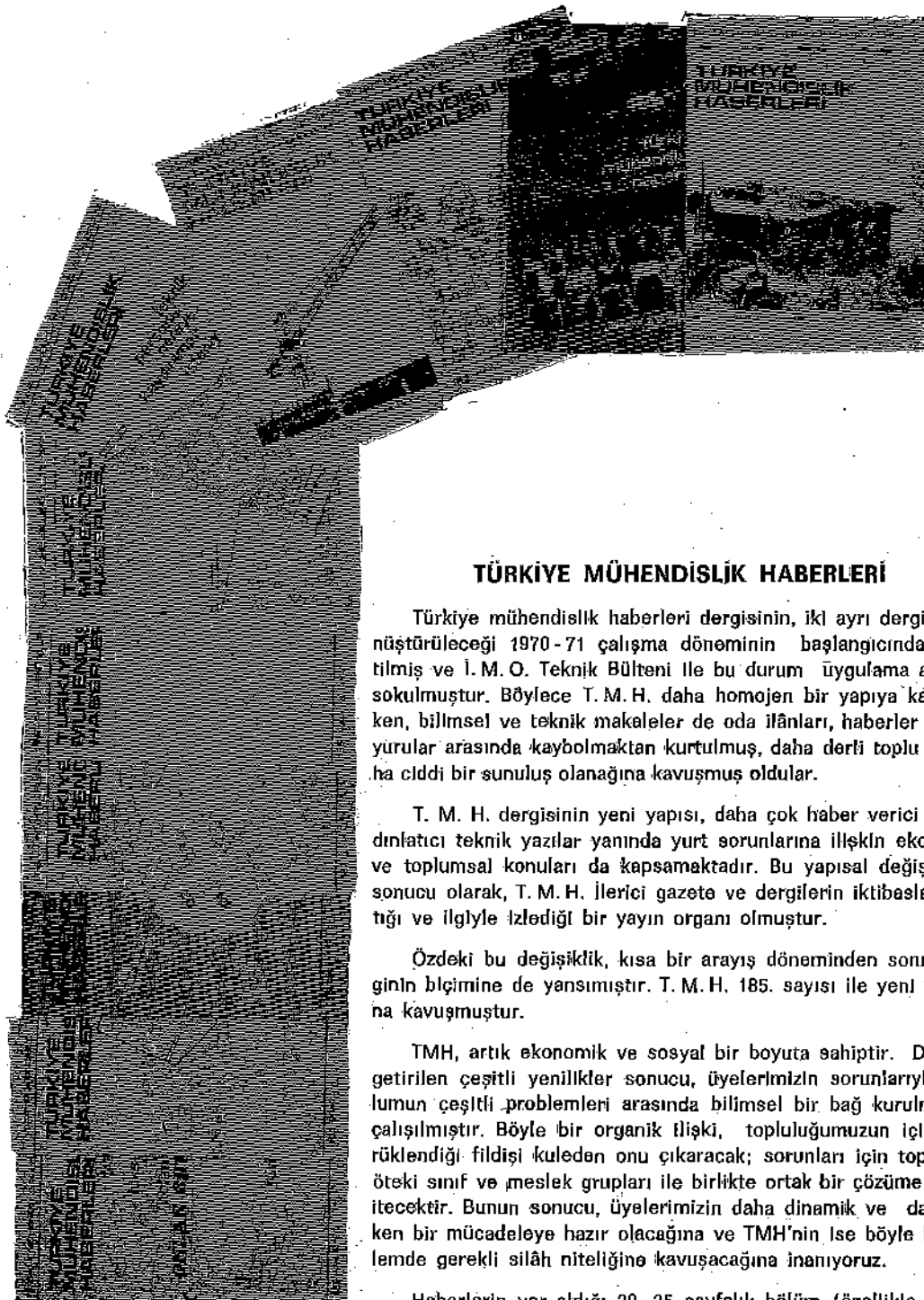
Basılışındaki itina, sayfa düzenindeki özenle "Teknik Bülten"imizin Türkiye'de kendi kategorisinde bugüne kadar yayınlanan en başarılı organ olduğu meslektaşlarımız tarafından yazılı ve sözlü olarak yapılan övgülerden anlaşılmaktadır. Yayınlanan makalelerin teknik ve bilimsel yönden yüksek bir düzeyde tutulmasını sağlamak üzere İse Teknik Yayın ve Araştırma Komitemiz ülkemizde bu tip bir organda ilk defa uygulanan "hakem incelemesi ve kararı" yöntemini titizlikle yürütmektedir. Yazılar bir ücret karşılığı, işledikleri konularda uzmanlaşmış meslektaşlarımıza inceletilerek kabul ya da reddolunmaktadır.

1 inci sayısı Haziran 1970 de çıkmış bulunan Teknik Bülten'in 2 nci ve bir cilt içinde 3, 4 üncü sayıları da yayınlanarak 1970 dizisi tamamlanmıştır. 1971 dizisinin ilk sayısı Mart 1971 de çıkacak şekilde hazırlanmaktadır. Gelen yazıların bolluğu ve kalitesi, önümüzdeki sayıların sayfaca daha kabarık olmasını gerektirecek niteliktedir.

Daha önceki Yönetim Kurullarınca hazırlanmış olan bütçenin kısıtlamaları dolayısıyla "Teknik Bülten" dışında, ayrı teknik kitap ve broşür yayınlanma olanağı bulunamamış, sadece az illerde sözü edilecek olan "Gediz Depremi Sempozyumu" raporunun basılmasıyla yetinilmiştir.

Bugünkü Yönetim Kurulunca hazırlanacak bütçenin olanakları, 1971 yılı içinde, halen hakem grupları tarafından incelenmekte olan üç teknik eserin yayınlanmasına müsaade edecektir.

Teknik Yayın ve Araştırma Komitesi ana görevi olmamakla birlikte geçtiğimiz yıl içinde Türk Standartlar Enstitüsü ile İnşaat Mühendisleri Odası arasındaki ilişkilerin yürütülmesinde de çaba göstermiştir. Bu arada İnşaat Mühendisliğini ilgilendiren sekiz Standart Taslağının incelenip eleştirilmesi, ayrıca T.S.E. nün yeni bazı önemli standartlarını hazırlıyacak grupların oluşturulması özellikle zikredilebilir.

TÜRKİYE MÜHENDİSLİK HABERLERİ

Türkiye mühendislik haberleri dergisinin, iki ayrı dergiye dönüştürüleceği 1970-71 çalışma döneminin başlangıcında belirtilmiş ve İ. M. O. Teknik Bülteni ile bu durum uygulama alanına sokulmuştur. Böylece T. M. H. daha homojen bir yapıya kavuşurken, bilimsel ve teknik makaleler de oda ilânları, haberler ve duyurular arasında kaybolmaktan kurtulmuş, daha derli toplu ve daha ciddi bir sunuluş olanağına kavuşmuş oldular.

T. M. H. dergisinin yeni yapısı, daha çok haber verici ve aydınlatıcı teknik yazılar yanında yurt sorunlarına ilişkin ekonomik ve toplumsal konuları da kapsamaktadır. Bu yapısal değişikliğin sonucu olarak, T. M. H. ilerici gazete ve dergilerin iktibaslar yaptığı ve ilgiyle izlediği bir yayın organı olmuştur.

Özdeki bu değişiklik, kısa bir arayış döneminden sonra derginin biçimine de yansımıştır. T. M. H. 185. sayısı ile yeni yapısına kavuşmuştur.

TMH, artık ekonomik ve sosyal bir boyuta sahiptir. Dergiye getirilen çeşitli yenilikler sonucu, üyelerimizin sorunlarıyla toplumun çeşitli problemleri arasında bilimsel bir bağ kurulmasına çalışılmıştır. Böyle bir organik ilişki, topluluğumuzun içine sürüklendiği fildişi kuleden onu çıkaracak; sorunları için toplumun öteki sınıf ve meslek grupları ile birlikte ortak bir çözüme doğru itecektir. Bunun sonucu, üyelerimizin daha dinamik ve daha etkin bir mücadeleye hazır olacağına ve TMH'nin ise böyle bir eylemde gerekli silâh niteliğine kavuşacağına inanıyoruz.

Haberlerin yer aldığı 20-25 sayfalık bölüm (özellikle teknik haberler bölümü) için okurlarımızın ve yatırımcı kurumların katkısını bekliyoruz. Yine okurların katkısı ile zenginleşecek olan fotoğraf arşivimiz de ilgi bekliyor. Yeni yayınları tanıtmak amacıyla oluşturulan, kitap tanıtma köşesi, büyük bir ilgi yarattı. Bu bölümün, belirli ve büyük bir ihtiyacın gecikmiş karşılığı olduğu kanısındayız. Yayınlar üstünde yapılacak bilimsel polemik, bu sayfanın bir başka amacı ve doğal sonucudur. Ayrıca, yeni yayınları okuyucu - üyelerimize iletirken kısır bir dar görüşlülüğten uzak kalmaya, teknik dışı eserlere de yer vermeye özen gösterdik.

Okurların forumu, üyelerimizle İMO, ve TMH arasında, sürekli ve gerekli bir diyalogun kurulması amacıyla dergimizde yer buldu. Ancak, okuyucularımız umduğumuz aktif eleştiri ve istek dönemine henüz ulaşmış görünmüyorlar.

GEDİZ DEPREMİ SİMPOZYUMU

Odamızın yıl içindeki en belli başlı çalışmalarından biri de "Gediz Depremi" konusunda bir simpozyum düzenlemesi olmuştur. Deprem afetinin Türkiye için taşıdığı büyük önem gözönünde tutulduğunda, deprem mühendisliği konusunda çalışmalar yapılması gereği açıkça ortaya çıkmaktadır. Deprem sorunu, ayrıca Jeoloji, sismoloji, mimarlık, şehircilik disiplinlerindeki uzmanların da uğraşlarını gerektiren karmaşık bir görünüme sahiptir. "Gediz depremi" sonrasında 19-20 Haziranda bütün bu farklı disiplinlerin uzmanlarını ve deprem mühendisliğine yönelmiş meslektaşlarımızı bir araya getiren bir toplantı yapılarak, bu depremin sismotektoniği ve hasarlar yönünden analizi yapılmıştır.

Simpozyuma aşağıdaki kuruluşlar katılmışlardır:

İ. T. Ü. İnşaat Fakültesi, İ. T. Ü. Maden Fakültesi, İ. T. Ü. Maden Fakültesi Arz Fizik Enstitüsü, İ. T. Ü. Mimarlık Fakültesi, Robert Kolej Mühendislik Bölümü, İstanbul D. M. M. A. İnşaat Bölümü, İ. Ü. Fen Fakültesi Jeofizik Enstitüsü, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Kürsüsü- Kandilli Rasathanesi, O. D. T. Ü. İnşaat Bölümü, O. D. T. Ü. Mimarlık Fakültesi, Ege Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Fakültesi, Bayındırlık Bakanlığı Teknik Dairesi, Etibank, D. S. İ. Araştırma Dairesi ve İmar İskân Bakanlığı Deprem Araştırma Enstitüsü, İmar İskân Bakanlığı ve ona bağlı Deprem Araştırma Enstitüsü değerli yardımları ile bu Simpozyumun oluşmasına önemli bir katkıda bulunmuşlardır.

Simpozyum çalışmaları 19 Haziran Cuma sabahı başlamıştır. Jeoloji Jeofizik, Sismotektonik konularını kapsayan ilk oturuma Sn. Prof. Dr. İhsan Ketin, 2. oturuma Sn. Prof. Dr. Rifat Yarar (Deprem Mühendisliği yönünden, hasarlar ve yapıların davranışının incelenmesi), ve Cumartesi öğleden sonra yapılan 3. oturuma Sn. Dr. Şafak Uzsoy başkanlık ettiler. Bu sonuncu oturumun konusu, "Mimarlık ve Sosyal Bilimler Yönünden Yapı Hasarlarının ve Yapının detay kusurlarının ve depremin psikolojik etkilerinin incelenmesi" dir.

Cumartesi akşam bu oturum ve Simpozyum sona ermiştir.

Simpozyumun Ortaya Koyduğu Gerçekler

Memleketimizdeki depremlerde hasarın ağır oluşunun baş nedeni olarak genellikle yapı tekniği yetersizliği gösterilmiştir. Toplantının kapanış konuşmasında Teknik Yayın ve Araştırma Komitesi Başkanı Dr. Karaesmen de aynı veriden hareketle şöyle demiştir:

"Depreme dayanıklı yapı yapmanın bir yandan İnşaat geleneği, bir yandan da bir yapı bilgisi sorunudur. Türk İnşaat geleneğinde yatay kuvvete dayanıklılık düşüncesinin egemen olmayışı dolayısıyla, yeni yapı tipleri tasarlama ve gerçekleştirme prob-

lemiyle karşı karşıya kalmıştır. Mimar, Mühendis, jeolog ve sismoloji uzmanının tasarlama ve projelendirme safhasında yan yana çalışmasını gerektiren bu faaliyet, gerçekleştirilme safhasında ancak çok sıkı bir kontrol örgütünün yardımıyla başarıya ulaşabilir. Gerek Ekonomik ve gerçekçi bir tiplleştirmenin gerektirdiği araştırma ile inşaat alanında uygulanacak geniş yapım kontrolünün, gerekse usta, tekniker düzeyinde yürütülecek gerçek bir pratik yapı eğitimi kampanyasının bütünü hâlen araştırma ya da İcra yoluyla deprem problemine eğilmiş olan kuruluşlarımızın tek tek yeteneklerinin çok üstünde bir çaba sarfını zorunlu kılmaktadır. Bu verilere göre, problemin sadece araştırma cephesi ile uğraşan çeşitli Üniversite, Akademi ve Devlet Enstitülerinin gayretlerini birleştirip, örgütleyecek, ayrıca deprem bilgisi geliştirilmesi ve şiddetli deprem bölgelerinde yapım kontrolü sorunlarına sağlam bir şekilde eğilecek bir "Ulusal Deprem Örgütü" nün kurulması gerekliliği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Varto Depreminden sonra yanıp sönen bir sarmal alevi gibi ortaya atılıp sonra unutilan bu tasarının olgunlaştırılmasında geç bile kalmıştır.

Gediz Depremine uzman ve bilim adamlarımızın yanı sıra genç kuşak mühendislerimizin gösterdiği büyük ilgi, deprem mühendisliği konusunda yararlı olabilecek bir kadronun memleketimizde artık teşekkül ettiğini göstermektedir. Bu simpozyuma gösterilen ilginin her türlü tahminin çok üzerinde oluşu ve bildiriler ile tartışmaların kalite ve heyecanı sürekli bir deprem örgütü düşüncesini gerçekleştirmeye her zamankinden daha yakın olduğumuzun işaretidir.

60 dan fazla uzmanın, 25 tebliğ ile katıldığı ve tartışmaları iki gün boyunca akşam geç saatlere kadar süren bu olağanüstü toplantının tebliğleri ve teypten alınmış şekliyle, kesintisiz bütün tartışmalar 400 sayfalık bir rapor halinde basılmıştır. Bu tip bir simpozyum Türk Mühendislik tarihinde ilk defa gerçekleşmiştir ve yayınlanan rapor deprem konusunda Türkçe de basılmış en kaliteli ve geniş dökümanı teşkil etmektedir.

Bu simpozyum'da dile getirilen "ulusal deprem örgütü" kurulması düşüncesi, son günlerde "deprem millî komitesinin" teşkilî hakkındaki çalışmalar ile gerçekleştirme yoluna girmiştir.

TÜRKİYE İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ V. TEKNİK KONGRESİ

Odamız tarafından oluşturulan "Türkiye İnşaat Mühendisliği V. Teknik Kongresi 28 Eylül - 2 Ekim tarihleri arasında İmar ve İskân Bakanlığı toplantı salonunda yapıldı. Kongre, 28 Eylül Pazartesi günü saat 14.00 de çalışmalarına başladı. Aynı gün Y. Müh. Celâl Erdem tarafından Keban Barajı ile ilgili bir konferans verildi ve saat 18.00-20.00 arasında verilen kokteyl samimi bir hava içinde geçti.

Kongrenin ikinci, üçüncü ve dördüncü günleri de aynı canlılıkta geçmiştir. Özellikle mühendislikte

deprem problemleri konusunda ilgi çekici tartışmalar yapılmıştır.

Kongre sırasında üç konferans daha verilmiştir. Dr. Nemeth'in "İnşaat Mühendisliğinde CPM ile programlama ve bunun Seydişehir Alüminyum tesislerinde uygulanması" konusundaki konferans izlenmiş, 4. gün ise Y. Müh. Hüsameddin Güz tarafından "40 ve 85 tonluk çelik akaryakıt tank temellerinden alınan sonuçlar" dlı bir konferans verilmiştir.

Beşinci Teknik Kongre'de ilk defa ele alınacak olan "İnşaat Mühendislerinin teknik gücünden en verimli surette faydalanmanın yollarının araştırılması" konusunda, bu konunun raportörü Y. Müh. Şevki Erker'den başka rapor veren olmayışı dikkati çekmiş ve bu konuya gereken önemin verilmesi eleştirilere sebep olmuştur. Sonuncu günün en son saatlerine sıkıştırılan bu önemli konuda Oda Başkanımız Sedat Özkoç ve İstanbul Şube Başkanı İzzettin Silier birer konuşma yapmışlardır.

İnşaat Mühendisliği V. Teknik Kongresi 2 Ekim günü verilen yemekle sona ermiştir.

V. Teknik Kongrenin en önemli sonuçlarından birisi gelecekteki çalışmalara ışık tutan belirli gerçekleri su yüzüne çıkarması oldu. Şöyle ki:

Her ülkede düzenlenen teknik kongrelerin temel amacı ülke teknik gücünü geliştirmek ve dolaylı da olsa ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmaktır. Bu açıdan bakıldığında sanayi bakımından iler gitmiş ülkelerle Türkiye gibi geri bırakılmış ülkeler arasında teknik gücün temel görevlerinin farklılık göstereceği de açıkça ortaya çıkar. Ülkemizde teknik ve bilimsel kongreler sadece soyut bir üst düzeyde kalamazlar, bu kongrelerde bilim adamlarımızın ve teknisyenlerimizin ülkemizin temel sorunlarına açıklık kazandırmaları, hatta somut ve yapıcı çözümler getirmeleri gerekir. Diğer bir deyişle bir bilimsel Kongrenin, bir teknik Kongrenin kendisini dar sınırlar içinde hapsedmesi, ülkenin bütünüyle arasındaki organik ilişkileri önemsemesi olanağı Türkiye'de yoktur. Gerçekten başarılı, gerçekten etkin, gerçekten yapıcı olunmak isteniyorsa bilimsel ve teknik kongrelerde belirli ihtisas dallarındaki katkılarının bir sentezinin yapılması, hatta katkılarının ülke gerçeklerine, ülke sorunlarına eğilecek nitelikte olması gerekir. Bu yapılmadığı ve söz konusu gerçekler dikkate alınmadığı takdirde bilimsel kongreler, Batılı ülkelere sadece düzeyde benzeme çabalarından, hatta bir özentiden öteye gidemezler. Bilim için bilim anlayışı, sanat için sanat anlayışı kadar sakat, fers ve çürük bir değerlendirmedir. Bilim adamları soyut ve mistik bir bilimsel değerler bütününe değil, her şeyden önce kendi toplumlarına ve haklarına karşı sorumludurlar. Çünkü bilim adamını ya da teknisyeni bilim adamı ve teknisyen yapan kendi toplumunun, kendi halkının fedakarlıkları, çabaları ve yatırımlarıdır. Bu açıdan bakıldığında bilimin toplum için geliştirilmesi, bilim için bilim anlayışı yerine toplum

için bilim anlayışının benimsenilmesi gerektiği de kanıtlanmış olur. Eğer geri bırakılmış bir ülkede bilim adamları ve teknisyenler bu temel ilkelerden hareket edecek yerde, sadece kendi mesleklerinde ilerleyebilmek amacıyla araştırma ve yayın yapmayı benimseyerek, batı üniversitelerindeki "eser yayını, yoksa yok olusun" ölçüsüne esir olurlarsa, o zaman temelli ve kalıcı hiç bir katkıda bulunamış, sadece bir noktaya kadar çevreyi ve kendilerini aldatmış olurlar. Kalın kalın ciltler arasında uykuya yatan, kimse tarafından kullanılmadığı, pratiğe sokulmadığı için zamanla tozlanan hatta küflenmiş sözde araştırmaların hiç bir anlamı yoktur. Geri bırakılmış bütün ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de bilimsel ve teknik araştırmaların tek ölçütü pratiktir. Toplum ve halkımız yararına gelişen pratiktir.

Bilimsel ve Teknik Kongrelerin bu yönde gelişmelerinin sağlanmasında temel sorumluluk meslek odalarına, özellikle mühendis ve mimar Odalarına düşmektedir. Ülkemizdeki büyük uyanışın ve bilinçlenmenin somut yansımasıyla bundan bir kaç ay önce yeni bir dinamizme, yeni bir ruha, yeni bir bütünlüğe kavuşan İnşaat Mühendisleri Odası bu konuda kendisine düşen görevleri yerine getirmeye kesinlikle kararlı ve yeteneklidir.

KALİTE BELGESİ ÇALIŞMALARI

Odamızın XVI. Genel Kurulunda kabul edilen Kalite Belgesi Yönetmeliği ile çeşitli İnşaat Malzemeleri için Kalite Belgesi verilmesi konusu kabul edilmiştir. Bununla birlikte kalite belgesi için yapılacak işlemler tamamlanmış bir halde değildir.

Kalite Belgesi verilebilmesi için belge verilecek malzemelerin listesinin hazırlanması gerekli olmaktadır. Ayrıca kalite belgesinin daha etkin olabilmesi için, kalite belgesi veren diğer Odaların yaptığı gibi, Bayındırlık Bakanlığına başvurularak, kalite belgesi verilecek malzemelerin listesinin resmi gazetede yayınlanması gereklidir.

Kalite belgesi tatbikatı, Yönetim Kurulumuza bir görev olarak verilirken, bu çalışmaların henüz hiçbir yapılmış değildir. Odamız bir yandan kalite belgesi almak isteyen firma sayısını artırmaya çalışırken, öte yandan adı geçen eksiklikleri tamamlamaya çalışmıştır. Sadece inşaat malzemesi olarak anılan malzemelerin yanı sıra hem inşaat, hem teslat malzemesi gibi birden fazla alana giren malzemelerde de kalite belgesi verilebileceği kararlaştırılmış ve bu malzemelerde kalite belgesi listesine dahil edilmişlerdir.

Bu şekilde hazırlanan liste Bayındırlık Bakanlığına gönderilmiş ve daha önce Elektrik ve Makina Mühendisleri Odalarının Kalite Belgesi vereceği malzemelerin listesine yapılan işlemin, Odamıza da uygulanması istenilmiştir. (Bak. Ek 1)

Bugüne kadar Bayındırlık Bakanlığı isteklerimize cevap vermemiş bulunmakla beraber daha önce diğer Odalara verilen hakların Odamıza da verileceğini ummakta ve beklemekte bulunuyoruz.

Kalite Belgesi iŖteęinde bulunan 5 firmadan ilk kalite belgesini alan İmaŖ Firmasının "Asbestli imentodan mamul p1s su boruları" adlı malzemesi olmuŖtur. (Bak. Ek 2)

Bu firmanın ortaklarından üyemiz Sayın Halil İzmir'e kalite belgesi konusundaki özel ilgi ve yardımlarından dolayı ayrıca teŖekkür ederiz.

Bayındırlık Bakanlığı olumlu bir tutuma girdiği ve Odamızca hazırlanan "Kalite Belgesi verilecek malzeme listesi" Resmi Gazetede yayınlanarak bildirildiği takdirde; Kalite Belgesi alıŖmaları daha iyi bir yönde gelişecek, Odamız için yeni bir alıŖma alanı ve yurdumuz ekonomisine hizmet etme olanağı doğacaktır.

Bayındırlık Bakanlığı
"Yapı İŖleri Reislięine"
Ankara

(EK : 1)

Odamız imalat sanayini haksız ve zararlı rekabetten koruyarak kaliteli mal üretimini özendir-mek ve bu yoldan geliŖtirmek amaçlarıyla, inŖaat malzemesi ve mamulleri için Kalite Belgesi vermek üzere uzun süredir yaptığı hazırlıkları bitirmiş ve uygulamaya geçmiştir.

Bu hazırlıklar, şimdiye kadar yapılmış uygulamalardan yararlanılmak, gerekli işbirlikleri sağlan-mak, üreticiye yersiz külfetler yüklemekten kaçın-mak, fakat, aynı zamanda da işin önemini göz önün-de tutmak suretiyle yapılmış bulunmaktadır.

"11. Beş Yıllık Kalkınma Planının 1970 yılına ait icra programında" yer aldığı üzere "Meslek Oda-larının Kalite Belgesi alıŖmalarının desteklenmesi" ilkesi ve 2490 sayılı kanun 6/1 maddesi gözönünde

tutularak, Odamızca Kalite Belgesi verilecek olan malzemelerin listesi ekte sunulmuŖtur. Ŗu kadar ki sanayin gelişmesi ve yeni üretimler halinde, ila-rıde ek listeler yapılabileceği de tabiidir.

Bu durumda;

1 — Sayın Bakanlığınızca 7 Haziran 1968 gün ve 12918 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Mal-zeme ve mamullerin kalite belgesinin haiz olmaları hakkında", ki bildirinin A-II maddesinin deęiŖtirile-rek Odamız adının ve Odamızca Kalite Belgesi ve-rilebilecek malzeme ve mamullerin listeye eklen-mesi,

2 — Odamızca asbestli imentodan p1s su bo-rusu ve yağmur suyu borusu ve boru özel para-ları (cazibe ile getirecek içme suyu borusu) ko-nusunda İMAŖ İnŖaat Malzemeleri Sanayi Ltd. Ŗti-ne Kalite Belgesinin verilmiş bulunduğu, bu mamül-ler için Kalite Belgesinin gözönüne alınarak gerekli işleme tâbi tutulması ve geçerli sayılması,

3 — Yasalarımızda, ihtisas ayrımları yapılmadı-ğından kimli hizmet ve yetkilerde meslek Odaların-ca tereddütler doğabilecek olmakla beraber, birden fazla Odayı ilgilendiren mamuller için ortak hare-ket ya da ortak yöntemlerle İki Odanın da belge verebilmesi gibi özümmler bulunacağına göre, bu hususun bir sakınca sayılmaması, örneğin, temiz ve p1s su işlerinde kullanılan borularla, benzeri ma-mullerin standartlarının TSE, inŖaat hazırlık grubun-da yapılmakta bulunduğu,

Hususlarını yurdumuz sanayli ve Odamız yön-lerinden taşıdığı önemle buyruklarınıza sunarız.

Saygılarımızla,
Başkan
Sedat Özkol

KALİTE BELGESİ

No : 1

Tarih : 1.10.1970

Özellik
Kurumu

Adı : İMAS İnşaat Malzemeleri Sanayi Ltd. Şti.

Adres : Balgat Çukurbazı Erişim Mah. No. 220

ANKARA

İş Konusu : Asbestli Çimentodan İnşaat Malzemesi

Mamulün

Adı : Asbestli Çimento Pis Su Ve Yağmur Suyu

Borusu Ve Boru Özel Parçaları

Kullanımı : Asbestli Boru

Malzemesi : Asbest Ve Çimento

Resim, resmi veya fotoğraf

Yukarıda yazılı mamul Odamız tarafından incelenerek konutlukların zarar, malzeme ve ilgili bakımından yapıldığı standartlara ve teknik özelliklerine göre belirlenen ölçülerine uygun olduğu saptanarak bu Kalite Belgesi verilmektedir.

Bu belge 1 Ekim 1972

Ankara 1 Ekim 1970

İmza ve maddeler geçerlidir.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

BAŞKAN

Sedat ÖZKOL

Türkiye İnşaat Mühendisleri Odası KALİTE BELGESİ düzenlemiş ve
Oda Kuruluş Kanunu hükümlerine dayanarak yürürlüğe koymuştur.

**İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASINCA KALİTE BELGESİ VERİLECEK OLAN
MALZEME LİSTESİ**

Poz. No.(*)	Malzemenin adı
04 — 008	Portland çimentosu (özel kesim)
04 — 009	Süper siman
04 — 010	Traslı çimento
04 — 011	Cüruf çimentosu
04 — 012	Beyaz veya renkli çimento
04 — 013	Siman fondu çimento
04 — 014	Su kireci çimento
04 — 015	Sönmemiş kireç (fabrika üretimi)
04 — 016	Sönmüş kireç (fabrika üretimi)
04 — 017	Normal tuğla
04 — 018	Dolu Pres tuğla
04 — 019	Ateş tuğlaları
04 — 019	(KP) kuru pres imalat tuğlası
04 — 020	Taşıyıcı tuğlalar (Ekmekçioğlu ve benzeri)
04 — 021	Blok Tuğlaları
04 — 023	Topraktan mamül asmolonlar
04 — 024	Döşeme Blokları. (Resk ve benzeri)
04 — 025	Yerli kiremit (alaturka)
04 — 026	Marsilya tipi kiremit
04 — 027	Alaturka mahya kiremidil
04 — 028	Marsilya tipi mahya kiremidil
04 — 029	Dolu beton briket (6 x 11 x 22 cm.)
04 — 030	Asmolon döşeme briketleri
04 — 168 ilâ	
04 — 174	Sentetik tutkalı kontrplâk kalite B.
04 — 175	Kemik tutkal (sıcak)
04 — 176	Soğuk tutkal
04 — 177	Sentetik tutkal
04 — 251	Betonarme demiri (Ø 6-12) mm. Kg. Fabrikada
04 — 252	Betonarme demiri (Ø 14-50) mm.
04 — 253	İnce tor çeliği (Ø 8-12) mm.
04 — 254	Kalın tor çeliği (Ø 14-50) mm.
04 — 255	Profil demirleri (dört köşe ve lâmalar)
04 — 256	Profil demirleri (köşebentler ve diğer profiller)
04 — 257	Düz siyah sac (0.5 mm. kalınlık)
04 — 258	Düz siyah sac (0.75 mm. kalınlık)
04 — 259	Düz siyah sac (1.0 mm. kalınlık)
04 — 260	Düz siyah sac (1.5 mm. kalınlık)

(*) 1970 Rayiç cetvelinden alınan No. laradır.

- 04 — 261 Düz siyah sac (2,0 mm. kalınlık)
04 — 262 Düz siyah sac (2,5 - 5 mm. kalınlık)
04 — 265 Bakırdan mamül malzeme
04 — 267 Kümese teli (Galvanizli)
04 — 268 Sineklik tel (Galvanizli)
04 — 269 Metal döplüvaye
04 — 270 Karfiçe çivi
04 — 271 Galvanizli çivi (geniş baş dahil)
04 — 272 Çatal çivi
04 — 273 Ağaç vidası (küçük 144 ad.)
04 — 274 Ağaç vidası (büyük 144 ad.)
04 — 275 Buldok kör blon
04 — 276 Galvanizli düz sac
04 — 277 Galvanizli dalgalı sac
04 — 278 Galvanizli tel
04 — 280 ilâ
04 — 286 Muhtelif çapta galvanizli boru
04 — 287 ilâ
04 — 292 Muhtelif çapta siyah boru
04 — 293 ilâ
04 — 296 Muhtelif çapta pik dofan boru
04 — 300 Matkap çeliği (Baramin)
04 — 301 Pirinç ağaç vidası (küçük)
04 — 302 Pirinç ağaç vidası (büyük)
04 — 303 Kapitone için özel başlıklı çivi
04 — 407 Karo fayanslar
04 — 408 Karo Mozayikler
04 — 409 Çimento karolar (20 x 20 cm.)
a) Yıvı renksiz
b) Yıvı renkli
c) Düz renksiz
d) Düz renkli
e) Beton plâk (300 Dz. 8 cm. kalınlık ve her boyutta)
04 — 410 Renkli desenli çimento karo (20 x 20 cm.)
04 — 411 Renkli beyaz çimento karo (20 x 20 cm.)
04 — 412 Mozayik karo (her renk) (20 x 20 cm.)
04 — 413 Seramik karo (10 x 10 cm.)
04 — 414 Karo seramikler
04 — 415 Çiniler (Kütahya muhtelif)
04 — 437 Plâstik yer muşambası ekstra (2 mm.)
04 — 438 Plâstik yer muşambası ekstra (1.5 mm.)
04 — 439 Plâstik levha
04 — 440 P.V.C. Vinyl - Aspest karo ekstra (2 mm.) (25 x 25 — 50 x 50 cm.)
04 — 441 P.V.C. Vinyl - Aspest karo ekstra (1.65 mm.)
04 — 442 1.6 mm. lik kaleflex yer karosu. Flexible Termoplâstik Vinyl Asbest yer karoları (Rikett - Vinlex ve emsali)
04 — 443 a) 1.6 mm. kalınlıkta 250 x 250 ve 300 x 300 mm.
b) 2.0 mm. kalınlıkta 250 x 250 ve 300 x 300 mm.
c) 2.5 mm. kalınlıkta 250 x 250 ve 300 x 300 mm.
04 — 444 Özel yapıştırıcı bitüm menşeli özel yapıştırıcı latex menşeli (açık renk)
04 — 445 Vinyl - Aspestli yer karosu (Halley - Flex ve emsali)
04 — 446 Halley yer karosu
04 — 447 Halley yapıştırıcı
04 — 448 Prese kâmiş (ısokam ve emsali) 2 cm. prese normal
04 — 449 Prese kâmiş 2cm. prese, dekoratif
04 — 450 Prese kâmiş 3 cm. prese normal
04 — 451 Prese kâmiş 4 cm. normal
04 — 452 Prese kâmiş 5 cm. normal
04 — 453 Rulo - Kâmiş normal
04 — 454 Rulo - kâmiş - dekoratif
04 — 455 Heraklit veya emsali levha (2,5 cm. lik)

- 04 — 456 Heraklit veya emsali levha (7,5 cm. lık)
- 04 — 457 Heraklit veya emsali levha (10 cm. lık)
- 04 — 460 Maroken
- 04 — 462 Plâstik rondelâ
- 04 — 463 Plâstik rondelâ
- 04 — 464 Keçi kılı karnet
- 04 — 465 Modern badana
- 04 — 522 a) Pirzanit badana (ÇBS ve emsali)
b) Betonite
c) Ev - Rok
d) Spoting (nokta) renkl
e) Velling (ağ)
f) Altın yıldız ve bakır
g) Akrilik süper lateks (Harici)
h) Akrilik lateks (dahili)
i) Metal Primer
j) Glezol (saydam ve her renk)
k) Block filler (Macun)
- 04 — 522 l) Conventic (herteri ile)
m) 1 K. 490
n) 1 K. 495
o) 1 K. 470
ö) 2 Kd. 111
p) 2 Kd. 112
r) 2 Kd. 114 (Macun)
s) 2 Kd. 123
t) 2 Kd. 132 (Herteri ile)
u) 2 Kd. 311 (Herteri ile)
v) 2 Kd. 312 (Herteri ile)
y) 2 Kd. 314 (Herteri ile)
z) 2 Kd. 222 (Herteri ile)
011 İnceltici
- 04 — 524 Plâstik badana (Matolin, ÇBS ve benzeri)
- 04 — 601 Doyurulmuş jüt kanaviçe (T.S. 107)
- 04 — 604 Bitümlü karton (T.S. 114 Tip 18)
- 04 — 605 Bitümlü karton (T.S. 114 Tip 27)
- 04 — 606 Bitümlü karton (T.S. 114 Tip 36)
- 04 — 607 Bitümlü karton (Talklı 1 Kg/m²)
- 04 — 608 Bitümlü karton (Kumlu 1 Kg.)
- 04 — 609 Bitümlü karton macunu (T.S. 114 - 3.1)
- 04 — 610 Bitüm (T.S. 105)
- 04 — 611 Bitüm emülsiyonu (Filinkot T.S. 113)
- 04 — 612 Mastik asfalt (T.S. 112)
- 04 — 612 a) Plastypor veya emsali sentetik mantar (18/20 Kg. m²)
- 04 — 613 Tecrit malzemesi (Sika - İgol ve emsali)
- 04 — 614 Soğuk uygulamalı bitüm solüsyonları (T. S. 103)
- 04 — 615 a) Temel koruyucu kaplama boyası (Temkor ve benzeri)
b) Harici duvar koruyucu kaplama boyası (Hardkor ve benzeri)
c) Dahili duvar koruyucu boyası latex (Dadkor ve benzeri)
c) Şeffaf akrilik tecrit lak (Senkop ve benzeri)
e) Akrilik tecrit emaye boyası (Senker ve benzeri)
- 04 — 680 Lüksferler (24 x 24 x 2 cm.)
- 04 — 681 Lüksferler (30 x 30 x 2,5 cm.)
- 04 — 682 Lüksferler (20 x 20 x 10 cm.)
- 04 — 683 Buzlu cam (2 mm. kalınlıkta)
- 04 — 684 Buzlu cam (3 mm. kalınlıkta)
- 04 — 685 Buzlu cam (4 mm. kalınlıkta)
- 04 — 686 Buzlu cam (5 mm. kalınlıkta)
- 04 — 687 Cam macunu
- 04 — 688 Cam çıtası vidası küçük (144 ad.)
- 04 — 689 Kauçuk şerit

- 04 — 690 Cam tuğlası (12,5 x 12,5 x 25 cm.)
- 04 — 691 Cam kiremit (Marsilya tipi)
- 04 — 704 Özel profil demirler
- 04 — 705 Ateş tuğlası konik (normal tuğla ebadı)
- 04 — 706 a) Sümerzolit (12,0 mm. kalınlıkta)
b) Sümerlite (3,2 mm. kalınlıkta)
c) Sümerlit (4 mm. kalınlıkta)
d) Sümerlit (5 mm. kalınlıkta)
- 04 — 707 Formika yerli (her renkte)
- 04 — 708 Çelik sineklik tel
- 04 — 710 D.K.P. saçları
- 04 — 713 Pirinçten mamul malzeme
- 04 — 714 Alüminyumdan profiller
- 04 — 715 Alüminyumdan mamul malzeme
- 04 — 716 Yer karoları (Famerit, sun - mer ve benzeri) her boyutta
- 04 — 717 Basamak plâkaları (içi demirli)
- 04 — 719 Famerit ve benzeri (denizlik için)
- 04 — 720 Düz asbestli çimento levha (6-8 mm. ve her boyutta)
- 04 — 721 Dalgalı asbestli çimento levha (6 mm. kalın ve her boyutta)
- 04 — 722 Asbestli levhalar için kepli tirfon vida
- 04 — 723 Asbestli levhalar için kepli kancalı vida
- 04 — 724 Yapıştırma macunu (yer muşambası için latex menşeli)
- 04 — 726 Sarı cam mozayıklar (her boyut)
- 04 — 728 Kreozot (TS. 204)
- 04 — 729 Sıcak uygulamalı kömür katranı zifti (TS. 106)
- 04 — 730 Bitüme doyurulmuş jüt kanaviçe (TS. 107)
- 04 — 731 Bitüme doyurulmuş pamuklu kanaviçe (T.S. 109)
- 04 — 732 Pamuklu kanaviçe (T.S. 108)
- 04 — 733 Sentetik tecrit malzemesi : (izoteknik, Expansit, cam pamuğu, Korbilanit veya emsali)
- 04 — 734 Cam yünü (muhtelif kalınlıkta) 42 Kg/m³ - 72 Kg/m³
- 04 — 734 a) Döküm halinde cam yünü (Bakalitsiz) özgül ağırlığı (40-50 Kg/m³)
b) Cam tülü - Fibrocam (Glastaservlies fitili fibrocam)
c) Çatı terci için fibrocam
d) Bitümlü fibrocam 1 m/m. lik
e) Bitümlü fibrocam 2 m/m. lik
- 04 — 735 P.V.C. Buhar kesici (döşemede kabirolt ve emsali)
- 04 — 736 Buhar keçisi (kumlu)
- 04 — 737 P.V.C. muşamba (1 mm. kalınlıkta)
- 04 — 742 Ahşap lifinden yapılmış standartlara uygun ahşap levha (Elka veya emsali)
- 04 — 743 Rende talaşından yapılmış standartlara uygun ahşap levhalar (Sunta veya emsali)
- 04 — 744 Mozapark veya emsali (Sanayi tipi) mozaik parke
- 04 — 745 Mozapark veya emsali (Standart tipi)
- 04 — 746 Mozapark veya emsali (desen tipi)
- 04 — 747 Ahşap parke özel yapıştırıcı
- 04 — 748 Kalın, orta ince zımpara kâğıdı
- 04 — 749 Teçhizatsız harçlı bloklar (HB) (Ytong ve emsali)
- 04 — 750 Teçhizatsız asmolen bloklar (AB)
- 04 — 751 Teçhizatsız izolasyon plâkaları (İP) (Ytong ve emsali)
- 04 — 752 Teçhizatlı çatı plâğı (Ytong ve emsali)
- 04 — 753 Teçhizatlı döşeme plâğı (DP) (Ytong ve emsali)
- 04 — 754 DD - YD - BP duvar elemanı (Ytong ve emsali)
- 04 — 755 Teçhizatlı lentolar (Ytong ve emsali)
- 04 — 756 Ytong tutkalı
- 04 — 757 Ytong cürufu
- 04 — 758 Ytong kireci (sönmüş - kaymak)
- 04 — 759 Ytong sönmüş toz kireci (torbada)
- 04 — 760 Kuvarsit unu (yaş)
- 04 — 761 Kuvarsit unu (kuru)
- 04 — 761 Kuvarsit miciri

- 04 — 762 Kuvarsit balastı
 04 — 763 Perlit agregası (Perlison)
 04 — 765 Mozaik silme taşı (tam tuğla)
 04 — 765 a) 1/2 tuğla
 b) 1/4 tuğla
 c) 1/8 tuğla
 04 — 768 Renkli ve siyah kauçuklu pestil (Anti-Flow) ve benzeri
 b) Kauçuklu pestil yapıştırıcısı (Anti-Flow) ve benzeri
 04 — 769 Spiral kenetli borular
 04 — 770 a) Duvar kâğıtları düz baskılı (İnce ve siyah üzerine)
 b) Duvar kâğıtları düz başlıklı (Alçı macun duvar)
 c) Duvar kâğıtları düz baskılı (gofre desenli)
 04 — 772 a) Soğuk tatbikli asfalt boya
 b) TA - 43 Tecrid Solüsyonu
 c) TX - 11 Düşey Duvar Tecrid Boyası
 d) Macun Patla
 e) TTP (0,5 cm.) Tayson tecrid plâkası
 f) TT - 13 Oto Tecrid Boyası
 Beton Hasır Çeliği

Birim	Fiat No.	Yapılacak işin cinsi
1		Lâvabo (Fayans 1 inci sınıf)
3		Lâvabo Mozaik (40 x 50) cm.
10		Alaturka helâ tesisatı
11	a	Helâ taşı (Fayans 43 x 43) cm.
	b	Hastane tipi (Fayans rezervuarlı)
12	a	Pisuar (26 x 42) cm. press döküm Ar.
	b	Pisuar (26 x 42) cm. adi döküm Ar.
13	a	Pisuar (köşe tipi) pres döküm Ar.
	b	Pisuar (köşe tipi) adi döküm Ar.
14		Pisuar bölümü
15		Kova doldurma
17	a	Ofis evyesi (100 x 45 x 24) cm.
	b	Ofis evyesi (90 x 45 x 24) cm.
	c	Ofis evyesi (40 x 50 x 25) cm.
18	a	Ofis evyesi (106 x 53 x 24) cm.
19	a	Banyo (170 x 77 x 50) cm.
	b	Banyo (170 x 77 x 50) cm.
20		Banyo (177 x 83 x 45) cm.
21		Sabunluk
24		Duş (80 x 80 x 17) cm.
30		Bide (60 x 38) cm. pres döküm aramatörlü
31		Küçük tip oval Dr. lavabosu
32		Küçük tip alkollü Dr. lavabosu
33	a	Döşeme süzgeci (17 x 17) cm. (Dökme ızgaralı)
	b	Döşeme süzgeci (17 x 17) cm.
34		Bodrum süzgeci (20 x 30) cm.
35		Yalak (Mozaik) (75 x 40 x 30) cm.
37		Pisuar yalak (Mozaik)
39		Çocuk banyosu
40		Oturma banyosu
52	a	Fayans kaplı masa
	b	Mermer kaplı masa
70	a	Pis su pik borusu
	b	Boru montaj malzemesi
71		Pis su asbest boru
72		Plâstik boru
79		Büz borular
84		Su arıtma cihazı

**ŞUBELERE VE TEMSİLCİLİKLERE
YAPILAN GEZİLER**

Amaç : 16. Genel Kurulu sonunda Oda yönetimini devralan Yönetim Kurulumuz, Şubeler ve temsilciliklerle daha doğrusu bütün üyelerimizle Oda Merkezinin çok zayıf bağlar ile ilişki kurduğunu gördü. Bu bağların zayıf olması, örgüt olarak İnşaat Mühendisleri Odasının da zaaf içinde olması demektir. Bu zayıflığı giderilebilmek için Yönetim Kurulumuz 1970 programına Şube ve Temsilciliklere gezi yapılmasını önemli bir madde olarak koydu. Bu güne kadar gezilerin büyük bir kısmı tamamlanmış bulunmaktadır.

Personel Kanunu ve bu kanuna ilişkin eylemlerden sonra gezilere, Teknik Personel Sendikası yöneticileri ve diğer Odaların temsilcileri de katılmış ve geziler sırasında yapılan toplantılar tüm teknik elemanların toplantıları haline gelmiştir. Odamızın tüm teknik eleman kitlesine önderlik etmesinin doğal bir sonucu olan bu durum gezilerin önemini artırmış, toplantıları daha ilgi çekici ve değerli kılmıştır. Özellikle Teknik Personel Sendikasının katılımıyla, geziler tüm teknik elemanların örgütlenmesi için yapılan çok yararlı toplantıların kaynağı haline gelmişlerdir.

Gezilerin temel amacı örgütlenme idi, bununla birlikte aynı derecede önemli bir çok amaç daha vardı. Bunları şöyle sıralayabiliriz :

- 1 — İnşaat Mühendisliği açısından bölgesel problemleri tesbit etmek,
- 2 — İnşaat Mühendisliğinin toplam yararına kullanılmasını sağlamak için gerekli çalışma temasları yapmak,
- 3 — Şube ve Temsilciliklerin sorunlarını tesbit etmek ve çalışmalarını incelemek ve,
- 4 — Odamızı ve çalışmalarını kamu oyuna du-

yurmak, Odamızın bir baskı gurubu olma niteliğini pekiştirmek.

GEZİ VE TOPLANTILARIN GELİŞİMİ :

Başlangıçta, ilk gezinin Elâzığ'a yapılması ve merkeze en uzak olan Temsilcilik ve Şubelerin öncelikle ziyaret edilerek, yakın olanların daha sonra tamamlanması öngörülmüyordu. Ama Elâzığ ziyareti oluşturulmadan, Eskişehir Temsilciliğimizin çağrısı üzerine ilk gezi Eskişehir'e yapıldı.

Eskişehir gezisi ve Eskişehir'deki teknik elemanlarla yapılan toplantı gezi ve toplantıların yararlı olabilmesi için gerekli koşulların neler olduğu hakkında bizlere önemli bilgiler verdi. Eskişehir gezisi bu açıdan olumlu bir örnek idi. Daha sonra yapılan Elâzığ gezisi ile "gezilerin yararlı olmasının şartları nelerdir?" sorusu açık bir şekilde belirlenmiş oldu.

Eskişehir gezisinde teknik elemanların yoğunlaştığı bazı kuruluşlara ve valilik makamına ziyaretler yapıldı. Ve öğle yemeğinde teknik elemanlarla yemekli bir toplantı oluşturuldu. Elâzığ gezisinde ise teknik elemanlarla bir toplantı yapılamadı, sadece kişisel temas sağlandı. Aynı yörede bulunan ve yoğun bir teknik eleman kitlesinin bulunduğu Keleş bölgesi ise daha sonra ziyaret edildi ve bu ziyaret de, yine kişisel temastan öteye gidemedi. Bütün bu gelişimlerden şu dersler çıkarıldı :

- 1 — Ziyaret yapılan il'de ya da bölgede mutlaka bir toplantı oluşturulmalıdır.
- 2 — Bu toplantının gündemi daha önceden tesbit edilmelidir.
- 3 — İlde teknik elemanların bulunduğu yatırımcı kurumların toplantıdan önce ziyaret edilmesi çok

yararlı olmaktadır. Bu kurumlar teknik elemanların en fazla olduğu yerlerden başlanarak ziyaret edilmeli ve buralarda da mümkün olduğu kadar çok teknik elemanla temas sağlanmalıdır. Eğer imkân varsa buralarda küçük toplantılar oluşturulmalıdır.

4 — İdari ve mülki âmirleri ziyareti, eğer bu ziyarette bölgedeki meslektaşlarımıza yararlı olacak bazı sorunlar konuşulacak ise yapılmalıdır. (Mesela belge tatbikatı sorunu gibi) sadece ziyaret amacı taşıyan ziyaretler gerekli değildir.

5 — Toplantı yapılan ildeki basın ve TRT Temsilcilerin toplantılara çağırılması yararlı olmaktadır. Bunu sağlamak için ildeki gazete yönetim yerlerinin ziyaret edilmesi basında daha olumlu bir ilginin doğmasını ve sorunlarımızın daha iyi yansımaları sağlamaktadır.

Daha sonra Çorum gezisi yapıldı, Çorum gezisi iyi hazırlanmış bir gezi idi. Detaylı bir gündem yapılmıştı. Yalnız gündemdeki konuların çokluğu, hem Oda yöneticilerinin hem de toplantıya katılan teknik elemanların dikkatlerinin bir ya da iki temel konu üzerinde yoğunlaşmasına engel oldu.

Bundan sonra yapılan gezilerde gündem daha dar tutuldu. Buna karşılık, toplantıda toplantıya katılanların herhangi bir konu üzerinde de soru sorabilecekleri bildirildi. Böylece dikkatleri bir iki konu üzerine toplamak ve bu konuları derinliğine işlemek mümkün oluyordu.

Odamız en iyi çalışan temsilciliklerinden biri olan Çorum'dan sonra, ikinci büyük Şubemiz İzmir'e 7-8 Eylül tarihlerinde bir gezi yapıldı. İzmir'deki toplantı büyük ilgi gördü. İzmir Şubemizin hazırladığı toplantıda birçok sorunlar tartışıldı. Bazı yöneticileri Odamızın toplantısına katılmak isteyen teknik elemanlara yarım saatlik izni çok görüşüne, bu gezide tanık olduk. İzmir gezisi mükemmel program ve organizasyona rağmen tipik bir gezi değildi. Çünkü İzmir şubemiz büyük ve etkin bir yapıya sahipti.

İzmir'den sonra Konya gezisi yapıldı. (24 Ekim) Konya gezisi ve daha sonra yapılan , Bursa (8 Kasım), Kayseri (14 Kasım), Adana (5 Aralık), gezileri bu illerdeki İnşaat Mühendislerinin büyük bir çoğunluğunun ve teknik elemanların en az % 20 - 25'inin katıldıkları geziler oldular. Bunun sebebi diğer gezi ve toplantılarda elde edilen bilgilerden, bu gezilerden gerek Oda Merkezinin gerekse Şube ve Temsilciliklerinin olumlu bir şekilde yararlanmalarıdır.

Konya toplantısına 60, Kayseri toplantısına 70, Bursa toplantısına 60, Adana toplantısına 90 kadar teknik eleman katılmıştır. Daha iki-üç yıl öncesine kadar Oda Genel Kurullarının bile 150-200 kişi ile yapıldığı gözönüne alınırsa, Odamızın bu yıl yaptığı toplantılara gösterilen ilginin ve verilen önemin derecesi ortaya çıkmış olur. Bu gelişimin birinci nedeni teknik elemanların (bozulan ekonomik ve sos-

yal durumları dolayısıyla da olsa) örgütlenmenin önemini ve gereğini kavramış olmalarıdır. İkinci neden, yeni Personel Kanununun teknik elemanların durumunu alabildiğine sarsmış bulunması ve Odamızın bu kanuna karşı girilen eylemlerde öncü olmasıdır.

Toplantıların ortaya koyduğu bir gerçek daha vardır. Odamız organlarındaki ilerici unsurlar tesadüfen seçilmiş değildir. Teknik elemanlar ve onun bir kesimi olan İnşaat Mühendisleri, devrimci bir gelişimin içerisinde yer alırlar ve bu gelişim 16. Genel Kurula yansarak Odamızın bugünkü ilerici kadrosunun doğuşuna sebep olmuştur. Bu durum gezilerin yapıldığı bütün illerde ve bütün toplantılarda izlenmiştir. İnşaat Mühendisleri ve bütün teknik elemanlar önemli bir gelişme içindedirler. Bu ilerici ve devrimci gelişim onların kamu oyundaki saygınlığını artırmakta, mücadelelerini haklı ve bilinçli kılmaktadır.

EN ÇOK KONUŞULAN KONULAR : Toplantılarda üzerinde en çok konu Personel Kanunu oldu. Gerek Odamız yöneticileri gerekse toplantıya katılan teknik elemanlar toplantının önemli bir kısmını bu konuya ayırıyorlardı. Personel Kanunundan sonra üzerinde durulan konu Özel Yüksek Okullar sorunu idi, hemen her toplantıda bir özel yüksek okul savunucusuna rastlamak mümkün oluyordu. Bu özel yüksek okulların genel olarak bu okullarda ders verenler arasından ya da bir yakını bu okullarda okuyan kimseler arasından çıkmaktaydı. Bu gibilere karşı kitlelerden çok sert tepkiler geliyor, bazen toplantının disiplini bile bozuluyordu.

Toplantılarda üst kademe yöneticilerin katılmaları ile ilgi çekici durumlar ortaya çıkıyordu. Bazı yöneticilerin teknik elemanlarla düşünce ve duygu birliği içinde olduklarını gördük ve buna karşılık bir takım bölge yöneticileri, adeta iktidarın toplantıdaki sözcüleri gibi davranıyorlar ve iktidarın savunuculuğunu yapıyorlardı. Bir çok meslektaşımız bu gibilerin yanında konuşmaktan çekiniyor ve böylece yöneticilerin katıldığı toplantılar genellikle sönük geçiyordu.

BELGE UYGULAMASI : Bölgesel sorunların başlıcalarından biri, illerdeki vize ve belge uygulamasıdır. Temsilciliklerimizin bir kısım Belediye ve Mimarlar Odası temsilcisi ile ortak bir protokol yaparak bu sorunu çözümlenmiş durumda. Bazı illerde ise bu durum çözümü çok zor bir problem haline gelmiş. Bunun sebebi çok kere belediye yetkililerinin tutumu oluyor bazı yerlerde ise, meslektaşlarımızın, kendi aralarındaki ya da mimarlar ile aralarındaki gelişmeleri henüz yok edememiş olmaları, sonuçta iki tarafın da aleyhine bir durum yaratıyor ve kamu yararına bir kurum olan belge uygulaması bir türlü yürürlüğe giremiyor.

Belge uygulaması sorunu temelde, ihtisas ayırımına dayanmaktadır. İnşaat mühendisliğinin alanı kesin sınırları ile belli olmadıkça, mesleğimizle

İlgili sorunlara kesin çözüm yolları bulabilmek mümkün olmayacaktır.

SOSYAL İLİŞKİLER : Bazı temsilcilik ve şubelerin halkla ve basınla olumlu sosyal ilişkiler içinde olduğu görüldü. Böylesi temsilcilik ve şubeler genellikle belge tatbikatı gibi, diğer meslek kuruluşları ile ilişkiler gibi sorunlarda da iyi bir gelişim göstermişlerdir. İzmir şubemiz Çorum, Eskişehir ve Adana temsilciliklerimiz bu konuda örnek olarak gösterilebilirler.

Temsilciliklerin belli bir işlerlik kazanmasında belge tatbikatının önemli bir aşama olduğu görülmüyordu. "Belge tatbikatı" anlaşması yapılan yerlerde Oda çalışmalarını diğer alanlarda da gelişme içinde oldukları görüldü. Bununla beraber Temsilcilik çalışmalarının sadece belge tatbikatında tıkanıp kalması elbette yeterli değildir, diğer çalışmalar da en az belge tatbikatı kadar, hattâ daha da çok önemlidirler.

Sosyal ilişkilerin bir diğer parçası inşaat mühendislerinin kendi aralarındaki ve diğer teknik elemanlar ile olan ilişkileridir. Genellikle bir lokal ya da birlik binasına sahip olunca kentlerde bu ilişkileri düzenlemek çok daha kolay olmaktadır. Burada lokaller için yapılan bir eleştiriye dikkate alınmalıyız: Lokaller sadece oyun oynanan yerler olmaktan çıkarılmalıdır. Üzülerek belirtmeliyiz ki, bir çok yerde lokaller sadece bu amaca hizmet eden durumdadır, işletmeleri genellikle bir müstecir eliyle olmakta ve oyun oynama dışında hemen, hemen hiç bir faaliyet göstermemektedirler. Buna rağmen, lokallerin yararlı olduğunu söylemeliyiz. Lokallere daha başka nitelikler kazandırmak için çalışmalar yapılmalıdır. Oda merkezi ile bağ kurarak burarlarda kitaplık tesisi, bazı konferansların verilmesi v.s. lokallere yeni bir muhteva kazandırabilir. Özellikle teknik eleman yoğunluğunun fazla olduğu bölgelerde bu mutlaaka yapılmalıdır.

Temsilcilikle ve şubelerce yapılması gerekli ve yararlı olan diğer çalışmalar şunlar olabilir:

- a) Şehir nazım planı, şehirleşme ve gecekondu sorunu üzerinde Mimarlar Odası ile ortak çalışmalar.
- b) Bölgesel ve yerel malzeme ve yapım tekniği ile yapılan yapılar hakkında araştırmalar.
- c) Bölgenin jeolojik durumunu da dikkate alarak, bölgedeki yapıların depreme dayanıklılığının incelenmesi.
- d) Bölge için bir ucuz yapı tipinin araştırılması.
- e) Bölgede İnşaat sektöründeki, gelişme ve dalgalanmaların incelenmesi.

Bu örnekler çoğaltılabilir. Bütün bu çalışmalar için Oda merkezi ile bağlar kurulmalı, ilgili Bakanlık ve dairelerin bu konulardaki çalışmalarından yararlanılmalıdır. Bu çalışmalar Odamızın varlığını kamu oyuna duyuracak, Oda merkezi ile örgüt arasındaki bağları kuvvetlendirecektir. Ayrıca bu çalışma-

ların konferanslar ve bildiriler şeklinde halka duyurulması, halkımızın aydınlatılması önemli bir görev olarak karşımızda durmaktadır.

GELECEK YILLARDA GEZİLER NASIL YAPILMALIDIR?

Bu yıl programa konulmuş olan geziler tamamlanamamıştır. Odamızın bu yıl personel kanunu dolayısıyla çok yoğun bir çalışma içine girmesi ve bu çalışmanın büyük bir kısmının merkezde bulunmayı gerektirmesi, bu durumun başlıca etkenlerinden birisidir. Diğer önemli etken, gezilerin tek geziler halinde yapılmasıdır. Gidilen her şehre ayrı bir gezi düzenlemek yerine bölgesel bir "tur" yapılsaydı, çok daha fazla yeri daha kısa bir zamanda görmek mümkün olabilecekti. Bu durumu yaratan sebep, yönetim kurulu üyelerinin çalışma şartlarıdır. Yönetim kurulu üyelerinin büyük bir çoğunluğu, iş şartları yüzünden, ancak Cumartesi, Pazar ya da diğer tatil günlerini gezilere ayırabiliyorlar. Bu durum gelecek yıllarda birkaç yönetim kurulu üyesinin uzunca bir tatil ya da izini birlikte kullanmaları ile çözümlenebilir.

Gezilerde görülen diğer bir noksanlık bölgesel şart ve isteklerin daha önce bilinmeyişi idi. Her ne kadar meslektaşlarımızın problemleri belirli ise de bölgesel şart ve isteklerin daha önceden bilinmesinde büyük yarar vardır. Bu şartlar ve istekler daha önceden, temsilciler vasıtasıyla tesbit edilerek merkeze bildirilmeli ve gezi programında bunlardan yararlanılmalıdır. Temsilcilik ve şubeler, bu isteklerin gerçekleşmesinde yararlı olacak yöntemleri de önermelidirler. Bu açıdan temsilciler ile genel kurultan hemen sonra bir toplantı oluşturulması da yararlı olacaktır.

Gezilerin bitiminde, yine ortak bir toplantı oluşturulması yararlı olacaktır.

SONUÇ :

Şube ve temsilciliklere yapılan geziler, üyelere bağ kurmak, bölgesel mesleki sorunları tesbit etmek ve çözümleme çarelerini araştırmak ve özellikle örgütlenmek açısından çok yararlı bir eylem olmaktadır.

Bu gezilerden tam anlamıyla yararlanabilmek için aşağıdaki şartlar sıralanabilir.

- a) Gezilerden önce temsilcilerden bölgesel meslek sorunları hakkında detaylı bilgiler alınmalı, mümkünse ortak bir toplantı yapılmalıdır.
- b) Geziler oldukça geniş bir bölgeyi kapsayan türler şeklinde olmalıdır.
- c) Gezi programı önceden saptanmalı, temsilcilik ve şubeler üyelere çağrı yapmalı; mutlaka toplantı yapılmalı ve bu toplantı gündemli bir toplantı olmalıdır.
- d) Gezi günü toplantıdan önce, önemli yatırımcı kurumlar ziyaret edilmelidir.
- e) Basın ve TRT temsilcilerinin ilgisi sağlanmalıdır.

ODALARARASI İLİŞKİLER

Yönetim Kurulumuz görevine başladığında, Teknik Elemanların çeşitli kesimleri arasında olduğu gibi mühendislik kesiminde de, ayrılıklar uzlaşmaz noktalara varmış görülmekteydi. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği kesin bir bölünme içine sürüklenmişti. Orman Mühendisleri Odası, Birlikten kopmuş, Birliğin incel ve nitel olarak en ağırlıklı kesimini meydana getiren İnşaat, Elektrik, Makina, Kimya, Maden ve Gemi Mühendisleri Odaları Birlikten ayrılmış ve yeni bir organizasyon içine girmişlerdi. (Bu altı Oda'nın toplam üye sayısı onyediyi bini aşmakta ve Birliğin üye sayısının % 57'sini teşkil etmektedir.)

Odalararası Yürütme Kurulu adıyla anılan bu organizasyon, Birliğin işleme şeklinde görülen aksaklıkları çözümlemek amacıyla kurulmuş idi. Birliğin işleyişindeki aksaklıklardan biri de, Birlik içinde etkin olan ya da Başkanlık vs. gibi bir yönetici organı elinde bulunduran meslek gurubunun, mühendislik dalları arasındaki çelişmelerde, kendi zümresi lehine Birliği bir âlet olarak kullanmaya çalışmasıdır. Hatta diyebiliriz ki, bu durum Birliğin dağılmasındaki en önemli etkidir. Odalararası Yürütme Kurulu, Başkanlık şeklindeki işleyiş tarzını tamamen bir kenara itmiş, yetki ve sorumlulukları sınırlandırarak daha önce teşhis edilen bu önemli hastalığı "semptomik" bir tedaviye tabi tutmuştur. Adı geçen altı Oda bir protokolla bağlanmışlar ve bir ortak yönetmeliğe göre çeşitli konularda karar ve uygulamaya gidebilmişlerdir.

Odamız, bu kurulun işlerlik kazanabilmesi için, ilkelerde Birliğin şart olduğu görüşünden hareket ederek, yabancı mühendislik firmaları, özel yüksek okullar ve Personel Kanunu gibi konuların gündeme alınmasını önermiştir. Bu öneri prensip yönünden diğer Odalarca da olumlu karşılanmış ve Personel Kanununun gelişimleri hakkında bilgi almak üze-

re bir Kurul Maliye Bakanlığı Bütçe Genel Müdürlüğüne giderek Genel Müdür Necdet Taner ile görüşmüşlerdir. Bu olumlu gelişimler yanında Odaların bazı konularda çelişik görüşlere sahip oldukları da anlaşılmıştır. Özellikle "Sendikalaşma" ve "Özel Yüksek Okullar" sorunlarında açıkça belirecek olan bu çelişkilere ileride yine değineceğiz.

Odamız, Sendikalaşmayı teşvik etmek ve teknik eleman sorunlarını kamu oyunda duyurmak ve haklarımızı savunmak amacıyla 18 Nisan 1970 günü bir miting ve gösteri yürüyüşü düzenlemiştir. Aşağıda sunulan, Mitinge Çağrı bildirisiinden de anlaşılacağı gibi henüz Personel Kanunu sorunu alevlenmediği sıralarda hazırlanan bu miting ve yürüyüşte Teknik Elemanların hakları ve hedefleri açık seçik bir şekilde dile getirilmiş ve yurt gerçekleri halk oyuna duyurularak halkımızın hizmetinde olacağımız belgelenmiştir. Gelişen olaylar bu yürüyüşün en büyük doğrulayıcıları olmuşlardır.

TÜRK KAMU OYUNA DUYURU

— Ülkemiz dışa bağımlı, içinde orta çağ artığı kurumların barındığı, millî sanayiini kuramamış, sosyo-ekonomik tümüyle dış ve iç sömürü güçlerinin belirlediği geri bırakılmış bir ülkedir.

— Gerçekte bir toplumun yaşantısını sürdürmesinin ve gelişmesinin temel unsuru olan yatırımlar, ülkemizde emperyalizm ve işbirlikçileri tarafından bizi dışa giderek daha bağımlı kılacak biçimlerde tasarlanmakta ve gerçekleştirilmektedir.

— Bu durumda bir avuç vurguncu her gün biraz daha zenginleşmekte, emekçi halkımız da her gün biraz daha yoksullaşmakta ve ezilmektedir. Ülkemizin bağımsızlığı ve kalkınması mücadelesinde emekçi halkımızın yanında yerini aları Türk Teknisyenleri,

Bakanlar Kurulunun 4/10195 sayılı kararnamesiyle, yıllardır demokratik ve ekonomik haklarını savuna-
mıyacakları bir statü içinde çalıştırılmışlardır.

— Bu kararname yatırımların ülkemiz ve halkı-
mız çıkarına bilimin gösterdiği yoldan kontrolünü
engellemek ve memleket sever teknisyenleri süre-
kli olarak baskı altında tutmak için bir oyundur.

— Demokratik haklarımızı kısıtlayıcı olduğu ka-
dar, sosyal güvenlik de getirmeyen, orta çağ kalın-
tı 4/10195 sayılı kararnamenin yasalara da aykırı
olduğu hukukçularımız tarafından da pek çok kere
ve kesinlikle ortaya konmuştur.

— Bugün de yeni Personel Kanunu ile Türk
Teknisyenleri demokratik hakları kısıtlı bir memur
statüsüne sokularak oyun devam ettirilmek isten-
mektedir.

— Teknikeri, teknisyeni, mühendis ve mimarı-
yla tüm Türk Teknik elemanları olarak buna imkân
vermeyeceğiz.

— Teknik elemanlar kadar memur statüsünde
çalışan arkadaşlarımızın sosyal güvenliğini garanti-
ye alan, bir kelimeyle kamu sektöründe engüç şart-
larla çalıştırılan yüzbinlerce kişilik kamu persone-
linin sömürülmesine son veren bir personel kanunu
istiyoruz. T.Ö.S. ve PERSEN'in bu anlayışla hazırla-
dıkları tasarının iktidarlara ışık tutması gerekirdi.

— Bugüne kadar temelde toplum yararına olan
isteklerimizi, kamu oyuna daima yanlış yansıtan
bizi suni olarak parçalamak ve bölmek suretiyle
kendii sömürü çıkarlarını sürdürmek çabasındaki iş-
birlikçilere karşı en güçlü bir şekilde birleştik.

— Mutlaka işçi statüsü içinde demokratik hak-
larımızı elde ederek, teknik bağımsızlığımızı sağla-
yana dek direneceğiz.

— Dış ve iç sömürüye karşı gelişen direnimi-
mizi ve işçi olmak, işçi kalmak yolundaki kararı-
mızı 18 Nisan Cumartesi tarihli yürüyüşümüzle bel-
geliyoruz.

Türk Teknik Elemanı :

Bu yürüyüş senin yürüyüşündür!

Yürüyüşe mutlaka katıl!

Yürüyüşü tüm varlığınla destekle!

İşçi olduğunu, işçi kalmaya azimli olduğunu

Türk Kamu Oyuna duyur!

İşbirlikçilerin bölücü çabalarına karşı çık!

Demokratik haklarını elde edene kadar diren!

Tüm yurtseverleri bizi desteklemeye, yürüyüşü-
müze katılmaya davet ediyoruz.

Yürüyüş tarihi : 18 Nisan Cumartesi, Saat :
14.00

Yürüyüşün başlangıç yeri : Tandoğan meydanı

Elektrik Mühendisleri Odası

İnşaat Mühendisleri Odası

Karayol - İş Sendikası

Maden Mühendisleri Odası

M.T.A. Teknik - İş Sendikası

Mimarlar Odası

Teknik - İş Sendikası

Tekson Sendikası

Türkiye Teknikerler Sendikası

Zongulda E.K.İ. Teknik Elemanlar Sendikası

Bu yürüyüş ve miting eylemi Odalararası Yürütme Kuruluna getirildiğinde, bazı Odaların bu yürüyüşe karşı pasif bir tavır aldıkları (Kimya, Makina), bir Odanın ise bu eyleme hiç karışmadığı (Gemi) görülmüştür. Buna karşılık Mimarlar Odası Eyleme aktif bir şekilde katılmıştır. Bu gelişim bize altı Odanın aslında yapay bir beraberlik içinde olduğunu gösteren ilk belirtili olmuştur.

Bu gelişmelerden sonra Odamız, yapacağı eylemleri ve geliştirdiği düşünceleri önce Odalararası Yürütme Kuruluna götürmeyi ve eğer bu Kurulda gerekli ilgi ve katkı sağlanamazsa, eyleme katılacak olan bütün kuruluşlarla geliştirmeyi kararlaştırmıştır. Bu ilke hemen hemen tüm eylemlerde yürürlükte olmuştur.

Personel Kanunu Odaların tüm çalışmalarını kapsayan bir gelişim gösterinceye kadar, Odalararası Yürütme Kuruluna götürülen ikinci sorun "Özel Yüksek Okullar" sorunu olmuştur. Bu konuda da Odalararası Kurulda bazı aykırı düşüncelerin varlığı ortaya çıkmıştır. Örneğin, kendi alanlarında Özel Yüksek Okul bulunmadığı için Maden ve Özellikle Gemi Mühendisleri Odaları konuya karşı pek ilgi göstermemişlerdir. Kimya Mühendisleri Odasının ise Özel Yüksek Okul mezunlarını Odaya kaydetmeleri nedeniyle, Odamızın genel politikasına ters bir tutum içinde olduğu görülmüştür. Bu tutum bazı eylemlerde çözümlenemeyen çelişmelere sebep olmuş ve sonuçta Kimya Mühendisleri Odasının bu dönem için Odalararası Kurul çalışmalarından ayrı düşmesini belirlemiştir.

Özel Yüksek Okullar sorunu, Anayasa Mahkemesinde olduğu sıralarda, kamu oyunu Özel Yüksek Okul sömürüsüne karşı bilinçlemek ve özel yüksek okul öğrencilerini yanımıza alarak patronlara karşı eyleme girişmek temel politika olarak benimsendi. Çünkü Odamız Özel Yüksek Okul öğrencilerine değil, eğitimi bir kâr ve sömürü aracı olarak kullanan özel yüksek okul sistemine ve patronlarına karşı idi. Bu amaçla özel yüksek okul öğrencilerinin bu okulların devletleştirilmesi için okul patronlarına karşı giriştikleri eyleme katılma kararı Odalararası Yürütme Kuruluna getirilmiş ve Maden, Kimya, Elektrik Mühendisleri Odaları ile Odamız bu eyleme katılma kararı almışlardır. Bu eylemde bir bildiri yayınlanmış ve Oda Başkanımız Sedat Özkol mitingte bir konuşma yaparak Odamız görüşlerini açıklamıştır. 10 Mayıs 1970 günü İstanbul'da yapılan mitingden bir süre sonra Personel Kanunu ile gelişen olaylar özel okullar sorununu geriye itmiştir. 8 Nisan Mitingi ile ilgili olarak bir çok örgütle bağ kurulmuştur. Bu örgütler şunlardır - Elektrik Mühendisleri Odası, Ka-

rayol İş Sendikası, Maden Mühendisleri Odası, M. T. A. Teknik İş Sendikası, Mimarlar Odası, Teknik İş Sendikası, Teksen Sendikası, Türkiye Teknikerler Sendikası, Zonguldak E.K.İ. Teknik Elemanlar Sendikası

PERSONEL KANUNU VE GELİŞİMLERİ

Personel Kanunu en aktüel olay haline gelince Odamız, bu olayı yine öncelikle Odalararası Yürütme Kuruluna götürmüştür. Odalararası Kurulda yapılan görüşmeler sonucu 29 Mayıs 1970 günü Ankara'da bir Teknik Elemanlar Forumu düzenlenmesine ve Odalararası Kurulun üyeleri olan Oda üyelerine bir bildiri gönderilmesine karar verilmiştir. Hazırlanan bildiriye sendikalaşmanın gerekleri belirtilmiş ve bu bildiriyi birlikte TEKSEN (Teknik Personel Sendikası'nın) giriş bildirgelerinin gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Bazı Odalar (Kimya ve Makina) bu bildirgeleri üyelerine göndermekten kaçınmışlar ve bunun sonucunda bu Odalar, Odalararası Kurulda kınanmışlardır. Daha sonra bu Odalar da adı geçen bildirgeleri üyelerine göndermek zorunda kalmışlardır.

29 Mayıs Forumunda iki günlük boykot kararı alınmış ve bu karar yurt çapında % 90 bir katılımı gerçekleştirilmiştir. Forum ve boykotla birlikte eyleme katılan kuruluşların sayısı da büyük bir artış göstermiştir. Eylemi destekleyen kuruluşlar şunlardır - Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Orman Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası, Türkiye Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Jeofizikçiler Birliği, Türkiye Jeomorfologlar Birliği, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası, Türkiye Teknikerler Sendikası ve Teknik Personel Sendikası (TEKSEN).

Görüldüğü gibi gelişen hareket bir çok kuruluşu birleştirmiş, yapay çelişkileri ortadan kaldırmıştır. Odamız bu harekette en aktif rolü oynamış, hareketin sürükleyicisi, önderi olmuştur. Bu ve bundan sonraki gelişimlerde Odamızın oynadığı öncü rol egemen çevrelerin gözünden kaçmamış, Odamız ve Yönetim Kurulumuz bu çevrelerin boy hedefi haline gelmiştir. Gerek boykot, gerekse 18 Nisan yürüyüşü ile ilgili olarak Odamız Yönetim Kurulu ve eylemlerin yürütücüleri olan Yönetim Kurulu üyeleri hakkında birçok soruşturma ve dava açılmış olup bunların bazıları halâ devam etmektedir.

PARLAMENTERLER İLE GÖRÜŞMELER

Personel Kanunu kapsamı dışında kalmak için parlamenterlerle gerekli temaslar Odalararası Kurul aracılığıyla yürütülmüştür. 1. boykotun bittiği 2. Haziran günü Maden Mühendisleri Odasında iktidar ve muhalefet partilerine mensup 13 parlamenterin katıldığı bir toplantı yapılmıştır. Hemen hepsi teknik eleman olan bu parlamenterlere teknik per-

sonelin sorunları anlatılmış ve şu hususlarda görüş birliğine varılarak bu durum bir basın bülteni ile teknik elemanlara ve kamu oyuna duyurulmuştur.

1. Mühendis ve Mimar parlamenterler parti farkı gözetmeksizin teknik elemanların Personel Kanunu ile ilgili davalarında müşterek hareket edeceklerdir.

2. Bütün teknik eleman kuruluşlarının şimdiye kadar tam bir işbirliği ile yürüttükleri eylemlere, aynı işbirliği ile devam edilecektir. Boykotta teknik elemanlar tüm olarak büyük bir dayanışma göstermişlerdir. Bunun devamı sağlanmalıdır.

3. Teknik elemanların istihdam statüsü, Personel Kanunu kapsamı dışında, bu sınıfın özelliklerini taşıyan teknik özgürlüğü ve teknik teminatı getiren özel bir statü olmalıdır. Bütün teknik eleman kuruluşları ve parlamenterler bunun gerçekleşmesi için büyük çaba harcıyacaklardır.

4. Teknik eleman kuruluşları ile mühendis ve mimar parlamenterlerin sıkı ve samimî temasları devam ettirilecektir.

Yine Odalararası Kurul tarafından hazırlanan bir bildiri tüm parlamento üyelerine gönderilmiştir.

DAHA GENİŞ BİR KURULUŞA DOĞRU

Odalararası Kurul çalışmaları, Personel Kanunu dolayısıyla öylesine genişlemiş ve gelişmiştir ki, artık bu kuruluşun bünyesi içinde gelişen hareketleri gören Odalararası Kurul Yöneticileri, daha geniş bir kurulun Personel Kanunu ile ilgili işleri yürütmesinin daha doğru olacağını düşünmüşler ve bu amaçla TEKGÜÇ adlı organizasyon geliştirilmiştir.

İkinci Teknik Personel boykotu ile ilgili eylemleri yürüten bu Kurula ise altı Oda dışında Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Orman Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası, Meteoroloji Mühendisleri Odası, Fizik Mühendisleri Odası, Kamu Jeologları Sendikası, Türkiye Jeofizikçiler Birliği, Türkiye Teknik Öğretmenler Sendikası, M. T. A. Teknik İş Sendikası, Müh. - Sen., P.T.T. Teknisyenleri Sendikası, E.K.İ. Teknik Elemanlar Sendikası ve TEKSEN katılmışlardır.

TEK - GÜÇ, 2. boykottan sonra varlığını sürdürmemiştir. Bunun sebebi yapısının homojen olmaması, bu kuruluşu katılan bazı kurumların kaypak tutumlarıdır. Zaten olayların hızla gelişmesi kuruluşların ilkelerde birleşmesi yerine zorunlu olarak yapay bir gelişme ve birleşmeye sebep olduğu için, o günlerde daha sağlam bir örgütlenmeyi sağlama olanağı bulunamamıştır. Öyle ki, eylemlerde öncülük eden altı Odanın bir tanesinin Başkanı ikinci boykotta, (boykot kararına bizzat katıldığı halde) boykota katılmamakla kalmamış, kendi işyerinde boykot kırıcılığı bile yapmıştır. Böylelikle kaypak tutumların daha sağlam bir örgütlenmeye gitmesi zaten mümkün olamazdı, ama ne olursa olsun (Teksen'in geliştirdiği Sendikalaşma süreci tamamlanana kadar) bir organizasyona gitmek gerekli idi.

Birincisine oranla daha durgun geçen 2. boykot-tan sonra, Odamız diğer kuruluşlarla birlikte parla-mento çalışmalarına ağırlık vermiş, parlamentodaki çalışmaları yürüten beş kişilik kurulda Oda Başkanımız ve Genel Sekreterimiz aktif görev almışlardır.

İntibaklar genelgeçerine kadar hem teknik ele-manlar kitlesi hem de (belki tatil dolayısıyla) tek-nik eleman kuruluşları bir bekleyiş dönemine gir-mişlerdir. Bu dönemde Odamız örgütlenme çabaları-na girişmiştir. Bu dönemin bitiminde Odalararası Kurula Özel Yüksek Okullar sorunu tekrar götürül-müştür.

ÖZEL YÜKSEK OKULLAR SORUNU

Odalararası Kurulda yapılan yoğun çalışmalar sonucunda, Özel Yüksek Okullar konusunda :

- a) Özel Yüksek Okullardan mezun olanların üye kaydının yapılması,
- b) Bu okullardaki öğretim üyelerinin ihraç ta-lebisiyle Onur Kuruluna sevk,
- c) Bu kararların ilanı.

Kararları alınmıştır. Ayrıca Özel Yüksek Okul-lar konusunda bir Basın toplantısı yapılması, bizim-le aynı görüşleri savunan Özel Yüksek Okullar Fe-derasyonu ile ortak bir gazete çıkarılması ve bu ga-zetenin mali bakımdan desteklenmesi kararlaştırıl-mıştır.

Bu kararların uygulama safhasında bazı ihtilâf-lar ortaya çıkmıştır. Özel Yüksek Okul mezunlarını Odalarına kaydeden Kimya Mühendisleri Odası, Oda-lararası Protokolü çiğneyerek yayınladığı karşı ilân-larla, Odalararası Kurulun ilânlarını tekdüz etmiştir. Bu olaydan sonra Odalararası Kurul Kimya Müh-en-disleri Odasının şimdiki yöneticilerinin Odalararası Kurula katılmamalarını kararlaştırmıştır. Adı geçen basın toplantısı Odamızda, ortak bir toplantı halin-de yapılmıştır.

Özel Yüksek Okullar Federasyonu ile birlikte çıkarılacak gazete ise ancak Odamızın katkısı ile oluşturulabilmektedir. "Uyanış" adındaki bu gazete, mutlu bir raslantıyla, Anayasa Mahkemesinin Özel Okulların Anayasaya aykırı olduğunu bildiren tarihi kararı ile aynı günlerde yayınlanmıştır.

Odalararası Kurulun bir diğer çalışması da Oda-lara karşı hazırlanan baskı kanunu konusunda ortak bir karşı çıkış yapılması olmuştur.

YENİ GELİŞİMLER

Özel Yüksek Okullar konusunda Kimya Müh-en-disleri Odasının ortak protokola aykırı tutumu ile bu protokolün bir eksiği ortaya çıkmış oluyordu. Protokolda, herhangi bir müeyyide mevcut değildi. Bu eksikliğin giderilmesi ve protokolün gözden ge-çirilmesi için bir Komisyon Kurulmuş ve çalışma-lara başlamıştır.

Aynı günlerde Personel Kanunu ve bu kanunla ilgili gelişimler, teknik elemanları yeni direnişlere hazırlıyacak bir şekilde geliyordu. Teknik eleman-

larda oluşan bu potansiyelin mutlaka değerlendiril-mesi ve olumlu bir şekilde kanaliz edilmesi ka-naatında olan Odamız, bir hareketin başlatılması için gerekli hazırlıkların yapılmasını, Odalararası Kurula götürdü. Kurulun bu konuda pasif bir tutum göstermesi üzerine, Odamız harekete katılacak tüm kuruluşlarla ortak bir çalışma içinde girilmesi kararlaştırıldı. Böylece gelişen olaylar Erzurum'da, Elâzığ-da, İzmir'de ve Ankara'da Forumlar oluşturulması ile sonuçlandı. Ankara'daki foruma yurdun her ta-rafindan Temsilciler katılmış ve bilinen direniş ka-rarları alınmıştır.

T.M.M.O.B. İLE İLİŞKİLER

Bilindiği gibi Odamız T.M.M.O.B. ile ilişkilerini fiilen kesmiştir. Ne varki, bu yıl teknik elemanların giriştiği yoğun eylemler bazı gerçekleri su üstüne çıkarmıştır. Bunlardan biri de T.M.M.O.B. nin Teknik eleman sorunlarına sırt çevirmiş yöneticiler elinde olmasının ve bu yöneticileri fiilen etkileyebilme du-rumunun mevcut olmayışının, çok zararlı gelişim-le-re yol açabileceği gerçeğidir. Nitekim, T.M.M.O.B. boykotlar sırasında boykot kırıcılığı görevini başarı-lı bir şekilde yapmaya çalışmıştır.

T.M.M.O.B. dışında olmak, bu birliğe fiilen katıl-mamak bazı yararlar sağlamıştır. Ama Birliğin mü-hendis - mimar kitlesinin gerçek temsilcilerinin elin-de olmayışı da önemli zararların ortaya çıkmasında yardımcı olmuştur. Birliğin yararlı bir şekilde çalış-masının tek yolu Birliğin dışında kalmak değil Bir-liğin içinde etkili olabilmektir. Aksi halde bazı yarar-lar sağlansa bile, çok daha önemli zararları önlemek mümkün olamamaktadır. Birliğin mühendis ve mi-marlar kitlesinin gerçek temsilcilerinin yönetimine verilmesi gereklidir.

Teknik Personelin gelişen eylemleri, bu eylem-lere uzak duran, hatta karşı çıkan Birlik Yöneticileri-ni kitleden tecrit ederken, bir çok Odanın fiilen Bir-likten çekilmiş olması durumu birliği hem manevi, hem de maddi yönden tam bir iflâsın içine sürükle-miştir. Ne dayanacak bir mimar - mühendis kitlesi-ne sahip olan ne de ayakta durmasını sağlayacak maddi bir varlığı olan T.M.M.O.B. şimdiye kadar hiçe saydığı, karşı çıktığı Odaları birliğe çağırarak zorun-da kalmıştır.

Bu yıl 25 Haziran da toplanan olağanüstü Genel Kurul kararlarının ve 9 Aralıkta toplanan Danışma Kurulunun tavsiyelerinin ışığında sorunu inceleyen Odamız Yönetim Kurulu bu davete olumlu cevap vermiş ve bazı şartlar gerçekleştiği takdirde Birlik çalışmalarına katılacağını bildirmiştir.

Öne sürdüğümüz şartlar bir protokolla tesbit edilmiştir. Dileğimiz, Birliğin Tüm Mühendis ve Mimarların gerçekten temsil edildiği, beraberli-ğin ve dayanışmanın sağlandığı bir kuruluş haline dö-nüşmesidir. Sağlam ilkeler üzerine kurulmuş olan bir T.M.M.O. Birliği Türkiye Mimar ve Mühendisleri-nin gelişen mücadelelerinde en önemli dayanaklar-dan biri olacaktır.

**MESLEK ODALARI HAKKINDA HAZIRLANAN
YENİ KANUN TASARISI VE GÖRÜŞLERİMİZ**

Meslek Odalarını İktidarın Maşası Haline Getirmek İsteyenlerin Çabaları Boşa Gitmeğe Mahkûmdur

Türkiye teknik gücüne karşı olan çevreler tarafından Personel Kanunu ile kasıtlı bir şekilde cezalandırılarak kamu kesiminden işbirlikçi özel sektöre yada yurt dışına itilen teknik elemanlara yeni bir darbe daha indirilmek istenmiştir. Bayındırlık Bakanlığınca hazırlanan yeni bir kanun tasarısı teknik meslek kuruluşlarını iktidarların maşası haline getirmeyi kamu yararına kullanabilecekleri mücadele olanakları tamamen yok etmeyi ve TÜRKİYE TEKNİK GÜCÜNÜN temsilcilerini güçsüz ve etkisiz kılmayı amaçlamaktadır. Bu kanun tasarısının en önemli hususları şunlardır :

1. Genel, katma ve özel bütçeli idarelerle belediyeler ve kamu iktisadi teşekküllerinde çalışan Y. mühendis, Y. mimar mühendis ve mimarların meslek odalarına kayıt zorunluluğu kaldırılmaktadır.

2. Türkiye'de çalışacak Yabancı Mühendis ve Mimarlar verilecek çalışma izninde Ruhsatname aranmayacaktır.

3. Oda üyelerinin içinde sadece bir kişinin yer aldığı Anayasa dışı beş kişilik bir yüksek disiplin kurulu Oda Yönetim Kurullarını devamlı olarak baskı altında tutabilecek. Bayındırlık veya Adalet Bakanlıkları tutum ve eylemlerini beğenmedikleri Oda Yönetim Kurullarını cezalandırebileceklerdir.

Bu hükümlerin anlamı ve amacı apaçıktır. Şöyle ki :

1 — Kamu kesiminde çalışan Teknik Elemanların meslek Odalarına kayıtları mecburi olmaktan çıkarılınca, Özel Mühendislik ve Mimarlık Okulları mezunlarına Kamu kesiminde rahatça görev verilebilecek, yetenekleri çok sınırlı Özel yüksek okul

mezunları kamu kesiminde imza yeteneğine sahip Mühendis, Mimar ve hatta yönetici olarak çalışabileceklerdir.

2 — Personel Kanunu ile tecrübeli, yetenekli ve bilgili teknik elemanlardan yoksun bırakılmaya çalışılan teknik kadrolar iktidarlarını her dediğini kabul edecek elemanlarla doldurulup yatırımların Yurdumuz ve Halkımız yararına plânlanması, uygulanması ve denetlenmesi görevi gerçek mühendis ve mimarların elinden alınınca, İşbirlikçiler yabancı sermaye egemenliğindeki sözde müşavirlik - mühendislik firmaları ile çıkar ilişkilerini rahatça pekiştirebilecek, güçlendirebileceklerdir.

3 — Bugün halkımız yararına görev almış bulunan bilinçli ve ilerici Oda yöneticilerinin yüksek disiplin kurulu kararıyla derhal cezalandırılmaları, hatta görevden uzaklaştırılmaları da mümkün olacaktır.

Yeni Odalar Kanununun Odaların Yurt yararına gelişen mücadelelerini engellemek hatta yok etmek için kasıtlı ve bilinçli bir şekilde yürürlüğe konulmağa çalışıldığı açıkça ortadadır. Amaç Kamu yararına gerçek bir baskı grubu olarak çalışmaya başlayan Mühendis ve Mimar Odalarını güdümlü hale getirmektir.

TÜRKİYE MÜHENDİSLİK VE MİMARLAR ODALARI ÜLKEMİZİN VE HALKIMIZIN EMRİNDEDİR, İŞBİRLİKÇİLERİN DEĞİL

Türkiye Teknik kuruluşlarının sorumlu ve bağımlı oldukları tek güç Türkiye halkıdır. Varlığımızın temel nedeni, mücadelemizin tükenmez kaynağı da Türkiye Halkıdır. Bize uygulanmak istenen baskı, ne kadar şiddetli, ne kadar keskin olursa olsun, Halkımıza ve Türkiye Teknik Gücüne karşı sorum-

luluğumuzu ve görevlerimizi asla unutamayız. İKTİDARLARIN MAŞASI OLMAYI KESİNLİKLE REDDEDİYORUZ. Halkımızın yararına çalıştığımızın somut belgesi olan baskıları mutlaka boşa çıkaracağız ve işbirlikçilerin silâhı mutlaka geri tepecektir. Çünkü ister Özel ister kamu kesiminde çalışsın hiç bir teknik eleman meslek kuruluşlarını idam sehпасına götürülmesine müsaade etmeyecektir. İşbirlikçilerin baskıları arttıkça saflarımız daha çelikleşecek daha güçlenecektir. Anayasayla bir çok noktalarda kesin kes çelişen böyle bir ANTI - DEMOKRATİK ve FAŞİST Kanunun geçmemesi için hem parlamento içindeki hem de parlamento dışındaki tüm ilerici ve millîi güçler Odaların yanında sonuna kadar çarpışacaklardır.

"Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları kurulması ve 6235 ve 7303 sayılı kanunların kaldırılmasına dair kanun tasarısından aynen alınan bir kısım maddeleri şöyledir.:

Madde 11 — Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iletilettiren işlerle meşgul olabilmeleri için ihtisastarına uygun bir odaya kaydolmak ve üyelik vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler.

Genel, katma ve özel bütçeli idarelerle belediyeler ve kamu iktisadi teşekküllerinde çalışan Y. mühendis, Y. mimar, mühendis ve mimarların odaya kayıtları ihtiyaridir.

T. C. uyruklular asıl üye, yabancı uyruklular geçici üye kaydolurlar.

Madde 12 — Yabancı uyruklu Y. mühendis, Y. mimar, mühendis ve mimarlar Türkiye'de meslekleriyle ilgili olarak belli bir işte belli bir süre çalışabilirler. Çalışma izni ilgili bakanlık ve odanın mütalâası alınarak Bayındırlık Bakanlığınca verilir. Bu müsaade de ruhsatname şartı aranmaz. Ayrıca 2007 sayılı kanunun 2. maddesi hükmü bunlar için uygulanmaz.

Madde 17 — Yüksek Disiplin Kurulu odaların disiplin kurullarına karşı başvurma yeri olup

- a) Yargıtay genel kurulunca seçilecek bir üye,
- b) Danıştay genel kurulunca seçilecek bir üye,
- c) Bayındırlık Bakanlığı Bayındırlık kurulunca seçilecek bir üye
- d) Ankara Barosu yönetim kurulunca seçilecek bir üye,
- e) ilgili oda genel kurulunca seçilecek bir üyeden kurulur.

Suçlama konusu başka odaları ilgilendirdiği takdirde onların da birer üyesi kurula katılır.

Yüksek Disiplin Kurulunun görev, yetki ve çalışma usullerini gösterir yönetmelik kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içerisinde Adalet Bakanlığınca hazırlanır.

Madde 28 — Bu kanun ile diğer mevzuat hükümlerine aykırı alınan karar yapılan işlem ve tasarrufların düzeltilmesi hususunda bu kanunu yürüten bakanlıklardan birinin vaki yazılı ikazı müessir olmadığı takdirde bu muameleye sebebiyet veren yönetim kurulu üyelerini yüksek disiplin kuruluna sevk eder. Ayrıca gerekli görülen hallerde haklarının da hukuk veya ceza davaları ikame eder.

Madde 30 — Bu kanunu Bayındırlık ve Adalet Bakanlıkları yürütür.

T. C. Anayasası Madde — 122 Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kanunla meydana getirilir ve organları kendileri tarafından kendi üyeleri arasından seçilir.

İdare, seçilmiş organları, bir yargı mercii kararına dayanmaksızın, geçici veya süreklî olarak görevinden uzaklaştıramaz.

Meslek kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz.